

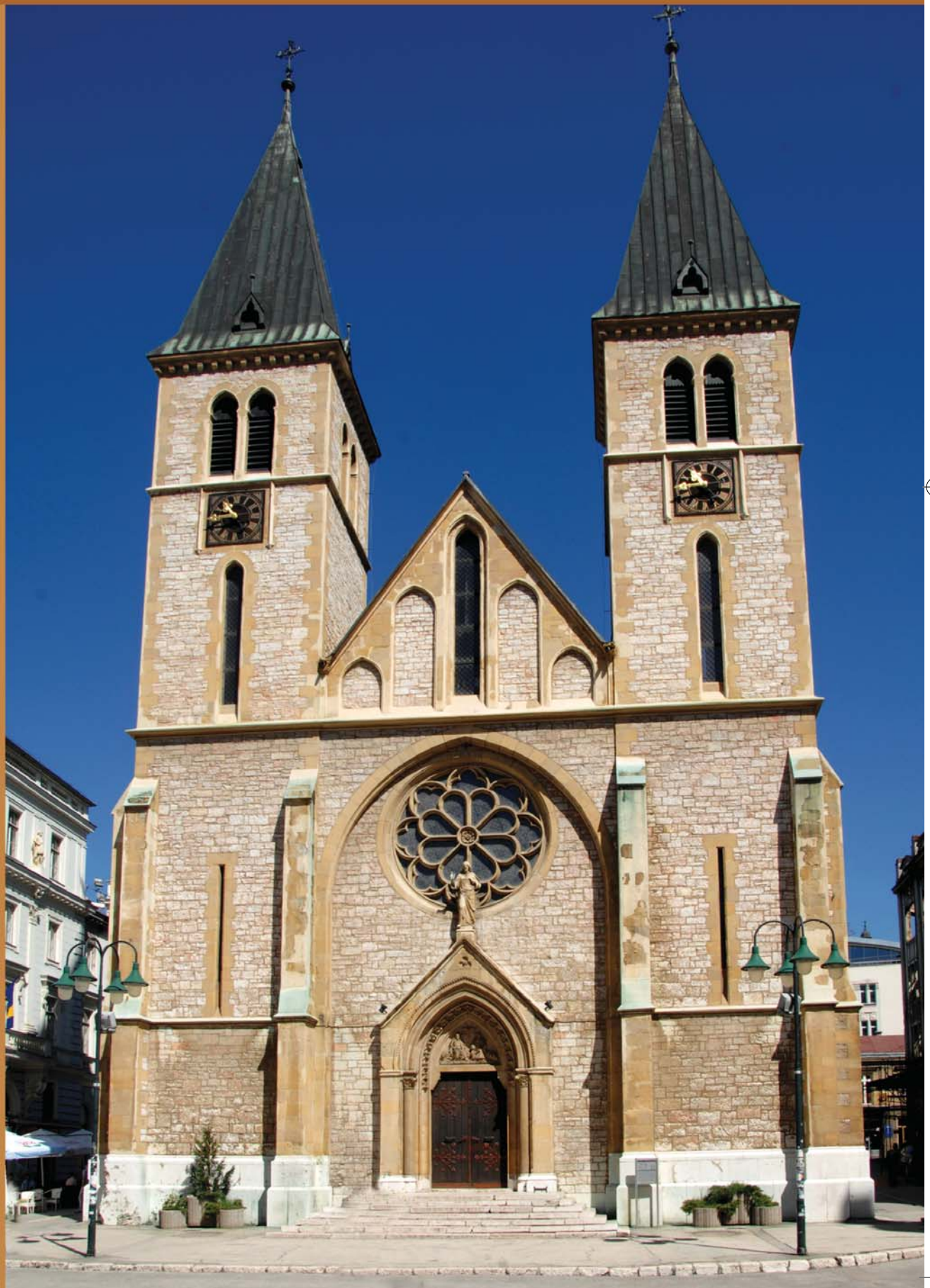
Broj 2/2015 - Godina CXXIX - Sarajevo

ISSN 1512-7001

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Godina posvećenog života

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

Nakladnik:

Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:

Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:

Mladen Kalfić, kancelar

Grafička obrada:

MCVN

Tisak:

Suton - Široki Brijeg

Sadržaj

SVETA STOLICA

Pismo pape Franje predsjednicima Biskupskih konferencija i poglavarima	
Ustanova posvećenog života i Družbi apostolskog života	103
Poruka pape Franje za 52. Svjetski dan molitve za duhovna zvanja	104
Poruka Svetog Oca Franje za Svjetski misijski dan 2015.	105
Poruka Papinskoga vijeća za međureligijski dijalog muslimanima za mjesec Ramazan	108
“Homiletski direktorij” Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata	109

CCEE

Poruka predsjednika CCEE-a i CEC-a za Međunarodni dan Roma	112
Susret predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe	112
Prag: Susret Istočnih katoličkih biskupa	114

PAPA FRANJO U BIH

Pater Lombardi o Papinom posjetu Bosni i Hercegovini	116
Video poruka pape Franje pred dolazak u Sarajevo	116
Govor pape Franje članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine	117
Pozdravni govor predsjedavajućeg Predsjedništva BiH Mladena Ivanića papi Franji	118
Propovijed pape Franje na Misnom slavlju na stadionu Koševo	120
Pozdrav i zahvala kardinala Puljića Svetom Ocu na kraju Svete mise	121
Pozdrav kardinala Puljića Svetom Ocu na susretu sa svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima, sjemeništarcima i kandidatcima	122
Svjedočenje banjolučkog svećenika vlč. Zvonimira Matijevića	123
Svjedočanstvo iz logora fra Joze Puškarića pred papom Franjom	124
Svjedočenje sestre Ljubice Šekerija iz Družbe Kćeri Božje Ljubavi	125
Govor pape Franje u sarajevskoj katedrali, izrečen uživo	126
Katedrala Srca Isusova u Sarajevu, 6. lipnja 2015., susret Svetog Oca pape Franje sa svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima, sjemeništarcima i kandidatcima	127
Pozdrav kardinala Puljića Svetom Ocu na ekumenskom i međureligijskom susretu	129
Pozdrav episkopa Grigorija papi Franji na ekumenskom i međureligijskom susretu	129
Pozdrav Predsjednika Jevrejske zajednice Svetom Ocu na ekumenskom i međureligijskom susretu	130
Pozdrav reisu-l-uleme Kavazovića papi Franji na ekumenskom i međureligijskom susretu	131
Govor pape Franje na ekumenskom i međureligijskom susretu	132
Pozdravna riječ biskupa Semrena na susretu mladih s papom Franjom	134
Svjedočenje života mlade osobe: Nadežda Mojsilović	135
Svjedočenje života mlade osobe: Darko Majstorović	135
Papin susret s mladima u Sarajevu	136
Predani govor pape Franje na susretu s mladima	137
Papin osvrt na pohod Sarajevu nakon Angelusa	138
Zahvala pape Franje kardinalu Puljiću na srdačnome prijemu prigodom njegovog pohoda BiH	139
Pismo mons. Luigi Pezzuta kardinalu Puljiću	140
Pismo zahvale kardinala Puljića papi Franji prigodom dolaska u BiH	141

BK BIH

Održana redovita sjednica Vijeća HBK i BK BiH za Hrvatsku inozemnu pastvu	142
Deseti susret biskupa Biskupske konferencije BiH s članovima Konferencije VRPP BiH ...	143
Peti susret biskupa BK BiH s franjevačkim provincijalima u BiH	143

Održan Drugi međudekanski susret u Bosni i Hercegovini	144
Propovijed biskupa Perića na Misi zahvalnici za Petra Barbarića	145
Pismo Željka Vlajića, župnika u Bežlji kardinalu Vinku Puljiću	147

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Popis žrtava Drugog svjetskog rata i poraća	148
Popis žrtava Drugog svjetskog rata i poraća	149
Smrtno stradala žrtva Drugog svjetskog rata i poraća	150
Poziv i važne informacije za Papin dolazak u Sarajevo 6. 6. 2015. godine	152
Važne informacije za Papin dolazak u Sarajevo 6. lipnja 2015. godine	153
Poziv na sv. Misu i drugi Međudekanski susret u Bosni i Hercegovini	154
Poziv u Sarajevo prigodom pastirskog pohoda pape Franje (6. 6. 2015. g.)	155
Seminar za ovlast isповједanja 2015.	156
Poziv na Izvanrednu sjednicu Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije	157
Duhovna obnova završnih razreda Osnovne škole u Nadbiskupskom sjemeništu Petar Barbarić u Travniku od 19. - 21. lipnja 2015.	158
Napomene i upute vjernicima i svećenicima prigodom dolaska pape Franje u Sarajevo 6. 6. 2015. godine	158
Primanje kandidata u Malo sjemenište i u Bogosloviju nadbiskupije vrhbosanske	160
Svećenicima Vrhbosanske nadbiskupije	161
Susret sa svećenicima i kratka duhovan meditacija na temu Propovijedi sv. Oca tijekom sv. Mise, na Krizmi 2. travnja 2015.	162
Održan XXI. Sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije	163
XVIII. Susret ministranata Vrhbosanske nadbiskupije	165
Kronika nadbiskupa Vinka kard. Puljića	166
Dozvole	178
Svećenici slavljenici – jubilarci u 2015.	179
Čestitka kardinala Puljića papi Franji povodom Uskrsa	180
Povelja o blagoslovu kamena temeljca caritasova doma za starije nemoćne osobe	181
Zahvalnica fra Pere Karajice, župnika na Dobrinji kardinalu Puljiću za darovani oltar	182
Skupljanje po župama te dar ustanova i svećenika za Vrhbosansko bogoslovno sjemenište u 2014. godini	183

PRILOZI

Propovijed provincijala fra Lovre u sarajevskoj katedrali	184
Susret mladih Vrhbosanske nadbiskupije u Komušini	186
Propovijed na Svetoj misi u župi Svetoga Ivana Krstitelja Podmilačje	188

BILJEŽIMO

Proslavljen patron i 125. obljetnica djelovanja Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu	191
Blagoslov kamena temeljca Doma za starije i nemoćne osobe – Dr. Ivan Evandelist Šarić	193
Održan XIII. susret liturgijskih zborova Vrhbosanske nadbiskupije	194
Redovnici i redovnice iz BiH na otvaranju svibanjskih pobožnosti u Olovu	195
Studija o Papinu primatu	197

NAŠI POKOJNICI

Fra Jozo Ančić, OFM	198
Vlč. Josip Kresić	199

DODATAK

Vrhbosanska nadbiskupija - sv. misa na Koševu s papom Franjom	201
Obavijesti	205

Pismo pape Franje predsjednicima Biskupskih konferencija i poglavarima Ustanova posvećenog života i Družbi apostolskog života

U ožujku prošle godine uspostavio sam Papijsko povjerenstvo za zaštitu maloljetnika, naviješteno već u prosincu 2013. s ciljem da se ponude prijedlozi i inicijative usmjerene na poboljšanje pravila i postupaka za zaštitu svih maloljetnika i ranjivih odraslih osoba, i pozvao sam da u njemu sudjeluju visoko stručne osobe i poznate po svom zauzimanju na ovom polju.

U sljedećem mjesecu srpnju susret s pojedinim osobama, koje su bile žrtve seksualnog zlostavljanja od strane svećenika, dao mi je prigodu biti izravan i ganut svjedok jačine njihovih patnji i čvrstoće njihove vjere. To iskustvo utvrdilo me potom u uvjerenju da se mora i dalje poduzimati sve kako bi se Crkvu oslobodilo od pošasti seksualnog zlostavljanja maloljetnika i otvorio put pomirenja i ozdravljenja za dobro onih koji su bili zlostavljani.

Iz tih razloga prošlog prosinca dodao sam Povjerenstvu pojedine nove članove kako bi bile predstavljene partikularne Crkve iz cijelog svijeta. I za nekoliko dana svi će se članovi po prvi put susresti u Rimu.

U tom kontekstu držim da Povjerenstvo može biti novo, snažno i učinkovito sredstvo koje će mi pomagati animirati i promicati zauzimanje čitave Crkve na svim razinama: biskupskih konferencija, biskupija, ustanova posvećenog života i družbi apostolskog života, itd. - s ciljem da se poduzmu sve potrebne mjere kako bi se zajamčila zaštita maloljetnika i ranjivih odraslih osoba, te dali odgovori pravde i milosrđa.

Obitelji moraju znati da se Crkva bespoštedno trudi zaštititi njihovu djecu i imaju pravo obratiti se njoj s punim povjerenjem, jer je ona siguran dom. Prema tome, prioritet se ne smije dati bilo kojoj drugoj vrsti obzira, kakve god naravi bili, poput npr. želje da se izbjegne sablazan, jer apsolutno nema mjesta u kleričkoj službi za one koji zlostavljaju maloljetnike.

Mora se također pažljivo bdjeti da se u potpunosti provede Okružnica koju je uputila Kongregacija za nauk vjere, 3. svibnja 2011., da se pomogne biskupskim konferencijama u izradi smjernica za postupanje u slučajevima seks-

ualnog zlostavljanja maloljetnika od strane klerika. Važno je da biskupske konferencije utvrde praktičan način za povremeno preispitivanje odredaba i provjeru njihove provedbe.

Zadaća je dijecezanskog biskupa i viših redovničkih poglavara utvrditi je li u župama i drugim crkvenim ustanovama zajamčena sigurnost maloljetnika i ranjivih odraslih osoba. Kao izraz dužnosti Crkve da iskaže Isusovu samilost prema onima koji su pretrpjeli spolna zlostavljanja i prema njihovim obiteljima, biskupije, ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života pozvane su osmisliti programe pastoralne pomoći koji se mogu koristiti potporom psiholoških i duhovnih službi. Pastiri i odgovorne osobe u redovničkim zajednicama neka budu raspoloživi za susret sa žrtvama i njihovim najmilijima: riječ je o dragocjenim prigodama da se sasluša i zatraži oprostjenje od onih koji su mnogo propatili.

Zbog svih ovih razloga tražim vašu potpunu i pozornu suradnju s Povjerenstvom za zaštitu maloljetnika. Rad koji sam im povjerio uključuje pružanje pomoći vama i vašim konferencijama putem uzajamne razmjene „preporučljivih postupaka“ /prassi virtuose/ i putem programa odgoja, osposobljavanja i naobrazbe vezano uz odgovor koji treba dati na seksualna zlostavljanja.

Neka Gospodin Isus ulije u svakoga od nas, služitelja Crkve, onu ljubav i onu osobitu naklonost za malene koja je označavala Njegovu nazočnost među ljudima i koja se pretvara u osobitu odgovornost za dobro malenih i odraslih ranjivih osoba. Neka nam pomogne Presveta Marija, Majka blagosti (nježnosti) i milosrđa, da ispunimo s velikodušnošću i strogošću svoju obvezu da ponizno priznamo i da popravimo nepravde prošlosti i da budemo uvijek vjerni zadaći zaštite onih koje Isus osobito ljubi.

Vatikan, 2. veljače 2015.

Blagdan Prikazanja Gospodinova
Franjo

Poruka pape Franje za 52. Svjetski dan molitve za duhovna zvanja

Izlazak - temeljno iskustvo zvanja

Draga braćo i sestre!

Četvrta vazmena nedjelja stavlja pred naše oči lik Dobroga Pastira koji poznaje svoje ovce, zove ih po imenu, hrani ih i vodi. Već više od pedeset godina opća Crkva slavi te nedjelje Svjetski dan molitve za duhovna zvanja. Ona nam na taj dan svaki put doziva u svijest važnost molitve, kao što je sam Isus rekao svojim učenicima, da "gospodar žetve radnike pošalje u žetvu svoju" (Lk 10, 2). Isus daje tu zapovijed u kontekstu slanja misionara. On je pozvao, osim dvanaestorice apostola, još sedamdeset dvojicu učenika te ih poslao dvojicu po dvojicu u misije (Lk 10, 1-6). Zapravo Crkva "je po svojoj naravi misionarska" (Drugi vatikanski koncil, dekret *Ad gentes*, 2), kršćanski se poziv nužno rađa iz iskustva misije. Slušati i slijediti glas Krista Dobroga Pastira, puštajući da nas on privuče sebi i vodi i posvećujući njemu vlastiti život, znači dopustiti Duhu Svetomu da nas uvede u tu misijsku dinamiku, budeći u nama želju, radost i hrabrost prikazati naš život i utrošiti ga u službi Kraljevstva Božjega.

Prinositi vlastiti život u misiji je moguće jedino ako smo u kadri izaći iz samih sebe. Stoga na ovaj 52. Svjetski dan molitve za zvanja želim razmišljati upravo o tom posebnom "izlasku" koji je srce poziva, ili, još bolje, naš odgovor na poziv kojeg nam Bog daje. Kada čujemo riječ "izlazak", odmah pomislimo na početke čudesne povijesti ljubavi između Boga i njegova naroda, povijesti koja prolazi kroz dramatično razdoblje ropstva u Egiptu, Mojsijev poziv, iskustvo oslobođenja i putovanje prema Obećanoj zemlji. Knjiga *Izlaska*, druga knjiga Biblije, u kojoj se opisuju ti događaji predstavlja jednu prisposobu cijele povijesti spasenja, ali i temeljnu dinamiku kršćanske vjere. Naime, prijelaz iz ropstva staroga Adama na novi život u Kristu je djelo otkupljenja koje se događa u nama po vjeri (Ef 4, 22-24). Taj prijelaz je istinski i pravi "izlazak", to

je put svake kršćanske duše i čitave Crkve, odlučujući zaokret u našem životu prema Ocu.

U korijenu svakog kršćanskog poziva postoji taj temeljni pokret, koji je dio iskustva vjere. Vjerovati znači nadići samoga sebe, izaći iz samoga sebe, napustiti udobnost i ukočenost vlastitoga "ja" i staviti u središte svoga života Isusa Krista. To znači ostaviti, poput Abrahama, svoju rodnu zemlju i ići naprijed s povjerenjem, znajući da će nam Bog pokazati put prema novoj zemlji. Taj se "izlazak" ne smije shvaćati kao znak prijezira vlastitoga života, vlastitih osjećaja, vlastite ljudskosti. Naprotiv, oni koji pođu za Kristom nalaze život u izobilju, stavlajući se u potpunosti u službu i na raspolaganje Bogu i njegovu Kraljevstvu. Isus kaže: "I tko god ostavi kuće, ili braću, ili sestre, ili oca, ili majku, ili ženu, ili djecu, ili polja poradi imena mojega, stostruko će primiti i život vječni baštiniti" (Mt 19, 29). Sve je to duboko ukorijenjeno u ljubavi. Kršćanski poziv je prije svega poziv na ljubav koji nas privlači i odvaja od nas samih, "decentralizira" nas i pokreće "trajno izlaženje iz vlastitoga 'ja' zatvorenog u samoga sebe ka svojem oslobađanju kroz sebedarje i upravo tako prema istinskom pronalaženju samoga sebe, štoviše prema otkrivanju Boga" (Benedikt XVI., Enciklika *Deus Caritas est*, 6).

Iskustvo izlaska je paradigma kršćanskog života, osobito onih koji su prihvatili poziv posebnog posvećivanja službi evanđelja. To uključuje stalnu obnovu stava obraćenja i preobrazbe, neprestani hod prema naprijed, prijelaz iz smrti u život poput onoga što ga slavimo u svakom bogoslužju: riječju, to je iskustvo prijelaza, Pashe. Od Abrahamova poziva do Mojsijeva, od izraelskog hodočasničkog putovanja kroz pustinju do obraćenja koje su propovijedali proroci, pa sve do Isusova misionarskog putovanja koje ima svoj vrhunac u njegovoj smrti i uskrsnuću, poziv je uvijek Božje djelo po kojem nam on pomaže izaći iz

našeg početnog stanja, oslobađa nas od svakog ropstva, izbacuje nas iz kolotečine i trga iz naše ravnodušnosti, te nas dovodi do radosti zajedništva s Bogom i braćom i sestrama. Odgovoriti na Božji poziv, dakle, znači dopustiti njemu da nam pomogne izaći iz samih sebe i svoje lažne sigurnost i krenuti putem koji vodi prema Isusu Kristu, izvoru i krajnjem odredištu našeg života i naše sreće.

Ta dinamika izlaska ne tiče se samo pojedinca kojeg je Bog pozvao, već misijskog i evangelizacijskog djelovanja cijele Crkve. Crkva je doista vjerna svom Učitelju u mjeri u kojoj je Crkva "koja izlazi", Crkva koja nije zaokupljena sama sobom, svojim strukturama i uspjesima, već je kadra izaći van, biti u pokretu, susretati se s Božjom djecom u njihovoj stvarnoj situaciji i osjetiti suosjećanje (*com-passio*) za njihove boli i patnje. Bog izlazi iz samoga sebe u trojstvenoj dinamici ljubavi, sluša bolne vapaje svoga naroda i intervenira kako bi ga oslobodio (Izl 3, 7). Crkva je pozvana slijediti taj način postojanja i djelovanja. Crkva koja evangelizira izlazi u susret čovjeku, naviješta oslobađajuću riječ evanđelja, Božjom milošću liječi duhovne i tjelesne rane duša i pridiže siromašne i patnike.

Draga braćo i sestre, taj oslobađajući izlazak prema Kristu i prema braći i sestrama ujedno predstavlja za nas način na koji možemo u potpunosti razumjeti čovjeka i povijesni razvoj pojedinaca i društava. Čuti i prihvatiti Gospodinov poziv nije nešto privatno i čisto osobna stvar koja se može pomiješati s nekim prolaznim osjećajem. Naprotiv, to je konkretna, stvarna i potpuna predanost koja obuhvaća cijelo naše postojanje i stavlja ga u službu rasta Božjeg kraljevstva na zemlji. Zato kršćanski poziv, ukorijenjen u kontemplaciji Očeva srca, istodobno potiče na solidarno zauzimanje za oslobođenje braće i sestara, osobito najsiromašnijih. Isusov

učenik ima srce otvoreno prema njegovim beskrajnim obzorima, a prijateljstvo s Gospodinom nikada ne znači bijeg od života ili iz svijeta već se naprotiv "bitno pokazuje kao misionsko zajedništvo" (Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 23).

Taj izlazak prema Bogu i drugima ispunjava naše živote radošću i smislom. Želim to poručiti prije svega mladima koji, također zbog svoje dobi i otvorenosti prema budućnosti, znaju biti raspoloživi i velikodušni. Ponekad neizvjesnosti i brige za budućnost te problemi s kojima se svakodnevno susreću prijete da sputaju tu njihovu poletnost, da im sruše snove, i to u tolikoj mjeri da pomisle kako se ne vrijedi zalagati i da Bog u kojeg vjeruju kršćani nekako ograničava njihovu slobodu. Ali, dragi mladi prijatelji, ne bojte se izaći iz samih sebe i krenuti na put! Evanđelje je poruka koja donosi slobodu našim životima, preobražava ga i čini naš život ljepšim. Kako je lijepo pustiti da nas iznenadi Božji poziv, prihvatiti njegovu riječ i ići u svom životu Isusovim stopama, u klanjanju Božjem otajstvu i velikodušnom služenju našim bližnjima! Vaš će život tako svakim danom postajati sve bogatiji i radosniji!

Djeвица Marija, uzor svakog poziva, nije se bojala izreći svoj "fiat" kao odgovor na Gospodinov poziv. Neka nas ona prati i vodi. S velikodušnom hrabrošću vjere, Marija je od radosti pjevala da je izašla iz same sebe i povjerala Bogu planove koje je imala za život. Njoj se obratimo da bismo bili potpuno otvoreni za ono što Bog planira sa svakim od nas, tako da u nama poraste želja da izađemo i hodimo, s brižljivošću, prema drugima (usp. Lk 1, 39). Neka nas Djeвица Marija štiti i zagovara za sve nas.

Iz Vatikana, 29. ožujka 2015., Cvjetnica (kta/ika)

Poruka Svetog Oca Franje za Svjetski misijski dan 2015.

Draga braćo i sestre,

Svjetski misijski dan 2015. slavi se u sklopu Godine posvećenog života što pruža dodatni poticaj za molitvu i razmišljanje. Naime, ako je svaki krštenik pozvan svjedočiti Gospodina

Isusa naviještajući vjeru primljenu kao dar, to posebno vrijedi za posvećene osobe jer između posvećenoga života i misije postoji snažna veza. Želja za nasljedovanjem Isusa izbliza, koja je dovela do nastanka posvećenog života u Crkvi,

odgovara na njegov poziv da uzmemo križ i pođemo za njim, da ga nasljedujemo u njegovu predanju Ocu i njegovu služenju i ljubavi, da izgubimo život kako bismo ga ponovno dobili. A budući da čitav Kristov život ima misijski karakter, muškarci i žene koji ga izbliza slijede moraju posjedovati tu misijsku osobinu.

Misijska dimenzija pripada samoj naravi Crkve te je prirodjena također svim oblicima posvećenoga života: ako bi je se zanemarilo to bi imalo za posljedicu osiromašenje i izobličene karizme. Misija nije prozelitizam ili puka strategija; misija je sastavni dio "gramatike" vjere, ona je nešto silno važno za onoga koji sluša glas Duha Svetoga koji tihim glasom govori "dođi" i "idi". Onaj koji nasljeduje Isusa ne može ne postati misionar, i zna da Isus "kroči s njim, govori s njim, diše s njim, radi s njim. Osjeća Isusa živog uza se usred misionarske zauzetosti" (apost. pobud. Evangelii gaudium, 266).

Misija je velika ljubav prema Isusu Kristu i, istodobno, velika ljubav prema njegovom narodu. Kada zastanemo u molitvi pred Isusom raspetim, vidimo veličinu njegove ljubavi koja nam daje dostojanstvo i podupire nas. Istodobno shvaćamo da se ona ljubav koja izvire iz Isusova probodenog srca širi da obuhvati sav Božji narod i cio ljudski rod; i tako osjećamo da se on želi poslužiti nama kako bi se sve više približio svom ljubljenom narodu (usp. isto, 268) i svima onima koji ga traže iskrena srca. U Isusovoj zapovijedi "pođite" prisutni su scenariji i uvijek novi izazovi evangelizacijskog poslanja Crkve. U njoj smo svi pozvani naviještati evanđelje svjedočanstvom života. Na poseban se način od posvećenih osoba traži da osluškuju glas Duha koji ih poziva ići u velika rubna misijska područja, onima kojima evanđelje još nije naviješteno.

Pedeseta obljetnica dekreta Drugog vatikanskog sabora *Ad gentes*, o misijskoj djelatnosti Crkve poziva nas ponovno čitati i razmišljati nad tim dokumentom koji je potaknuo snažni misijski zamah u ustanovama posvećenog života. U kontemplativnim zajednicama u novom se svjetlu javlja lik svete Terezije od Djeteta Isusa, zaštitnice misija; ona govori s novom rječitošću i nadahnjuje razmišljanje o dubokoj povezanosti između kontemplativnog života i misije. Na misijski poticaj kojeg je dao Drugi vatikanski koncil mnoge su redovničke

zajednice aktivnog života odgovorile izvanrednom otvorenošću misiji *ad gentes*, koja je često bila praćena prihvaćanjem braće i sestara koji dolaze iz zemalja i kultura koje se susrelo u evangelizaciji, tako da se danas može govoriti o raširenoj interkulturalnosti u posvećenom životu. Upravo zato je prijeko potrebno ponovno istaknuti da je Isus Krist središnji ideal misija i da taj ideal zahtjeva potpuno sebedarje u naviještanju evanđelja. Oko toga ne može biti kompromisa: tko, s Božjom milošću, prihvati misiju, pozvan je misiju živjeti. Za te osobe, naviještanje Krista, u mnogim periferijama svijeta, postaje način njegova nasljedovanja i najveća nagrada za mnoge napore i odricanja. Svaki otklon od toga poziva, pa bio on praćen i plemenitim motivacijama vezanim uz mnoge pastoralne, crkvene i humanitarne potrebe, nije u skladu s Gospodinovim pozivom da se osobno služi evanđelju. U misijskim ustanovama odgojitelji su pozvani i jasno i otvoreno pokazati tu perspektivu života i djelovanja i biti odlučni u razlučivanju autentičnih zvanja za misije. Obraćam se poglavito mladima, koji su još uvijek sposobni za hrabra svjedočanstva i velikodušne poduhvate, također one za koje katkad treba plivati protiv struje: ne dopustite da vam se ukrade san o pravoj misiji, o nasljedovanju Isusa koje uključuje potpuno sebedarje. U dubini vaše savjesti zapitajte se zbog čega ste izabrali misijski redovnički život i preispitajte svoju raspoloživost da ga prihvatite onakvog kakav jest: dar ljubavi u službi naviještanja evanđelja, imajući na umu da je naviještanje evanđelja, prije no potreba za one koji ga još nisu čuli, potreba za onoga koji ljubi Učitelja.

Danas se misija Crkve suočava sa izazovom izlaženja ususret potrebama svih naroda da se vrate svojim korijenima i da sačuvaju vrijednosti svojih kultura. To znači da je potrebno upoznati i poštivati druge tradicije i filozofske sustave te shvatiti da svi narodi i kulture imaju pravo da im se pruži pomoć da polazeći od svoje vlastite tradicije uđu u misterij Božje mudrosti i prihvate Isusovo evanđelje, koje rasvjetljuje i preobražava sve kulture.

U toj složenoj dinamici, postavljamo si pitanje: "Tko su povlašteni primatelji evanđeoskog navještaja?" Odgovor je jasan i nalazimo ga u samom evanđelju: siromašni, maleni i bolesni, oni koji su često prezreni i zabora-

vljeni, oni koji nam nemaju čime uzvratiti (usp. Lk 14, 13-14). Evangelizacija u kojoj se prednost daje posljednjima je znak Kraljevstva koje je Isus došao donijeti: "postoji neraskidiva veza između naše vjere i siromašnih. Nikada ih ne ostavimo same!" (apost. pobud. Evangelii gaudium, 48). To mora biti posebno jasno onima koji prigrljuju misijski posvećeni život: zavjetom siromaštva oni odlučuju slijediti Isusa u njegovom davanju prednosti siromašnima, i to ne ideološki već poput njega koji se poistovjetio sa siromašnima: živeći poput njih u nesigurnosti svakodnevnoga života i odricanju od svake težnje za moći kako bismo postali braća i sestre posljednjih, noseći im svjedočanstvo radosti evanđelja i znak Božje ljubavi.

Da bi živjele kršćansko svjedočenje i znakove Očeve ljubavi među malenima i siromašnima, posvećene su osobe pozvane promicati u misijskoj službi Crkve prisutnost vjernikâ laikâ. Već je Drugi vatikanski koncil govorio: "Laici surađuju u crkvenom djelu evangelizacije i sudjeluju u njezinoj spasonosnoj misiji u isti mah kao svjedoci i živa sredstva" (Ad gentes, 41). Nužno je da se posvećene osobe koje rade u misijama sve hrabrije otvaraju prema onima koji su spremni surađivati s njima, pa bilo to samo privremeno, radi stjecanja iskustva na terenu. To su braća i sestre koji žele dijeliti misionarski poziv koji je nerazdruživo povezan s krštenjem. Misijske kuće i strukture su prirodna mjesta za njihovo prihvaćanje i pružanje ljudske, duhovne i apostolske potpore.

Misijske ustanove i djela Crkve se potpuno stavljaju u službu onih koji ne poznaju Isusovo evanđelje. Da bi plodonosno ostvarile taj cilj, one trebaju karizme i predani misijski rad posvećenih osoba. Ali i posvećene osobe trebaju strukturu službe, kao izraz brige rimskog biskupa kako bi se zajamčila koinonia, tako da suradnja i sinergija budu sastavni dio misionarskog

svjedočenja. Isus je postavio jedinstvo učenikâ kao uvjet da svijet uzvjeruje (usp. Iv 17, 21). Ta konvergencija nije isto što i pravna i organizacijska podložnost institucionalnim tijelima, a još manje gušenje kreativnosti Duha koji pobuđuje različitost, već to znači dati veću djelotvornost evanđeoskoj poruci i promicati ono jedinstvo nakanâ koje je također plod Duha.

Misijsko djelo Petrova nasljednika ima jedan univerzalni apostolski obzor. Zbog toga treba također mnoge karizme posvećenog života, kako bi zahvatilo široko polje evangelizacije i kako bi bilo kadro osigurati odgovarajuću prisutnost u svim krajevima.

Draga braćo i sestre, pravi misionar gaji veliku ljubav prema evanđelju. Sveti Pavao je rekao: "Ja meni ako evanđelja ne navješćujem" (1 Kor 9, 16). Evanđelje je izvor radosti, slobode i spasenja za svakog čovjeka. Crkva je svjesna toga dara i zato se ne umara neprestano navješćivati svima "što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim" (1 Iv 1, 1). Misija služiteljâ Riječi – biskupâ, svećenikâ, redovnikâ i vjernikâ laikâ – jest omogućiti svima, bez iznimke, ući u osobni odnos s Kristom. Na golemom polju misijskog djelovanja Crkve, svaki je vjernik pozvan živjeti svoj krsni poziv što je više moguće, već prema svojoj osobnoj situaciji. Velikodušni odgovor na taj opći poziv mogu pružiti posvećeni muškarci i žene jednim intenzivnim životom molitve i jedinstva s Gospodinom i njegovom otkupiteljskom žrtvom.

Povjeravajući Mariji, Majci Crkve i uzoru misijske službe, sve one koji, ad gentes ili na vlastitom teritoriju, u svakom životnom staležu surađuju u navješćivanju evanđelja, od srca svima upućujem apostolski blagoslov.

*Iz Vatikana, 24. svibnja 2015.,
svetkovina Duhova
Papa Franjo*

Poruka Papinskoga vijeća za međureligijski dijalog muslimanima za mjesec Ramazan

U povodu mjeseca Ramazana i za proslavu 'Id al-Fitr-a1436. H. / 2015. G. G., Papinsko vijeće za međureligijski dijalog uputilo je muslimanima cijeloga svijeta čestitarsku poruku s naslovom:

**Kršćani i muslimani:
zajedno radi suprotstavljanja nasilju koje
se vrši u ime religije**

Draga muslimanska braćo i sestre,

1. Radosno vam upućujem, kako u ime katolika cijeloga svijeta, tako osobno, najbolje želje za mirnu i radosnu proslavu 'Id al-Fitr-a. U mjesecu Ramazanu vršite mnoga vjerska i društvena djela, kao post, molitvu, milostinju, pomaganje siromasima, posjeti rodbini i prijateljima.

Nadam se i molim da plodovi ovih dobrih djela mognu obogatiti vaš život!

2. Za neke od vas, kao i za druge pripadnike različitim vjerskim zajednicama, na radost blagdana baca sjenu sjećanje na vlastite drage koji su izgubili život ili svoja dobra i fizički trpjeli, mentalno i čak duhovno zbog nasilja. Etničke i vjerske zajednice u brojnim zemljama svijeta podnijeli su ogromne i nepravedne patnje: ubojstvo nekih svojih članova, razaranje svoje kulturne i vjerske baštine, prisilno iseljavanje iz svojih kuća i gradova, uznemiravanje i silovanje svojih žena, porobljavanje nekih svojih članova, trgovinu ljudskim bićima, trgovinu organima, i čak prodaju leševa!

3. Svi smo svjesni težine ovih krivičnih djela u njima samima. Ipak, ono što ih čini još ogavnijima jest pokušaj da ih se opravda u ime religije. Radi se o jasnom očitovanju instrumentalizacije religije da bi se postigla moć i bogatstvo.

4. Bilo bi suvišno reći da oni, koji su odgovorni za sigurnost i javni red, imaju također obvezu zaštititi osobe i njihova vlasništva od slijepoga nasilja terorista. S druge strane, postoji također odgovornost onih koji imaju zadaću da odgajaju: obitelji, škole, školski tekstovi, vjerski vođe, vjerski govor, mediji. Nasilje i terorizam nastaju najprije u misli poremećenih osoba, a kasnije se vrše na terenu.

5. Svi, koji su uključeni u odgoj mladih i na raznim odgojnim područjima, morali bi poučavati o svetom značenju života i dostojanstva koji iz njega proizlazi za svaku osobu, neovisno o njezinoj etničkoj grupi, religiji, kulturi, društvenom položaju ili političkom izboru. Ne postoji neki život koji bi bio dragocjeniji od nekoga drugog zbog njegove pripadnosti nekoj posebnoj rasi ili religiji. Dakle, nitko ne može ubijati. Nitko ne može ubijati u ime Boga; to bio dvostruki zločin: protiv Boga i protiv same osobe.

6. Ne može biti nikakve dvosmislenosti u odgoju. Budućnost neke osobe, neke zajednice i cijeloga čovječanstva ne može biti građena na takvoj dvosmislenosti ili prividnoj istini. Kršćani i muslimani, svatko prema svojoj religioznoj tradiciji, gledaju na Boga i odnose se prema Njemu kao Istini. Naš život i naše ponašanje, ukoliko smo vjernici, morali bi odražavati takvo uvjerenje.

7. Prema svetom Ivanu Pavlu II., kršćani i muslimani imaju „privilegij molitve“ (Govor vjerskim muslimanskim poglavarima, Kaduna, Nigerija, 14. veljače 1982.). Postoji velika potreba za našom molitvom: za pravdu, za mir i sigurnost u svijetu; za one koji su se udaljili od ispravnoga životnog puta i čine nasilje u ime religije, kako bi se mogli vratiti Bogu i promijeniti život; za siromahe i bolesnike.

8. Naši blagdani, između ostaloga, hrane u nama nadu za sadašnjost i za budućnost. S nadom gledamo u budućnost čovječanstva, posebice kada činimo najbolje što možemo kako bi naši zakoniti snovi postali stvarnost.

9. S papom Franjom želimo vam da plodovi Ramazana i radost 'Id al-Fitr-a mognu donijeti mir i blagostanje, promičući vaš ljudski i duhovni rast.

Sretan blagdan svima vama!

Iz Vatikana, 12. lipnja 2015.

*Kardinal Jean-Louis Tauran
predsjednik*

*Otac Miguel Ángel Ayuso Guixot, M.C.C.I.
tajnik*

“Homiletski direktorij” Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata

Vatikan, 15. travanj 2015.

Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata objavila je Homiletski direktorij, koji je nedavno objavljen i u hrvatskom prijevodu u izdanju Kršćanske sadašnjosti iz Zagreba. U dekretu Kongregacije od 29. lipnja prošle godine, objavljenom u sklopu Direktorija, se podsjeća kako je u apostolskoj pobudnici *Evangelium gaudium*, papa Franjo posvetio značajan dio temi homilije. Pozitivne i negativne aspekte u tome pogledu već su izrazili biskupi okupljeni na sinodi a smjernice i upute za propovjednike su dane u posinodskim apostolskim pobudnicama *Verbum Domini* i *Sacramentum caritatis* Benedikta XVI. Direktorij je podijeljen u dva dijela. U prvom dijelu naslovljenom Homilija i liturgijski prostor opisuje se narav, uloga i osebujni kontekst homilije, kao i neki aspekti koji je definiraju kao što su zaredeni služitelj čija je to zadaća, njezina povezanost s Božjom riječi, bliža i daljnja priprava za homiliju, te njezini primatelji. U drugom dijelu, *ars praedicandi*, primjerima su objašnjene predstavljene metode i sadržaji koje propovjednik mora poznavati i o kojima mora voditi računa u pripremi homilije i tijekom samog propovijedanja. Na indikativan ali ne i iscrpan način, predloženi su interpretacijski ključevi za nedjeljno-blagdanski ciklus mise polazeći od središta liturgijske godine (Vazmeno trodnevlje i vazmeno vrijeme, korizma, došašće, Božić, vrijeme kroz godinu), s naglaskom također na mise kroz tjedan, ženidbu i ukop. U tim su primjerima u praksi primijenjeni kriteriji izneseni u prvom dijelu Direktorija, odnosno tipologija između Starog i Novog zavjeta, važnost evanđeoskog odlomka, raspored čitanja, kao i povezanost između liturgije riječi i euharistijske liturgije, između biblijske poruke i liturgijskih tekstova, između slavlja i života, između slušanja Boga i konkretne zajednice.

Sljedeće zatim dva Dodatka. U prvom dijelu, sa ciljem da se prikaže veza između homilije i učenja Katoličke Crkve, navode se brojevi iz Katekizma čiji se sadržaj odnosi na neke doktrinarnе teme u čitanjima za sve nedjelje i svetkovine tri godišnja ciklusa. U drugom Dodatku nav-

ode se razni dokumenti Učiteljstva o homiliji.

Homiletski direktorij želi dati odgovor na zahtjev kojeg su uputili sudionici biskupske sinode o Božjoj riječi održane 2008. godine. i ujedno predstavlja odgovor na zahtjeve pape Benedikta XVI. i papa Franje kao otaca Drugog vatikanskog koncila koji su istaknuli jedincatu narav propovijedi u kontekstu svete liturgije. Cilj ovog Direktorija je predstaviti svrhu propovijedi kako je ona opisana u dokumentima Crkve, od Drugoga vatikanskog koncila do apostolske pobudnice *Evangelium gaudium*, te ponuditi smjernice koje se temelje na tim izvorima kako bi se pomoglo propovjednicima ispravno i plodonosno obavljati njihovu zadaću. Homiletski direktorij nastoji objediniti shvaćanja iz proteklih pedeset godina, kritički ih preispitati, pomoći propovjednicima cijeliti svrhu propovijedi i pružiti im pomoć u ispunjavanju jedne misije koja je od vitalnog značenja za život Crkve. Prijedlozi izneseni u dokumentu su nužno općeniti: riječ je naime o jednom vrlo raznolikom polju službe, kako zbog kulturnih razlika koje postoje od jedne zajednice do druge, tako zbog darovitosti i ograničenja pojedinog propovjednika. Svaki propovjednik želi propovijedati bolje, no ponekad mnogi zahtjevi pastora kao i osjećaj osobne neprikladnosti mogu dovesti do obeshrabrenja. Direktorij smatra bitnim da propovjednik stavi Božju riječ u središte svog duhovnog života, da dobro poznaje svoj narod, da razmišlja o događajima svoga vremena, da neprestano nastoji razvijati vještine koje mu pomažu propovijedati kako dolikuje i iznad svega da, svjestan svog duhovnoga siromaštva, zaziva u vjeri Duha Svetoga kao glavnog tvorca koji čini srca vjernika poučljiva Božjim otajstvima. Podsjeća na to papa Franjo: “Obnovimo svoju vjeru u propovijedanje, koje se temelji na uvjerenju da sam Bog želi doprijeti do drugih preko propovjednika, i da on očituje svoju moć posredstvom ljudske riječi”, kaže se u Direktoriju.

U prvom dijelu Direktorija najprije se obja-

šnjava što homilija nije. Tako se navodi da to nije govor o nekoj apstraktnoj temi; drugim riječima, misa nije prigoda koja se pruža propovjedniku da govori o temama koje nemaju nikakve veze s liturgijskim slavljem i njegovim čitanjima, ili da tekstove koje je Crkva predvidjela silom iskrivljava kako bi se uklopili u neku unaprijed zamišljenu ideju. Homilija nije niti puka vježba iz biblijske egzegeze. Božji narod ima veliku želju za dubljim proučavanjem Svetog pisma i pastiri trebaju pružiti prilike i inicijative koji će tome narodu omogućiti da prodube svoje znanje o Božjoj Riječi. Međutim, nedjeljna homilija nije prigoda za pružanje detaljne biblijske egzegeze: to nije trenutak da pokaže svu svoju umješnost u tome, a što je još važnije propovjednik je pozvan navješćivati kako se Božja riječ ispunjava ovdje i sada. Homilija, nadalje, nije ni katehetska pouka, premda je kateheza važan vidik homilije. To nije pravi trenutak za ispravnu katehetsku pouku jer bi to predstavljalo inačicu prakse da se tijekom mise drži govor koji nije zapravo sastavni dio samog liturgijskog slavlja. Konačno, propovjednik ne smije koristiti homiliju kao priliku za osobno svjedočenje. Nema sumnje da ljudi mogu biti duboko dirnuti iskustvima iz osobnog života, ali homilija treba izraziti vjeru Crkve, a ne samo propovjednikovo osobno iskustvo. Kao što papa Franjo upozorava čisto moralistička ili doktrinarna propovijed, kao i ona koja se pretvara u pouku iz biblijske egzegeze, osiromašuje tu komunikaciju među srcima koja se događa u homiliji i koja mora imati malne sakramentalni karakter, jer se vjera rađa iz onoga što se sluša.

Reći kako homilija nije ništa od toga, objašnjava se nadalje u dokumentu, ne znači da aktualnim temama, biblijskoj egzegezi, doktrinarnoj pouci i osobnom svjedočenju nije mjesto u propovijedanju; oni bez sumnje u dobroj homiliji mogu biti djelotvorni elementi. Veoma je prikladno da propovjednik zna povezati tekstove određenog slavlja s aktualnim događajima i pitanjima, podijeliti s vjernicima plodove proučavanja kako bi se shvatio neki svjetopisamski odlomak i pokazati vezu između Božje riječi i učenja Crkve. Poput vatre, sve te stvari su dobre sluge, ali loši gospodari: dobre su ako služe svojoj svrsi u homiliji; ako pak zauzmu njezino mjesto, tada to više nisu, kaže

se slikovito u Direktoriju.

Kao odgovor na pitanje što homilija jest nudi se definiciju iz Prethodnih napomena lekcionara: „Homilijom se tijekom liturgijske godine iz svetog teksta vjernicima tumače otajstva vjere i pravila za kršćanski život. Naime, Kristovo vazmeno otajstvo što se navješćuje u čitanjima i u homiliji vrši se po misnoj žrtvi. A Krist je uvijek nazočan i djeluje u propovijedanju svoje Crkve. Stoga homilija, bilo da tumači proglašenu riječ Svetog pisma bilo koji drugi liturgijski tekst, treba da privodi zajednicu vjernika k djelotvornoj proslavi euharistije da „životom vrše što su vjerom prihvatili“. Tim živim izlaganjem Božja riječ koja se čita i sva crkvena slavlja mogu postići veću djelotvornost ako je homilija doista plod razmatranja, prikladno pripravljena, ni preduga ni prekratka te ako se u njoj vodi računa o svim nazočnima, pa i djeci i neobrazovanima“. U širem smislu, homilija je govor o tajnama vjere i temeljnim pravilima kršćanskog života na način koji odgovara posebnim potrebama slušatelja. Ono po čemu se homilija razlikuje od drugih oblika poučavanja je njezin liturgijski kontekst. To shvaćanje postaje ključno kada je okvir homilije euharistijsko slavlje. Služba riječi i euharistijsko bogoslužje zajedno naviještaju Božje čudesno djelo našega spasenja u Kristu. Propovjednik tumači čitanja i molitve slavlja na takav način da se njihovo značenje razotkriva u Gospodinovoj smrti i uskrsnuću. Homilija je liturgijski čin i svojevrsni produžetak navješćanja samih čitanja. U povezivanju ovih potonjih s vazmenim otajstvom, u razmišljanju bi se mogla dotaknuti doktrinarna ili moralna učenja predloženih tekstova, sa zadovoljavajućim rezultatima, navodi se u dokumentu.

Pokoncilska liturgijska reforma omogućila je propovijedanje na misi na temelju bogatije zbirke biblijskih čitanja, kaže se na početku drugog dijela Direktorija. No što reći o njima? U praksi, propovjednik često odgovara na to pitanje konzultirajući biblijske komentare kako bio dao neku pozadinu čitanjima, a zatim nudi neku vrstu opće moralne primjene, primjećuje se u Direktoriju. Ono što katkad nedostaje je osjetljivost za jedinstvenu narav homilije kao sastavnog dijela euharistijskog slavlja. Ako se homiliju shvaća kao organski dio mise, tada je jasno da se od propovjednika traži da razna čitanja i molitve na slavlju promatra kao nešto

ključno za njegovo tumačenje Božje riječi, ističe se u Direktoriju te se posebno upozorava da propovjednik mora posvetiti pažnju duhovnom smislu Pisma. U nastavku se podsjeća kako Katekizam Katoličke Crkve predstavlja tri ključa za tumačenje Svetog pisma: sadržaj i jedinstvo cijeloga Pisma, Pismo čitati u "živoj Predaji cijele Crkve" te paziti na analogiju vjere pod kojom podrazumijevamo uzajamnu povezanost istina vjere među sobom i u cjelokupnom naumu Objave.

Veliki se naglasak u Direktoriju stavlja na pripremanje propovijedi te se u tome smislu citira apostolsku pobudnicu pape Franje Evangelii gaudium: "Pripremanje propovijedi je tako važna zadaća da joj se mora posvetiti dulje vrijeme studija, molitve, razmišljanja i pastoralne kreativnosti". Papa Franjo ističe tu

opomenu veoma snažnim riječima: propovjednik koji se ne priprema, koji ne moli, "nepošten je i neodgovoran", "lažni prorok, prevarant i plitki šarlatan". U pripremi homilije studij je od neprocjenjive važnosti, ali molitva ima bitnu ulogu. Homiliju se drži u molitvenom ozračju pa i sama priprema mora biti u molitvenom ozračju, kaže se u Direktoriju u kojem se citira svetog Augustina koji kaže da propovjednik mora izbjegavati da postane "jalov propovjednik Božje riječi izvana, jer ju ne sluša iznutra". Direktorij podsjeća na preporuku pape Franje da propovjednici uspostave duboki dijalog s Božjom riječju pribjegavajući lectio divina, koja se sastoji od čitanja, meditacije, molitve i kontemplacije.

(kta/ika)

Poruka predsjednika CCEE-a i CEC-a za Međunarodni dan Roma

Bruxelles/St. Gallen, 8. travanj 2015.

Prigodom Međunarodnog dana Roma, 8. travnja, kardinal Peter Erdo, predsjednik Vijeća Europskih biskupskih konferencija (CCEE), i anglikanski biskup Christopher Hill, predsjednik Konferencije europskih Crkava (CEC) uputili su sljedeću poruku:

“Svaka ljudska osoba, svakoga jezika i svake kulture, stvorena je na sliku Božju. To mišljenje dijele kršćani i njihove Crkve. Isus Krist pozvao nas je navijestiti Radosnu vijest svima, a posebno siromašnima i onima koji su na rubu društva. Pozivamo, dakle, naše zajednice da sve više budu otvorene Romima koji su često isključeni i žive u siromaštvu na rubu društva.

Unatoč poteškoća koje su proživjeli tijekom povijesti, romske manjine sačuvale su svoju bogatu kulturu koja sadrži vrednote kao što su obiteljski život, ljubav prema djeci, vjera u Boga, poštovanje prema pokojnima, ljubav prema glazbi i plesu. Smatramo da je ta kultura Božji dar koji zaslužuje poštovanje i potporu.

Situacija u kojoj se danas nalaze mnogi Romi u Europi je žalosna. Osnovni problemi su proturomsko raspoloženje u riječi i djelu u cijeloj Europi, visoka nezaposlenost, manjak stručne izobrazbe, a posljedica svega toga je ekstremno siromaštvo.

Istodobno se primjećuju i pozitivne težnje

europskoga društva. Porastao je broj mladih Roma koji se školuju u srednjim školama i na fakultetima. U porastu je osjećaj za romsku populaciju i osjetljivost prema njoj. Kršćanske Crkve, svećenici, pastori i vjernici laici kroz stoljeća su pokušavali na različite načine pomoći braći i sestrama Romima. Uvjereni smo da je uz obrazovanje i zaposlenje, ljudsko srce treći važan stup u razvoju odnosa s romskim narodom. Naše Crkve u mnogim mjestima pomažu zajednice Roma i njihovu socijalnu integraciju – ne miješajući to s asimilacijom – s očuvanjem romske kulture. To se ostvaruje kroz poučavanje nakon školske nastave, medicinsku pomoć, kroz pomoć u hrani i odjeći, pravna savjetovanja i druge oblike djelovanja. Molimo naše zajednice da podupru te inicijative te postanu prava braća i sestre tim osobama u potrebi.

Promicati pravdu znači raditi na pomirenju s prošlošću. Moramo izgrađivati nove odnose s Romima utemeljene na pravедnosti i posvetiti se teškoj ali bitnoj zadaći ozdravljenja i pomirenja.

Isus je rekao pismoznancima na kraju prispodobe o milosrdnom Samarijancu: “Idite pa i vi činite tako”. Prihvatimo taj izazov evanđelja i postanimo istinska braća i sestre siromašnih!”

(kta/ika)

Izazovi obiteljskog pastoralna

Susret predsjednika Biskupskih konferencija Jugoistočne Europe

(Bukurešt, Rumunjska, 17. - 21. travnja 2015.)

Nastavljajući tradiciju, koja traje više od deset godina (2002.–2012.), predsjednici Biskupskih konferencija zemalja Jugoistočne Europe susreli su se od 17. do 21. travnja 2015. u Bukureštu (Rumunjska). Susret, ostvaren u sklopu aktivnosti Vijeća europskih biskupskih

konferencija (CCEE), održan je u Rumunjskoj na poziv nadbiskupa metropolita bukureštanskog i predsjednika Rumunjske biskupske konferencije mons. Ioana Robua.

Sličnost pastoralnih izazova i stanja Katoličke Crkve u ovim zemljama razlog je ovakvih

susreta. Dva su cilja: jačati odnose crkvenog zajedništva dijeleći zajedničke pastoralne izazove i produbljivati neka pitanja koja se odnose na obitelj imajući u vidu sljedeću redovno Biskupsku Sinodu (listopad 2015.) i u svjetlu Izvanredne Sinode 2014.

U dijaloškoj razmjeni mišljenja na temu obitelj, biskupi su posebnu pozornost posvetili sljedećim pastoralnim izazovima:

1. Mješoviti brakovi između katolika i pravoslavaca. Postoje izazovi i problemi zbog različitosti u načinu shvaćanja braka i njegove sakramentalnosti, ali treba pratiti parove na putu vjere kako razlike ne bi vodile ka relativizmu i vjerskoj ravnodušnosti. Dobro življeni, mješoviti brakovi su iskustvo istinskog ekumenskog dijaloga. Ova tema je već bila predmet dubljeg razmatranja na njihovom susretu u Sofiji (Bugarska) 2008. godine.

2. Globalizirano gospodarstvo koje ne brine i ne posvećuje pažnju ni siromašnima niti mladima i koje često primorava ljude u ovom dijelu Europe da traže posao u drugim dijelovima svijeta. Selilaštvo je veliki izazov za obitelj koja zahtijeva posebnu pažnju Crkve. Mnoge obitelji su podijeljene zbog selilaštva. Nadata je se bližoj pastoralnoj suradnji između zemalja porijekla i onih u koje dolaze, kao što na primjer, kada se radi o pripremi za brak: katoličke zajednice zemalja koje prihvataju useljenike trebaju osigurati pripremu i onda pratnju mladih parova koje dolaze vjenčati se u zemlje svoga podrijetla.

3. Priprava za brak mora biti u svakom slučaju vrlo ozbiljna i praćena logikom pastoralne prihvaćenosti da bi se svatko osjetio prihvaćenim i raspoloživim za put pripreme koja je također vrijeme susreta s Isusom i s vjerom. Ne treba zaboraviti izazove digitalne kulture koja, omogućujući pristup brojnim informacijama, nije uvijek integrirana u zrelu osobnost sposobnu donositi konačne odluke i preuzeti odgovornost za obitelj.

4. Pastoral obitelji, koji ne može biti pastoral mase nego iznad svega pastoral bliskosti i osobnih kontakata. U zemljama Jugoistočne Europe osjećaj obitelji je vrlo živ. Obitelj je cijenjena i željena sa strane mladih. Za takav pastoral važni su i svećenici, ali i bračni parovi koji imaju važnu ulogu u praćenju u vremenima sreće i vremenima kušnje.

5. Skupine obitelji. Sudionici su primijetili

sa zadovoljstvom i kao razlog za nadu prisutnost skupina obitelji i onih pokreta koji imaju posebnu karizmu posvećenu obitelji i koji čine temeljni resurs za pastoral obitelji.

6. Na kraju, sudionici su željeli podsjetiti da se kršćanska obitelj temelji, raste i razvija s „**nedjeljnom euharistijom**“, kada s cijelom Crkvom, obitelj sjeda za stol Gospodnji. On se daruje svima nama, hodočasnici u povijesti prema cilju konačnog susreta kada će „Krist biti sve u svemu“ (Kol 3,11). “(papa Franjo, Poruka III. Izvanredne Biskupske sinode).

Impresionirani opasnom nezakonitom konstrukcijom, izgrađenom pored katedrale sv. Josipa koja je proglašenom povijesnim spomenikom od nacionalnog i međunarodnog značenja 1955., sudionici su na kraju potpisali deklaraciju svjedočeći svoju solidarnost s naporima bukureštanske Katoličke Crkve da riješi to pitanje. Izrazili su želju da javne vlasti poštuju konačne odluke Žalbenog suda iz Ploiesti i Vrhovnog suda da ponovno bude uređen park koji je tu prije postojao.

Tijekom boravka u Bukureštu, Sredozemno more je doživjelo još jednu tragediju progutavši živote više od 700 ljudi koji su bili u potrazi za dostojanstvenijim životom i koje su iskoristili beskrupulozni ljudi. Sudionici susreta su molili za njih i za sve one koji su izgubili živote na sličan način i za njihove obitelji te, ujedinjujući svoj glas za svima onima koji odbacuju mirenje s nasiljem i iskorištavanjem, potvrđuju da svaki čovjek treba biti poštovan u svom dostojanstvu kao dijete Božje.

Na susretu su sudjelovali: kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski i predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, mons. Angelo Massafra, OFM, nadbiskup dračko-pultski i predsjednik Albanske biskupske konferencije i dopredsjednik CCEE-a, mons. Fragkiskos Papamanólis, kapucin, umirovljeni biskup siro-kreško-santorinski i predsjednik Grčke biskupske konferencije, i mons. Christo Proykov, apostolski egzarh Sofijski i predsjednik Bugarske biskupske konferencije.

Tijekom susreta sudionici su posjetili u gradu Bukureštu katoličku katedralu sv. Josipa gdje su slavili Misu u subotu 18. i u nedjelju 19. u crkvi punoj vjernika; grko-katoličku katedralu u Bukureštu gdje su susreli mons. Mihaia Fratilu, vladiku eparhije sv. Bazilija Velikog-Bukurešt; crkvu Svete Marije od milosti,

prvu katoličku crkvu u Bukureštu; sestre Družbe Isusove (engleske dame) koju je osnovala blažena Mary Ward; katoličko groblje i župu sv Terezije od Djeteta Isusa koja ima također dvije zgrade katoličke gimnazije; samostan otaca karmelićana. U tim mjestima je bilo moguće čuti svjedočanstva iz komunističkog vremena u kojem su bili vrlo oštri progoni

osobito protiv grkokatolika.

U nedjelju poslijepodne biskupi su otišli u Constanca, luku na Crnom moru, koja je Vikarijat Bukureštanske nadbiskupije, gdje su ostali do ponedjeljka kako bi posjetili Constanca i Adamclisi te slavili Misu u bazilici svetog Antuna Padovanskog.

kta

Prag: Susret Istočnih katoličkih biskupa

O zaštiti obitelji, „radionice i vježbaonice čovječnosti“; o stanju u Ukrajini te o sučeljavanju Crkvi srednjoistočne Europe s civilnim društvom raspravljali su istočni katolički biskupi na svom godišnjem susretu, koji je jučer završio u Pragu, u Češkoj. Više od četrdeset biskupa sudjelovalo je na susretu organiziranom u okviru pripreme za sljedeću Biskupsku sinodu o obitelji, koja će se održavati u Vatikanu od 4. do 25. listopada.

Istočne Katoličke crkve u Europi potvrđuju vjernost obitelji, osnovnoj stanici ljudskoga društva, mjestu kulturalnog, intelektualnog, osjećajnog i društvenoga rasta svake osobe, gdje se ostvaruje Božji plan za svakoga čovjeka. Obitelj je domaća, odnosno kućna, crkva, radionica i vježbaonica ljudskosti, u njoj se prenosi vjera i uče temeljna načela zajedničkoga života – stoji u zaključnoj izjavi s praškoga skupa.

Potvrđena je odanost obitelji jer su one u mračnim trenutcima povijesti brojnih država srednjoistočne Europe slobodu osobe održavale živom, kao i razne nacionalne samosvojnosti i bogatstvo njihove kulturne i duhovne baštine. Kršćanske su obitelji čuvale živu vjeru u Boga i nadu u bolju budućnosti – istaknuto je u izjavi.

Imajući u vidiku sljedeću Biskupsku sinodu o obitelji, sudionici su susreta potvrdili „prvenstvo obitelji u redovnom pastoralu svojih Crkvi, obvezujući se promicati bolju pripremu za sakrament braka, pratnju i duhovno vodstvo obitelji, te podupirati i promicati obiteljske i župne zajednice kako bi svjedočile ljepotu osobnoga zajedništva na Božju sliku i priliku.

Posebna je blizina zajamčena svim obiteljima, naročito onima koje jedva podnose teret gospodarske krize te siromašnim obiteljima

koje se osjećaju isključene iz društva. Crkva je uz njih i uvijek će im pružati prijateljsku ruku donoseći olakšanje i Božje milosrđe. Biskupi su uputili apel vladama da budu u vrijeme velike ranjivosti te moralne, gospodarske i društvene krize svjesne važne društvene i odgojne obiteljske uloge, kada donose zakone koji se tiču obitelji, rada i selilaštva.

Glede pak stanja u Ukrajini, koje je nazvano najvećom ljudskom katastrofom nakon pada komunističkoga režima, biskupi su izrazili solidarnost s ukrajinskim stanovništvom, naročito grko-katolicima, potičući ih da nastave put dijaloga i jedinstva s kršćanskim crkvama u Ukrajini, opovrgavajući netočne informacije koje se mogu zamijetiti i na međunarodnoj razini te da budu svjesni da se stabilnost društva ostvaruje kroz osobno obraćenje, koje je jedino oružje protiv onih koji misle na korupciju kao neizbježno načelo za ustroj društva. Biskupi su u tom kontekstu podsjetili na velikodušnost raznih nacionalnih Caritasa te potaknuli na obnovu solidarnosti, jer glad i neimaština ne idu na godišnji odmor.

Katolički se biskupi žale, a posebno su zabrinuti zbog previše ‘diskreijškoga’ ponašanja brojnih lokalnih uprava, koje graniči s diskriminacijom, koje, čini se, žele napasti Katoličku crkvu na upravom, gospodarskom i financijskom području. Biskupi su istaknuli potrebu da krajevne i nacionalne crkve budu transparentne u vođenju financija, da u svojim zemljama poštuju financijske propise, a pozivali su sudske vlasti da nepristrano primjenjuju zakone, koji imaju biti jednaki za sve – podsjetili su biskupi.

Biskupi su zagovoru Blažene Djevice Marije povjerali izazove, očekivanja i nade svih obi-

telji kao i sljedeću Biskupsku sinodu o obitelji. Susret je jučer zaključen Božanskom liturgijom u grko-katoličkoj katedrali svetoga Klementa. Na susretu su, održanom pod pokroviteljstvom Vijeća europskih biskupskih konferencija, sudjelovali nadbiskup Cyril Vasil, tajnik Zbora za Istočne crkve, koji je nazočnima prenio pozdrav kardinala Sandrija, pročelnika Zbora; otac Lorenzo Lorusso, dotajnik Zbora,

te msgr. Duarte da Cunha, glavni tajnik Vijeća europskih biskupskih konferencija, koji je nazočne pozdravio u ime predsjednika Vijeća kardinala Petera Erdöa. Sljedeći će se susret Srednjoeuropskih katoličkih istočnih biskupa održati u Fatimi, u Portugalu, 2016. godine.

(kta/rv)

CCEE

Pater Lombardi o Papinom posjetu Bosni i Hercegovini

„Poruka mira, suživota, pomirenja i obnove za zajedničku budućnost Bosne i Hercegovine“ ovako je otac Federico Lombardi, ravnatelj ureda za odnose s javnošću Svete Stolice, 28. svibnja u dvorani Ivana Pavla II. Tiskovnog ureda Svete Stolice u Vatikanu predstavio pohod na koji se papa Franjo sprema 6 lipnja u Sarajevu. Pohod ispunjen obvezama i susretima, naglasio je glasnogovornik Vatikana, „znakovit jer je Sarajevo zbog svoje povijesti, mjesto gdje se treba govoriti o ratu, miru i pomirenju, ali i o ekumenskom i međureligijskom dijalogu“. Stoga će i iz ovog razloga u Papinoj pratnji biti dvojica kardinala: Jean Louis Tauran (Žan Luj Toran) e Kurt Koch (Koh), predstojnici Vijeća za međureligijski dijalog i Vijeća za jedinstvo kršćana. Prelazeći sve faze Papinog posjeta 6 lipnja, o. Lombardi je objasnio da će tijekom svečanosti dočeka na trgu pred zgradom Predsjedništva BiH, „poslije himni i vojničkog pozdrava biće pušteni golubovi da podsjećaju na goluba mira koji je predstavljen na službenom logu pohoda“. Na Olimpijskom stadionu u Sarajevu na Misi će sudjelovati više od 60.00 osoba, i papa Franjo će u otvorenom vozilu, koji inače koristi za vožnju po trgu Sv. Petra, proći stadionom da pozdravi vjernike“.

Papa će se kretati u „papamobilu“ i po Sarajevu. „To će mu omogućiti da vidi mnoga groblja koja su razasuta po gradu. Tijekom opsade Sarajeva mrtve su pokapali i u gradskim parkovima“, podsjetio je otac Lombardi. Susret sa svećenicima, redovnicima i redovnicama u katedrali biće obilježen „s tri snažna svjedočenja jednog dijecezanskog svećenika i jednog

svećenika redovnika te jedne časne sestre“. Znakovit će biti i međureligijski susret na kojem će osim nadbiskupa sarajevskog kardinala Puljića, sudjelovati i predstavnici pravoslavne, židovske i muslimanske zajednice. Posljednji susret bit će s mladima u Centru za mlade „Ivan Pavao II.“. Dvoje mladih, jedna pravoslavna djevojka i jedan mladić katolik, iznijet će svoja svjedočenja. „Papa će, rekao je o. Lombardi, pokloniti Centru kip Ivana Pavla II.“. Odgovarajući na novinarska pitanja glede Papine sigurnosti, glasnogovornik je zaključio „kako nema posebne zabrinutosti za sigurnost, jer nema dojava o nekim terorističkim prijetnjama“.

Ova posjeta pape Franje treća je po redu posjeta Svetog oca Bosni i Hercegovini i druga Sarajevu. „To je država sa kompleksnom institucionalnom strukturom, podsjetio je glasnogovornik, s Predsjedništvom sastavljenim od tri člana: bošnjačkim, srpskim i hrvatskim, koje odgovara demografskoj, etničkoj i religijskoj strukturi u istoj mjeri kompleksnoj. Od otprilike 3,8 miliona stanovnika, 40% su muslimani, 31 % pravoslavci, 15 % katolici, ostalo spada na nacionalne i religijske manjine, među kojima i židovska. Bosna i Hercegovina je izašla iz dramatičnih godina rata, danas se trudi oko mirnog i skladnog suživota. Trenutna situacije nije ipak lagana: zemlja izlazi iz velikih tenzija i prolazi kroz tešku ekonomsku situaciju i oštre socijalne konflikte“. Pohod pape Franje imati će zato „veliku važnost i uputiti će snažnu poruku mira, pomirenja i obnove za zajedničku budućnost zemlje“.

(kta)

Video poruka pape Franje pred dolazak u Sarajevo

Pred svoj dolazak u Sarajevo, 6. lipnja 2015. papa Franjo uputio je video-poruku slijedećeg sadržaja:

Draga braćo i sestre!
Još je nekoliko dana do putovanja koje će me dovesti među vas u Sarajevo. Ta mi misao

ulijeva radost i želim već sada uputiti srdačan pozdrav svima vama koji živite u tom gradu te u Bosni i Hercegovini.

Dolazim među vas uz Božju pomoć da vjernike katolike utvrdim u vjeri, da iskažem potporu ekumenskom i međureligijskom dija-

logu te iznad svega da *ohrabrim za miran suživot u vašoj zemlji*. Pozivam vas da mi se pridružite u molitvi da ovo apostolsko putovanje mogne donijeti plodove kojima se nadamo za kršćansku zajednicu i za cijelo društvo.

„*Mir vama!*“ To je moto moga pohoda. To su riječi kojima je uskrsli Isus pozdravio svoje učenike u dvorani posljednje večere, kada se ukazao na Uskrs navečer. Upravo On, naš Gospodin i naša nada dariva nam svoj mir da ga primimo u svoje srce i širimo s radošću i ljubavlju.

Sa svoje strane, spremam se doći među vas kao brat i glasnik mira, kako bih svima izrazio – naglašavam svima! – svoje poštovanje i svoje

prijateljstvo. Želio bih svakoj osobi, svakoj obitelji, svakoj zajednici navijestiti Božje milosrđe, nježnost i ljubav.

Draga braćo u Bosni Hercegovini, svima vam donosim svoju ljubav i snažnu duhovnu blizinu. Vas katolike ohrabrujem da budete uz vaše sugrađane kao svjedoci vjere i Božje ljubavi, pridonoseći izgradnji društva koje kroči prema miru, u suživotu i međusobnoj suradnji.

Čeznući da vas susretнем, zazivam na Sarajevo i na cijelu zemlju blagoslov Gospodina i majčinsku zaštitu Djevice Marije. Hvala i do skorog susreta!

Govor pape Franje članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine

*Gospodo članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine,
Gospodine Predsjedatelju,
Članovi Diplomatskog zbora,
Draga braćo i sestre!*

Zahvaljujem članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine na ugodnom dočeku, osobito na srdačnim pozdravnim riječima gospodina Predsjedatelja Mladena Ivanića, koje mi je uputio u ime svih vas. Radostan sam što sam došao u ovaj grad koji je mnogo propatio u krvavim sukobima u prošleme stoljeću, a koji je ponovno postao mjesto dijaloga i mirnoga suživota.

Sarajevo, baš kao i Bosna i Hercegovina ima posebno značenje za Europu i čitav svijet. Stoljećima su na ovim prostorima prisutne zajednice koje ispovijedaju različite vjere te pripadaju različitim narodima i kulturama, zajednice bogate u svojim posebnostima te ponosne na svoju jedinstvenu tradiciju. Sve ovo tijekom dugo vremena nije predstavljalo poteškoće u međusobnim prijateljskim i srdačnim odnosima.

Čak nam i sama arhitektonska struktura Sarajeva govori ovomu u prilog, jer se u svome urbanističkome spletu u neposrednoj blizini uzdižu sinagoge, crkve i džamije te je grad s pravom dobio naziv “europskog Jeruzalema”. On zapravo predstavlja jedno veliko ras križje kultura, naroda i vjera; takva uloga zah-

tijeva da se uvijek iznova grade novi mostovi te da se postojeći istovremeno obnavljaju i čuvaju, kako bi se osigurali učinkoviti, sigurni i civilizirani odnosi.

Potreban nam je razgovor, otkrivanje bogatstva svakoga od nas, vrednovanje onoga što nas ujedinjuje te doživljavanje razlika kao mogućnost rasta, pritom poštujući svakog pojedinca. Prijeko je potreban strpljiv dijalog, pun povjerenja, tako da pojedinci, obitelji i zajednice mogu prenositi vrijednosti vlastite kulture i prihvaćati sve ono dobro u tuđim iskustvima.

Na ovaj bi način mogle zacijeliti čak i velike rane nedavne prošlosti, a na budućnost bi se gledalo s nadom, te bismo se, slobodni od svakoga straha i mržnje, suočavali sa svakodnevnim problemima s kojima je svaka građanska zajednica pozvana suočiti se.

Dolazim kao hodočasnik mira i dijaloga, 18 godina poslije povijesnoga posjeta Svetoga Ivana Pavla II., koji se zbilo neposredno nakon potpisivanja Daytonskog sporazuma. Drago mi je vidjeti postignute napretke, na kojima trebamo zahvaliti Gospodinu i tolikim ljudima dobre volje. Međutim, važno je ne zadovoljiti se postignutim, nego tražiti kako učiniti daljnje korake u učvršćivanju međusobnog povjerenja te stvarati prilike za produbljivanje uzajamnog poznavanja i poštovanja. Podrška ovakvom razvoju i temeljni uvjet su blizina i suradnja Međunarod-

ne zajednice, osobito Europske Unije i svih država i organizacija koje su prisutne i koje djeluju na području Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina je, konačno, sastavni dio Europe. Njezini uspjesi i drame potpuno se uklapaju u povijest europskih uspjeha i drama, te su u isto vrijeme velika opomena kako bi se uložile sve raspoložive snage da započeti mirovni procesi postanu sve čvršći i stabilniji.

U ovoj Zemlji, mir i sloga među Hrvatima, Srbima i Bošnjacima te poticaji kojima se u posljednje vrijeme njeguje taj sklad, kao i srdačni i bratski odnosi između muslimana, židova i kršćana imaju važnost koja seže daleko izvan granica Bosne i Hercegovine. Ovime se daje svjedočanstvo cijelome svijetu kako je suradnja među različitim narodima i religijama u svrhu općega dobra itekako moguća; kako pluralizam kultura i tradicija može potaknuti i oživotvoriti neponovljivo i učinkovito rješavanje problema; kako se čak i najdublje rane mogu izliječiti zajedničkim hodom koji pročišćava sjećanja i daje nadu za budućnost.

Svi bismo trebali prepoznati naše temeljne ljudske vrijednosti, kako bismo se uspješno suprotstavili divljaštvu onih koji bi od svake različitosti htjeli stvoriti priliku za nasiljem. U ime se ovih vrijednosti može i mora surađivati, graditi i razgovarati, opraštati i s njima rasti. One tako dopuštaju sazvučju različitih glasova da se oblikuju u plemenit i skladan himan, nasuprot fanatičnom krikom mržnje.

Političari su pozvani na plemenitu zadaću da budu prvi koji će služiti svojim zajednicama, radeći prvenstveno na očuvanju temeljnih ljudskih prava, među kojima istaknuto mjesto

ima ono o vjerskoj slobodi. Na taj će se način konkretnim zalaganjem moći izgraditi mirotvornije i pravednije društvo, u kojem bi se uz pomoć svakoga člana rješavali mnogovrsni problemi iz svakodnevnoga života naroda.

Da bi se ovo ispunilo, prijeko je potrebna stvarna jednakost svih građana pred zakonom, posebno u njegovoj provedbi, bez obzira na njihovu etničku, vjersku ili geografsku pripadnost: tako će se svi, bez razlike, u potpunosti osjećati dionicima javnoga života i, uživajući ista prava, moći će aktivno dati svoj posebni doprinos općem dobru.

Poštovane dame i gospodo,

Katolička Crkva sudjeluje u projektu materijalne i moralne obnove Bosne i Hercegovine molitvom i zalaganjem svojih vjernika i institucija, dijeleći tako njezine radosti i brige, želi i dalje neumorno svjedočiti svoju posebnu blizinu prema siromašnima i potrebnima, potaknuta naukom i primjerom svojega božanskog Učitelja, Krista.

Sveta se Stolica raduje svemu što je postignuto u ovim godinama i jamči svoju skrb u promicanju suradnje, dijaloga i solidarnosti, svjesna da su mir i međusobna pažnja u civiliziranom i uređenom suživotu nužni uvjeti za trajan i stvaran razvoj. Time ujedno želi da Bosna i Hercegovina, nakon što su se olujni crni oblaci konačno udaljili, uz doprinos svih mognе nastaviti na započetom putu, tako da nakon studene zime procvjeta proljeće.

S ovim mislima molim Svevišnjega za mir i blagostanje Sarajeva i čitave Bosne i Hercegovine.

Pozdravni govor predsjedavajućeg Predsjedništva BiH Mladena Ivanića papi Franji

Vaša Svetosti,

Dobro došli u Bosnu i Hercegovinu, zemlju susreta različitih civilizacija, zemlju kontrasta gdje je eho svake riječi daleko jači i trajniji nego bilo gdje drugo, zemlju jakih emocija, kako ljubavi i milosrđa, tako i onih drugih, manje lijepih.

Ovo je mjesto spajanja i razdvajanja Evrope i Azije, Istoka i Zapada, mjesto susreta duhovnih struja od važnog uticaja na duh Evrope, mjesto koje se kroz istoriju oblikovalo u raznovrsnosti civilizacijskih, kulturnih i političkih uticaja i krupnih istorijskih previranja. Ovo je mjesto gdje je etno-konfesionalna homogenost znatno manja nego u drugim dijelovima Evr-

ope. No bez obzira na to, Bosna i Hercegovina čini jedinstven evropski prostor u kojem je kultura multikonfesionalnosti i multietničnosti ostavila dubok trag, u kojem su ljudi vjekovima živjeli zajedno u svim različitostima vjerskih tradicija: katoličanstva, pravoslavlja, islama, judeizma i drugih manjinskih tradicija.

Vaša Svetosti, dobro došli kao poglavar Rimokatoličke crkve, koja zajedno sa Srpskom pravoslavnom crkvom, Islamskom zajednicom i Jevrejskom zajednicom u BiH ima svoje duboke istorijske korijene. Želimo graditi Bosnu i Hercegovinu kao društvo po mjeri čovjeka i po mjeri svih religija. Ostvarenje takvog cilja nije jednostavno i predstavlja veliko iskušenje kako za političke i religijske vođe, tako i za svakog građanina. Iskušenje u kojem svakoj žrtvi iz prošlosti, a i požrtvovanju nas živih danas, moramo dati smisao u uzajamnom služenju u cilju mira, tolerancije, slobode i dostojanstva.

Bosna i Hercegovina je bila simbol istinskog razumijevanja i ljubavi različitih nacija i religija, ali i simbol duboke podijeljenosti, međusobnih sukoba i patnje. Vjerujemo da je vrijeme nerazumijevanja, netolerancije i podijeljenosti zauvijek iza nas, da smo naučili lekciju iz skore prošlosti i da je pred nama novo vrijeme, vrijeme razuma i pomirenja, vrijeme saradnje. Postignut je veliki napredak, ali se ne smije zanemariti činjenica, da još uvijek nije ostvarena puna ravnopravnost svih građana u svakom dijelu ove zemlje i na tome svi zajedno moramo predano raditi.

Posvećeni smo izgradnji dobrih odnosa sa našim susjedima i drugim državama regiona. Zajedno sa njima, spremni smo raditi na ublažavanju pojedinačnih nacionalizama, većoj upućenosti jednih na druge i funkcionalnijoj međusobnoj saradnji, a sve u cilju ostvarivanja zajedničkih interesa i ekonomskog napretka cijelog regiona. Ideje zajedništva, solidarnosti i tolerancije temelj su Evropske unije, a Evropa kuća spokoja za svakog njenog građanina. Nadamo da su vrata Evropske unije otvorena za sve zemlje jugoistoka Evrope, koje kroz suštinske reforme u procesu integracija, žele postati njeni ravnopravni članovi. U tome, Vaša Svetosti, očekujemo Vašu iskrenu i punu podršku.

Vašu posjetu Bosni i Hercegovini doživljavamo kao snažnu podršku ljubavi, toleranciji, skromnosti i međusobnom razumijevanju, jer Vas ljudi širom svijeta doživljavaju kao vjer-

skog poglavara bliskog običnom čovjeku, kao poglavara koji promovise skromnost, ali i toleranciju prema drugom i drugačijem, čovjeku koji poziva na ljubav među ljudima.

Vaša svetosti, Vaše prisustvo danas u Sarajevu i Bosni i Hercegovini, veliki je događaj za sve nas, a Vaše poruke mira nas istinski ohrabruju. Svojom posjetom omogućavate da Bosna i Hercegovina ponovo bude globalni medijski događaj, ali ovaj put, za razliku od ranijih godina, događaj sa veoma pozitivnim porukama. Ovim narodima treba podsticaj da se probude i okrenu budućnosti, da sve loše iz prošlosti stave na stranu, da probude nadu i da se uvjere da mogu bolje. Vaša posjeta jeste jedan od najsnažnijih podsticaja koje smo mogli dobiti i na tome Vam, Vaša svetosti, najiskrenije hvala.

Bosna i Hercegovina je među prvim državama u regionu donijela Zakon o slobodi crkava i vjerskih zajednica, i ovdje svaka crkva i vjerska zajednica ima pravo na regulisanje svog statusa kroz sklapanje međunarodnih ugovora. Do sada imamo potpisane ugovore Bosne i Hercegovine sa Vatikanom i Patrijaršijom Srpske pravoslavne crkve u Beogradu. Ovo je dobra osnova za djelovanje na polju slobode vjere. No osnova za djelovanje srca i duše svakog čovjeka u istinskom osjećanju bližnjeg je nešto drugo, nešto što nijedan zakon ne može pokrenuti i uokviriti, i nešto što zavisi od svakog čovjeka pojedinačno. Uvjeren sam da će Vaša posjeta doprinijeti da se ljudi u Bosni i Hercegovini bolje razumiju, da više međusobno saraduju i na tome sam Vam u ime svih zahvalan.

Treba poslušati Vas i Vaše riječi i slijediti ih uz nadu da će ljubav i razumijevanje između različitih nacija i religija biti veća i bolja. Duboko smo uvjereni da Vaša posjeta predstavlja ohrabrenje za daljnji dijalog u rješavanju ne samo međureligijskih, već i praktičnih životnih pitanja. Vaš boravak u Sarajevu karakterističan po živom, dobrom i odlučnom stavu o sadašnjosti i budućnosti, će podstaći našu međusobnu saradnju i to predstavlja ogromnu korist za sve građane Bosne i Hercegovine.

U tom smislu, još jednom Vas pozivamo da svoju poruku mira, nade i zajedništva prenesete duboko u svakog čovjeka, ne samo u Bosni i Hercegovini, već širom svijeta do kojeg ona može doprijeti.

Vaša Svetosti dobro došli!

Propovijed pape Franje na Misnom slavlju na stadionu Koševo

Draga braćo i sestre,

u biblijskim čitanjima koja smo poslušali odjeknula je više puta riječ "mir". Uistinu, snažna proročanska riječ! Mir je Božji dar, Božji plan za čovječanstvo, povijest i sve stvoreno. To je plan koji uvijek nailazi na protivljenja čovjeka i zloga. Tako i u našem vremenu težnja za mirom i trud oko njegovog postizanja sukobljavaju se s činjenicom da se u svijetu trenutno vode toliki oružani sukobi. To je jedna vrsta trećega svjetskog rata, koji se vodi "u dijelovima" te se, u kontekstu globalne komunikacije, doživljava prava *ratna klima*.

Postoje neki koji bi namjerno htjeli stvarati i izazivati ovu klimu, posebno oni koji nastoje izazvati sukobe među različitim kulturama i civilizacijama, te oni koji smišljaju ratove kako bi prodavali oružje. Ali rat podrazumijeva djecu, žene i starce u izbjegličkim kampovima; podrazumijeva prisilno napuštanje domova; podrazumijeva razrušene kuće, ulice i gospodarske objekte; podrazumijeva iznad svega tolike razorene živote. Vi to vrlo dobro znate, jer ste sve ovo doživjeli upravo ovdje: kolika patnja, kolika razaranja, kolika bol! Danas se, draga braćo i sestre, još jednom iz ovoga grada uzdiže vapaj naroda Božjega i svih muškaraca i žena dobre volje: nikada više rata!

Usred ove ratne klime, poput sunčeve zrake koja prodire kroz oblake odzvanja Isusova riječ u Evanđelju: «*Blago mirotvorcima*» (Mt 5,9). Poziv je ovo uvijek aktualan koji vrijedi za svaki naraštaj. Ne kaže "Blaženi propovjednici mira": svatko je sposoban govoriti o njemu, čak na licemjerman i lažan način. Ne. Kaže: «*Blago mirotvorcima*», to jest, onima koji ga *tvore, stvaraju*. Stvarati mir svojevrsno je *umijeće*: zahtijeva se strast, strpljivost, iskustvo, postojanost. Blaženi su oni koji siju mir svojim svagdanjim radom, s gestama služenja, bratstva, dijaloga, milosrđa... Upravo će se ovi «sinovima Božjim zvati», jer Bog sije mir uvijek i posvuda; u punini vremena poslao je u svijet svojega Sina da imamo mir! Stvarati mir je posao koji se neumorno ostvaruje svakoga dana, korak po korak.

Ma, *kako se stvara, kako se ostvaruje taj mir?* Na to nas je na najbolji način podsjetio prorok Izaija: «Mir će biti djelo pravde» (32,17). Prema "Vulgati" glasi: "*Opus iustitiae pax*" - to je postalo slavno geslo kojega je proročki preuzeo Papa Pio XII. Mir je djelo pravde. Niti ovdje se ne radi o teoriji i planiranju pravde, već o pravdi koja je *primijenjena, življena*. Novi Zavjet nas uči kako je savršeno ispunjenje pravde ljubiti bližnjega kao sebe same (usp. Mt 22,39; Rim 13,9).

O, kako se mijenjaju stvari kada, s milošću Božjom, slijedimo ovu zapovijed. To je zbog toga jer se mi mijenjamo! Ona osoba, onaj narod kojega sam dosada doživljavao kao neprijatelja, zapravo ima isto lice kao i ja, moje srce, moju dušu. Imamo istoga Oca na nebesima. Dakle, istinska bi pravednost bila činiti toj osobi, tome narodu, sve ono što bih volio da bude učinjeno meni i mome narodu (usp. Mt 7,12).

U drugome čitanju, Sveti Pavao nam je pokazao *prijeko potrebne osjećaje za stvaranje mira*: «Zaodjenite se u milosrdno srce, dobrotivost, poniznost, blagost, strpljivost te podnosite jedni druge praštajući si, ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu! Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi!» (3, 12-13).

To su osjećaji koji nam pomažu da, ondje gdje živimo, postanemo "umjetnici" u stvaranju mira. No, ne dajmo se zavaravati da ovo ovisi samo o nama! Pali bismo tada u prazni moralizam! Mir je *dar Božji*, ne u kakvom magijskom smislu, nego upravo u ovom: On - Krist, sa svojim Duhom, može utisnuti u naša srca i tijela ove osjećaje i učiniti nas istinskim oruđem svojega mira. I, ponirući još dublje, Apostol nam govori kako je mir dar Božji baš zato jer je plod njegove pomirbe s nama. Samo ako se pomiri s Bogom, čovjek postaje pravi mirotvorac.

Draga braćo i sestre, molimo danas Gospodina po zagovoru Blažene Djevice Marije, milost da imamo jednostavno srce, puno strpljivosti, želje i zalaganja za pravednost. Molimo ga da budemo milosrdni, da se zalažemo i da stvaramo mir, a ne rat i neslogu. Jedino je to put koji nas čini sretnima, koji nas čini blaženima.

Pozdrav i zahvala kardinala Puljića Svetom Ocu na kraju Svete mise

Sveti Oče!

Hvala vam na Vašoj prisutnosti danas među nama. Hvala vam na Vašoj molitvi s nama i za nas. Hvala vam na pastirskoj riječi koju ste nam uputili. U ime svih nas ovdje okupljenih: kardinala, biskupa, svećenika, redovnika i redovnica i svih vjernika katolika i latinskog i istočnog obreda, ali i u ime ovdje nazočnih predstavnika vlasti i predstavnika raznih razina društva i svih ljudi dobre volje, najsrdačnije Vas pozdravljam i najiskrenije Vam zahvaljujem. S Vašom molitvom ujedinili smo svoje glasove ne samo mi na ovom stadionu nego i tisuće onih koji nas prate putem medija. Uvjeren sam da nisu molili samo katolici nego i svi drugi, svatko na svoj način, a dobrim željama ujedinili su se i oni koji sebe ne smatraju vjernicima. Hvala medijima što su se danas stavili u službu dobra.

Ova zemlja Bosna i Hercegovina je u prošlom stoljeću pretrpjela strašne ratove i režime. Sva je izranjena i opterećena. Katolička Crkva na ovim prostorima je prepolovljena. Sa žalošću konstatiramo da nas je svakim danom sve manje. Vaša očinska riječ, pastirska molitva i snažna vjerodostojna prisutnost daju nam snagu živjeti ovdje i s drugima raditi na izgradnji mira i dijaloga u ovoj zemlji. Ako nas je Bog u ovoj zemlji pozvao u život i od cijele kugle zemaljske izabrao da nam baš ovdje udahne dah života, zar da tu zemlju ne volimo? Zar da se bojimo tu živjeti, ako je Bog s nama i ako smo mi s Bogom? Ako Bog daje da se rodimo kao različiti, zar da se te različitosti bojimo?

U ime svih nas članova Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, ali i u ime, nama posebno drage i blize Hrvatske biskupske konferencije i biskupa susjednih zemalja te u svoje ime želim reći da je ovaj dan i ovaj događaj snažna potpora za nas pastire i sve vjernike u ovoj zemlji. Tu su brojni hodočasnici iz okolnih zemalja koji su vas došli vidjeti, čuti, doživjeti i osnažiti se da svoje kršćanstvo mogu i dalje smjelo i odvažno živjeti te graditi mir i njegovati dijalog.

Od srca hvala svima vama koji su svojim

dolaskom pokazali svoju blizinu, ljubav i solidarnost s nama u Bosni i Hercegovini. Zahvaljujem i svima onima koji su nam pomagali u pripravi ovog susreta: članovima Državnog i Crkvenog odbora, Apostolskom Nunciju u BiH i velikom broju dobrih ljudi i dobročinitelja. Svojim otvorenim srce, ljubavlju i potporom pomogli su nam zasvjedočiti radost susreta s vama, Sveti Oče. Hvala onima koji su molili, postili, činili dobra djela na ovu nakanu.

Sveti Oče, koristim ovu blagoslovljenu prigodu da Vam zahvalim što ste nas biskupe iz Bosne i Hercegovine, prigodom našeg pohoda „ad limina Apostolorum“ 16. ožujka 2015. u Vatikanu, saslušali dok smo Vam govorili o stanju u Bosni i Hercegovini i u našoj krajevnoj Crkvi, o nedavnom ratu i poraću, o brojnim odlascima posebno mladih, o poteškoćama s kojima se susreću brojni ljudi u ovoj zemlji. Posebno Vam zahvaljujem što ste nas ohrabрили i potaknuli nas da ne štedimo svoje snage u podupiranju slabih; da pomognemo – na način kako nam je najprikladnije – sve one koji imaju iskrenu i opravdanu želju za ostankom u rodnoj zemlji; da utažujemo duhovnu glad onih koji vjeruju u neprolazne vrijednosti, proizašle iz Evanđelja. To istinski nastojimo činiti. Ali potrebna nam je potpora i ohrabrenje koje ste nam danas donijeli svojom prisutnošću i svojom pastirskom riječju.

Ovdje je naše stoljetno korijenje. Kroz povijest smo proživljavali razne valove progona, mučeništva i nepravdi kao i mnogi drugi. Zahvaljujući hrabroj vjeri naših predaka i njegovanju vjere u obiteljima, opstali smo do danas. Vaši predšasnici na Petrovoj stolici imali su osjećaja za naše patnje i sluha za naše vapaje. I Vama, Sveti Oče, od srca zahvaljujemo na razumijevanju za ovu zemlju i za sve narode i za sve ljude u njoj, a posebno za katolike koji su najvećim dijelom Hrvati. Vaša prisutnost nas hrabri. U isto vrijeme to je poruka svijetu da želimo biti ono što jesmo i opstati s drugima i drugačijima na svojoj rodnoj grudi, otvoreni graditi budućnost ove zemlje na temeljima jednakih prava i sloboda.

Ova Crkva je iznjedrila brojne mučenike i

hrabre svjedoke vjere. Zbog brojnih poteškoća nije bilo moguće voditi procese za proglašenje blaženim pa to posljednjih godina nastojimo nadoknaditi. Tako smo 2003. godine u Banjoj Luci doživjeli da je sveti papa Ivan Pavao II. proglasio blaženim sina ove zemlje, rođenog Banjolučanina, dr. Ivana Merza. Prije četiri godine ovdje u Sarajevu bili smo dionici divnog proglašenja blaženim pet sestara Kćeri Božje ljubavi nazivanih Drinskim mučenicama. Očekujemo uskoro proglašenje blaženim časnog sluga Petra Barbarića, sjemeništara rođenog u Hercegovini i školovanog u Bosni, te sluga Božjeg Josipa Stadlera i fra Lovre Milanovića. Još je dugi niz onih koje bih trebao spomenuti, a koji su bili hr-

abri svjedoci vjere i nama živi primjer i poticaj da hrabro živimo u vjeri predaka.

Sveti Oče, ponesite nas u svom pastirskom srcu. Kao Vi često znate ljubazno reći da ne zaboravimo moliti za Vas, tako i ja, krhki pastir ove mjesne Crkve, molim Vas, Sveti Oče: uključite nas u svoje molitve da ne posustanemo noseći se svaki dan s brojnim izazovima života. Htjeli bismo biti radosni svjedoci nade i oduševljeni navjestitelji radosne vijesti, a to nije moguće bez milosti Božje.

Blagoslovite nas i neka nas taj apostolski blagoslov krijepi i jača u našem poslanju na ovim prostorima i u ovim vremenima.

Pozdrav kardinala Puljića Svetom Ocu na susretu sa svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima, sjemeništarcima i kandidaticama

Sveti Oče!

U ovoj katedrali Srca Isusova, u kojoj se nalazi grob velikog nadbiskupa sluga Božjega Josipa Stadlera i gdje počivaju zemni ostaci ostalih mojih predšasnika, od srca Vas pozdravljam u ime svih, a posebno u svoje ime. Ovdje su prisutni: kardinali, biskupi, svećenici, redovnici, redovnice, bogoslovi, sjemeništarcima te redovnički kandidati i kandidatice. Sveti Oče, svi se radujemo Vašoj prisutnosti među nama.

Brojni među nama nose teško iskustvo nedavnoga rata i poratnih godina, ali i iskustvo komunističke vlasti kao i današnjeg sve agresivnijeg relativizma. Prije rata ova zemlja je bila rasadište duhovnih zvanja. Nakon rata brojne obitelji su prognane ili iseljene pa se smanjio broj mladih obitelji koje, na žalost, imaju i manje djece. Tako u vrtu ima sve manje cvijeće koje se može ubrati za oltar. Potrebna nam je ohrabrujuća riječ koja će nam pomoći da i u ovom vremenu i na ovim prostorima svjedočimo Uskrslog Krista.

Biskupsku konferenciju Bosne i Hercegovine činimo nas šestorica biskupa: tri dijecezanska biskupa sa sjedištima u Banjoj Luci, Mostaru i Sarajevu te vojni ordinarij sa sjedištem u gl-

avnom gradu Bosne i Hercegovine te pomoćni biskupi u Banjoj Luci i ovdje u Sarajevu. U Bosni i Hercegovini djeluju dvije franjevačke provincije: Franjevačka provincija Bosna Srebrna sa svojom prebogatom poviješću od 1291. godine i sjedištem u Sarajevu, i Hercegovska franjevačka provincija sa sjedištem u Mostaru. Tu su još: isusovci, trapisti, salezijanci, karmelićani i dominikanci: ukupno 578 svih svećenika i 280 župa latinskog obreda i 10 grkokatoličkih.

Svoja sjedišta u ovoj zemlji imaju i četiri ženske redovničke kongregacije: Služavke Malog Isusa, milosrdnice svetog Vinka Paulskog i dvije provincije Školskih sestara franjevki. Osim njih, u Bosni i Hercegovini žive i djeluju sestre: Kćeri Božje ljubavi, Klanjateljice Krvi Kristove, Kćeri milosrđa, Karmelićanke Božanskog Srca Isusova, Franjevke Marijine misionarke, Franjevke od Bezgrješnog začeca, Misionarke ljubavi, Marijine sestre, Službenice milosrđa, Uršulinke Služavke Malog Isusa Splitske provincije te klauzurne zajednice Klarisa i Karmelićanki: ukupno 509 redovnica. U Sarajevu imamo tri bogoslovna sjemeništa s ukupno 78 bogoslova i 10 đakona te dva mala sjemeništa u Travniku i Visokom s ukupno 67 sjemeništara.

Sveti Oče, Vaša riječ neka nas učini poletnijima u radu i izgaranju za kraljevstvo Božje, vjerodostojnijima svjedocima Radosne vijesti. Neka u ovoj Godini posvećenog života učini da svi redovnici i redovnice obnovljenim duh-

om i žarom budu radosni dar za Crkvu u ovom vremenu i na ovim prostorima.

U ime svih njih ovdje prisutnih i svih koji su duhom s nama želim Vam iskrenu dobrodošlicu!

Svjedočenje banjolučkog svećenika vlč. Zvonimira Matijevića

Sveti Oče!

Zovem se Zvonimir Matijević. Svećenik sam Banjolučke biskupije. Rođen sam 1955. godine u Banjoj Luci. Otac mi je umro kada sam imao 11 dana. Nemam braće, a jedina sestra umrla je sasvim iznenada kada je imala 17 godina. Tako sam ostao sam sa svojom majkom. Nakon svršenog pravnog fakulteta u Banjoj Luci, odlučio sam postati svećenik. Za svećenika sam zaređen 1987. godine u Banjoj Luci.

Godine 1992. bio sam upravitelja župe Glam-oč. Pastoralno sam skrbio za malobrojnu katoličku zajednicu od pedesetak vjernika među pravoslavnom većinom. U Republici Hrvatskoj već je bjesnio rat koji se nadvio i nad Bosnu i Hercegovinu. Dana 24. veljače 1992. ubijen je moj ugledni župljanin dr. Alojzije Kelava, specijalist dječje medicine, koji je bio potpuno nedužan. Mnogi su mi govorili da trebam otići. Međutim, nisam htio pobjeći i ostaviti svoje župljane u takvoj opasnosti. Slično je učinila većina svećenika moje biskupije, od kojih su njih osam ubijeni ili umrli od posljedica torture, kao i većina časnih sestara od kojih je jedna ubijena, a pojedine od njih i danas nose teške traume.

Na Cvjetnu nedjelju, 12. travnja 1992. nakon Mise vojnici su me uhitili i odvezli u grad Knin u susjednu Hrvatsku. Više puta su me tukli sve dok ne bih pao u nesvijest od boli. Tražili su od mene da na televiziji javno kažem da sam ratni zločinac; da su katolički svećenici zločinci i da odgajaju zločince. Kada su se uvjerali da ću radije umrijeti nego reći takvu laž, doveli su me pred vojnog zapovjednika. Hodao sam teškom mukom. Policijske lisice su mi se toliko usjekle u ruke da i sada nosim te tragove. Zapovjedniku je bilo jasno da neću još dugo izdržati.

Napokon su odlučili prebaciti me u bolnicu u vrlo teškom stanju. Liječnik mi je morao operativnim zahvatom izvaditi brojne podljeve krvi da bih preživio. Moj organizam više nije primao hranu. Često sam bio u nesvijesti. Kasnije su mi rekli da su mi dali šest doza krvi da bih preživio. Na molbu mog biskupa Franje, kojemu nije bilo moguće doći do mene, u bolnici me je posjetio bihačko-petrovački pravoslavni episkop Hrzostom što mi je dalo nadu u pobjedu dobra. Tijekom 26 dana boravka u bolnici u Kninu oporavio sam se toliko da su me, na molbu biskupa, mogli razmijeniti kao ratnog zarobljenika. Nakon toga oporavljao sam se još dva tjedna u bolnici u Splitu. Neka Bog blagoslovi sve one koji su mi pomogli da danas budem živ.

Sveti Oče! Hvala Vam što ste došli u našu domovinu Bosnu i Hercegovinu s riječima mira. Hvala Vam što ste došli donijeti utjehu meni i puno većem broju onih, koji su patili i pate više od mene. Uvjeren sam da je Vaš dolazak i Vaša riječ melem na rane mnogima u ovoj zemlji. Hvala Vam i zato što ste došli probuditi klicu dobra u srcima mnogih, koji su činili zlo. Neka Vaš dolazak, Vaša molitva i Vaša riječ pokrene i svakoga od njih da čini dobro.

Sveti Oče! Crkva mi je povjerila svećenički red. Raduje me što sam svećenik Katoličke Crkve. Drago mi je što stojim pred Vama kao Vaš svećenik. Premda, zbog svega što sam doživio, sad bolujem od bolesti multipla skleroza koja je popriličan životni križ te mi u pamet doziva riječi sv. Pavla: „Najradije ću se još hvaliti svojim slabostima da se nastani u meni snaga Kristova“ (2 Kor 12,9), ja, svećenik Zvonimir, od srca opraštam svima koji su mi nanijeli boli i molim za njih, da im milosrdni Bog oprosti i da se obrate na put dobra.

Hvala Vam što ste došli u našu zemlju i u naš glavni grad da po mom svjedočenju čujete tisuće svjedočenja osoba koje su patile, ali

osoba koje ne gube nadu jer čvrsto vjeruju u Boga, čvrsto vjeruju u pobjedu dobra nad zlim. Blagoslovite sve nas, Sveti Oče!

Svjedočanstvo iz logora fra Jozе Puškarića pred papom Franjom

Dragi naš, Sveti Oče, papa Franjo!

Neizmјerno sam zahvalan Bogu što mi je dao ovu blagoslovlјenu prigodu što danas stojim pred Vama. Želim zahvaliti i svome nadbiskupu, uzoritom kardinalu Vinku Puljiću što me je izabrao da Vam se, u nazočnosti tolikog broja svećenika, redovnika i redovnica, obratim u ovoj našoj Prvostolnici i iznesem svoje iskustvo iz minuloga rata.

Dopustite da Vam se ukratko predstavim: ja sam fra Jozo Puškarić, svećenik franjevac, član franjevačke provincije Bosne Srebrene. Rođen sam u brojnoj obitelji – pet braće i četiri sestre – u župi Gospe od Anđela, Gornja Tramošnica. Moja rodna župa u to vrijeme bila je osobito bogata duhovnim zvanjima. Zato nije ni čudno što su i moje tri sestre postale članice Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije.

Rat me zatekao na službi župnika u župi Hrvatska Tišina kod Bosanskog Šamca, u Bosanskoj Posavini. Naoružani srpski policajci došli su 14. svibnja 1992. u župnu kuću i odveli me u logor, zajedno s mnogim mojim župljanima, iako nismo nizašto bili krivi. Župa je ostala bez stanovnika, a većina kuća je uništena.

U 40. godini svoga života u logoru sam proveo četiri mjeseca. Međutim, vrijeme u logoru ne broji se mjesecima nego danima, satima i sekundama. Dani su bili jako dugi jer su bili ispunjeni neizvjesnošću i strahom. 120 dana se činilo kao 120 godina, pa i više. Živjeli smo u neljudskim uvjetima! Cijelo vrijeme bili smo uglavnom gladni i žedni; sve te dane i noći živjeli smo bez ikakve higijene, bez pranja, brijanja i šišanja, svakodnevno maltretirani, fizički udarani i mučeni raznim predmetima, rukama i nogama... Mene osobno na takva mučenja znali su ponekad izdvajati i izvoditi i do pet puta, uglavnom noću, prozivajući me uvi-

jek po mojoj službi: parok, kako u mom kraju nazivaju župnika. Od batinanja slomljena su mi, između ostaloga, i tri rebra.

Siguran sam da nijedan čovjek to ne bi mogao izdržati sam – bez pomoći drugih ljudi, a pogotovo ne bi mogao bez Božje pomoći! Mene osobno Bog je poslao pomoć i u hrani preko dobre žene Fatime, muslimanke i njezine obitelji, koja sada živi u Americi! Jedino nada i vjera u Boga mogle su dati i davale su nam novu snagu za novi dan i novu nadu! Zaufana i stalna molitva – uglavnom u sebi izgovorena – čudesa je činila. Osobno sam doživljavao više puta čudesna uslišanja po zagovoru Blažene Djevice Marije, sv. Ante Padovanskoga i drugih svetaca.

Sveti Oče!

Pred Vama ponizno priznajem da sam jednom poželio da smrt učini kraj mojim mukama. Prijetili su mi da će me guliti, nokte mi čupati i rane soliti... Kod privođenja bilo mi je tako teško da sam molio stražara neka mi rafalom iz puške skрати muke jer sam bio uvjeren da će me ionako ubiti. Stražarev odgovor je otprilike glasio: „E, nećeš ti tek tako umrijeti! Mi ćemo za tebe dobiti 150 naših“. Njegove riječi vratile su mi poljuljanu nadu. Od toga trenutka moja nada da ću preživjeti nije prestajala. A želja da preživim temeljila se najviše na tome da sutra i do konca života svim ljudima mogu svjedočiti o strahotama rata.

Sveti Oče!

Zahvalan sam Bogu posebno za ovaj „višak“ života nakon logora. Osobito sam zahvalan Gospodinu što me nijednog trenutka nije zahvatila mržnja prema mojim mučiteljima. Oprostio sam im jer nas Isus poziva na praštanje; praštanju su me učili moji roditelji, svećenici i sestre, učitelji i odgojitelji; praštanje otvara prostor za dolazak Božjeg kraljevstva u čovjekovo srce i samo tako možemo u drugom

čovjeku prepoznati brata i sestru.

Nakon teškog ratnog iskustva mogu skupa sa sv. papom Ivanom Pavlom II. i ja zavapiti: Nikada više rata!

Sveti Oče, molite za sve nas, za sve ljude u našoj domovini Bosni i Hercegovini i ovdje u našem glavnom gradu Sarajevu i kada se sretno vratite u Rim!

Svjedočenje sestre Ljubice Šekerija iz Družbe Kćeri Božje Ljubavi

Sveti Oče!

Zovem se sestra Ljubica Šekerija i pripadam Družbi sestara Kćeri Božje Ljubavi. Do početka rata sestre su djelovale oko pedeset godina u državnom Domu starih i nemoćnih osoba u Travniku u Središnjoj Bosni u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. U spomenutom Domu radila sam pet godina. U njemu su bili smješteni štitenici svih vjera i nacija, a najviše muslimana. Na poslu su nas svi cijenili i poštivali. Kad se rat rasplamsao u Bosni i Hercegovini pojavili su se strani ratnici iz raznih arapskih zemalja Bliskog istoka.

Na svetu Tereziju Avilsku, 15. listopada 1993. godine, oko jedanaest sati prije podne u travničku župnu kuću, u kojoj sam pripremala ručak za svećenike, upala su petorica naruženih stranih ratnika. Prisilili su me da pođem s njima. Morala sam uz fizičku prisilu popeti se na kamion. Okruženje kamiona ispred župne kuće činili su Travničani nekršćani koji su uz glasno smijanje i uz pljesak odobravali ponašanje stranih ratnika.

U kamionu je već bio bolesni travnički župnik vlč. Vinko Vidaković i tri djelatnika župnog Caritasa. Inače, u to vrijeme u Travniku su pastoralno djelovala samo dvojica svećenika: vlč. Vinko Vidaković i vlč. Pavo Nikolić koji nije bio u kući kada su upali strani ratnici koji su nas zarobljene provocirali, ponižavali uz prostačke i vulgarne riječi i udarce. Redovničkom odjećom, koju sam imala na sebi vezali su mi oči, a drugima su to učinili uz pomoć njihove odjeće. Nismo smjeli znati kuda nas voze.

Zajedno s drugima, zavezanih očiju, odvezli su nas u svoje sjedište u Mehuriće kod Travnika, u prostoriju 2x2 m s dva kreveta na kat. Odvezali su nam oči, uzeli sve stvari što smo imali u džepovima. Kod mene su našli samo

krunicu i ključeve od kuće. Od župnika vlč. Vinka tražili su da nogama pogazi moju krunicu. Župnik to nije htio učiniti. Oštreći sablje prijetili su kako će mene zaklati ako župnik ne pogazi krunicu. Kazala sam: „Župniče, neka me zakolju, ali Vi nemojte gaziti našu svetinju!“ Poslije brojnih nasrtaja i urlikanja ostavili su nas na kratko same. Pokupila sam ostatke potrgane krunice. Noktom sam poderala dušek na krevetu i sakrila zrnca krunice. Boga sam molila za snagu.

Nakon povratka stranih ratnika župnika i mene pitali su koliko imamo djece i imamo li žive roditelje. Kazali smo kako nemamo djece. Kad su zapazili prsten na mojoj ruci tražili su da ga skinem. Tada je jedan od domaćih ratnika kazao: „Skinu brže, ili ćemo ti prst rezati!“ Uzeli su moj redovnički prsten koji je za mene svetinja. Bilo mi jako teško. U tom trenutku naš čuvar, strani ratnik kazao je: „Nemate tate i mame. Meni je puška mama, puška tata, puška žena, puška djeca, puška sve!“ Jedan od domaćih ratnika vukao me za vrat i udarao. U tim trenucima župnik vlč. Vinko Vidaković potiho nas je ohrabrio riječima: „Ne bojte se, dao sam Vam svima odrješenje, možemo mirno umrijeti!“ Te župnikove riječi bile su meni i drugima velika utjeha. Opet je slijedilo premlaćivanje. Od mene su tražili da im predam križ ili drugu svetinju te da im kažem svoje ime. Rekla sam da mi je krsno ime Ivka. Obišli su oko mene i rekli su mi: „Ne Ivka, nego Emšihata!“ Meni su zapovjedili da sjednem i ispružim svoje prekrizene ruke uz komentar da samo sotona drži prekrizene ruke. U tom trenutku osjetila sam cijev puške na svome čelu. Jedan od njih tražio je od mene da priznam kako je islam najjača vjera uz zahtjev da o ovome ništa ne govorim, inače će mi glava otići u pakao. Mislila sam da će me strijeljati. Na

upit novopridošloga stranoga ratnika jesam li gladna odgovorila sam da jesam i dao mi je jesti krušku uz komentar: „Eto vidiš, da strani ratnici ne siluju, da strani ratnici ne kolju, ali o tome ni riječi, jer će ti glava otići u pakao.“ Odgovorila sam: „Strani ratnik me zarobio, strani ratnik me oslobodio!“

Slijedio je put oslobađanja i povratka u Travnik i u samostan. Međutim, župnik Vinko Vidaković ostao je još tri dana u njihovu zatočeništvu. Nakon izlaska iz auta ispred samostana skinula sam povez s očiju i nisam se smjela okrenuti jer mi je bilo zabranjeno. Ušla sam u

samostan. Bilo je osam sati na večer. Sestre su me čekale plačući i moleći (Gioele 2,12) u samostanskoj kapelici svetog Leopolda Mandića.

Sveti Oče!

Hvala Vam za Vaš dolazak da nas sve ohrabrite i učvrstite u vjeri i u našem zvanju i poslanju. Ovo je bilo moje svjedočenje, ali ima još redovnica iz drugih družbi koje su tijekom minuloga rata na bosanskohercegovačkim prostorima doživjele isto. Svima sam sve oprostila. Koliko god su mučitelji bili grubi, Božja snaga i milost bili su na mojoj strani (usp. Rim 5,20). Bogu hvala!

Govor papa Franje u sarajevskoj katedrali, izrečen uživo

Katedrala Srca Isusova u Sarajevu, 6. lipnja 2015., susret Svetog Oca pape Franje sa svećenicima, redovnicima, redovnicama i sjemeništarcima

Spremio sam za vas govor, ali pošto sam čuo svjedočenje ovoga svećenika, redovnika i redovnice, osjećam potrebu govoriti spontano. Oni su nam pripovijedali život, iskustva, pripovijedali su nam o mnogim ružnim i lijepim stvarima. Predat ću svoj govor, koji je inače lijep, kardinalu nadbiskupu.

Sam svjedočenja već govore za sebe. To je sjećanje vašega naroda! Narod koji zaboravlja svoja sjećanja nema budućnosti. Ovo je sjećanje vaših očeva i majki u vjeri: ovdje su govorile samo tri osobe, ali iza njih stoje mnoge osobe koje su propatile na isti način.

Drage sestre, draga braćo, nemate pravo zaboraviti vašu povijest. Ne da se svetite, nego da stvarate mir. Ne da bi gledali na ova svjedočenja kao ne nešto čudno što se dogodilo, nego da bi ste voljeli kao što su oni voljeli. U vašoj krvi, u vašem pozivu je poziv, u njemu je krv ovo troje mučenika. Tu je krv i poziv mnogih redovnika i redovnica, mnogih svećenika i sjemeništara i bogoslova. Autor Poslanice Hebrejima kaže: Molim vas ne zaboravite vaše pretke, one koji su vam prenijeli vjeru. Oni (pokazuje na svjedoke) su vam prenijeli vjeru; oni su vas naučili kako se živi vjera. Sam Pavao nam kaže: „Ne zaboravite Isusa Krista“, prvog Svjedoka. Oni su poslali Isusovim stopama.

Oživljavati sjećanje radi stvaranja mira. Neke riječi su mi posebno ostale u srcu. Jedna, ponavljana: „oprost“. Čovjek ili žena koji se posvete na službu Bogu i ne oprostite ne služe ničemu. Oprostite prijatelju koji te uvrijedio nekom ružnom riječju, ili s kojim si se svađao, ili nekoj sestri koja je ljubomorna na tebe, nije naročito teško. Oprostite onome tko te tuče, tko te muči, gazi, koji ti prijete s uperenom puškom da će te ubiti, to je teško. Oni su to učinili, i propovijedaju da to treba činiti.

Druga riječ koja mi je ostala jest onih 120 dana u koncentracionom logoru. Koliko puta nas duh ovoga svijeta nagna da zaboravimo naše pretke, patnje naših predaka! tamo su dani bili izbrojani, ne dani, već i minute, jer je svaka minuta, svaki sat muka za sebe. Živjeti onako svi zajedno, prljavi, bez hrane, vode, po vrućini i hladnoći, i sve to mnogo dana! A mi se žalimo kad nas malo boli zub, ili kada želimo imati televizor u svojoj sobi, sa svim komotnostima, ili koji prigovaramo poglavarima kada ručak nije baš najbolji ... ne zaboravite molim vas svjedočanstva vaših prethodnika. Mislite o tome koliko su propatili. Mislite o onih šest litara krvi koje je ovaj svećenik koji je prvi govorio morao primiti da bi preživio. Živite životom dostojnim križa Kristova.

Časne sestre, svećenici, biskupi, bogoslovi ako su posvjetovnjačeni samo su karikature, ne služe ničemu, ne čuvaju sjećanje na svjedoke vjere. Izgubili su sjećanje na Isusa Krista raspetoga, našu jedinu slavu.

Još jedna stvar koja mi dolazi u pamet je onaj vojnik koji je darovao krušku časnoj sestri; i ona žena muslimanka koja sada živi u Americi, koja je donijela hranu .... svi smo braća. I taj okrutni čovjek je mislio ....ne znam što je mislio, ali je osjetio Duha Svetoga u svome srcu i možda je pomislio na svoju majku i rekao: „uzmi ovu krušku i ništa ne govori nikome“. I ona žena muslimanka je prelazila preko vjerskih razlika: ljubila je. Vjerovala je u Boga i činila dobro.

Tražite dobro svijju. Svi to mogu činiti, sjeme dobra. Svi smo djeca Božja.

Blago vama kada imate tako blizu ova svjedočanstva, nemojte ih molim vas zaboraviti. Neka vaš život raste s ovim sjećanjem. Mislim

na ovog svećenika kome je umro otac dok je bio dijete, onda je umrla i majka i sestra, i ostao je sam ... Ali on je bio plod ljubavi, bračne ljubavi. Pomislite na onu sestru mučenicu: i ona je bila kćerka svoje obitelji. Pomislite na ovog franjevca, s dvije sestre franjevske; i dolazi mi u pamet ono što je kardinal govorio: što se dogodi s vrtom života, tj. s obitelji? Dogodi se ružna stvar, dogodi se da ne cvijeta. Molite se za obitelji, da bi u njima cvjetali mnogi sinovi i bilo mnogo zvanja.

I na kraju, želim vam reći da je ovo bila povijest okrutnosti. I danas, u ovom svjetskom ratu vidimo mnoge, mnoge okrutnosti. Činite uvijek suprotno od okrutnosti: nježnost, bratstvo, oprost. I nosite križ Isusa Krista. Crkva, sveta majka Crkva vas takve želi: malene, male svjedoke, pred ovim malim svjedocima, male svjedoke križa Kristova.

Bog vas blagoslovio, i molim vas molite za mene. Hvala.

Katedrala Srca Isusova u Sarajevu, 6. lipnja 2015., susret Svetog Oca pape Franje sa svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima, sjemeništarcima i kandidaticama.

Draga braćo i sestre,

sve vas srdačno pozdravljam, a osobito vašu bolesnu i stariju subraću i sestre koji ne mogu biti ovdje, ali su u duhu s nama. Zahvaljujem kardinalu Puljiću na njegovim riječima, kao i sestri Ljubici, don Zvonimiru i fra Jozi. Hvala svima za službu koju vršite za Evanđelje i Crkvu. Došao sam u vašu zemlju kao hodočasnik mira i dijaloga, kako bih učvrstio i ohrabrio braću u vjeri, a osobito vas, pozvane raditi *“na puno radno vrijeme”* u vinogradu Gospodnjem. On nam govori: *“Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta”* (Mt 28,20). Ovo je sigurnost koja nam ulijeva nadu i utjehu, osobito u teškim trenucima naše službe. Mislim ovdje na sve prošle i sadašnje patnje i kušnje vaših kršćanskih zajednica. Iako živite u teškim okolnostima, niste se predali. Odupri

ste se, trudeći se s neumornim duhom služenja suočiti s osobnim, društvenim i pastoralnim poteškoćama. Gospodin neka vas nagradi!

Pretpostavljam da se ponekad, zbog situacije Crkve u vašoj zemlji koja je u brojčanoj manjini, ili pak zbog neuspjeha u službi, osjećate kao i nekoć Isusovi učenici kada nisu ništa ulovili, iako su ribarili cijelu noć (usp. Lk 5,5). No, ukoliko se pouzdamo u Gospodina, upravo u tim trenucima možemo iskusiti snagu njegove Riječi i njegovoga Duha koji obnavlja u nama povjerenje i nadu. Plodnost naše službe ovisi iznad svega o našoj vjeri; o vjeri u Kristovu ljubav od koje nas ništa ne može odijeliti, kako veli apostol Pavao (usp. Rim 8,35-39) koji je dobro shvaćao kušnje! Također, i bratsko zajedništvo nas podržava i sokoli; bratstvo među svećenicima, redovnicima, posvećenim laicima, bogoslovima i

sjemeni štarcima; bratstvo među svima nama, koje je Gospodin pozvao da, ostavivši sve, njega slijedimo, ono nam daje radost i utjehu te čini naš rad djelotvornijim. Mi smo svjedoci ovog bratskog zajedništva!

«Pazite na sebe i na sve stado» (Dj 20,28). Ovaj poticaj svetoga Pavla - iz Djela apostolskih - podsjeća nas da, ako želimo pomoći drugima da postanu sveti, ne smijemo zanemariti sami sebe, to jest, naše posvećivanje. I obrnuto, predanost vjernom Božjem narodu, utkanost u njegov život te iznad svega blizina siromašnima i malenima, omogućava nam da napredujemo sve više u suobličavanju s Kristom. Briga za vlastiti pastoralni rast i pastoralna ljubav prema ljudima uvijek idu zajedno i uzajamno se obojaćuju, te se nikada ne mogu odvojiti.

Što bi značilo za jednog svećenika i za jednu Bogu posvećenu osobu, danas, u Bosni i Hercegovini, služiti Kristovom stadu? Držim da bi prije svega značilo ostvarivati *pastoral nađe*, pazeći na ovce koje su u stadu, ali znati i izići iz njega u potragu za onima koji traže Radosnu Vijest, a ne znaju je sami naći ili ponovno otkriti put koji vodi k Isusu; susretati ljude ondje gdje žive, pa čak i onaj dio stada koji živi izvan njegovih granica, daleko, prihvaćati one koji možda još ne poznaju Krista Isusa; brinuti o odgoju katolika u vjeri i kršćanskom životu; ohrabrivati vjernike laike da budu promicatelji evangelizacijske misije Crkve. Stoga vas potičem da podupirete katoličke zajednice u njihovom rastu da budu otvorene i usmjerene "prema van", sposobne za susret te odvažne u evanđeoskom svjedočenju.

Svećenik, redovnik, pozvan je živjeti i bojati se nade svojega naroda; pozvan je djelovati u stvarnim prilikama svoga vremena, često obilježenima napetostima, neslogama, nepovjerenjem, neizvjesnošću i siromaštvom. U najtežim trenucima molimo Gospodina da nam dade srce koje se znade ganuti, da nam dade sposobnost suosjećanja. Ne postoji bolje svjedočanstvo od onoga da budemo blizu onima koji su u duhovnoj ili materijalnoj potrebi. To je zadatak nas biskupa, svećenika i redovnika da ljudima očitujemo Božju blizinu, da im pružimo Njegovu ruku koja snaži i ozdravlja. Naša je briga sjediniti se s bolima i suzama našega naroda; ne umarati se u otvaranju srca i pružanju ruke svima koji nas trebaju, osobito onima koji, možda zbog srama, od nas ništa ne traže,

a toliko im je potrebno. Ovdje osobito želim izraziti moje poštovanje sestrama redovnicama za sve ono što velikodušno čine, a ponajviše za njihovu vjernu i brižnu prisutnost.

Dragi svećenici, redovnici i redovnice, potičem vas da s radošću nastavljate s vašim pastoralnim služenjem, čija je plodnost zajamčena vjerom i milošću, ali i svjedočanstvom skromnoga života, odvojenog od svjetovnih interesa. Molim vas, ne padajte u napast da postanete jedna vrsta *elite*, zatvorene u samu sebe. Velikodušno i jasno svećeničko i redovničko svjedočanstvo primjer je i poticaj bogoslovima i sjemeništarcima te onima koje Gospodin poziva da mu služe. Dok stojite uz bok mladima te ih pozivate da podijelite s njima iskustva vaše molitve i služenja, pomažete im otkriti Kristovu ljubav koja ih poziva da se odazovu Gospodinovu pozivu. Neka vjernici laici vide u vama onu vjernu i nesebičnu ljubav koju je Krist ostavio kao oporuku svojim učenicima.

Uputio bih posebnu riječ i vama, dragi bogoslovi i sjemeništarcu. Među tolikim lijepim svjedočanstvima osoba posvećenoga života u vašoj zemlji, prisjetimo se sluge Božjega Petra Barbarića. On ujedinjuje rodnu Hercegovinu i Bosnu u kojoj se posvetio, kao i čitav kler, bilo biskupijski, bilo redovnički. Neka ovaj mladi svećenički pripravnik krjeposnoga života bude svima velikim primjerom.

Djevica Marija je uvijek pored nas kao brižna majka. Ona je prva učenica Gospodinova i primjer života posvećenoga Njemu i braći. Kada se nalazimo u poteškoćama ili doživimo stanja u kojima osjećamo svu našu nemoć, obratimo se njoj sinovskom odanošću. Ona nam neprestano poručuje - kao na svadbi u Kani - : "Što god vam rekne, učinite" (Iv 2,5). Ona nas uči da slušamo Isusa i slijedimo njegovu Riječ, ali s vjerom! To je njezina tajna, koju nam želi prenijeti kao majka: vjera, ona izvorna, prava vjera, kojoj je dovoljna samo jedna trunka da i planine premjesti!

Ovim vjernim zagovorom možemo s radošću služiti Gospodinu i biti svagdje sijači nade. Obecavam vam moj spomen u molitvi te od srca blagoslivljam sve vas i vaše zajednice. Molim vas, ne zaboravite moliti za mene.

Pozdrav kardinala Puljića Svetom Ocu na ekumenskom i međureligijskom susretu

Sveti Oče!

Na početku ovoga susreta iskreno Vas pozdravljam i kao predsjednik Vijeća za ekumenizam i dijalog među religijama i kulturama Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. I ja osobno i svi mi biskupi, a uvjeren sam i cijela Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini, osjećamo osobitu važnost međureligijske suradnje putem dijaloga jer u ovoj zemlji živimo različiti po vjeri i narodnoj-etničkoj pripadnosti.

Imamo još jednu blagoslovljenu okolnost. U ovoj zemlji od 1291. godine pa do danas djeluju franjevci koji su poznati po svojoj otvorenosti za dijalog. Zato smo i izabrali da se ovaj susret dogodi upravo u sjedištu Franjevačke provincije Bosne Srebrene i to u zgradi koju su komunističke vlasti oduzele nakon drugog svjetskog rata. Tijekom nedavno rata ova je zgrada granatama zapaljena i potpuno izgorjela. Uz pomoć brojnih ljudi franjevci su je obnovili i otvorili je za: mlade, za gladne, za susrete.

Bog nam je darovao milost da se rodimo u ovoj zemlji i da na ovim prostorima zajedno živimo. Dijalog nema alternative. Tome nas uči i pregorko iskustvo nedavnoga rata sa strašnim posljedicama. Još uvijek su prisutne mnoge rane koje valja liječiti i vraćati povjerenje jednih prema drugima. Svjedok sam da postoji velik broj onih koji su i u najtežim ratnim danima tražili što možemo zajednički učiniti za opće dobro naših Crkava i vjerskih Zajednica.

Za vrijeme rata do 1992. do 1995. ovdje u opkoljenom Sarajevu imali smo redovne kont-

akte, iako je to bilo vrlo teško. Ti kontakti postojali su i u raznim drugim mjestima u Bosni i Hercegovini. Nismo mogli rat zaustaviti ni stvarati strategiju mira. Ono što smo mogli to smo i činili: molili smo i pozivali na mir.

Nakon rata nas četvorica vjerskih poglavara u Sarajevu, uz potporu dobrih ljudi iz inozemstva, osnovali smo 1997. godine Međureligijsko vijeće Bosne i Hercegovine koje od tada djeluje kao institucija u ovoj državi. Međureligijsko vijeće čine predstavnici: Katoličke i Srpske pravoslavne Crkve u BiH te Islamske i Jevrejske (Židovske) zajednice u BiH.

Živeći zajedno dužni smo prihvatiti i poštivati naše različitosti, upoznavati jedni druge i putem dijaloga tražiti način putem izgradnje mira, suživota i međusobnog uvažavanja u jednakopravnosti. Potrebno je još puno toga učiniti da se dogodi istinski proces pomirenja i praštanja i da se vrati duh povjerenja.

Vas, u ime katolika koji sudjeluju na putu dijaloga, iskreno pozdravljam i izričem dobrodošlicu i zahvaljujem što podržavate traženje puta dijaloga i što vam je toliko stalo da se izgradi u svijetu duh dijaloga i poštivanja međusobnih različitosti.

Sveti Oče, očekujemo i Vaše riječi podrške na putu izgradnje dijaloga. Uvjeren sam da smijem obećati da ćemo od danas još više moliti za Vas. Vas molimo: uključite nas u svoje molitve da u ovoj zemlji zaživi pravedni mir, jednakopravnost i otvaranje perspektive utemeljene u vjerničkoj nadi.

Pozdrav episkopa Grigorija papi Franji na ekumenskom i međureligijskom susretu

Vaša Svetosti,

dozvolite mi da Vas kao episkop Pravoslavne Crkve pozdravim jevandelskim pozdravom – „Blagosloven je koji dolazi u ime Gosp-

odnje!“ Došli ste u Bosnu i Hercegovinu i njenu prestonicu grad Sarajevo zato što jednoj stradalnoj i napaćenoj zemlji želite da date podršku da se ponovo uspravi i da pronađe svoje ljudsko lice. Sarajevo u kojem ste danas i

Mostar u kojem Vas očekujemo su gradovi koji podsjećaju na Jerusolim po tome što su mjesta stradanja, a istinska stradanja najava su Vaskrsenja. Zato je Vaš dolazak veliko ohrabrenje i utjeha ponajprije bosansko-hercegovačkim katolicima kojima dolazite kao arhipastir. Mi pak pravoslavni hrišćani u susretu sa Vama osjećamo ne manju radost što kao poglavar sestrinske nam Crkve i episkop Rima posjećujete našu zemlju. Donosite nam blagoslov Rimske katedre, jedne od najdrevnijih i najslavnijih Crkava. Donosite nam blagoslov svetih rimskih mučenika postradalih u Koloseumu i širom antičkog Rima, čija je krv postala sjeme iz kojeg su iznikli mnogi hrišćani.

Hrišćani ove zemlje zajedno sa hrišćanima čitavog svijeta s radošću primaju autentične svjedoke Jevanđelja, a imali smo više prilika da se uvjerimo da ste Vi jedan od njih. Vi svjedočite da savremeni čovjek koji je obremenjen iskušenjima našeg doba čezne za slobodom i ljubavlju koje su duboko pohranjene upravo u riznici Crkve Hristove. Na nama je odgovornost hoćemo li ih otuda pružiti svijetu ili pak stajati tvrdo na crkvenim vratima ne puštajući da im iko priđe, a time i sebe lišiti njihove blagotvornosti. Crkvi su neophodni proroci – osvjedočeni ljudi puni Duha Svetoga, koji će hrabro ukazivati na nedostatke i upućivati na Istinu. Zato sa radošću i odobravanjem pratimo svaki Vaš poduhvat u kojem se postavljate proročki u odnosu na svijet i još više u odnosu na samu Crkvu.

Kao što znate mi smo, hvala Bogu, prije rano dvadeset godina izašli iz posljednjeg rata (a nijedan prijašnji nije nas mimoišao ostavivši duboke i neiscjeljene rane), ali još uvijek pričamo o njemu kao da se juče završio. Razumljivo, jer rat donosi nesreću, ubistva, svireposti i to uvijek onih najmanjih i najneudžnijih ljudi, a ubica i žrtva ima na svim stranama. Među-

tim, nas djecu Crkve Božije posebno treba da brine a i sramoti činjenica da su kod nas hrišćani ubijali i hrišćane i nehrišćane pa je stoga ova zemlja još od Drugog svjetskog rat puna grobova, jama, porušenih crkava i manastira.

Naš veliki književnik i nobelovac Ivo Andrić na početku prošloga vijeka izrekao je strašnu karakteristiku ove zemlje: „Bosna je zemlja mržnje i straha“. Jer je kako kaže: Činjenica da u Bosni i Hercegovini ima više ljudi koji su spremni da u nastupima nesvjesne mržnje, raznim povodima i pod raznim izgovorima ubiju ili budu ubijeni nego u drugim po ljudstvu i prostranstvu mnogo većim slovenskim i neslovenskim zemljama.

S druge strane, istina je i to da kada prestane zveket oružja i zamuknu ratni poklič mi nastavljamo da živimo u miru poštujući jedni druge. U toj neobjašnjivoj stvarnosti Bosna i Hercegovina može biti čudesno lijepa i gotovo neopisiva zemlja. Zaista, mnogo toga divnog i originalno bosansko-hercegovačkog nastalo je upravo prožimanjem različitih kultura, religija i naroda koji ovdje žive. Međutim, taj uzajamni suživot u miru i poštovanju posle ovog poslednjeg rata još nismo sasvim postigli, i baš u tome očekujemo i Vašu pomoć. Želimo da nas utvrdite u našem uvjerenju da se čovjeka dostojni odnosi između različitih nacija i vjera moraju zasnivati na uzajamnom poštovanju i iskrenom saosjećanju. Da moramo uložiti dodatni napor da razvijemo osjećanja povjerenja, simpatije i naklonosti. I konačno, da zajednički život može postojati samo u Istini.

Želeći Vam iskrenu dobrodošlicu volio bih da se potrudimo da sa ljubavlju svi zajedno sagledamo ovu mnogonapaćenu zemlju ne samo onakvom kakva trenutno jeste, nego onakvom kakvom bi ona uz Božji blagoslov, Vašu i našu pomoć sutra mogla biti.

Pozdrav Predsjednika Jevrejske zajednice Svetom Ocu na ekumenskom i međureligijskom susretu

Dragi i poštovani Sveti oče,
Velika mi je čast i zadovoljstvo pozdraviti Vas u Sarajevu, gradu u kome Jevrejska zajed-

nica egzistira u miru i slozi sa ostalim vjerskim zajednicama i crkvama posljednjih 450 godina, sa namjerom da ostane ovdje i nared-

nih najmanje 450 godina, jer drugu domovinu niti tražimo niti imamo.

Nije bilo lako opstati 450 godina na Balkanu, buretu baruta kako ga mnogi zovu, ali uz razumijevanje, dobru volju i Božiju pomoć sve se može.

Igrom slučaja, kao prilikom posjete Vašeg velikog predhodnika, Svetog Pape Ivana Pavla II ponovo obnašam funkciju predsjedavajućeg našeg Međureligijskog vijeća, tijela u kome četiri tradicionalne vjerske zajednica i crkve u našoj zemlji usko saraduju i štite ideje vjerske tolerancije, suživota i zajedničkog djelovanja gdje god je to moguće. Naravno, jasno nam je da je najvažnije poštovati jedni druge, voljeti svoje ali cijeniti i razumijeti tuđe gledanje, te u takvom ozračju mislim da mogu reći da smo uspjeli, mada uvijek može i mora biti i bolje i uspješnije.

Vaš dolazak nas sviju ohrabruje i raduje. Znamo da nam je došao prijatelj, neko ko nam bez pogovorno želi dobro, želi pomoći i podučiti nas kako da budemo bolji vjernici, a time bolji ljudi.

Nećemo Vas lagati, jer nismo političari i reći da je ovdje sve med i mlijeko, te da problema nema. Ima problema, ali ih mi pokušava-

mo zajednički riješiti, svjesni da nam je moguć opstanak na ovom lijepom dijelu zemaljske kugle koju nam je Bog dao na korištenje samo ako budemo radili zajedno. Nije sada ni vrijeme ni mjesto da nabrajamo problem sa kojima se susrećemo, ali uvjeravamo Vas da se radi o problemima koje smo sami sebi stvorili, pa ih sami moramo i prevazići. Naravno, Vaša mudra riječ i očinski savjet mogu nam u tome samo pomoći, i zato smo sa pažnjom pratili sve što ste rekli odkada ste stupili na naše tlo, i u potpunosti podržavamo Vaše riječi koje ste uputili svim građanima Bosne i Hercegovine.

Jedan od malih problema je i to što je naš Zemaljski muzej zatvoren već duže vrijeme, pa nismo u mogućnosti da Vam pokažemo našu veliku dragocijenost, Sarajevsku Hagadu.

Znam da su Pesahil Seder, kada se čita Hagada još daleko, ali dozvolite mi da Vam u ime sviju nas uručim reprint Sarajevske Hagade, knjige kakve nema u cijeloj dugoj Jevrejskoj istoriji, da Vas podsjeća na Vašu posjetu i na malu jevrejsku zajednicu, čiju ste 450 godišnjicu svojim dolaskom i Vi uveličali.

Na kraju šta reći nego sretan Vam put kući i dođite nam opet.

Pozdrav reisu-l-uleme Kavazovića papi Franji na ekumenskom i međureligijskom susretu

Uvaženi rimski biskupe, poglavaru Rimokatoličke crkve, papa Franjo.

Pozdravljam Vas u ime Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini izražavam Vam dobrodošlicu u ime muslimana koji žive u ovoj zemlji, kao i u svoje ime.

Vaša posjeta je za nas izraz vaše dobrote i dobre namjere da obradujete sve nas koji živimo ovdje. Veseli nas što ste našu zemlju, Bosnu i Hercegovinu, odabrali za Vaš prvi dolazak li ovaj dio svijeta.

Bosna i Hercegovina je mjesto susreta i prožimanja najvećih religijskih tradicija i kultura. Istovremeno, ovo je i područje velikih patnji običnih ljudi. Ovdje se možda najjasnije vide pokazatelji duboke krize, koju prolazi savremeni svijet.

U našem svijetu se relativiziraju sve univerzalne vrijednosti, što najneposrednije uočavamo u globalnom zagovaranju antihumanih ideja i zabrinjavajućoj desakralizaciji svijeta. Vjera u živog Boga, kako su o Njemu govorili poslanici, kao da gasne. Njeno mjesto uzurpiraju ideologije i moralno posrnuće, kao posljednji kumiri, načinjeni ljudskom rukom.

Duboko sam uvjeren da je osnovno pozvanje svih nas predstavnika vjerskih zajednica osmišljena borba protiv moralnog relativizma. Naši naponi moraju biti usmjereni u korist širenja duha optimizma, pokajanja i nade. Potreban nam je i povratak tradicionalnim vrijednostima i brižan odnos prema svim ljudima.

Vaš pohod ovoj zemlji, s porukom „Mir vama“, doživljavamo i kao podršku afirmaciji vje-

rske i kulturne tradicije Bosne i Hercegovine u jedinstvenom i bremenitom nasljeđu Evrope. Sve nedorečenosti i kontroverze oko razumijevanja savremenog europskog identiteta najneposrednije se odražavaju na stanje u Bosni i Hercegovini. Genocid, koji je ovdje počinjen nad bosanskim muslimanima, obavezuje nas da iznova propitujemo našu vjeru i naše poslanje.

Pokornost Jednom i Jedinom Bogu znači služenje svim ljudima. Mirenje s Uzvišenim Bogom, koji je i sam "Miritelj" (es-Selam), jeste i mirenje i s drugima i sa samim sobom. To je smisao ljudskog bivstvovanja na ovome svijetu. U našim međuljudskim odnosima ne smije biti mjesta oholosti i samoljublju, budući da je mjerilo ljudskog uspjeha poniznost i zahvalnost Bogu.

Međutim, život postaje grublji. Živimo u vremenu koje iziskuje ogroman duhovni napor svih nas, sljedbenika poslaničkih religija. Davanje utjehe, buđenje nade i kajanje za počinjene grijeha može postati snaga čovječanstva. Dominantni teologijski i filozofijski obrasci danas su više usmjereni ostvarivanju globalnih političkih ciljeva nego li pomaganju ljudima da dođu u blizinu Božije milosti. Kao da je i ljudima vjere postalo važnije podržati političke, vojne i ekonomske blokove nego svjedočiti istinu i pružiti ljubav i utjehu nemoćnima.

U ljubavi prema sebi zaboravljamo značenje istinske ljubavi prema Bogu, pa tako i "svome bližnjemu" (Mt 22, 34; Kur'an 17, 26). Ukoliko se ovoj devijaciji zajednički ne odupremo otvorenim i dobronamjernim kritičkim odnosom i otkrivanjem ne samo posljedica zla već i njegovih uzroka, izdat ćemo osnovni princip našeg poziva - a to je briga za drugoga.

Uvaženi Papa, zajedno sa Katoličkom crkvom u Bosni i Hercegovini želimo snažiti vjeru u jednog Boga, vjerski moral i duhovnost nas-

pram otuđenja materijalističke civilizacije i njenog proizvoda, desakralizacije svijeta. Držimo da je brak između muškarca i žene, porod i odrastanje i odgoj u porodici tajna koju je začeo Ruhu-l-emin (Duh Sveti) po Božijoj odredbi. Odustajanje od naučavanja i posvećenja ove tajne u životu ljudi značilo bi iznevjeravanje jedne od najvećih tajni abrahamovske tradicije.

Također, duboko smo dirnuti Vašom brigom za nas, za sve stanovnike Bosne i Hercegovine. Vaš boravak među nama razumijemo i kao svesrdnu podršku ovoj zemlji, njezinom suverenitetu i njezinoj budućnosti u evropskoj i svjetskoj zajednici slobodnih država. Nadamo se da će najodgovorniji ljudi u našoj državi u Vašim porukama naći podstreka za unapređenje društvenog mira, međusobnog poštovanja ljudi, te odrnjerenu, mudru i konstruktivnu socijalnu i političku integraciju bosanskohercegovačkog društva.

Zato, dok smo s Vama danas u Sarajevu, s više pouzdanja i nade vjerujemo u zajednički doprinos saosjećanju i odgovornosti za širenje pomirenja u našem nemirnom i podijeljenom svijetu. Pozdravljamo Vaše pozive da se pomazu programi mira u zemljama strašnih stradanja i patnji muslimana i kršćana i drugih ljudi na Bliskom Istoku, i svugdje gdje su ljudi izloženi stradanju i nepravdi. Vaš dolazak među nas ohrabrujući je čin za sve ljude dobre volje u ovoj zemlji različitih ograničenja, mogućnosti i očekivanja.

Ispunjen velikom radošću, želim Vam ugodan boravak u našoj zemlji u kojoj se odjeci Ibrahimovih (Abrahamovih), Musaovih (Mojisijevih), Isaovih (Isusovih) i Muhammedovih riječi i poruka stoljećima čuju među prelijepim planinama koje nas okružuju. Mir Vama.

Govor pape Franje na ekumenskom i međureligijskom susretu

Gospodine Kardinale,
Poštovani predstavnici vjerskih zajednica,
Dragi prijatelji,
drago mi je što mogu sudjelovati na ovome susretu, koji ujedinjuje predstavnike vjerskih

zajednica prisutnih u Bosni i Hercegovini. Srdačno pozdravljam svakoga od vas, kao i vaše zajednice, zahvaljujući posebno na lijepim pozdravima i mislima koje ste izrekli.

Današnji je susret znak zajedničke želje za

bratskim zajedništvom i mirom. On očituje svjedočanstvo prijateljstva koje gradite već godinama i živite ga u svakodnevnom suživotu i suradnji. Vaša prisutnost ovdje već je jedna "poruka" dijaloga kojega svi tražimo i kojega se trudimo izgrađivati.

Htio bih se posebno prisjetiti 1997. godine kada je, kao plod ove želje za susretom i pomirenjem, osnovano lokalno Vijeće za međureligijski dijalog koje okuplja muslimane, židove i kršćane. Veselim se zbog uloge koju Vijeće vrši u promicanju različitih vidova dijaloga, prije svega koordinacijom zajedničkih inicijativa i susreta s državnim vlastima. Vaš je rad na ovim prostorima veoma dragocjen, a osobito u Sarajevu, raskrižju naroda i kultura, gdje je različitost, s jedne strane, veliko bogatstvo koje je omogućilo društveni, kulturni i duhovni razvoj ove zemlje, a s druge je pak strane bila motivom žalosnih podjela i krvavih ratova.

Osnivanje Vijeća za Međureligijski dijalog nije bio tek puki slučaj baš kao i druge hvalevrijedne inicijative na ekumenskom i međureligijskom polju. Sve su se one pokrenule po završetku rata, kao odgovor na nužnost pomirenja i kao potreba za obnavljanjem ratom razorenoga društva. Međureligijski je dijalog, zapravo, ovdje kao i u svakome dijelu svijeta, neophodan uvjet za mir te je kao takav obveza svih vjernika (*usp. Apostolska pobudnica Radost evanđelja*, 250).

Međureligijski je dijalog, osim razmatranja o velikim temama vjere, prije svega razgovor o «ljudskome životu» (*cit. dj*). U njemu se dijele životna svakodnevnica u svoj svojoj konkretnosti, s radostima i žalostima, naporima i nadama; njime se preuzimaju zajedničke odgovornosti; njime se ostvaruje bolja budućnost za sve. Njime se uči kako zajedno živjeti, upoznati se i prihvatiti se u svojim različitostima, slobodno, prema onomu što svatko od nas jest. U dijalogu se prepoznaje i razvija određeno duhovno zajedništvo koje ujedinjuje i pomaže promicati moralne vrijednosti, pravdu, slobodu i mir. Dijalog je, napokon, škola čovječnosti i čimbenik jedinstva koji pomaže graditi društvo utemeljeno na toleranciji i uzajamnom poštovanju.

Zbog toga se međureligijski dijalog ne može ograničiti samo na pojedince, na predstavnike -odgovorne vjerskih zajednica, nego bi se trebao proširiti koliko je više moguće na sve

vjernike, uključujući različita područja građanskoga društva. U tom smislu posebnu pažnju zaslužuju mladi koji su pozvani graditi budućnost ove zemlje. Konačno, uvijek je korisno podsjetiti kako dijalog, da bi bio učinkovit i autentičan, pretpostavlja izgrađeni identitet: bez oblikovanog identiteta, dijalog je beskoristan i štetan. Ovo govorim misleći na mlade, ali to važi za sve.

Zaista cijenim sve ono što ste do sada učinili i potičem vas u vašemu nastojanju oko izgradnje mira, čiji ste prvi čuvari ovdje u Bosni i Hercegovini kao vjerski vođe, upravo vi. Jamčim vam da će Katolička Crkva nastaviti pružati svoju punu potporu i osigurati biti potpuno na raspolaganju.

Svi smo svjesni da je pred nama za prijeći još dugi put. No, ne dopustimo se obeshrabriti zbog poteškoća i nastavimo ustrajno koračati putem oprosta i pomirenja. Dok stvaramo pravedno sjećanje na prošlost, koja nas može poučiti, izbjegavajmo samosažalijevanja i uzajamna optuživanja te se prepustimo da nas Bog očisti, onaj koji nam daruje sadašnjost i budućnost: On je naša budućnost, On je krajnji izvor mira.

Ovaj grad, koji je u nedavnoj prošlosti, nažalost, postao simbol rata i razaranja, danas, sa svojom raznolikošću naroda, kultura i vjera, može iznova postati znak jedinstva, mjesto u kojemu različitost ne bi predstavljala prijetnju, nego bogatstvo i priliku za zajedničkim rastom. U svijetu koji je nažalost još uvijek razdiran sukobima, ova zemlja može postati porukom: potvrditi kako je moguće živjeti jedan pored drugoga, u različitosti, ali u zajedničkom čovjekoljublju, gradeći zajedno budućnost u bratstvu i miru.

Zahvalan sam svima vama na vašoj prisutnosti i za molitve koje dobrotom prikazujete za moju službu. S moje strane, jamčim vam da ću također moliti za vas. Neka nas sve Gospodin blagoslovi.

Molitva

*Svemogući vječni Bože,
Oče milosrdni i dobri;
Stvoritelju neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga;
Bože Abrahamov, Izakov i Jakovljevi,
Kralju i Gospodine prošlosti, sadašnjosti i budućnosti;
jedini suče svega svijeta,
koji nagrađuješ vječnom slavom svoje vjerne!*

Mi, potomci Abrahamovi po vjeri u Tebe, jednoga Boga, židovi, kršćani i muslimani ponizno stojimo pred Tobom i s pouzdanjem Te molimo za ovu zemlju, Bosnu i Hercegovinu, za muškarce i žene, vjernike različitih vjera, naroda i kultura da uzmognu živjeti u miru i skladu. Molimo Te, Oče, da se to bude u svim krajevima svijeta! U svakome od nas ojačaj vjeru i nadu, uzajamno poštovanje i iskrenu ljubav

prema svoj našoj braći i sestrama. Učini da se odvažno trudimo graditi socijalnu pravdu, da budemo ljudi dobre volje, puni uzajamnoga razumijevanja i oprosta, strpljivi radnici dijaloga i mira. Neka sve naše misli, riječi i djela budu u skladu s Tvojom svetom voljom. Neka sve bude na Tvoju čast i slavu i za naše spasenje. Tebi neka je vječna slava i hvala, Bože naš! Amen.

Pozdravna riječ biskupa Semrena na susretu mladih s papom Franjom

Sveti Oče, u ime svih mladih u BiH i u ime naših prijatelja iz okolnih zemalja srdačno Vas pozdravljam ovdje u Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih Ivan Pavao II. To činim riječima psalmiste: Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje! Hvala Vam što ste nas došli ohrabriti da živimo u miru, jer je život zajedničko dobro koje može uspjeti samo u miru, i posvjedočiti solidarnost s vjernicima katolicima i s pripadnicima drugih religija i svjetonazora, a osobito s mladima koji su proljeće Crkve, proljeće naše domovine, naša budućnost.

Sveti Oče, Vi ste u susretima s mladima govorili o radosti koja izvire iz vjere i koja nas potiče na ispovijedanje i svjedočenje vjere. Život smo dobili kao Božji dar i vjeru također kao Božji dar i zato smo dužni te darove nesebično poklanjati drugima. Sve što smo dobili kao Božji dar dužni smo nesebično davati drugima, jer se zajednička dobra umnažaju nesebičnim davanjem drugima.

U Godini posvećenog života potičete posvećene osobe da žive i radosno navještaju Božju ljubav među ljudima tako što će praktično nasljedovati Isusa Krista. Neka lica mladih ljudi bu-

du manifestacija vrednota koje nas sve na ovom svijetu povezuju u jednu složnu zajednicu.

Za ovaj radosni susret mladi iz Bosne i Hercegovine i iz okolnih zemalja su se posebno pripremali. Mjeseci travanj i svibanj poslužili su im za daljnju pripremu pomoću kateheza (1. Bogu posvećeni život; 2. Mir i pomirenje; 3. Međureligijski dijalog; 4. Mladi za budućnost.). Kao bližnju pripremu imali su Molitveno bdijenje sinoć ovdje u Sarajevu, a sutra će zajedno sudjelovati na sv. Misama zahvale za ovaj susret.

Mladi ovdje okupljeni će molitvom, pjesmom, plesom i praktičnim ponašanjem posvjedočiti svoju opredijeljenost za mir, zajedništvo i bolju budućnost. BiH je kulturno i vjersko susretnište: u BiH se susreću razne kršćanske vjeroispovijesti, razne religije i svjetonazori. Vaš posjet je vrlo važan za mir i budućnost. Mirovni proces u tijeku, ali još nije završen. Mladi žele dati svoj doprinos i Katolička crkva želi biti uz njih na tom putu.

Hvala Vam, Sveti Oče, za vašu blizinu, podršku i riječi koje će te nam uputiti!

Svjedočenje života mlade osobe: Nadežda Mojsilović

Sveti oče,

Blagoslov, čast i priliku da Vam se danas obratim dobila sam kao pripadnica Srpske pravoslavne crkve, kao državljanka Bosne i Hercegovine i kao koordinatorica u radu sa mladima kroz projekat „Koračajmo zajedno“ pri hramu Sv. Vasilija Ostroškog u Istočnom Sarajevu i pri NCM Ivan Pavao II.

Živeći u Bosni i Hercegovini, u ovoj multi-etničkoj i multikonfesionalnoj državi, svjesna sam visoke odgovornosti pred svojim hrišćanskim porijeklom, savremenici i budućim generacijama. Zato čista srca prihvatom zadatke kako bih doprinijela slozi i miru među ljudima. Rad i ispunjavanje tih zadataka predstavljaju vrlo važnu nadogradnju mog života i daju mu puni smisao.

Naš projekat „Koračajmo zajedno“ okuplja mlade hrišćane sa područja BIH, pripadnike dviju konfesija, pravoslavnoj i rimokatoličkoj. Pored toga što živimo jedni pored drugih, odnedavno i zajedno radimo. Naš cilj je da se kroz rad upoznamo, da prepoznamo sličnosti i da s razumijevanjem i tolerancijom prihvatimo razlike. Time, uvjerenam, doprinosimo prevazilaženju predrasuda jednih prema dru-

gima, i drugačijima, sa žarkom željom da izgradimo i sačuvamo mir u BiH.

„Koračajmo zajedno“, ipak, nije samo projekat. Koračajući zajedno mi, mladi ljudi otvorenog srca jednih prema drugima, uvjeravamo se i da je baš ta raznolikost osnova bogatstva ljudi ove države. Vođeni zajedničkim hrišćanskim vrlinama u svojim djelima trudimo se da budemo i primjer mladima u našoj zemlji. Ali i van nje.

Vođeni hrišćanskim vrlinama i uzdanjem u Svetu Trojicu, Oca, Sina i Duha Svetoga, tim putem koračamo s iskrenom molitvom upućenom našem dragom Bogu, bezvremenoj Ljubavi, zahvalni na Ljubavi koju nam svakodnevno nesebično pruža. Neka bi dao Bog da dostojni budemo te Ljubavi Božje i da je čista srca nesebično podjelimo drugima.

Tako se iskreno nadam da ćemo nakon ovog susreta nas mladih sa Vama, poglavarem rimokatoličke crkve, podijeliti i nepokolebljivo uvjerenje da je mir najpretežniji u svim našim htenjima i da je imperativ da sačuvamo svoje duše kako bi ljubav i povjerenje vladali među nama. I da tu ostanu vo vjeki vjekov. Amin.

Svjedočenje života mlade osobe: Darko Majstorović

Zovem se Darko Majstorović, profesor sam tjelesnog i zdravstvenog odgoja i imam 24 godine. U ovih par minut podijeliti ću s vama svoju životnu priču i iskustvo vjere u životu jednog mladog katolika u Bosni i Hercegovini.

Okruženje u kojem sam odrastao bilo je takvo da su uvijek drugi govorili, nametali svoja mišljenja, brzinom svjetlosti širili predrasude ovom malom državom. Pomalo zbunjeno, ali odlučan u namjeri da ostvarim svoj cilj krenuo sam u avanturu, samo moju avanturu u potrazi za svojim pogledom koji se u masi drugih skoro izgubio. Pojmove „njihovi“ i „naši“ nikada nisam shvaćao. Za mene smo

postajali samo MI, bezobzira što smo različiti, ali ipak smo sjedinjeni u istoj svakodnevnicu i tlu kojim hodamo.

Težiti miru, zagovarati ga i uživati sve njegove blagodati bila je moja jedina želja. Nisam ni sanjao da ću je ostvariti u jednom multikulturalnom gradu kao što je Sarajevo. Tako sam svoje školovanje nastavio na Palama koje pripadaju RS-u, dok sam istovremeno stanovao u Sarajevu. Opres i strah koji sam imao prema svojim kolegama pravoslavicima jer sam Hrvat-katolik, nestali su odmah. Osjećao sam se prihvaćenim, jer smo imali zajednički cilj, a to je bilo obrazovanje. Božja volja je bila da

otkrijem UKS „Emaus“ i nije mi trebalo dugo vremena da se uključim u aktivnosti ove Udruge, a samim time i u aktivnosti ovog Centra. Na prvu sam osjetio: to je onaj mir o kojem sam vam govorio, onaj mir koji sam tako drugo tražio. Suživot kroz poštivanje raznolikosti koji sam doživio u ovom Centru bili su neprocjenjivi i jednim potezom srušili ogromni val prošlosti koji me skoro potopio. Rasti u vjeri, pomagati drugima, pitati za njihovu potrebu, a ne njihovo ime su vrijednosti kojima me naučilo volontiranje pri NCM-u. Prazan hod u mom životu više nije postojao jer sam našao snagu u onom jedinom koji je put, istina i život, u Isusu Kristu. Više nego ikada postao sam

svjestan da sam i ja kao pojedinac pozvan posijati sjeme mira i pokazati svim mladima u Bosni i Hercegovini da su promjene moguće – važno je samo okrenuti glavu na pravu stranu, gdje je uz volju i želju sve moguće.

Ja sam onaj isti Darko s početka priče i danas sam predsjednik UKS „Emaus“. Sveti oče svojom pričom sam želio dati svjedočanstvo svoga života u ovoj zemlji. Moja je želja da Vaša posjeta ovoj zemlji, ovaj susret i riječi koje ćete nam uputiti budu ohrabrenje za nas, da nemamo straha pred izazovima i različitostima, da čuvamo druge kako bi sačuvali sami sebe, jer su tolerancija i pomirenje je jedina sigurna karta za bolje sutra.

Papin susret s mladima u Sarajevu

U Nadbiskupijskom centru za mlade „Ivan Pavao II.“ održan je susret pape Franje s mladima, posljednja točka njegova apostolskog pohoda Sarajevu. Tijekom susreta Sveti je Otac odgovorio na pitanja troje mladih iz Bosne i Hercegovine a unaprijed pripremljeni govor predao je pomoćnom banjolučkom biskupu Marku Semrenu. U medijima smo, glasilo je prvo pitanje jednog mladića, pročitali vijest da ne gledate televiziju. Želimo znati je li to istina, kako u tome uspijevate? Papa je odgovorio da je to točno i da televiziju ne gleda još od sredine devedesetih godina. „Jedne noći sam gledao televiziju i shvatio da to nije dobro. Od tada kada bih htio pogledati dobar film išao bih u kinematografsku dvoranu, ali mi je televizija bila dosadna, nije mi bila od pomoći. No ja sam star, znate, ja sam vam iz kamenog doba“, našalio se Papa. „Shvatio sam da se vrijeme promijenilo, živimo u dobu slike. U dobu slike se mora isto činiti isto što i u dobu knjige: izabrati ono što je dobro za mene. Na prvome mjestu u tome smislu je odgovornost tvorca televizijskih programa, da stvaraju nešto kreativno, da stvaraju ono što nas uzdiže, da stvaraju programe koji će ojačati prave vrijednosti, to je odgovornost. Drugo, znati izabrati programe, ako vidim da mi neki program ne čini dobro, umanjuje vrijednosti, da pruža nešto negativno, moram promijeniti program. Kao što se činilo u mojem kamenom dobu ka-

da smo čitali knjige koje nam nismo odgovarale, pa bismo odbacili tu knjigu. Treće, prljava mašta, koja ubija dušu. Kada je pojedinac navezan na kompjutor, rob računala tada nprосто gubi dušu. Ako na računalu tražiš prljave programe gubiš dušu. Zato televiziju i računalo treba koristiti za dobre stvari koja vas uzdižu“, rekao je Papa.

Drugo pitanje upućeno Papi glasilo je: „Jeste li uspjeli osjetiti ljubav koju mladi osjećaju prema vama?“ „Uvijek u susretu s mladima – odgovorio je Papa - osjetim radost, zbog ideala, zbog života. Ali vi imate jednu posebnost. Vi ste prvi naraštaj nakon rata. Vi ste cvjetovi jednog proljeća koje žele ići naprijed i ne želi se vratiti razaranju i onome što nas čini neprijateljima. Vidim u vama tu želju i zanos i to je novo za mene. Vidim da ne želite razaranja, ne želite neprijateljstva i želite zajedništvo. Imate veliki poziv, nikada ne gradite zidove koji razdvajaju, gradite samo mostove. To je radost koju nalazim u vama, odgovorio je Papa.

Treće pitanje upućeno Papi glasilo je: „Koju biste poruku mira poslali nama?“ Papa je ponovio ono što je već rekao: o miru je lako pričati i moćnici često pričaju i teoretiziraju o miru dok zapravo prodaju oružje i šire rat. Očekujem iskrenost između onoga što mislite, osjećate i činite. Sve suprotno tome se zove dvoličnost. Pije nekoliko godina sam gledao film o ovom gradu. Naslov je bio „Most“ i go-

vorio je o ratnim stradanjima. Most uvijek ujedinijuje ali ako se most ne koristi da spaja postaje jako negativna stvarnost. Zato od vas prvog naraštaja nakon rata očekujem iskrenost, a ne dvoličnost, da budete most koji će spajati, rekao je Papa.

Na kraju susreta Papa je okupljenim mladima više puta uputio pozdrav: „Mir vama“ na hrvatskom jeziku. „Vi ste proljetno cvijeće poslijeratnog razdoblja. Gradite mir, radite zaje-

dno na miru, da ovo bude zemlja mira. Mir koji će nam donijeti radost. Mir se gradi zajedničkim snagama, muslimani, židovi, pravoslavni i katolici. Svi smo braća, svi se klanjamo jednom Bogu. Bog vas blagoslovio, ja vas od srca blagoslivljam, sve vas, i nemojte zaboraviti moliti za mene“, poručio je na kraju Sveti Otac mladima.

(kta/ika)

Predani govor pape Franje na susretu s mladima

Nadbiskupijski centar za mlade "Ivan Pavao II.", Sarajevo, 6. lipnja 2015.

Dragi mladi,

žarko sam želio susresti se s vama mladima iz Bosne i Hercegovine i iz obližnjih zemalja. Svakome od vas upućujem srdačan pozdrav. Nalazeći se u ovome "Centru" posvećenom svetome Ivanu Pavlu II., ne mogu ne spomenuti koliko je on učinio za mlade, susrećući ih i ohrabrujući po čitavome svijetu. Njegovome zagovoru povjeravam svakoga od vas, kao i sve ono što je Katolička Crkva poduzela kako bi posvjedočila svoje povjerenje i bliskost prema mladima. Svi smo mi na istome putu!

Poznate su mi, kako sumnje tako i nade koje nosite u srcu. Na njih nas je podsjetio biskup mons. Marko Semren te vaši predstavnici Darko i Nadežda. Osobito suosjećam s mladim naraštajima u čežnji da vam se omoguće uvjeti da gradite sigurnu budućnost u domovini, kako bi se izbjegao žalosni fenomen iseljavanja. Stoga su sve institucije pozvane provoditi prikladne i odlučne poteze potpore mladima u ostvarivanju njihovih zakonitih zahtjeva. Na taj će način oni moći izravno doprinositi izgradnji i rastu zemlje. Crkva može dati svoj doprinos prikladnim pastoralnim projektima, usredotočenima na izgradnju opće društvene i moralne svijesti mladih, pomažući im tako da budu aktivni sudionici društvenoga života. Ovaj je doprinos Crkve već prisutan, osobito preko hvalevrijednog sustava katoličkih škola, koje su, kako i dolikuje, otvorene ne samo katoličkim učenicima, nego i onima drugih kršćanskih vjeroispovijesti i drugih re-

ligija. Crkva se mora neprestano osjećati pozvanom smiono mijenjati osobe, društva i samu sebe, polazeći od Evanđelja i potaknuta Duhom Svetim.

I vama mladima također pripada odlučan zadatak da se suočite s izazovima ovog našeg vremena, koji, istina, jesu oni materijalni, no najprije se odnose na poimanje čovjeka. Zapravo, zajedno s ekonomskim problemima i poteškoćama pronalaska posla te nesigurnošću za budućnost, pojavljuje se kriza moralnih vrijednosti i gubitak smisla života. Pred ovom kriznom situacijom netko bi mogao pasti u napast da bježi iz svakodnevnice, zatvarajući se tako u sebičnu odvojenost od drugih, tražeći utjehu u alkoholu, drogi i ideologijama koje promiču mržnju i nasilje. To su stvarnosti koje poznajem vrlo dobro, jer su nažalost prisutne i u Buenos Airesu, gradu odakle i sam potječem. Zato vas potičem da ne dopustite da vas poteškoće slome, nego da bez straha pokazujete snagu koja dolazi od vaše ljudskosti i vaše vjernosti kršćanskim vrijednostima; da očitujete kako ste sjeme pravednijega i mirnijega društva, punog bliskosti i bratske solidarnosti. Draga mladosti, vi ste, zajedno s Kristom, snaga Crkve i društva! Ako dopustite da vas On dotakne, ako se prepustite razgovoru s Njime u molitvi, čitanju i meditaciji Evanđelja, postat ćete prorocima i svjedocima nade!

Pozvani ste, dakle, na ovo poslanje: očuvati nadu na koju vas potiče ona ista vaša stvarnost - da ste osobe otvorene životu; čuvati nadu koju posjedujete kako biste nadišli svakod-

nevicu, kako biste pripravili za budućnost društveno i ljudsko ozračje bolje od dosadašnjega; imati nadu za život u svijetu koji je srdačniji, pravedniji i mirniji, koji je iskreniji od ovoga trenutnoga, koji je više po mjeri čovjeka. Želio bih vam poručiti da budete sve više svjesni da ste sinovi i kćeri ove zemlje koja vas je rodila i koja traži da bude voljena; koja traži da joj pomognete u obnovi kako bi duhovno i materijalno rasla, zahvaljujući također na nezamjenjivom doprinosu vaših ideja i vašeg zalaganja. Kako bi se izbrisao svaki trag pesimizma, potrebna je hrabrost požrtvornosti, što znači da se s predanjem i radošću izgrađuje društvo koje srdačno prihvaća sve, s poštovanjem prema svim različitostima te usmjereno prema civilizaciji ljubavi. Vama je već poznat jedan veliki svjedok ovakvog načina života: blaženi Ivan Merz. Sveti Ivan Pavao II. ga je proglasio blaženim u Banja Luci. Neka vam uvijek bude primjerom i zaštitnikom!

Kršćanska nas vjera poučava da smo *pozvani k vječnom cilju*, biti djeca Božja te braća i sestre u Kristu (usp. 1 Iv 3,1), biti tvorci bratskog zajedništva u ljubavi prema Kristu. Iskreno se veselim zbog truda vas mladih katolika i pravoslavaca u ekumenskom, kao i u suradnji sa svijetom mladih muslimana u međureligijskom dijalogu. U toj važnoj aktivnosti, znakovitu ulogu ima i ovaj "Nadbiskupijski Centar za pastoral mladih Sveti Ivan Pavao II", sa svojim inicijativama za međusobno upoznavanje i zajedničku odgovornost, koji njeguje miran suživot među različitim etničkim i vjerskim zajednicama. Potičem vas da u povjerenju nastavite s radom, služeći u zajedničkim projektima, s konkretnim plodovima blizine i pomoći oni-

ma koji su najsiromašniji i najpotrebniji.

Dragi mladi, vaša radosna prisutnost, vaša žeđ za istinom i velikim idealima znakovi su nade! Mladost ne znači pasivnost, nego ustrajan trud u dostizanju važnih ciljeva, makar i koštalo mnogo; mladost ne znači zatvarati oči pred teškoćama, već odbacivati kompromise i osrednjost; mladost ne znači bijeg i udaljavanje, već nastojanje oko solidarnosti sa svima, osobito s najslabijima. Crkva želi računati na vas, jer ste spremni i sposobni za još veće pothvate i za još plemenitije žrtve. Zato od vas tražimo, vaši Pastiri i ja zajedno s njima, da se ne odvajate jedni od drugih, nego da uvijek budete jedni s drugima, kako biste uživali u ljepoti bratskoga zajedništva i u djelotvornosti vaših nastojanja.

Po vašemu primjeru ljubavi i zalaganja neka svi vide da ste kršćani: mladi kršćani Bosne i Hercegovine! Bez straha! Ne bježite od stvarnosti! Budite otvoreni Kristu i braći. Budite živahan dio velikoga Naroda koji je Crkva Božja: to je taj jedan Narod u kojemu sve nacije i kulture mogu primati blagoslov od Boga i pronalaziti put mira. U tom je Narodu svaki od vas pozvan slijediti Krista i dati život za Boga i braću, to je put kojega će vam Bog pokazati, dapače, kojega vam pokazuje! Već danas, sada, Gospodin vas poziva: želite li mu odgovoriti? Ne bojte se! Nismo sami! Uvijek smo zajedno s Ocem nebeskim, s Isusom našim Bratom i Gospodinom i s Duhom Svetim. Imamo Crkvu i Mariju za Majku. Neka vas Blažena Djevica čuva i neka vam dade radosti i snage u svjedočenju Evandjelja.

Sve vas od srca blagoslivljam i molim vas, molite za mene.

Papin osvrt na pohod Sarajevu nakon Angelusa

U nagovoru uz molitvu Anđeo Gospodnji u nedjelju, 7. lipnja 2015. papa Franjo osvrnuo se na svoj apostolski pohod Sarajevu 6. lipnja. „Jučer sam bio u Sarajevu, u Bosni i Hercegovini, kao hodočasnik mira i nade. Sarajevo je grad-simbol. Stoljećima je bio mjesto suživota narodâ i religijâ, tako da je prozvan 'Jeruzalemom Zapada'. U nedavnoj je prošlosti postao simbol ratnog razaranja. Sada je u tijeku lijepi

proces pomirenja i prije svega sam zbog toga išao tamo: kako bih podupro miran suživot različitih naroda; to je naporan, težak, ali i moguć put! I dobro im ide. Još jednom zahvaljujem vlastima i svim građanima na toplom dočeku. Zahvaljujem dragoj katoličkoj zajednici, kojoj sam htio donijeti ljubav opće Crkve. Posebno zahvaljujem također svim vjernicima: pravoslavcima, muslimanima, židovima kao i

pripadnicima drugih vjerskih manjina. Cijenim nastojanja oko suradnje i solidarnosti među tim osobama različitih vjeroispovijesti, potičući ih da nastave raditi na duhovnoj i moralnoj obnovi društva. Oni rade zajedno kao

prava braća. Neka Gospodin blagoslovi Sarajevo i Bosnu i Hercegovinu!", rekao je Papa nakon molitve Anđeo Gospodnji s vjernicima na Trgu svetog Petra u Vatikanu.

(katalika)

Uzoritom Gospodinu Kardinalu

VINKU PULJIĆU

Vrhbosanskom nadbiskupu

Predsjedniku Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Na povratku s Apostolskog putovanja u Sarajevo, želim izraziti Vama, ostalim Biskupima, svećenicima, redovnicima i redovnicama te vjernicima laicima moju živu zahvalnost na srdačnome prijemu i na trudu koji je uložen u pripremi mog pohoda. Ostao sam duboko dirnut čvrstoćom vaše vjere, živom nadom koju ste sačuvali unatoč nevoljama i poteškoćama, kao i gorljivom ljubavlju koja nadahnjuje vaš ljudski i kršćanski hod.

Čuvam snažna i lijepa sjećanja na svečano Euharistijsko slavlje, na susret sa svećenicima, posvećenim osobama, bogoslovima i sjemeništarcima, kao i na onaj s predstavnicima ostalih Crkava i crkvenih zajednica te drugih religija. Veliku radost mi budi spomen na posljednji susret, onaj s mladima.

Obećavam svoju molitvu kako bi Crkva u Bosni i Hercegovini nastavila hrabro i ustrajno koračati, svjedočeći svima milosrdnu Gospodinovu ljubav.

Također i vi molite za mene. Od srca vas sve blagoslivljam!

Bratski

Franciscus

Iz Vatikana, 15. lipnja 2015.

NUNZIATURA APOSTOLICA
IN BOSNIA ED ERZEGOVINA

Sarajevo, 19. lipnja 2015.

Br. 689

Uzoriti kardinale,

Drago mi je, dostaviti Vašoj Ekscelenciji vlastoručno Pismo, koje Vam je s ljubaznošću Sveti Otac Franjo poslao, na povratku s Apostolskog posjeta Sarajeva (Prilog).

Pridružujući se Papinskim osjećajima, koristim priliku da Vam obnovim, Gospodine Predsjedniče, osjećaje najvišeg poštovanja i uvažavanja.

+ Luigi Pezzuto
Apostolski Nuncij

Njegova Eminencija
Kardinal VINKO PULJIĆ
Nadbiskup i metropolita vrhbosanski
Predsjednik Biskupske konferencije BiH
SARAJEVO

(s prilogom)

**A Sua Santità
Il papa FRANCESCO
Romano Pontefice e Vicario di Cristo
Pastore della Chiesa Universale
Palazzo Vaticano
00120 Città del Vaticano**

Sveti Oče!

Evo mjesec dana prođe od Vašega nezaboravnog pastirskog pohoda u Bosnu i Hercegovinu, u glavni grad Sarajevo. Još prebiremo drage uspomene u svom srcu, sve doživljaje i Vaše očinske riječi koje ste nam uputili. Trebat će nam još mnogo napora da te Vaše riječi pretočimo u život i svagdanju stvarnost.

Posebno smo dirnuti Vašim riječima zahvale, koje ste nam uputili kada ste se vratili u Vječni grad Rim.

Ovim riječima želim najiskrenije zahvaliti dragom Bogu da nam je dao tu milost doživjeti Vas kao Kristova namjesnika i Petrova nasljednika među nama. Zahvaljujemo dobrom Bogu što nam je dao divno vrijeme te smo cijeli program Vašeg pohoda tako lijepo doživjeli. Vama, Sveti Oče, od srca hvala na Vašoj očinskoj blizini i pastirskoj riječi. Cijeli grad, čak i više, cijeli kraj odisao je optimističnim ozračjem. To priznaju svi koji su Vas doživjeli izbliza, kao i oni koji su pratili preko elektronskih medija. U ime cijele Crkve u BiH, kao i svih građana najsrdačnije Vam hvala.

Iako se Vašim pohodom nisu riješili problemi koji pritišću ovu zemlju i narode u njoj, Vi ste nas ohrabрили da se nosimo sa svim tim izazovima i dali smjernice koje ćemo slijediti u izgradnji mira i dijaloga.

Nastojat ćemo u jesen ove godine naći pogodan trenutak da Vas posjetimo u uzvratni pohod te ponovo zamolimo Vaš apostolski blagoslov i obnovimo hrabrost vjere za ustrajnu borbu za čovjeka, njegova prava i njegovo dostojanstvo.

U ime biskupa, svećenika, redovnika, redovnica, bogoslova, redovničkih kandidata, te cjelokupnog katoličkog puka, Hrvata i svih drugih naroda upućujemo izraze zahvalnosti i odanosti te vas sinovski pozdravljamo i molimo apostolski blagoslov!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski
predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine*

Održana redovita sjednica Vijeća HBK i BK BiH za Hrvatsku inozemnu pastvu

U prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu održana je u srijedu, 8. ožujka 2015., pod predsjedanjem predsjednika Vijeća mons. Pere Sudara, pomoćnoga biskupa vrhbosanskog, redovita godišnja sjednica Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu. Na sjednici su sudjelovali predstavnici Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine fra Jure Šarčević i fra Marijan Karaula, ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Tomislav Markić, koji je ujedno i tajnik Vijeća, te područni delegati hrvatske inozemne pastve iz Slovenije, Austrije, Njemačke, Švicarske, Zapadne Europe, Skandinavije, Kanade, Sjedinjenih Američkih Država i Australije, kao i dvoje predstavnika pastoralnih suradnika i časnih sestara iz Njemačke.

Pozdravljajući članove Vijeća te uvodeći u rad cjelodnevne sjednice biskup Sudar je istaknuo važnost dušobrižništva za brojne iseljenike te upoznao članove Vijeća sa zaključcima zajedničkoga zasjedanja biskupa HBK i BK BiH, održanoga 26. siječnja 2015., obzirom na hrvatsku inozemnu pastvu, istaknuvši osobito zabrinutost koju biskupi osjećaju zbog novoga vala iseljavanja mladih ljudi i cijelih obitelji iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U ime biskupa zahvalio je svima koji zauzeto djeluju u hrvatskoj inozemnoj pastvi te novim članovima, uključujući i novoga ravnatelja, poželio dobrodošlicu u Vijeće, kao i uspjeh i radost u radu.

Potom je godišnje izvješće o radu Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu podnio ravnatelj dr. Markić. Nazočne je obavijestio o aktualnome stanju hrvatske inozemne pastve, koja djeluje u 184 župe i misije širom svijeta s ukupno 194 svećenika, 46 pastoralnih suradnika i 52 časne sestre. Predstavio je i poduzete aktivnosti u proteklome razdoblju, za-

hvalivši prethodnome ravnatelju fra Josipu Bebiću na revnome vršenju službe. Iznio je aktualne personalne potrebe te predstavio sadržaj novodonesenih dokumenata za djelovanje struktura hrvatske inozemne pastve. Istaknuvši izazove s kojima se susreću naši iseljenici i pastoralni djelatnici, predložio je nove projekte usmjerene poglavito mlađoj generaciji iseljenika, što su članovi Vijeća podržali.

U nastavku sjednice uslijedila su izvješća područnih delegata hrvatske inozemne pastve, u kojima su uz trenutačno stanje u misijama istaknute određene specifičnosti pojedinačnog područja, te interventi drugih sudionika sjednice, a razvila se i živa rasprava u kojoj su istaknute velike pastoralne i druge potrebe naših iseljenika, kao i njihov velik doprinos Crkvi i društvu u Domovini, što se osobito zorno pokazalo tijekom nedavnih poplava u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini i velikoj nesebičnoj pomoći upućenoj upravo preko hrvatskih katoličkih župa, misija, zajednica i centara.

Posebna točka sjednice bilo je i pitanje pohrane i zbrinjavanja vrlo vrijednoga arhivskog gradiva koje posjeduju brojni iseljenici, a kojemu prijete opasnost da ne bude sačuvano te dovoljno proučeno i vrjednovano. Temu su nazočnima predstavili predsjednik Komisije za hrvatski martirologij mons. dr. Mile Bogović, biskup gospičko-senjski, te član Komisije Ante Beljo. Prisutne su upoznali s tijekom osnivanja zaklade koja bi brinula o takvoj građi te o budućoj suradnji s Hrvatskim katoličkim sveučilištem u smislu čuvanja i korištenja te građe u znanstveno-istraživačke svrhe. Sa sjednice je upućen apel svim našim dušobrižnicima u iseljensktvu za suradnjom na planu prikupljanja i dostavljanja takvoga povijesno važnoga gradiva.

(kta)

Deseti susret biskupa Biskupske konferencije BiH s članovima Konferencije VRPP BiH

BK BiH

Na blagdan sv. Katarine Sijenske, djevice i crkvene naučiteljice i suzaštitnice Europe, 29. travnja 2015. u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu, održan je Deseti susret biskupa Biskupske konferencije BiH s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine.

Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, a sudjelovali su svi biskupi Biskupske konferencije BiH i svi provincijali i provincijske glavarice sa sjedištem u BiH kao članovi Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH.

Biskupi su upoznati s tijekom Trinaeste godišnje skupštine spomenute Konferencije održane 11. travnja 2015. u samostanu sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga Provincije Majke Divne u Livnu.

Razmišljajući o djelovanju redovnica i o ženskim redovničkim zvanjima, sudionici su naglasili važnost sebedarja u obiteljima u kojima rastu duhovna zvanja te svjedočko radošno življenje onih koji su se odazvali slijediti izbližega Krista Zaručnika.

Provincijalni poglavari i poglavarice saslušali su izvješće o pohodu biskupa *Ad limina Apostolorum* od 9. do 17. ožujka 2015. u Rimu tijekom kojeg su, između ostalog, pohodili grobove apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla te imali službene razgovore u 14 dikasterija Svete Stolice, a vrhunac je bio susret sa Svetim

Ocem papom Franjom.

Biskupi su s radošću primili na znanje brojne aktivnosti koje poduzimaju redovničke zajednice u Godini posvećena života, među kojima su navedena: Misna slavlja, klanjanja pred Presvetim, duhovne obnove, trajna formacija, razmatranja, susreti redovnika i redovnica, hodočašća, franjevačke pučke misije, promocija zvanja, obilježavanje pojedinih dana koji će svoj vrhunac imati u Redovničkom danu predviđenom za subotu, 5. rujna 2015. u Tolisi...

Sudionici su upoznati s tijekom priprema za pastirski pohod pape Franje Bosni i Hercegovini, 6. lipnja 2015. u Sarajevu.

Biskupi ponovno potiču sve članove svojih zajednica i sve vjernike na molitvu za blagoslovljen pohod i za izgradnju pravedna mira kao uvjet za istinski duhovni, gospodarski i svaki drugi napredak domovine Bosne i Hercegovine. Osobito potiču na molitvu krunice u mjesecu svibnju. Također pozivaju sve svećenike, redovnike, redovnice i vjernike da se, 6. lipnja 2015. okupe na Svetoj misi s papom Franjom na stadionu Koševo.

Sudionici susreta pozivaju sve vjernike na molitvu, ali i na konkretnu pomoć preko Caritasa teško stradalom stanovništvu Nepala pogođenom razornim potresom.

Sarajevo, 29. travnja 2015.
Tajništvo BK BiH

Peti susret biskupa BK BiH s franjevačkim provincijalima u BiH

Peti susret biskupa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine s franjevačkim provincijalima u BiH održan je, 29. travnja 2015. u Nadbiskupskom ordinarijatu vrhbosanskom u Sarajevu. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik BK BiH, a sudjelovali su svi biskupi te franjevački provincijal Bosne Srebrene fra Lovro Gavran i provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko.

Razmatrajući činjenicu novoga zabrinjavajućeg vala odlaska Hrvata katolika iz Bosne i Hercegovine, biskupi i provincijali ponavljaju, na što već dvadeset godina uporno ukazuju, da je daytonsko uređenje i njegova selektivna primjena, prvenstveno na štetu hrvatskoga naroda, pretvorilo Bosnu i Hercegovinu u mjesto teškoga življenja za veliku većinu njezinih stanovnika. Koliko god razumiju da se ljudi, zbog nemogućnosti zaposlenja i rasprostr-

anjenosti nedopustive korupcije, odlučuju na odlazak u nesigurno, boli ih činjenica da mnogi Hrvati, zbog utemeljenog osjećaja neravnopravnosti i političke podređenosti i praktične diskriminacije, ovu zemlju sve manje osjećaju i svojim dijelom domovine. Iako svjesni neosjetljivosti i sebičnosti političkih moćnika, znaju da vjera u Boga i ljubav prema čovjeku u nevolji obvezuje Crkvu činiti sve što joj je moguće kako bi pomogla onima koji, unatoč svim poteškoćama i izazovima, ostaju na svome. Stoga pozivaju vjernike ali i sve druge građane ove napaćene zemlje da dodatnim znakovima dobre volje i zauzetosti ovu zajedničku nam domovinu od mjesta isključivosti, sukoba i siromaštva pretvaraju u mjesto prihvaćanja, susreta i blagostanja.

Biskupi i provincijali su razmišljali o iznaženju najboljeg pastoralnog odgovora u vremenu kada su brojne župe u BiH ostale s malim brojem vjernika. Izražena je svijest o potrebi što bolje duhovne skrbi i za malobrojne vjernike, ali i briga za svećenike koji se nerijetko susreću s brojnim poteškoćama na takvim župama kao i sve veća briga za pastoralne djelatnike u hrvatskim katoličkim misijama.

Ponovno je dotaknuto pitanje zajedničkog oblikovanja pastoralne godine svršenih bogoslova na Katoličkom bogoslovnom fakultetu i Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

*Sarajevo, 29. travnja 2015.
Tajništvo BK BiH*

Održan Drugi međudekanski susret u Bosni i Hercegovini

Travnik, 2. svibanj 2015.

U četvrtak, 30. travnja 2015. u prostorijama Nadbiskupskog sjemeništa Petar Barbarić u Travniku Drugi međudekanski susret na razini cijele Bosne i Hercegovine pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića.

Na susretu su, uz kardinala Puljića, sudjelovali svi ostali članovi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine (BK BiH): biskup banjolučki mons. Franjo Komarica, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Ratko Perić, vojni biskup u BiH mons. Tomo Vukšić, pomoćni biskup vrhbosanski mons. Pero Sudar, pomoćni biskup banjolučki mons. Marko Semren, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Lovro Gavran, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko i 25 dekana iz cijele BiH. Također su sudjelovali i članovi Vijeća za kler BK BiH koje je dalo inicijativu za ovakve susrete.

U svom pozdravu kardinal Puljić istaknuo je da ovaj susret ima u prvom redu za cilj poslati javnosti snažnu poruku zajedništva krajevne Crkve u Bosni i Hercegovini te međusobnog uvezivanja za hrabro suočavanje sa svim izazovima ovog vremena i ovih prostora. Nap-

ominjući da je završena kauza časnog sluga Petra Barbarića, istaknuo je da se očekuje Papino odobrenje čuda i potom datum proglašenja blaženim koje se predviđa upravo u Travniku.

Razmišljajući o točki dnevnog reda pod naslovom: „Pastoralni preustroj župa“, sudionici su u otvorenom bratskom ozračju iznosili svoja razmišljanja o najboljem načinu da se odgovori izazovu poratnog vremena kada je veliki broj župa ostao s malim brojem vjernika. Osvrćući se na teško vrijeme rata i prvih poratnih godina, izražena je osobita zahvalnost brojnim svećenicima, redovnicima i redovnicama koji su i tijekom najtežih dana rata i poraća ostali sa svojim vjernicima ili se među prvima vratili u razorene župe sa željom da se ostvari povratak. Sudionici su s tugom u srcu konstatirali činjenicu da se, ponajprije zbog nepravednog daytonskog ustroja zemlje ali i nedovoljne spremnosti brojnih međunarodnih i domaćih predstavnika vlasti, u mnogim mjestima dogodio malen povratak. U isto su vrijeme izrazili svoju spremnost i nadalje pastoralno skrbiti za sve vjernike te podupirati ostanak. Zbog nastalog nesrazmjera na pastoralnom planu u odnosu na broj vjernika i svećenika, razgovaralo se o načinima mogućeg preustroja župa koji bi omogućio

potrebnu pastoralnu skrb svim vjernicima i u isto vrijeme vodio brigu o dobru svih svećenika te o pomoći u pastoralnoj skrbi velikog broja vjernika koji su otišli izvan svoje domovine Bosne i Hercegovine.

Sudionici su razmišljali i o nastavku izgradnje mostova međusobne povezanosti između krajeva, dekanata i župa s većim brojem vjernika s malobrojnim župnim zajednicama kako bi im bili prije svega duhovna i moralna, ali i materijalna potpora u nastojanju da opstanu svoji na svome. Ta međusobna povezanost bila bi

posebno vidljiva tijekom proslave raznih blagdana, duhovnih obnova, susreta, hodočašća...

Svi sudionici uzeli su udjela u svečanom Misnom slavlju u sjemenišnoj crkvi sv. Alojzija Gonzage u znak zahvalnosti Bogu što je papa Franjo 18. ožujka 2015. odobrio Dekret o „herojskim krjepostima“ po kojem se slugu Božjega Petra može zvati Časnim. Euharistiju je predvodio kardinal Puljić, a propovijedao biskup Perić.

(kta)

Propovijed biskupa Perića na Misi zahvalnici za Petra Barbarića

Travnik, 2. svibanj 2015.

Sastali smo na slavlje ove sv. Mise da po Isusu Kristu u Duhu Svetome zahvalimo Bogu Stvoritelju, Ravnatelju i Sucu za dar kojim je papa Franjo prošloga mjeseca odobrio dekret o „junačkim krjepostima“ **Sluge Božjega Petra Barbarića**, sjemeništarca i gimnazijalca ovih crkvenih ustanova u Travniku. Sada mu se može dodati i naslov **Časni Sluga Božji**. Približili smo se na korak-dva danu kada ćemo, s Božjom pomoću, ugledati ovoga mladića čašću oltara ovjenčana.

Podsjećati na Časnoga Slugu Božjega Petra Barbarića, znači buditi nadu u hrvatskom narodu. Zašto? Zato jer je njegov život, onako kako ga je Bog - uz Petrovu suradnju - ispisao, dokaz da nismo zaboravljeni, i da naša vjera nije uzaludna. Evo nekoliko potkrjepa tim tvrdnjama iz pojedinih razdoblja Petrova kratkotrajna života.

Šiljevišta. Rođen je u zaseoku. Ne čak u selu, ni u općini, ni u gradu, ni u metropoli kamo danas sa sela mnogi hrle kao grlom u jagode, nego u hercegovačkom zaseoku Šiljevištima. To jest mnogima „Bogu iza leđa“, ali nije Bogu. Sve je pred Licem Njegovim. On i iz Šiljevišta podiže junačke krjeposnike! I Isus, Sin Božji, bio je svojim suvremenicima iz neznana Nazareta, iz zaostale Galileje. Pa znamo... - Iz kakva god kraja čovjek došao, on može postati velik i svet. Ne čini smo mjesto čovjeka velikim, nego čovjek daje pečat svomu mjestu.

Plemeniti roditelji. Časni sluga Božji rođen

je od ćace Ante i majke Kate koji su dali na svijet devetero djece, pet sinova i četiri kćeri. Dva se sina uputila u duhovna zvanja. Čak je petero djece umrlo ispod 15 godina. Tada je bila borba protiv smrti rađanjem djece. Život je jači od smrti. - Velikodušnost roditelja da udomljuju ljubav danas postaje sve rjeđa, sve otuđenija našim suvremenicima, pa i u ovoj nekad rodnoj Bosni i Hercegovini! Zemljo ova ugrožena, živote na sunce! Kao da je taj naravni dar, pravo i dužnost, i prva Božja zapovijed dana ljudima: „Plodite se, i množite, i napunite zemlju“ (Post 1,28), čudna, gotovo pa kriva pomisao, neodgovoran postupak. Nije kršćanski zatvarati se odgovornoj plodnosti ženidbe. Otajstvo je ženidbe temeljni okvir da kršćanin pronađe sebi blisko biće, životnoga suputnika i supruga, onoga tko se zajedno s njim upregne - odatle riječ suprug - u ista kola životnih radosti i nada, žalosti i tjeskoba, ženidbene vjernosti i zadovoljstva, jer je u dvoje sigurnije i lakše. Iz te sigurnosti čovjek crpi snagu da se daje i trećima, da mu veliko otajstvo ženidbe bude savršen krug u kojem se rađaju novi ljudski životi i u kojem djeca mogu primiti doličan i odličan odgoj.

Kućni odgoj. Časni sluga Božji Petar primio je ljudski i kršćanski odgoj u svom roditeljskom domu i u svojoj župi Klobuk. Vrijednosti - obiteljska molitva, poštenje, pravednost, marljivost, ljubav prema bližnjemu - tj. krjeposti na kojima je on stasao neprolazna su karak-

tera, jer vode u nebo i upućuju na čudotvorstvo zbog kojega mu je Papa i dodijelio naslov: „Časni“ Sluga Božja! - Pa i to je dokaz da ne moramo sve uvoziti i u svemu se povoditi za pomodarstvom svijeta. (Repromaterijal iz Hercegovine, a „made in Bosnia“).

U školi marljiv i izvrstan. Petar je s redovitom školskom izobrazbom malo kasnio, ali se pokazao iznimno bistrouman i marljiv. U pučku je školu pošao tek s dvanaest godina, ali je u dvije godine završio sva četiri razreda, s izvrsnim uspjehom. - Koliko bi danas djeca učila i brže i bolje da ne provode previše vremena pred računalom i televizorom, zabavljajući se igricama na mobilima, zatupljuju se i postaju deformirana od prevelika sjedenja, a premalena kretanja? Utecimo se za pomoć Časnomu Sluzi Božjemu našem zemljaku Petru da zagovara pošten, pravedan i bogobožan odgoj i obrazovanje naših mladih i u obitelji i u školi. Zar da marljiva talentiranost ovoga mladića ne nađe danas uzore u onima koji se rasvjetljuju na njegovu liku, griju njegovom poukom i osjećaju njegovu blizinu i zaštitu?

Trgovački pomoćnik. Petrovi su roditelji bili siromašni, unatoč imanju, i nisu imali novaca za Petrovo daljnje školovanje pa je u Vitini izučio trgovački zanat. Nekada je problem bilo naći stipendiju, a danas je živa muka naći izvrsna učenika, pripravnika, studenta, bogoslova. Nismo anđeli. Ne rađamo se kao blaženici. Za tim treba nastojati svakim danom. Svaki se častan posao može obavljati savjesno i častno, na korist bližnjemu i za spasenje duše. Crkva je stekla sigurnost, iz sklada Božjega glasa i glasa naroda, da su u Nebu i proglasila je svetima mnoge muškarce i žene raznih zanimanja. - Poziv na svetost upućen je svakomu kršteniku. Tako i svaki trgovac može i mora biti častan i pošten ako je dosljedan svomu krštenju.

Radije umrijeti nego Isusa uvrijediti. Zahvaljujući pozivu otaca Isusovaca Petra je životni put doveo iz Klobuka u Travnik, s periferije u nekadašnju prijestolnicu. Ovim je Travnikom hodao čovjek našega roda i jezika koji je govorio da će radije umrijeti nego Isusa uvrijediti. - Možemo li to i mi danas ponoviti kao svoje životno opredjeljenje, osvjedočenje, svoj zavjet? Radije umrijeti nego Isusa uvrijediti psovkom, neopsluživanjem nedjelje, preziranjem roditelja, abortusom, nepoštovanjem čednosti, preljubom, krađom, laganjem, pijanstvom, kockom, neumjerenošću u jelu i pilu, nevjernošću svomu zvanju, odabirom dru-

gih vrijednosti koje nemaju veze s Bogom!

Suradnja s milošću. Prije nego itko postane svetac, najprije je čovjek od krvi i od mesa. Razlika između običnih smrtnika, za čiji se vječni pokoj molimo, i onih koje Crkva uzdiže na čast oltara nije ni u boji kože, ni u mjestu, stoljeću ili datumu rođenja, ni u tome koliko su dugo poživjeli, ni jesu li iza sebe ostavili brojne spise, građevine ili potomke, nego u tome jesu li surađivali s milošću koju su primili na krštenju, i ponovno u svakom sakramentu: ispovijedi, Euharistiji, potvrdi, i ostalim Božjim otajstvima. - Osnovno je, dakle, jesmo li mi danas mlakonje ili žarko ljubimo Gospodina i bližnje? Ufamo li se u Božje milosrđe, i molimo li njegovu pomoć koja ispravlja naše stranputice, a bijedu nam preobražava u bogatstvo? Vjerujemo li čvrsto da Bog jest Bog, a ne naša ljudska oholost, samodopadnost, ljepota, želudac i novac? Jesmo li primljene talente zakopali ili smo ih udeseterostručili? Proživljavamo li junačku razboritost i pravednost, herojsku jakost i umjerenost, i druge krjeposti (kojih ima pedesetak, ali su sve podvrste ovih četiriju naravnih ili stožernih)?

Umro kao sjemeništarač. Petar je kratko poživio, osam godina bio je sjemeništarač Mostarsko-duvanjske biskupije, a preminuo je kao isusovački zavjetovanik, s nepune 23 godine. Za zemaljskoga života nije stekao ni svjedodžbe zrelosti, ni studentskog indeksa, ni vozačkog ispita, ni bilo kakva uspjeha u svjetovnoj, crkvenoj ili znanstvenoj karijeri. Umro je kao „časni“ brat u Družbi Isusovoj, a danas je Časni Sluga Božji naše mjesne Crkve, uskoro, ako Bog da, blaženik i svetac Katoličke Crkve. Vodio se načelom da je najlakše doći u nebo vršeći svoje svakodnevne dužnosti. Upravo je u tome njegovo herojstvo. Svojim uzornim životom - izvrsnim i u vladanju i u učenju - dao je ime ovom Nadbiskupskom sjemeništu u kojem je proveo svoje plodno gimnazijsko školovanje.

- **Dao milosrdni Bog da Sluga Božji** svojim časnim primjerom i zagovorom pomogne i učvršćenju ovih sadašnjih zvanja u sjemeništu i otkrivanju novih kandidata koji mu se ne će samo diviti, nego ga i nasljedovati u bogoobličnim krjepostima vjere, ufanja i ljubavi, kao i u stožernim krjepostima jakosti, pravednosti, razboritosti i umjerenosti! Bogu na slavu, a na duhovnu korist ovoj našoj Crkvi, hrvatskom narodu i svemu pučanstvu u ovoj zemlji. Amen.

Pismo Željka Vlajića, župnika u Bežlji kardinalu Vinku Puljiću

BK BiH

Poštovani Uzoriti Oče Vinko!

Već duže vrijeme imam potrebu napisati Vam ovo pismo i svoja razmišljanja podijeliti s Vama. Želio bih staviti neke naglaske na život u povratničkim župama, smatrajući i oslanjajući se na svoje iskustvo provedeno s njima.

1. Crkva, odnosno njen službeni predstavnik, treba stvarno biti **prisutan na terenu**, da tu boravi, da je sa svojim vjernicima svakodnevno vezan, jer svojom prisutnošću i primjerom najbolje svjedoči Božju blizinu. Naime, odsutstvo (ne-stanovanje, nerezidiranje) ili povremena prisutnost bili bi životno i evanđeoski neuvjerljivi. Tako da velike riječi postaju floskule (domoljublje, suživot, opstanak i sl.), sjajne zamisli bi postale ideologije (poput čestoga skrivanja iza slavne prošlosti) i vebni projekti bi bili samo spomenici jedne nezrelости. Vjernici bi u najmanju ruku bili zbunjени, ako ne i sablažnjeni. Ovaj prostor nije ni rub ni središte, nego naprosto dio našeg svijeta kojemu trebamo.

2. Pastoralni rad na povratničkim župama (sredinama) ima specifično misijsko i karitativno usmjerenje, prema prilikama mjesta i vremena. Naime, prisutni svećenik želi biti potpora na sve načine svim potrebitima na svom prostoru koji je za njega misijsko područje svoje vrste: i pastoralno (iako su zajednice malobrojne), i karitativno (posredovanje osnovne pomoći), i sigurnosno (dijalog s lokalnim vlastima jer "naši" političari se ne vraćaju, a beru plaće u organima vlasti), kulturno, informativno, sakralno - građevinski, razvojno-ekonomski itd. Bez blizine svoga svećenika ljudi su potpuno prepušteni samima sebi i nemilosti sadašnjeg para-državnoga ustroja. Prioriteti u pojedinim aktivnostima se od mjesta do mjesta naravno donekle razlikuju i to treba uvažiti.

3. Možda se rad nas svećenika i zalaganje Crkve na povratničkom području čine i ekonomski neisplativim i neprofitabilnim za zajednicu (župu, samostan, biskupiju, provinciju), kao rasipanje energije mladih ljudi, te kao bezizgledno za svekoliki život i sl. Ipak treba znati i spomenuti da ni mnogi drugi "projekti" nemaju materijalnu isplativost kao ni jasno vidljive plodove pa se unatoč svemu i dalje održavaju (razni zavodi, kulturni centri, neki samostani i sl.). Osim toga u prošlosti ovi krajevi i župe davali su duhovna zvanja i svekoliku potporu životu Crkve, pa bi barem na ovaj način zaslužili pozornost, ako ne posebnu, onda barem svakako onu doličnu.

Sav rad i prisutnost treba doživjeti kao vraćanje životnoga smisla u ovaj ogromni ljudski, materijalni kaos, što nekom čisto ljudski gledano izgleda kao nemoguće poslanje. Dovedi u pitanje dosadašnju prisutnost i rad svećenika na povratničkim župama s bilo kojeg aspekta i u bilo kojoj formi moguće je. No treba znati, na početku povratka (1998-2000) nije u startu postojala jasna pastoralna koncepcija života i rada u ovim prilikama. Zato svi argumenti naknadne pameti i kratkoročne intervencije ne bi u ozbiljnom i konstruktivnom pristupu problemu mogli proći.

Poštovani oče Kardinale, ovo nije samo iz moje pameti, već plod razgovora i razmišljanja nekih kolega svećenika i redovnika koji su bili na povratničkim župama.

Željko Vlajić, župnik u Bežlji

8. svibnja 2015.

*Plod skupine svećenika na susretu, a župnik
Željko je zapisao!*

Župnicima Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Popis žrtava Drugog svjetskog rata i poraća

Datum: 10. travnja 2015

Broj: 492/2015

Poštovani župnici,

u službenom dopisu Ordinarijata Vrhbosanske nadbiskupije upućenom župnicima naše nadbiskupije br. 1749/2011, od 5. studenoga 2011. godine, u svezi s popisom žrtava Drugog svjetskog rata i poraća zamolili smo Vas da tražene podatke zabilježite i prosljedite na Ordinarijat. Na taj poziv odazvala su se samo 22 župnika i poslali su podatke za 22 od ukupno 155 župa VN. Na tome savjesnom i odgovornom poslu im iskreno zahvaljujemo, no pitanje je što je s popisom žrtava u drugim župama? Ovaj projekt vodi *Komisija Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatski martirologij*.

Ono što je potrebno odraditi je sljedeće:

1.) - Prvo, župnici ili njihovi povjerljivi suradnici neka načine popis žrtava na svom području prema Maticama umrlih župe (1941. - 1991.). Potrebno je prelistati i pregledati sve spomenute župne matice iz svake godine u tom razdoblju, te **svaku žrtvu zasebno upisati na službeni formular Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij**. To je razdoblje od 50 godina, ali u svakoj godini su upisivane žrtve Drugog svjetskog rata i poraća (*Pravilnik o vođenju matica vrhbosanske nadbiskupije* određuje "upis žrtava rata u maticu umrlih tekuće godine /pod rednim brojem/, sa pribilježbom u maticama umrlih odnosno godine" - Arhiv VN, br. 379/1952, *Okružnica o vođenju matica VN*). Također, ako u župi postoji knjiga *Status animarum* - Stanje duša, potrebno je i tu knjigu provjeriti radi eventualnih upisa nestalih ili ubijenih.

2.) - Drugo, neka župljani budu obaviješteni o prikupljanju podataka o žrtvama Drugoga svjetskoga rata i poraća. Neka župljanima budu dostupni službeni formulari Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij kako bi mogli upisati žrtve koje poznaju. Neka župljani ispunje **isključivo obrazac potvrđen od Komisije za hrvatski martirologij**. Obrazce za popunjavanje stavite negdje na vidno mjesto. Ispunjene obrasce neka vjernici predaju Vama i neka se nakon dovršenog prikupljanja isti pošalju u Ordinarijat. Žrtve raspoređujemo po kriteriju župe gdje su krštene. Ukoliko neka osoba zna određene podatke o žrtvi koja nije iz Vaše župe (tj. nije u njoj krštena), ali je s teritorija BiH ili RH, može također ispuniti spomenuti obrazac s onim podacima koji su poznati.

3.) Treće, treba provjeriti sve tiskane izvore u kojima bi se nešto moglo naći o stradanjima u Drugom svjetskom ratu i poraću. **Poseban naglasak stavite na svjedočanstva o mučeništvu neke žrtve ili više žrtava zajedno.** Ukoliko vjernici ili župni arhivi posjeduju neku fotografiju žrtava, neka se s obrascem priloži kopija fotografije ili original, koji će kasnije biti obvezno vraćen. Možda se negdje u župnom arhivu čuva i neki rukopis s imenima žrtava ili je na području župe podignuta spomen ploča s imenima žrtava. **Ukoliko to zbog određenih razloga niste u mogućnosti sami učiniti, možete u župi zamoliti nekog od odgovornijih vjernika koji će Vam u tome pomoći pa i uz određeni honorar na trošak župe, ukoliko je to potrebno.**

Posljednji korak je da se svi popunjeni formulari koje je popunio župnik i župljani **najkasnije do 30. rujna 2015. godine** zajedno pošalju natrag u Ordinarijat na dolje navedenu adresu

s naznakom "Za hrvatski martirologij". **Podaci će se potom unijeti u već pripremljeni i aktivni računalni program žrtvoslova (baza podataka) koji je povezan sa svim popisima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, tako da neće biti duplikata, nego će se podaci nadopunjavati.**

Ovim putem Vas također pozivamo da u dogovoru s nadbiskupijskim povjerenikom u svojoj župi organizirate **tribinu** ili u dekanatu **jesensku koronu** o žrtvama Drugog svjetskog rata i poraća, gdje će biti predstavljen projekt Hrvatskog martirologija i rad Komisije za hrvatski martirologij te podaci koji se odnose na stradanja u Vašoj župi i dekanatu. Za sva pitanja i informacije možete se obratiti nadbiskupijskom povjereniku za hrvatski martirologij:

Nadbiskupijski povjerenik za hrvatski martirologij

Mr. sc. don Pero Brajko

Kaptol 7

BiH - 71 000 Sarajevo

Tel. +387 (0) 33 22 55 16

Mob. +387 (0) 61 48 36 57

E-pošta: pbrajko@hotmail.com

Unaprijed zahvaljujemo na suradnji i želimo svako dobro u Gospodinu!

U prilogu šaljemo:

Dopis vjernicima VN o popisu žrtava Drugog svjetskog rata i poraća.

Obrazac "Smrtno stradala žrtva Drugog svjetskog rata i poraća" (šalje se 1 primjerak, a Vi ga po potrebi umnožite ili uskoro preuzmite s: www.vrhbosanska-nadbiskupija.org).

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

mr. sc. don Pero Brajko
nadbiskupijski povjerenik za hrvatski martirologij

Predmet: Popis žrtava Drugog svjetskog rata i poraća

Datum: 10. travnja 2015.

Broj: 491/2015

Dragi vjernici,

Komisija Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatski martirologij ima kao jedan od temeljnih zadataka sastaviti popis svih katoličkih žrtava stradalih u Drugom svjetskom ratu i poraću. Time se želi konačno saznati i reći pravu istinu o tim strašnim zločinima.

Već su neki ranije istraživali i pisali razne popise ratnih i poratnih žrtava: jedni po nalogu komisije Hrvatskog Sabora (koja je ukinuta), drugi po nalogu nekoga od crkvenih ili lokalnih političkih vlasti, dok treći kao pojedinci samoinicijativno.

Svi ti podaci biti će objedinjeni u jednom popisu spomenute *Komisije za hrvatski martirologij*. Zbog toga molimo župnike i župljane da popišu poznate podatke o žrtvama iz njihovih župa. **Neka župljani ispune isključivo obrazac potvrđen od Komisije za hrvatski martirologij** koji se može nabaviti u župnoj crkvi ili na www.vrhbosanska-nadbiskupija.org. Po potrebi ispunjene obrasce radi dopune podataka možete objaviti na prikladnom i vidljivom mjestu. Potom

službene obrasce vratite natrag župniku koji će ih **najkasnije do 30. rujna 2015. godine prosljediti u Nadbiskupski Ordinarijat.**

Ti podaci bit će uneseni u žrtvoslov koji će se kasnije objaviti. Podaci mogu biti ne samo o žrtvi iz vaše župe, nego o žrtvi iz bilo koje druge župe na području BiH ili Hrvatske (s naznakom kojem mjestu ili župi žrtva pripada). Ukoliko postoji neka fotografija žrtve, molimo da s ispunjenim obrascem priložite kopiju fotografije ili original koji će vam kasnije biti obvezno vraćen.

Poseban naglasak stavljamo na svjedočanstva o mučeništvu neke žrtve ili više žrtava zajedno. Ako imate neki zapis ili sjećanje na vjernički način stradanja: molitva, opraštanje, kajanje, zaziv, i sl.

Za sve informacije možete se obratiti svome župniku ili povjereniku Vrhbosanske nadbiskupije za popisivanje žrtava Drugog svjetskog rata i poraća na broj mob. 061 48 36 57 ili na mail-adresu: pbrajko@hotmail.com

Zahvaljujemo i želimo svako dobro u Gospodinu.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

mr. sc. don Pero Brajko
nadbiskupijski povjerenik za hrvatski martirologij

Smrtno stradala žrtva Drugog svjetskog rata i poraća

Naputak:

U svaki obrazac unose se podaci samo za jednu žrtvu. Unesite podatke o kojima imate točna ili približna saznanja.

Unesite podatke za žrtve u Vašoj obitelji, ali i podatke za druge žrtve o kojim imate bilo kakvih saznanja. Na dodatnom papiru napišite sve podatke za koje imate više informacija nego je ovdje predviđeno prostora za odgovor, uz naznaku točke za koju proširujete odgovor. Ako imate podatke koji nisu predviđeni ovim obrascem napišite ih na zaseban papir i priložite uz ovaj upitnik. Ako imate priloge (dokumente, pisma, slike itd.) stavite originale ili preslike uz ovaj obrazac. Ovaj upitnik možete fotokopirati ili nas kontaktirati i zatražiti dodatne primjerke. Neispunjeni upitnik možete dati i drugim osobama. Vaš identitet ne će biti objavljen u javnosti, bez Vašeg osobnog pristanka.

Potrebno je unos podataka raditi po sadašnjim granicama župa kao i prema sadašnjim granicama općina, država sa stanjem 31. prosinca 2014.

Kod mučenika i ostalih stradalih treba navesti u općoj napomeni da su stradali u nekoj drugoj župi, npr. "pripadao župi...". Polja s oznakom zvijezdice su obvezatna, dok za ostala molimo da upišete sve što Vam je poznato. Posebno je naglasak stavljen na svjedočenje vjere žrtve kao i na oznake mučeništva koje treba upisati u bilješku 12.

Za sve nejasnoće možete se obratiti:

Nadbiskupijski povjerenik za hrvatski martirologij

Mr. sc. don Pero Brajko

Kaptol 7

BiH - 71 000 Sarajevo

Tel. +387 (0) 33 22 55 16

Mob. +387 (0) 61 48 36 57

E-mail: pbrajko@hotmail.com

Primljeni dokumenti bit će protokolirani u Nadbiskupijskom uredu Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij i pohranjeni u Arhiv ovoga ureda.

NAD/BISKUPIJA
DEKANAT
ŽUPA

PODACI O ŽRTVI

*1. IME	*2. PREZIME	
*3. ROĐENO PREZIME	*4. NADIMAK	*5. SPOL M Ž
*6. IME OCA	*7. IME I ROĐ. PREZIME MAJKE	

*8. ROĐENJE

Dan	Mjesec	Godina
Župa krštenja	Nad/biskupija	
Mjesto	Općina	Država

*9. PREBIVALIŠTE (posljednje za koje se zna)

Ulica i kućni br.	Mjesto
Općina	Država
Župa prebivališta	Nad/biskupija

10. OSTALI OSOBNI PODACI

Nacionalnost	Vjeroispovijed		
Zanimanje			
Bračno stanje (zaokružiti):	Oženjen/Udana	Neoženjen/Neudana	Nepoznato

Pripadnost oružanim snagama (zaokružiti):

Civil	J.A.	Partizan	Ustaša
Domobran	Četnik	Savezničke	Sila Osovine
Kraljevine Jug.	Njemačke	Italije	Nepoznat

*11. SMRT

Dan	Mjesec	Godina
Mjesto	Općina	Država

Uzrok smrti (zaokružiti):

Poginuo u borbi	Ubijen izvan borbe	Nestao	Umoren u zatvoru/logoru	Umro od ratnih posljedica
Nestao na Križnom putu	Jasenovac	Političko ubojstvo	Ubijen od odmetnika	Ubijen u inozemstvu
Nesretan slučaj	Osuđen na smrt	Ubijen u J.A.		

Počinitelj (zaokružiti):

Vlasti FNRJ/SFRJ	Vlasti NDH	Saveznička vojska	Sila Osovine
Vojska Kraljev. Jugoslavije	Partizani	Ustaše	Četnici
Njemačka vojska	Talijanska vojska	Domobrani	

12. OZNAKE MUČENIŠTVA I SVJEDOČENJA VJERE**13. OPĆE BILJEŠKE****14. IZVORI****15. PODACI O SVJEDOKU (osobi koja je dala podatke)**

Ime, prezime _____

Adresa: _____

Telefon/mobitel: _____

Potpis: _____

(Nad)biskupskim ordinarijatima u Hrvatskoj, Crnoj Gori, Makedoniji i Srbiji

Predmet: Poziv i važne informacije za Papin dolazak u Sarajevo 6. 6. 2015. godine

Datum: 17. travnja 2015.

Broj: 503/2015

Poštovani!

Pripreme za dolazak pape Franje u Sarajevo su u punom tijeku. Izravno javljanje s konkretnijim informacijama je usporila objava protokola Papina dolaska, koja je bila u utorak, 14. travnja 2015. godine. No, ipak smo Vašim biskupima 3. ožujka 2015. godine poslali najavno pismo u kojem smo pozvali vjernike iz Vaših (nad)biskupija te dali mail adresu, tel./fax ureda za prijavu vjernika u kojem se mogu dobiti sve potrebne informacije. Sada kad je definitivno jasan i objavljen program pastirskog pohoda pape Franje, šaljemo Vam informacije koje će olakšati prijavu i organizaciju dolaska vjernika u Sarajevo. Najljubaznije Vas molimo da nađete načina i čim prije ovaj dopis prosljedite župama Vaše (nad)biskupije.

Ured za prijavu vjernika u kojem možete dobiti sve informacije je **Katehetski ured Vrhbosanske nadbiskupije**. Odgovorna osoba je dr. sc. vlč. Tomo Mlakić. Web stranica: www.kuvn.org; mail: kuvn@kuvn.org; tel./fax 00 387 (0)33 238 837 i 00 387 (0)33 535 001. Kod prijave vjernika trebat će: broj vjernika (dobro bi bilo napraviti i popis vjernika), ime i prezime vođe autobusa odnosno skupine, ime i prezime vozača, registarski broj autobusa i granični prijelaz. Ovi podaci su potrebni kako bi se ubrzao prelazak granice. Zadnji rok prijave je 11. svi-

banj 2015. godine. Svećenici koji žele koncelebrirati na Misi sa Svetim ocem na stadionu Koševo trebaju ponijeti albu i štolu.

Web stranica Papina dolaska na kojoj možete vidjeti sve potrebne informacije je: www.papa.ba

Na web stranici Ureda za mlade Vrhbosanske nadbiskupije www.mladicentar.org možete, također, naći sve informacije a posebno što se tiče aktivnosti i susreta mladih sa Svetim ocem te prijavne obrasce. S tim što se i prijave mladih vrše preko Katehetskog ureda a oni prosljeđuju Uredu za mlade VN, koji će preuzeti daljnje kontakte i dogovore. Pripravne kateheze za mlade i promidžbeni materijal će dobiti sve župe u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

Zbog praktičnih i organizacijskih razloga molimo Vas da budu posrednici kod podjele ulaznica na stadion Koševo, gdje će se slaviti sv. Misa. Mi bismo do Vas dostavili točan broj prijavljenih vjernika i isto toliko kovertiranih ulaznica, a župe bi s Vama dogovorile vrijeme i način preuzimanja ulaznica.

Parkirališta za autobuse i osobne automobile će biti osigurana. Iz kojeg god pravca se bude dolazilo (Mostar, Kiseljak, Zenica, Tuzla-Olovo, Pale) trebat će slijediti upute policije. Svi autobusi neće moći doći blizu stadiona pa će trebati računati na određeno vrijeme pješaćenja.

Oko 16,20 sati bit će u Katedrali susret Svetog oca s duhovnim zvanjima. Zbog skučenosti prostora u Katedrali mnogi svećenici i časne sestre i iz BiH će pratiti taj susret na platou ispred Katedrale, gdje će biti postavljen video zid i razglas. Duhovna zvanja izvan BiH se također mogu pridružiti tom susretu, s tim što nikome ne možemo garantirati da će biti mjesta u samoj Katedrali.

Još jednom iskreno pozivamo Vas i Vaše vjernike, radujemo se Vašem dolasku i srdačno u Gospodinu pozdravljamo.

*mons. Luka Tunjić,
generalni vikar*

*Mladen Kalfić,
kancelar*

Župama Vrhbosanske nadbiskupije, Vojnom ordinarijatu i ordinarijatima u Mostaru i Banjoj Luci

Predmet: Važne informacije za Papin dolazak u Sarajevo 6. lipnja 2015. godine

Datum: 17. travnja 2015.
Broj: 504/2015

Poštovani!

Pripreme za dolazak pape Franje u Sarajevo su u punom tijeku. Izravno javljanje s konkretnijim informacijama je usporila objava protokola Papina dolaska, koja je bila u utorak, 14. travnja 2015. godine. No, ipak smo svim našim župama 3. ožujka 2015. godine poslali najavno pismo u kojem smo pozvali vjernike na molitvu i dali mail adresu, tel./fax ureda za prijavu vjernika u kojem se mogu dobiti sve potrebne informacije. U isto vrijeme uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić je poslao pismo sličnog sadržaja biskupima u Mostaru i Banja Luci. Također, su u crkveni Organizacijski odbor imenovani povjerenici za Hercegovačke biskupije, Banjalučku biskupiju i Vojni ordinarijat. Sada kad je definitivno jasan i objavljen program pastirskog po-

hoda pape Franje, šaljem Vam informacije koje će olakšati prijavu i organizaciju dolaska vjernika u Sarajevo.

Ured za prijavu vjernika je **Katehetski ured Vrhbosanske nadbiskupije**. U njemu možete dobiti i sve potrebne informacije. Odgovorna osoba je dr. sc. vlč. Tomo Mlakić. Web stranica: www.kuvn.org; mail: kuvn@kuvn.org; tel./fax 00 387 (0)33 238 837 i 00 387 (0)33 535 001. Kod prijave vjernika trebat će: broj vjernika (dobro bi bilo napraviti i popis vjernika) te ime i prezime vođe autobusa odnosno skupine vjernika. Zadnji rok prijave je 11. svibanj 2015. godine. Svećenici koji žele koncelebrirati na Misi sa Svetim Ocem na stadionu Koševo trebaju ponijeti albu i štolu.

Web stranica Papina dolaska na kojoj možete vidjeti sve potrebne informacije je: www.papa.ba

Na web stranici Ureda za mlade Vrhbosanske nadbiskupije www.mladicentar.org možete, također, naći sve informacije a posebno što se tiče aktivnosti i susreta mladih sa Svetim Ocem te prijavne obrasce. S tim što se i prijave mladih vrše preko Katehetskog ureda a oni prosljeđuju Uredu za mlade VN, koji će preuzeti daljnje kontakte i dogovore. Pripravne kateheze za mlade i promidžbeni materijal dobiti će sve župe u Bosni i Hercegovini.

Zbog praktičnih i organizacijskih razloga molili bismo Ordinarijate u Mostaru i Banja Luci da budu posrednici kod podjele ulaznica na stadion Koševo, gdje će se slaviti sv. Misa. Mi bismo do Vas dostavili točan broj prijavljenih vjernika i isto toliko kovertiranih ulaznica, a župe bi s Vama dogovorile vrijeme i način preuzimanja ulaznica. Župe Vrhbosanske nadbiskupije će ulaznice dobiti preko svojih dekana.

Parkirališta za autobuse i osobne automobile će biti osigurana. Iz kojeg god pravca se bude dolazilo (Mostar, Kiseljak, Zenica, Tuzla-Olovo, Pale) trebat će slijediti upute policije. Svi autobusi neće moći doći blizu stadiona pa će trebati računati na određeno vrijeme pješaćenja.

Oko 16,20 sati u Katedrali će biti susret Svetog Oca s duhovnim zvanjima. Potrebno je kod prijave vjernika prijaviti se i za susret s duhovnim zvanjima kako biste dobili akreditaciju. Nažalost, zbog skučenosti prostora u Katedrali bit ćemo prisiljeni postaviti video zid i razglas ispred Katedrale kako bi i oni koji ne mogu ući u Katedralu mogli pratiti tijek susreta sa Svetim ocem.

Još jednom iskreno pozivamo Vas i Vaše vjernike, radujemo se Vašem dolasku i srdačno u Gospodinu pozdravljamo.

*mons. Luka Tunjić,
generalni vikar*

*Mladen Kalfić,
kancelar*

Dekanima Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Poziv na sv. Misu i drugi Međudekanski susret u Bosni i Hercegovini

Datum: 17. travnja 2015.
Broj: 510/2015

Na Prvom Međudekanskom susretu, održanom 30. listopada 2014. godine u Travniku, razmišljali smo zajedno o stanju u pojedinom dekanatu u dekanatima na području BK BiH i o mogućoj međudekanskoj suradnji. Već tad je rečeno da bi s ovim susretima trebalo nastaviti i dogovarati konkretne oblike suradnje i pomoći. Zbog toga vas pozivam na Drugi Međudekanski susret koji će se održati u četvrtak, 30. travnja 2015. godine u prostorijama Nadbiskupskog sjemeništa Petar Barbarić u Travniku. Susret će započeti u 9,30 sati.

Iz dnevnog reda možete vidjeti teme o kojima će se razgovarati pa vas molim da se što bolje pripremite i aktivno sudjelujete.

Dnevni red:

Pozdrav kardinala Puljića i osvrt biskupa mons. Ratka Perića na Prvi Međudekanski susret Pastoralni preustroj župa – mons. Franjo Komarica

Međusvećenička duhovna potpora, suradnja i razmjena u prigodi raznih blagdana, duhovnih obnova, susreta, hodočašća itd. – mons. Ratko Perić

Pomoć u materijalnom pogledu, u onome što inače čine Caritati na razini dijeceza i cijele BiH.

U 11,00 sati bit će zajedničko Misno slavlje u sjemenišnoj crkvi u znak zahvalnosti Bogu što je papa Franjo 18. ožujka 2015. godine odobrio Dekret o „herojskim krjepostima“ po kojem Slugu Božjega Petra Barbarića možemo zvati Časnim; predvodi kardinal Puljić, a propovijeda biskup Perić.

Nakon sv. Mise je zajednički ručak, a po završetku ručka nastavak rada do 15,00 sati, kada je zakazan susret biskupa sa sjemeništarcima.

Zahvaljujući na vašoj dekanskoj zauzetosti i suradnji iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

*Mladen Kalfić
kancelar*

Predmet: Poziv u Sarajevo prigodom pastirskog pohoda pape Franje (6. 6. 2015. g.)

Datum: 18. travnja 2015.

Broj: 513/2015

Dragi brate u biskupstvu!

Početak ožujka ove godine (3. 3. 2015.) poslao sam Vam obavijest i poziv da, Vi osobno i Vaši vjernici, nazočite najavljenom pastirskom pohodu pape Franje 6. lipnja 2015. godine Sarajevu. U tom pismu poslao sam i podatke Ureda u koji župnici mogu prijaviti svoje vjernike i gdje mogu dobiti sve potrebne informacije. Vatikan je službeno objavio program posjete pape Franje 14. travnja tekuće godine. Odmah nakon toga sam poslao dopis svim Ordinarijatima izvan Bosne i Hercegovine u kojem smo stavili važnije informacije koje će pomoći župnicima i vjernicima oko organizacije i dolaska u Sarajevo. U prilogu Vam dostavljam taj dopis. U spomenutom dopisu od 3. ožujka 2015. godine sam rekao da ću Vam poslati još jedan poziv, što i činim, kako biste mogli potvrditi svoj dolazak i sudjelovanje.

Za nas je centralni dio Papina pohoda sv. Misa koja će se slaviti na stadionu Koševo na naznačeni datum u jedanaest sati. Zbog što bolje organizacije bio bih Vam zahvalan da čim prije, a najkasnije do 15. svibnja 2015. godine, javite telefonom 00 387 (0)33/225 501 ili pisanim putem odnosno na mail: tajniknadbiskupa@gmail.com čime i kad dolazite te vrijeme odlaska, s naznakom o potrebi prenoćišta i broju osoba u Vašoj pratnji.

Susret Pape s duhovnim zvanjima Bosne i Hercegovine je nakon ručka u Katedrali oko 16.20 sati. Molim Vas da naznačite hoćete li sudjelovati i na tom susretu. U spomenutom dopisu Ordinarijatima je naznačeno da i Vaša duhovna zvanja mogu sudjelovati na tom susretu. Zbog skućenog prostora u Katedrali postaviti ćemo video zid i razglas ispred Katedrale tako da će, i oni koji ne mogu ući u Katedralu, moći pratiti tijek susreta s duhovnim zvanjima i poruke koje će nam Papa uputiti. Za kardinale i (nad)biskupe će svakako biti predviđeno mjesto u Katedrali.

Svjestan sam da tih dana imate puno pastirskih obveza, ali se ipak nadam da ćete učiniti dodatni napor te planirane obveze preraspodijeliti i doći u Sarajevo. Za sve nas je ovo važan pohod jer se događa u neprestanom tinjanju političkih napetosti u BiH, a u pojedinim dijelovima svijeta situacija je, kao što vidite, složenija i još više zabrinjava. Molit ćemo zajedno uskrslog Gospodina da učvrsti naše zajedništvo i udijeli trajni mir u srcima ljudi i cijelom svijetu.

Radosno Vas iščekujući, još jednom Vas bratski pozivam i pozdravljam u Gospodinu.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

Seminar za ovlast ispovjedanja 2015.

Datum: 27. travnja 2015.

Broj: 540/2015

Seminar za ovlast ispovjedanja 2015. održat će se 01. i 02. rujna u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu. Predavači i ispitivači su: dr. vlč. Zdenko Spajić za moralnu teologiju, dr. fra Ivan Sesar za kanonsko pravo i mr. mons. Tomo Knežević za pastoralnu teologiju (liturgijski pastoral).

Grada i literatura:

iz moralne teologije: *Katekizam Katoličke crkve*, br. 1699-2051.; *Papinsko vijeće „Iustitia et pax“*, Kompendij socijalnog nauka Crkve, Zagreb 2005., br. 105 – 208); *Papinska biblijska komisija*, Biblija i moral: Biblijski korijeni kršćanskog djelovanja, Zagreb, 2010.; B. Häring: *Kristov zakon I*, Zagreb, 1973.; V. Valjan: *Moral spolnosti, braka i obitelji*, Sarajevo, 2002.

iz kanonskog prava: Kanoni o posvetiteljskoj službi Crkve 834-1253 i crkvena administracija; Velimir Blažević: *Ženidbeno pravo Katoličke crkve. Pravno-pastoralni priručnik*, Zagreb 2004.; Viktor Nuić: *Opće pravo Katoličke crkve. Priručnik uz Novi Zakonik crkvenog prava*, Zagreb 1985., str. 281-404.; BK BiH: "Pravilnik o crkvenim maticama i drugim uredskim knjigama", *Vrhbosna* 3/1999, str. 322-327. Stat ŽEV-a, *Vrhbosna* 2000, br. 3. Primopredaja župe, *Vrhbosna* 1990, br. 2; Odredbe o zbirnim misama „Mox jugiter“, *Vrhbosna* 1991, br. 3. Statut SVVN, *Vrhbosna* 1992, br. 2; Pravilnik dekanske službe, *Vrhbosna* 1997, br. 4. Pavilnik Međupomoći, *Vrhbosna* 2005, br. 3.

iz pastoralne teologije (liturgijski pastoral): sve važeće liturgijske knjige o sakramentima i sakramentalima.

Seminaru nazoče svećenici koji još nemaju trajnu ovlast ispovjedanja, osim ovogodišnjih mladomisnika koji prvu godinu ovlasti dobivaju na temelju svježe završenog studija teologije. Kandidati kojima je ovo treći seminar na kraju polažu usmeni ispit i bivaju predloženi za trajnu ovlast. Kandidati kojima je ovo prvi i drugi seminar polažu pismeni test. Svećenici koji trebaju prenoćište i smještaj neka se unaprijed najave ravnateljstvu Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa (tel. 033/236 764, fax. 033/441 303, mail: ekonom@vbs.ba).

Dnevni red 01. rujna:

10-11.45h Predavanje i rasprava iz liturgijskog pastoralala
12 h Koncelebrirana Euharistija s Nadbiskupom; objed
15-16.45h Predavanje i rasprava iz kanonskog prava
17-18.45h Predavanje i rasprava iz moralne teologije
19h Večera

Dnevni red 02. rujna:

8.30-11.15h Usmeni ispit za kandidate koji nazoče trećem seminaru

9-11h Pismeni test iz sva tri predmeta za kandidate koji nazoče prvom i drugom seminaru

11.30h Koncelebrirana Euharistija s Nadbiskupom. Nakon objeda nastavak usmenog ispitivanja ako bude potrebno.

Podsjećam da je sudjelovanje na svim predavanjima obvezno. Tko bez dopuštenja profesora ne bude na predavanju ne može pristupiti pismenom testu odnosno usmenom ispitu.

Koncelebracija je sastavni dio programa seminara i zato je poželjno da koncelebriraju i oni svećenici koji dotičnog dana slave Euharistiju u svojoj župi. Nadbiskup u homiliji obrađuje teme koje želi staviti na srce mladim ispovjednicima.

Ponijeti albu i štolu.

Svećenici koji eventualno neće moći sudjelovati na seminaru trebaju to javiti u pisanom obliku navodeći razlog izostanka.

Seminar završava ručkom. Prošlih godina se događalo da svećenici odlaze odmah nakon pismenog testa ili usmenog ispita ispustivši sv. Misu i ručak. Jedinostvena je ovo prigoda pokazati i učvrstiti i na ovaj način naše bratsko zajedništvo. Stoga molim sve sudionike seminara da ostanu na sv. Misi i ručku te se nakon toga razidu svojim kućama.

Radujući se susretu iskreno pozdravljam u Gospodinu!

*Predsjednik komisije:
mons. Luka Tunjić
generalni vikar*

PREDMET: Poziv na Izvanrednu sjednicu Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 05. svibnja 2015

Broj: 574/2015

Prema članku 17. Statuta Vijeća za mlade Vrhbosanske nadbiskupije, sazivam izvanrednu sjednicu Vijeća za mlade koja se ima održati 08. svibnja 2015. u prostorijama Ordinarijata Vrhbosanske nadbiskupije, Kaptol 7 (Sarajevo) s početkom u 16.00 sati.

Dnevni red:

Molitva, pozdrav i uvodna riječ nadbiskupa Vinka kardinala Puljića

Čitanje i usvajanje zapisnika s prošle sjednice

Posjet Svetog Oca Franje Sarajevu i uloga mladih

Razno

Svim Vijećnicima koji nisu iz Sarajeva bit će osiguran smještaj uz prethodnu najavu, najkasnije do 07. svibnja na mail ncm.marijana@gmail.com ili 033 788 406. Kontakt osoba: Marijana Miketek. U nadi da ćete se odazvati, sve Vas iskreno pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Župama Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Duhovna obnova završnih razreda Osnovne škole u Nadbiskupskom sjemeništu Petar Barbarić u Travniku od 19. - 21. lipnja 2015.

Datum: 11. svibnja 2015.

Broj: 606/2015

U drugoj polovici lipnja, uz blagdan sv. Alojzija Gonzage zaštitnika sjemenišne crkve, već uobičajeno organiziramo u Nadbiskupskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku susret-duhovnu obnovu učenika završnih razreda Osnovne škole. Duhovno-kulturno-sportski sadržaji koji se nude višestruko su korisni za izgradnju i rast u vjeri naših mladih vjernika.

Moto ovogodišnjeg susreta je *Učitelju gdje stanuješ? Reče im: „ Dođite i vidjet ćete.“* Iv 1, 38-39. Dječacima koji su izloženi različitim ponudama i protu kršćanskim vrijednostima moramo dati priliku razvijati se u duhu Evanđelja i da budu hrabri svjedoci. A kako će to postati ako ih ne animiramo na vrijeme i ako im ne ponudimo vrijednosti u kojima želimo da rastu?!

Briga za mlade i budućnost naše Crkve su dovoljni razlozi da, ove godine u još većem broju, prijavite svoje ministrante (dječake) koji žele svjedočiti svoju vjeru u mjestu i župi gdje žive. Vidljivo je da posljednjih godina samo jedna trećina župa sudjeluje u ovom pastoralnom programu Nadbiskupije. Preporučamo da voditelji koji se brinu za rad s mladima u župi (župnici, župni vikari i voditelji ministrantskih skupina) i sami budu dionici ove duhovne obnove.

Čvrsto se nadamo da će Bog, po zagovoru Časnog Sluge Božjega Petra Barbarića, posijati klicu duhovnog zvanja u ta mlada srca.

U toj nadi, radujući se ovom susretu, iskreno Vas pozdravljam i zazivam na Vas i na sve sudionike obilje Božjeg blagoslova.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

P. S.

U prilogu su dnevni red, obrazac za prijave, upute i pitanja za kviz. Za sve eventualne informacije obratite se Upravi Sjemeništa.

Napomene i upute vjernicima i svećenicima prigodom dolaska pape Franje u Sarajevo 6. 6. 2015. godine

Datum: 25. svibnja 2015.

Broj: 686/2015

1. Dobro bi bilo autobuse i osobne automobile obilježiti plakatom ili nekim znakom prepoznavanja. Policija će biti na svakom ulazu u Sarajevo i uputiti vas na parking gdje će vas dočekati volonteri i davati daljnje upute prema stadionu. Osim na parking u osobni automobili će se moći parkirati i na trotoarima na koje uputi policija (gradski parkinzi su sigurniji).

2. U Sarajevo bi trebalo doći do 6,00 sati. Ovako rano se treba doći zbog sigurnosnih predrađnji koje se moraju uraditi na prometnicama (nakon što se to obavi u 8,00 sati se blokiraju sve važ-

nije prometnice) te da se izbjegne gužva (prijavljeno je 800 autobusa i puno osobnih automobila).

3. Ulazak u liturgijski prostor - stadion bit će moguć od 4,00 sata ujutro a do 9,00 sati svi hodočasnici će trebati biti na stadionu. U 8,00 sati slijedi dobrodošlica hodočasnici, davanje potrebnih informacija i molitva.

4. U liturgijski prostor – stadion će moći ući samo osobe s ulaznicama koje će dobiti u svojim župnim uredima.

5. Župnici ili voditelji hodočasničkih skupina neka upoznaju hodočasnike da će prije ulaska na liturgijski prostor - stadion biti izvršen policijski pregled svih hodočasnika. U liturgijski prostor - stadion neće biti moguće unijeti sljedeće:

a) eksplozivne tvari, pirotehnička sredstva (upaljači, petarde, baklje, „bengalke“ i slično), zapaljive smjese i tekućine, sprejeve i boce s komprimiranim zrakom, vatreno i hladno oružje (noževi, svi metalni predmeti, šipke, palice, lanci, škarice, žileti, kompleti za manikiranje, metalni pribori za jelo i slično);

b) predmete pogodne za ozljeđivanje i samoozljeđivanje;

c) hranu i piće, koje hodočasnici nose sa sobom, u metalnoj i staklenoj ambalaži;

d) sve vrste alkoholnih pića i kišobrane

6. Svećenici neka obvezatno ponesu sa sobom i neka pripaze na sljedeće:

a) odgovarajuće liturgijsko ruho za koncelebraciju: naglavlak, albu, pojas, štolu bijele boje bez kojega neće moći koncelebrirati;

b) svećenicima suslaviteljima obučenim u liturgijsko ruho zabranjeno je snimanje bilo kakvim aparatima za snimanje, mobitelima, kamerama i slično;

d) potrebno je do 9,00 sati doći u određene sakristije liturgijskog prostora - stadiona i obući liturgijsko ruho;

e) sve napomene koje vrijede za hodočasnike vrijede i za svećenike uz napomenu obvezatnog poštivanja važećih liturgijskih odredbi i aktualnih odredbi vatikanskog Ureda za liturgijsku pripremu papinih putovanja;

7. Generalna proba za pjevače počinje u 8,30 sati na predviđenom mjestu za zborove uz oltar. Nakon probe pjevanja u 9,30 sati počinje predprogram: duhovno – meditativne naravi, obogaćen pjesmom i glazbom.

8. Hodočasnici neka sa sobom ponesu i pripaze:

a) ulaznicu i osobni dokument (svećenici i vjernici): osobnu kartu (hodočasnici iz BIH) ili putovnicu (hodočasnici izvan BIH);

b) zdravstvenu iskaznicu i povijest bolesti, ukoliko boluju od neke kronične bolesti, te najnužnije lijekove koje koriste;

c) vodu, osvježavajuće napitke u prozirnoj plastičnoj ambalaži, a ukoliko nose hranu, ona mora biti u kartonskoj ili papirnoj ambalaži;

d) kabanicu (preporučujemo), kao moguću zaštitu od kiše.

e) Za vrijeme pozdravljanja Svetog Oca i prolaska između hodočasnika nije dozvoljeno bilo što bacati, pa ni cvijeće;

f) tijekom euharistijskog slavlja nema nikakvog pljeskanja niti se razastiru parole i barjaci.

9. Hodočasnici se preporučuje:

a) ne nositi sa sobom veću količinu novca ili predmete veće vrijednosti zbog mogućih krađa ili gubljenja;

b) pratiti vremensku prognozu i obući se prikladno, odgovarajuće euharistijskom slavlju;

c) pratiti upute službenih osoba: voditelja programa, volontera, redara i policije koja će biti u civilu;

d) da ukoliko zatrebaju zdravstvenu pomoć, obratiti se najbližem volonteru, koji će biti označen odgovarajućim znakom.

10. Papa dolazi u Katedralu u 16,20 sati. U Katedralu će moći ući samo duhovna zvanja koja dobiju ulaznicu za Katedralu, ostali će pratiti program s platoa ispred Katedrale. Bit će postavljen monitor i razglas. Naime, prijavljeno je 1.400 osoba a može ući samo 600 osoba. Zbog toga je odlučeno da će moći ući samo predstavnici svih razina duhovnih zvanja. Što se tiče unosa u

Katedralu isto vrijedi kao i za misno slavlje na Koševu. Predprogram u Katedrali počinje u 15,15 sati a moći će se ulaziti od 14,00 sati.

11. Papa dolazi u Nadbiskupijski centar za pastoral mladih Ivan Pavao II. u 18,30 sati. Već u 16,00 sati se počinje ulaziti u sportsku dvoranu Renovabis u koju će moći ući mladi s ulaznicama na kojima piše dvorana Renovabis. Ostali će moći pratiti program na platou ispred Centra gdje će biti postavljen monitor i razglas. Slična je situacija kao i u Katedrali. Sportska dvorana može primiti oko 850 mladih a prijavilo se preko 4.000 mladih. Nastojali smo da u sportskoj dvorani budu predstavnici svih mladih iz BIH, Hrvatske i cijele regije. U 17,00 sati počinje predprogram.

12. Nadamo se će oni koji budu čistili prostore nakon Papina odlaska osjetiti da su se tu održavali duhovni sadržaji.

S radošću vas očekujemo i iskreno pozdravljamo u Gospodinu.

U ime Organizacijskog odbora

Luka Tunjić, generalni vikar

Primanje kandidata u Malo sjemenište i u Bogosloviju nadbiskupije vrhbosanske

Datum: 09. lipnja 2015.

Broj: 753/2015

„Učitelju, gdje stanuješ? Reče im: „Dođite i vidjet ćete“.

(Iv 1,38-39)

Među drugim brojnim pastoralnim zadaćama, župnici i njihovi suradnici će se tijekom ljeta suočiti s još jednom vrlo važnom zadaćom, a to su novi kandidati za sjemenište i bogosloviju. Osim razgovora, u kojem se prije svega nastoji utvrditi ispravna nakana kandidata te njegove sposobnosti i prikladnost, postoji i administrativna procedura pa ovdje donosimo što je potrebno za primanje kandidata naše nadbiskupije u malo i veliko sjemenište.

Dokumenti koji se traže za malo sjemenište:

Vlastoručno napisana molba

Krsni list s unesenim podatkom o primljenom sakramentu potvrde

Izjava/suglasnost roditelja

Preporuka/mišljenje župnika o prikladnosti kandidata za svećeničku službu

Svjedodžba o završenoj školi (VIII. ili IX. razredu)

Uvjerenje o završenom V., VI. i VII. razredu

Izvod iz matice rođenih (rodni list)

Liječničko uvjerenje

Dvije fotografije (veličina 6x4 cm)

Dokumenti koji se traže za bogosloviju:

Vlastoručno napisana molba

Krsni list s unesenim podatkom o primljenom sakramentu potvrde

Kratki životopis za kandidate koji su bili u sjemeništu, duži za one koji nisu

Preporuka/mišljenje župnika o prikladnosti kandidata za svećeničku službu

Maturalna svjedodžba

Svjedodžbe o sva četiri završena razreda srednje škole

Izvod iz matice rođenih (rodni list)

Liječničko uvjerenje i zdravstvena legitimacija

Tri fotografije (veličina 6x4 cm)
 Potvrdu o nekažnjavanju
 Svi se **originalni** dokumenti (nikako kopije!) predaju vlastitom župniku, koji neka ih dostavi na adresu:

NADBISKUPSKI ORDINARIJAT VRHBOSANSKI
 Kaptol 7
BiH - 71 000 SARAJEVO

Ako je ikako moguće, valja izbjeći slanje poštom kako se originalni dokumenti ne bi izgubili ili bili oštećeni. Mole se župnici da kandidatima pomognu u prikupljanju valjanih dokumenata te da ih Ordinarijatu dostave što prije, a najkasnije do **1. kolovoza** tekuće godine. Kandidati će o rezultatima svoje molbe, o čemu odlučuje nadbiskup vrhbosanski, biti obaviješteni također preko vlastitog župnika.

mons. Luka Tunjić
generalni vikar

Mladen Kalfić, kancelar

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Svećenicima Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 15. lipnja 2015.
 Broj: 776/2015

Već nekoliko godina na svetkovinu Presvetog Srca Isusova se slavi Dan posvećenja svećenika. Za očekivati je da Kristovo Srce i srce pastira budu sjedinjeni, kucajući u istom ritmu. Koliko god su ta srca blizu i zajedno, koliko god pastiri crpe snagu i utjehu iz Božanskog Srca, stalna je opasnost da naša srca zastajkuju, preskaču otkucaje ili prebrzo kucaju, da dobiju „aritmiju“ i da se umore. Svjestan te mogućnosti papa Franjo je tijekom sv. Mise posvete ulja ove godine progovorio o svećeničkom umoru. Uputio je riječi ohrabrenja i nade ali i zabrinutost kako pomoći umornim svećenicima. Ovo je, nažalost, tema o kojoj se, uglavnom, govori u užem krugu kolega, među prijateljima, kao da se bojimo priznati vlastiti umor, kao da svećenik ne smije i ne može biti umoran.

Papa želi podsvijestiti nekoliko aspekata našega umora. Treba tražiti načina da se iz umora ne rodi razočarenje, hladnoća i indiferentnost. Vremenom umor može utjecati na smanjenje emocija, poleta i nadahnuća. Ne znati se na vrijeme odmoriti može, posvemašnju posvećenost Bogu i vjernicima, pretvoriti u iznemoglost koja više nikome ne koristi.

Papa podsjeća da je odmor Božji dar. I kad se odmaramo to treba biti u službi povjerenog nam poslanja. Bdjeli ili spavali Gospodinovi smo i On treba biti centar našeg života. Umor i odmor su sastavnice naših života. Ako ih prihvaćamo i doživljavamo u vjeri onda će umor i odmor pridonijeti sazrijevanju i rastu naše vjere. Potrebno je češće podsvješćivati da pravi lijek i pravi odmor može darovati jedino Srce Isusovo koje se iz ljubavi darovalo bezuvjetno i do kraja.

U prilogu vam dostavljamo nekoliko točaka za razmišljanje o rečenoj temi koje je Papa izrekao 2. travnja 2015. godine.

Moguće da na našem svećeničkom susretu u rujnu zajednički promislimo o ovoj papinoj temi za nas svećenike.

U nadi da će vam Papine misli pomoći u razumijevanju ove važne teme iskreno vas pozdravljam u Gospodinu.

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Mladen Kalfić, kancelar

Susret sa svećenicima i kratka duhovan meditacija na temu Propovijedi sv. Oca tijekom sv. Mise, na Krizmi 2. travnja 2015.

Posebno se može izabrati ili zaustaviti na tekstovima, prema sljedećim mogućnostima:

a) **„Svećenik i odmor u Gospodinu“:** „Budimo uvjereni da ključ plodnog svećenikova djelovanja se nalazi u tome kako se odmaramo i kako osjećamo da Gospodin doživljava naš umor. Kako je teško naučiti se odmarati. U ovome se odigrava naše povjerenje i naš osjećaj da smo i mi ovice te da nam je potreban pastir, da nam pomogne. Mogu nam pomoći neka pitanja u ovom smislu“.

b) **„Emocije koje umaraju pastira“:** „Obveze koje Isus napominje uključuju našu sposobnost suosjećanja, to su dužnosti koje duboko „uzdrmaj“ i dotaknu naše srce. Radujemo se sa zaručnicima koji se vjenčavaju, smijemo se s djetetom koje donose krstiti; pratimo mlade koji se pripremaju za ženidbu i obitelj; žalostimo se s onim koji prima bolesničko pomazanje u bolničkom krevetu; plačemo s onima koji ukapaju dragu osobu... Toliko emocija... Ako imamo otvoreno srce, ove emocije i toliki osjećaji umaraju srce pastira“.

c) **„Umori svećenika: gužve svijeta, neprijatelj, mi sami“:** „Postoji nešto što možemo nazvati „umor svijeta, umor gužve“: za Gospodina kao i za nas, bilo je naporno - kaže Evanđelje -, ali jedno je dobar-pozitivan umor, pun ploda i radosti.... Ali postoji i onaj koji zovemo „umor neprijatelja“. Davao i njegovi sljedbenici ne spavaju, i budući da njihove uši ne podnose Riječ Božju neumorno rade kako bi je utišali i unijeli smutnju. Najteži umor s kojim se ovdje trebamo suočiti je „umor od sebe samoga“ (Evangeliu gaudium, 277). Možda je, upravo, najopasniji umor kad se razočaramo nad samima sobom i ne možemo si pogledati u lice, s mirnim otkrićem sebe samoga kao grešnika koji treba oprost i pomoć: ovi traže pomoć i idu naprijed. Radi se o umoru koji daje „htjeti i ne htjeti“, osjetiti da si sve proigrao i plakati za egipatskim loncima, igrati se s iluzijom da smo netko drugi.. Ovaj umor volim zvati „koketirati sa svjetskom duhovnošću“.

d) **„Odmor u Duhu“:** „Znadem li se odmarati primajući ljubav, besplatnost i osjećaje koje mi daje Božji vjerni narod? Ili nakon pastoralnog rada tražim puno profinjenije odmora, ne oni siromašnih nego one koje nudi potrošačko društvo? odmaram li se među siromašnima ili među onima što mi nudi potrošačko društvo? Je li, diosta, Duh Sveti za mene „odmor u naporu-muci“ ili samo onaj koji me potiče da radim? Znadem li potražiti pomoć od kolege svećenika kojeg smatram mudrim i razboritim? Znadem li se odmoriti od sebe samoga, od svoje samozahtevnosti, samodopadnosi, od svoje samodostatnosti.“?

e) **„Volim ih do kraja. Gospodin liječi naš umor“:** „Najdublja i najmisterioznija slika kako Gospodin liječi naš pastoralni umor jest ona „budući da je volio svoje... volio ih je do kraja“ (Iv 13,1), scena pranja nogu. Volim meditirati nad ovom scenom. Gospodin nas pročišćava, On se s nama sjedinjuje (Evangeliu gaudium, 24), dao si je zadatak očistiti svaku mrlju od svjetskog smoga i ostaje prioržen s nama u našem hodu u Njegovo Ime“.

2) **Momenti dijaloga i zajedničkog razmišljanja:** nužan je bratski dijalog među svećenicima te zajedničko razmišljanje i produbljivanje na temelju pastoralnog iskustva, kako bi podijelili vlastiti umor, stil odmora, uzajamne potrebe koje upozoravaju na hitnost puno čvršćeg svećeničkog zajedništva, eventualne pastoralne reforme itd.

3) **Euharistijska adoracija:** Kako bismo se vratili Ocu, izvoru našeg poslanja, predajmo Mu naš umor, naše služenje, i dopustimo da u nama odzvanjaju riječi i Isusov poziv „Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas odmoriti“ (Mt 11,28);

4) **Bratski Agape**

Dobro bi bilo organizirati u župi molitve na nakanu posvećenja svećenika.

Redovita svećenička molitveno-rekreativna druženja na razini dekanata ili arhiđakonata pridonijela bi rasterećenju i odmoru svećenika, lakšem podnošenju svakodnevnih poteškoća te učvršćenju našeg zajedništva.

Na blagdan Srca Isusova Sveti Otac je bio u Lateranskoj Bazilici na trećem svjetskom susretu svećenika. Ponudio je prisutnim svećenicima razmatranje, razgovarao i slavio Euharistiju. Riječi koje je uputio svećenicima, su još jedna prigoda produbiti bogatstvo nauka pape Franje o svećenicima. One nam mogu pomoći u razmišljanju o identitetu svećenika i njegovog pastoralnog poslanja.

Održan XXI. Sabor prezbitera Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, 16. travanj 2015.

U srijedu, 15. travnja 2015. u Sarajevu je održan XXI. Sabor svećenika Vrhbosanske nadbiskupije na čelu s nadbiskupom metropolitom vrhbosanskim kardinalom Vinkom Puljićem. Na tom redovitom godišnjem susretu sudjelovalo je 200 dijecezanskih i redovničkih svećenika koji djeluju na teritoriju Vrhbosanske nadbiskupije među kojima i provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Lovro Gavran.

Susret je započeo zajedničkim Misnim slavljem u sjemenišnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda koje je predslavio kardinal Puljić. Na početku Mise, kardinal Puljić je pozdravio sve nazočne i izrazio istinsku radost radi svećeničkog zajedništva. „Najveće naše zajedništvo jeste oko stola gospodnjeg u Euharistiji“, kazao je kardinal Puljić ističući da u zajedništvu svi svećenici imaju razloga biti ponosni kao mjesna Crkva, koja se, kako je naglasio, izgrađuje iznutra oslanjajući se na Isusa uskrsloga, izvora svećeničkog posvećenja i poslanja. „Nitko nije dovoljan sam sebi – mi jedni druge trebamo“, podcrtao je kardinal Puljić uvodeći u Misno slavlje. Na početku prigodne propovijedi kardinal Puljić je podsjetio da je ovo godišnje svećeničko okupljanje počelo prije 21 godinu na spomen Emausa – događaja o dvojici učenika koji putuju u Emaus iz Jeruzalema i prepoznaju uskrslog Isusa po lomljenju kruha. Osvrćući se na sliku apostola „bačenih u tamnicu“, kardinal Puljić je upozorio da tamno, opskurno ozračje može zahvatiti svakoga

jer su ljudi krhki i u sebi nose svoju lomljivost i neustrajnost. „Vrlo lako se može dogoditi da se nađemo u vlastitoj tamnici jer čovjek postaje zaslijepljen, ne vidi. Vrlo često ne shvaćamo kako je oholost jedna opasna tamnica, sljepilo“, kazao je kardinal Puljić potom ustvrdivši da u čovjeku koji je, kao razlog tomu, frustriran, razočaran, riječ Božja ne može svijetliti. „Zato je dobro da u uskrsnom svjetlu oslobodimo se svake tamnice koja nas može zarobiti. Ili sebičnosti, ili zavisti ... Zavist u ljudskom srcu je jedno vrlo strašno sljepilo. Nije to samo u svećeničkom životu. U svakom životu zavist je jedna strašna, mračna sjena koja čovjeku sprječava da vidi dalje. Zato je dobro da u ovom uskrsnom svjetlu suočimo se sami sa sobom i da se oslobodimo tamnice, bilo koje“, riječi su kardinala Puljića koji je dodao se tako može postati hrabriji u naviještanju, poput apostola kad ih je Gospodin izveo iz tamnice. „Nama danas treba te hrabre vjere, apostolskog žara jer je takvo vrijeme. Bog nas je stavio u takvo vrijeme. Nismo mi birali to vrijeme ... Niko od nas nije jedan drugoga birao. Bog nas je stavio kao zajednicu u toj različitosti. Htio je da zajedno radimo. Možda, koji puta, ljudski gledano, znamo zemaljski prosuđivati. Međutim, jednog dana biti će nam jasno zašto je Bog pokraj mene ili na moj životni put stavio toga i toga. Možda mi je težak. Možda mi je odbojan, dosadan. Mi znamo jedni drugima takvi biti, budimo iskreni. Međutim, Bog nas želi iskušati koliko rastemo u ljubavi. I za-

to je potrebno da tu ljubav Očevu prepoznamo u darovanom Sinu jer on je koji je ljubio svoga sina darovao nama i upravo poslao da nas spasi. On je taj izvor naše ljubavi“, ustvrdio je kardinal Puljić dodavši da slaveći Uskrs čovjek svaki puta pročišćava tu ljubav. Upozorio je da su ljudi često opterećeni prosudbama drugih, osobito svećenici o onome što mjesni biskup misli o njima, zaboravljajući tako da je najvažnije ono kako ih Bog vidi. „Je li mi živimo iz vjere? Ako živimo iz vjere, onda je Isus mjerilo. Ako ne, već smo se sami osudili. Ne treba nam sud novi“, istaknuo je kardinal Puljić potom naglasivši da je život bez vjere „prazno platno“. „Sve što radimo, sve što govorimo sve je utemeljeno u vjeri. A tu vjeru valja obnavljati. Ona se ugasi. Isus trajno traži da to obnavljamo“, upozorio je kardinal Puljić simbolično posvijestivši da će se ognjište pretvoriti u pepeo ukoliko se u njega ne doda ono što će izgarati. Između ostaloga, prisjetio se i riječi sluge Božjega Ante Gabrića koji je, kada je dolazio u ove krajeve, znao reći: „Nemojte dimiti nego izgarajte!“. Na kraju je ohrabrio svećenike da čine sve što je u njihovoj moći tijekom svog života kako bi, kada dođe vrijeme, mogli kazati da su ispunili volju Božju.

Radni dio susreta nastavljen je u prostorijama Svećeničkog doma Vrhbosanske nadbiskupije. Prema želji i preporuci vatikanskog Zbora za evangelizaciju naroda, održano je predavanje o Dekretu II. vatikanskog sabora „Ad gentes“, povodom njegove pedesete obljetnice. Naslov zadane teme bio je „Ostvarenost i ostvarivost misijskog Dekreta II. vatikanskog sabora ‘Ad gentes’“. Predavanje je imao bivši nacionalni ravnatelj PMD BiH mons. mr. sc. Tomo Knežević. Predavač je prvo predstavio sam dokument, a nakon toga predstavio je doprinos ustanova Svete Stolice, Crkve u Hrvata s posebnim osvrtom na bosanskohercegovačke prostore, te na prostor Vrhbosanske nadbiskupije tijekom minulih pedeset godina. Kratko je predstavio sve pokoncilske dokumente Svete Stolice: Apostolsku pobudnicu pape Pavla VI. od 8. prosinca 1975.: „Evangelii nuntiandi“, Encikliku pape Ivana Pavla II. od 7. prosinca 1990.: „Redemptoris missio“, Uputu za misijsku suradnju Zbora za evangelizaciju naroda od 1. listopada 1998.: „Cooperatio Missionalis“, Statut i Priručnik Papinskih misijskih djela Zbora za evangelizaciju naroda od 26.

lipnja 2005. Doprinos Crkve u Hrvata i na bosanskohercegovačkim prostorima s posebnim osvrtom na Vrhbosansku nadbiskupije dobili su posebno mjesto i pozornost u izlaganju mons. Kneževića. Posebno mjesto dobile su službene ustanove zadužene za građenje misijske svijesti i odgovornosti na svim razinama kako i misijski animacijski materijali. U svome osvrtu na misijsku aktivnost Vrhbosanske nadbiskupije kazao je: „S ponosom i iskrenošću može se kazati kako je kroz minulih pedeset godina provođenja spomenutog dekreta Vrhbosanska nadbiskupija bila živa grana ostvarenja misijskog poslanje opće Crkve na ovim prostorima. Svoj veliki i nemjerljivi doprinos dali su svi naši nadbiskupi, svećenici, muško i žensko redovništvo kao i naši vjernici koji su se odgovorno ugrađivali u misijsko poslanje Crkve. Stalni poticaji učinkovito su djelovali kako bi stalno bili budni i odazivali se brojnim pozivima i poticajima koji su dolazili i do naših vrata. Velika je stvar da je sve do početka Domovinskog rata (1991.-1996.) na bosanskohercegovačkim prostorima u Sarajevu bila središnjica cjelokupnog misijskog djelovanja, a koje su joj povjerali hrvatski biskupi. Aktivnost i naša zauzetost, kao i specifičnost naših prostora, bili su jedan od glavnih razloga ovakvog povjerenja.“ Na kraju nazočnim svećenicima uputio je poticajne riječi: „Na kraju se nameće pitanje, a ima li među nama svećenicima biskupijskim i redovničkim spremnih poći u misije? Našim odlaskom u misije neće propasti niti Vrhbosanska nadbiskupija niti Franjevačka provincija Bosna Srebrena kojima inkardinacijom pripadamo! Razmislimo i odlučimo! I zato neka i ovo misijsko razmišljanje bude konkretni prilog u građenju konkretne misijske svijesti i misijske odgovornosti na mjestima našeg života i rada poglavito u svim našim župnim zajednicama i u drugim ustanovama u Vrhbosanskoj nadbiskupiji...“

Fra Danijel Nikolić, II. meštar bogoslova na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu predstavio je okružnicu Kongregacije za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života: „Radujte se“. Pojasnio je da je, povodom 50. obljetnice dogmatske konstitucije o Crkvi „Lumen gentium“, čije 6. poglavlje je posvećeno redovnicima, te dekreta „Perfectae caritatis“ o prilagođenoj obnovi redovničkoga života, papa Franjo proglasio Godinu posvećenog života,

koja kao geslo ima «Posvećeni život u današnjoj Crkvi: evanđelje, proroštvo, nada». Dodao je da je Godina započela 30. studenoga 2014., na prvu nedjelju došašća, a završit će na blagdan Isusova prikazanja u hramu 2. veljače 2016. „Kako bismo ozbiljnije mogli razmišljati o milosnom vremenu koje nam je dano živjeti, Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života objavila je dvije okružnice 'Radujte se' (Vatikan, 2. veljače 2014.) i 'Istražujte' (Vatikan, 8. rujna 2014.)“, kazao je fra Danijel te podrobnije prikazao okružnicu „Radujte se“. „Ova okružnica prisjeća nas da nas papa poziva na jedno hodočašće u prošlost. Poziva nas da promatramo događaj kojeg je otpočeo Krist, kada se mreže ostavljalo na obali, kada se ostavljalo stol za prikupljanje poreza uz rub ceste, kada su se ostavljale zelotove ambicije među odbačene planove i krenulo za njim. Poziva nas i da se zaustavimo na radosti trenutka kad je nas oso-

bito Isus pogledao. Jer tek iz toga susreta proizlazi služenje Crkvi, siromašnima, svijetu, a to znači prije svega nositi ljudima našega vremena Božju utjehu, svjedočiti milosrđe. Pozvani smo izaći i susresti ljude, biti služitelji zajedništva i kulture susreta, naglašava se u okružnici“, naglasio je, između ostaloga fra Danijel.

Tijekom susreta svećenici su upoznati s tijekom predstojećeg pohoda pape Franje. Vlč. Ilija Orkić je ukratko predstavio novi Šematiizam Vrhbosanske nadbiskupije, a ekonom preč. Franjo Tomić je ukratko progovorio o pojedinim financijskim stvarima. Završnu riječ imao je kardinal Puljić, a susret je završen zajedničkim objedom i druženjem. Svećenici su imali prigodu ponijeti plakate za predstojeći Papin pohod kao i materijale koje su pripremili suradnici u Katehetskom uredu Vrhbosanske nadbiskupije i mladi iz Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih „Ivan Pavao II.“.

(kta)

XVIII. Susret ministranata Vrhbosanske nadbiskupije

U duhu Godine posvećenog života, koju je proglasio papa Franjo, održan je XVIII. susret ministranata Vrhbosanske nadbiskupije. Posvećen život je otvorenost Duhu Svetome kako bi se po službi služenja kod Gospodnjeg oltara očitovao biser službe ministriranja i sudjelovanja u zajedništvu župne zajednice.

Susret je započeo svečanom Euharistijom u katedrali Srca Isusova na spomendan sv. Marka ev., 25. travnja 2015. koju je predvodio nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić uz suslavlje 15 svećenika i asistenciju trojice đakona te sudjelovanje četiri stotine i dvadeset ministranata iz Vrhbosanske nadbiskupije. Za red, sigurnosti i sve što je potrebno, brinuli su bogoslovi a vokalno-instrumentalni sastav "Emaus" iz Udruge katoličkih studenata animirao je liturgijsko pjevanje.

Započinjući prigodnu propovijed, kardinal Puljić je pozvao ministrante da budu nositelji radosnog služenja kod Gospodinova stola. Govorio je o sv. Marku evanđelisti koji nam je sakupio i zapisao sve o Isusu Kristu. Kardinal

Puljić je zahvalio svećenicima što se zauzimaju za ministrante, što ih prate i poučavaju. „Duhovna zvanja dolaze upravo iz zbora ministranata kao što su i mnogi svećenici dobili zvanja kroz službu ministriranja“, rekao je, između ostalog, kardinal Puljić.

Koordinator ovog susreta mons. Bosiljko Rajić uputio je zahvalu Bogu za dar zajedništva i lijepog vremena. Zahvalu je uputio Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu, Katoličkom školskom centru sv. Josip i Nadbiskupskom centru za pastoral mladih Ivan Pavao II. koji su dali svoj doprinos za susret ministranata. Zahvalio se i sastavu Emaus za lijepo pjevanje.

Poslije okrjepe u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu, uslijedio je zabavno-rekreacijski dio u krugu Katoličkog školskog centra sv. Josipa na Banjskom Brijegu. Ministranti su se natjecali u poznavanju Godine posvećenog života, Katekizma Katoličke Crkve o obiteljima i poznavanju pape Franje, te sportskim vještinama: malom nogometu, stolnom tenisu, šahu, „čovječe ne ljuti se“ i igrama bez granica.

Rezultati natjecanja:

Vjeronaučni kviz: 1. mjesto: Ivona Jelović, župa Srca Isusova Pećine; 2. mjesto: Antonio Zvijerac, župa Sv. Josipa Zavidovići; 3. mjesto: Ana Martinović, župa Pres. Trojstva Novi Travnik; 4. mjesto: Leon Pačavra, župa Srca Isusova Pećine

Šah: 1. mjesto: Renato Barbarić, župa sv. Ante P. Žepče; 2. mjesto: Dorjan Božić, župa Presvetog Trojstva N. Travnik; 3. mjesto: Ivan Brkan, župa Uzašašća Gospodinova N. Travnik

Igre bez granica: 1. mjesto: Župa Uzašašća Gospodinova N. Travnik; 2. mjesto: Župa sv. Ivana Krstitelja Lug - Brankovići; 3. mjesto: Župa Duha Svetoga Fojnica

Stolni tenis: 1. mjesto: Robert Pravdić, župa sv. Ante P. Žepče; 2. mjesto: Luka Barešić, župa sv. Ante P. Žepče; 3. mjesto: Matija Matijević, župa sv. Leopolda Mandića Maglaj

Čovječe ne ljuti se: 1. mjesto: Draženka Garić, župa sv. Ane Podkraj; 2. mjesto: Dajana Pranjčić; 3. mjesto: Helena Ilić, župa sv. Josipa Zavidovići

Nogomet 5/6 razred: 1. mjesto: Župa Presvetog Trojstva N. Travnik; 2. mjesto: Župa sv. Josipa Rankovići; 3. mjesto: župa Marije pomoćnice kršćana Globalarica

Nogomet 7/8 razred: 1. mjesto: župa Marije pomoćnice kršćana Globalarica; 2. mjesto: župa sv. Ivana Krstitelja Lug - Brankovići; 3. mjesto: župa Glavosjeka Ivana Krstitelja Odžak

Za Fairplay proglašena je natjecateljska ekipa župe Imena Marijina Oštra Luka - Bok u sportskom nadmetanju "igre bez granica".

Na XVIII. susretu ministranata sudjelovale su slijedeće župe sa brojem ministranata: Bijeljina 1, Breške 9, Brijesće 5, Fojnica 20, G. Vakuf-Usk. 4, Globalarica 15, Gromiljak 20, Husino 19, Katedrala 15, Lug-Brankovići 50, Maglaj 20, N. Travnik PT 31, N. Travnik UG 27, Odžak 22, Oštra Luka-Bok 20, Pećine 4, Podkraj 23, Podmilačje 19, Prozor 14, Rankovići 24, Travnik 8, Turbe 4, Zavidovići 17, Žepče 30

Susret je protekao u dobrom ozračju i raspoloženju. U natjecateljskom dijelu bogoslovi Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i volonteri Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih Ivan Pavao II pokazali su dobru vještinu u vođenju zahtjevnog natjecanja u kvizu znanja i športskim disciplinama. Osoblje KŠC sv. Josipa je besprijekorno bilo na usluzi tijekom cijelog programa.

Bosiljko Rajić

Kronika nadbiskupa Vinka kard. Puljića

od 1. ožujka do 30. lipnja 2015.

1. ožujka 2015.

Od 08:00 sati predvodio je Svetu misu u sjemenišnoj crkvi Svetoga Alojzija Gonzage.

Od 17:00 sati bio je u Nuncijaturi na sastanku nadbiskupijskoga Odbora za pripremu Papina pohoda BiH s osobama iz Vatikana zaduženima za Papinu sigurnost.

Od 18:30 bio je gost na prijemu u zgradi Predsjedništva BiH.

2. ožujka 2015.

Od 08:30 zajedno sa svojim suradnicima i vatikanskim službama sigurnosti bio je u obilasku lokacija predviđenih za Papin pohod.

Od 14:30 primio je na razgovor nj. e. gospodina Edwarda Alexandera De Poulton Fergusona, veleposlanika Ujedinjenog kraljevstva u BiH.

Od 15:30 primio je na razgovor gosp. Brunu Paurevića, člana HDZ-a.

Od 17:00 sati bio je u Nuncijaturi na sastanku nadbiskupijskoga Odbora za pripremu Papina pohoda BiH s osobama iz Vatikana zaduženima za Papinu sigurnost.

Od 18:30 zajedno sa svojim suradnicima i vatikanskim službama sigurnosti bio je na izletu u župi Svetoga Josipa Radnika na Palama.

3. ožujka 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor nj. e. gospodina Heinricha Maurera, veleposlanika Švicarske u BiH.

Od 13:00 primio je na razgovor dr. don Nikolu Lauša, kancelara biskupije Temišvar u Rumunjskoj.

Od 14:30 kanonskoj vizitaciji župe Svetoga Antuna Padovanskoga Žepče, gdje je od 17 sati predvodio Svetu misu.

4. ožujka 2015.

Od 10:00 sati bio je na susretu svećenika Plehanskoga arhiđakonata u župi Svetoga Antuna Padovanskoga Gornja Močila - Sijekovac.

Od 17:30 primio je na razgovor dr. don Šimu Maršića, ravnatelja NCM *Ivan Pavao II* i profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 19:30 primio je na razgovor vlč. Marka Majstorovića, župnika župe Presvetoga Srca Isusova Sarajevo.

5. ožujka 2015.

Od 08:30 primio je na razgovor mr. don Josipa Kneževića, don Marka Mikića i don Damira Ivanovića, odgojitelje u VBS-u.

Od 09:00 sati u prostorijama Ordinarijata bio je na zasjedanju Stalnog vijeća BK BiH.

Od 14:30 primio je na razgovor gosp. Franciska Pavljuka, sakristana u austrijskom svetištu Mariazell i suradnika *Katoličkog tjednika*.

Od 16:00 sati primio je na razgovor mr. sc. Sandu Smoljo Dobrovoljski, voditeljicu Centra za savjetovanje VN.

Od 18:00 sati primio je na razgovor dopredsjednika Republike Srpske gospodina Josipa Jerkovića u pratnji ministra za izbjeglice i raseljene osobe Republike Srpske gosp. Davora Čordaša.

Od 19:00 sati u prostorijama KŠC-a "Sveti Josip" bio je na promociji filma "Uzdol 41", scenarista i redatelja Marka Raguža.

6. ožujka 2015.

Od 14:30 kanonskoj vizitaciji župe Svetoga Josipa Zavidovići, gdje je od 16:30 u župnoj crkvi predvodio pučku pobožnost Križnoga puta, a od 17 sati Svetu misu.

7. ožujka 2015.

Od 08:30 bio je u kanonskoj vizitaciji župe Marije pomoćnice kršćana Globalica, gdje je od 11 sati u župnoj crkvi predvodio Svetu misu.

Od 14:30 bio je u kanonskoj vizitaciji župe Svetoga Leopolda Bogdana Mandića Maglaj, gdje je od 17 sati u župnoj crkvi predvodio Svetu misu.

8. ožujka 2015.

Od 08:30 bio je u kanonskoj vizitaciji župe Svete Ane Radunice, gdje je od 11 sati u župnoj crkvi predvodio Svetu misu.

9. ožujka 2015.

Od 10:30 primio je na razgovor mr. don Josipa Kneževića, rektora VBS-a.

Od 13:20 otputovao je u Rim na pohod *Ad*

limina apostolorum biskupa BK BiH.

10. ožujka 2015.

U prijepodnevnim satima biskupi su slavili Svetu misu na grobu svetog Petra apostola u Vatikanu, a potom pohodili *Kongregaciju za bogoštovlje* gdje ih je primio tajnik Kongregacije nadbiskup msgr. dr. Arthur Roche. Također su pohodili i prvi odjel *Državnog tajništva Svete Stolice* gdje ih je primio zamjenik državnog tajnika nadbiskup msgr. dr. Angelo Becciu.

Istoga dana biskupi su pohodili i drugi odjel *Državnog tajništva* gdje ih je primio nadbiskup msgr. dr. Paul Gallagher, tajnik Svete Stolice za odnose s državama. U sjedištu *Papinskog vijeća za međureligijski dijalog* primio ih je predsjednik kardinal Jean-Louis Tauran i tajnik p. Miguel Angel Ayuso Guixot. Pred kraj radnog vremena biskupi su pohodili i sjedište *Papinskog vijeća za jedinstvo kršćana*.

11. ožujka 2015.

Biskupi su pohodili *Kongregaciju za kler* gdje ih je primio prefekt Kongregacije kardinal Beniamino Stella sa svojim suradnicima biskupima msgr. Joelom Mercierom i msgr. Jorgeom Patronom Wongom.

12. ožujka 2015.

Biskupi su slavili Svetu misu u crkvi Araceli u Rimu u kojoj se nalazi grob Katarine Kosaače. Posije su pohodili *Kongregaciju za nauk vjere* gdje ih je primio prefekt kardinal Gerhard Ludwig Müller, a u razgovoru su sudjelovali i njegovi suradnici: tajnik Kongregacije nadbiskup Luis F. Ladaria, drugi tajnik nadbiskup Joseph Augustine di Noia i promicatelj pravde p. Robert J. Geisinger.

U *Kongregaciji za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života* biskupe je primio tajnik Kongregacije nadbiskup Jose Rodríguez Carballo, bivši generalni ministar Reda Manje braće franjevac. U sjedištu *Kongregacije za kazne svetaca* primio ih je prefekt Kongregacije kardinal Angelo Amato. U sjedištu *Papinskog vijeća "Justitia et pax"* biskupe je primio predsjednik Vijeća kardinal Peter K. A. Turkson.

14. ožujka 2015.

Nadbiskup je pohodio obitelj Bergamaschi i grob dobročinitelja Vrhbosanske nadbiskupije Adelia Bergamaschia na groblju Caronno Pertusella nedaleko od Milana.

15. ožujka 2015.

Od 18:00 sati biskupi su slavili Svetu misu u crkvi Svetoga Jeronima Papinskog hrvatsk-

og zavoda u Rimu.

16. ožujka 2015.

Od 10:00 sati biskupi su bili na prijemu kod Svetoga Oca Franje u Vatikanu.

U *Kongregaciji za katolički odgoj* biskupe je primio prefekt Kongregacije kardinal Zenon Grocholewski. U *Papinskom vijeću "Cor Unum"* primio ih je tajnik msgr. dr. Giampietro Dal Toso.

Od 18:00 sati slavili su Svetu misu u bazilici Svetoga Pavla.

17. ožujka 2015.

U jutarnjim satima biskupi su pohodili *Kongregaciju za biskupe* gdje ih je primio prefekt Kongregacije kardinal Marc Ouellet, tajnik nadbiskup msgr. dr. Ilson de Jesus Montanari te djelatnik Kongregacije don Ivan Kovač, svećenik Mostarsko-duvanjske biskupije.

Istoga dana, na kraju svoga pohoda biskupi su došli u *Papinsko vijeće za tumačenje zakonskih tekstova* gdje ih je primio predsjednik kardinal Francesco Coccopalmerio.

18. ožujka 2015.

Od 10:00 sati Nadbiskup je sudjelovao na susretu svećenika Fojničkoga arhiđakonata u župi Uznesenja BDM Kreševo.

19. ožujka 2015.

Od 08:30 primio je na razgovor don Mirolava Čavara, župnika župe Uznesenja BDM na Stupu i direktora Medijskoga centra VN.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gosp. Ivana Vlahu, direktora UniCredit Bank d.d. Mostar i gosp. Dalibora Čubelu, direktora UniCredit Bank d.d. Banja Luka.

Od 11:00 sati primio je na razgovor gđu Anđu Milišić iz Fojnice.

Od 18:00 sati slavio je Svetu misu u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve.

20. ožujka 2015.

Od 09:00 sati je na 63. redovitom zasjedanju BK BiH u Mostaru.

21. ožujka 2015.

Od 13:30 otputovao je u Krk, gdje je prenoćio kod otaca karmelićana.

22. ožujka 2015.

Od 10:30 u krčkoj katedrali Uznesenja BDM sudjelovao je na Svetoj misi i ređenju novomenovanoga krčkoga biskupa msgr. dr. Ivice Petanjka.

Od 16:30 otputovao je u Zagreb, gdje je prenoćio u rezidenciji kardinala Josipa Bozanića, zagrebačkoga nadbiskupa i metropolita.

23. ožujka 2015.

Od 17:00 sati u đakovačkoj katedrali Svetoga Petra sudjelovao je na Svetoj misi i proslavi 25. godina biskupstva msgr. dr. Marina Srakića.

24. ožujka 2015.

Od 08:30 primio je na razgovor mr. don Josipa Kneževića, rektora VBS-a.

Od 09:30 sudjelovao je na sjednici Vijeća za Sinodu VN.

U 12:00 sati primio je na razgovor dr. don Maria Bernadića, profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu, tajnika Sinode VN i delegata u MRV u BiH.

Od 14:00 sati bio je na konferenciji za novinstvo, a tom prilikom u prostorijama Ordinarijata predstavljeni su geslo i logo pohoda Svetoga Oca Franje BiH.

Od 15:00 sati dao je intervju gosp. Eldinu Hadžoviću i gosp. Faustu Biloslavu za talijanske novine *Il Giornale*.

Od 15:30 primio je na razgovor vlč. fra Iliju Stipića, župnika župe Svetoga Ivana Krstitelja Podmilačje.

Od 17:00 sati Nadbiskupa je posjetio apostolski nuncij u BiH msgr. Luigi Pezzuto u pratnji tajnika msgr. Joseph-a Puthenpurayil Antony-a.

25. ožujka 2015.

Od 08:30 primio je na razgovor gđu Božanu Ivelić Katava, djelatnicu MRV-a.

Od 10:30 bio je gost priredbe na Bogosloviji, gdje je od 12:00 predvodio Svetu misu u bogoslovnoj crkvi Svetih Ćirila i Metoda.

26. ožujka 2015.

Od 08:30 primio je na razgovor don Davora Topića i don Jošta Mezega, župnika i župnoga vikara u Skopju.

Od 10:00 sati primio je na razgovor s. M. Katu Karadža, provincijsku predstojnicu Bosansko-hrvatske provincije Prečistoga Srca Marijina školskih sestara franjevki Krista Kralja, u pratnji provincijske tajnice s. Ljubice Stjepanović i vlč. fra Filipa Karadža, predstojnika franjevačkog samostana Sv. Klare u Kotoru.

Od 15:00 sati je bio na sjednici Ordinarijata VN.

Od 18:00 sati je predvodio Svetu misu u MMS RM na Vogošći.

27. ožujka 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor nj. e. gospodina Christopha Maria Fritzena, veleposlanika Suverenog jeruzalemskog, rodoskog i malteškog vojnog hospitalnog reda svetoga Ivana u BiH.

Od 10:00 sati primio je na razgovor četvori-

cu đakona Vrhbosanske nadbiskupije.

Od 15:00 sati bio je na sjednici Ekonomskog vijeća VN.

28. ožujka 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor gđu Sahiru Karić.

Od 09:30 primio je na razgovor gosp. Vedrana Đidu, doktoranta na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Sarajevu.

Od 11:00 sati primio je na razgovor komandanta EUFOR-a u BiH general-majora Johanna Luifa.

Od 13:00 sati u samostanskoj i župnoj crkvi Svetoga Franje Asiškoga u Gučoj Gori predvodio je Svetu misu zadušnicu za pokojnoga svećenika fra Jozu Aničića, OFM.

Od 17:00 sati primio je na razgovor msgr. dr. Tomu Vukšića, vojnog ordinarija i dopredsjednika BK BiH.

29. ožujka 2015.

Od 10:30 predvodio je Svetu misu u sarajevskoj katedrali.

Od 15:00 sati primio je na razgovor msgr. mr. sc. Tomu Kneževića, predavača na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

30. ožujka 2015.

Od 10:00 sati je u prostorijama Ordinarijata bio na sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda BiH.

Od 15:30 primio je na razgovor Školske sestre franjevke iz Bosne s. Maricu Čičak i s. Marinku Ćurić iz Livna i iz Hercegovine s. Ljilju Pehar iz Mostara, te s. Lauretu Čagalj FDC iz Sarajeva koje rade misno ruho za Svetu misu s Papom Franjom 6. lipnja o. g.

Od 17:00 sati primio je na razgovor s. M. Mariju Anu Antolović, provincijalnu glavariču Klanjateljica Krvi Kristove.

Od 20:00 sati sudjelovao je na Teološkim tribinama koje je organizirao KBF Sveučilišta u Sarajevu.

31. ožujka 2015.

Od 09:00 sati dao je intervju za radio Federacije BiH.

Od 09:30 primio je na razgovor prof. Franju Marića, urednika *Šematizma Vrhbosanske nadbiskupije za 2015. godinu*.

Od 10:45 dao je intervju za Agenciju Anadoliju.

Od 11:30 dao je intervju za Radio-televiziju BiH.

Od 16:00 sati primio je na razgovor gosp. Martina Raguža, izaslanika u Domu naroda

Parlamentarne skupštine BiH.

Od 20:00 sati primio je na razgovor vlč. Jakova Filipovića, župnika župe Glavosjeka Ivana Krstitelja Odžak.

1. travnja 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor don Vladimira Pranjica, župnika župe Svetoga Josipa u Zenici.

Od 10:30 predvodio je Svetu misu posvete ulja u sarajevskoj katedrali.

Od 13:30 primio je na razgovor vlč. fra Matu Topića, župnika župe svetoga Ante Padovanskoga na Gračacu i dekana Ramskoga dekanata.

Od 15:30 primio je na razgovor vlč. mr. sc. Luku Brkovića, župnika župe Svetoga Josipa na Marijin Dvoru.

2. travnja 2015.

Od 10:00 sati dao je intervju za novinare *Source.ba*.

Od 10:30 posjetio je samostan Karmel na Stupu.

Od 16:30 primio je na razgovor msgr. Ivu Tomaševića, tajnika BH BiH i urednika KTA BK BiH.

Od 18:00 sati predvodio je Svetu misu Večere Gospodnje u katedrali.

3. travnja 2015.

Od 08:00 do 09:00 sati bio je u katedrali na adoraciji pred Presvetim oltarskim Sakramentom.

Od 11:00 sati u prostorijama Ordinarijata je imao preduskršnu konferenciju za novinstvo.

Od 18:00 sati predvodio je Obrede Velikoga petka u katedrali.

4. travnja 2015.

Od 08:00 do 09:00 sati bio je u katedrali na molitvi pred Grobom Gospodinovim.

Od 09:30 primio je na razgovor gosp. Ivana Dundera.

Od 11:00 sati u prostorijama Ordinarijata organizirao je prijem za svećenike, redovnike i redovnice koji su došli zaželjeti sretan Uskrs.

Od 15:30 primio je na razgovor vlč. Marka Jukića, ekonomista i pomoćnika u odgoju u sjemeništu "Petar Barbarić" Travnik.

Od 21:00 sati predvodio je Svetu misu u katedrali.

5. travnja 2015.

Od 10:30 predvodio je uskrsnu Svetu misu u katedrali.

Od 15:00 sati posjetio je Stadlerov dječiji dom *Egipat*.

6. travnja 2015.

Od 11:00 sati u dvorani *Svećeničkoga doma*

VN bio je domaćin svečanog prijema povodom Uskrsa.

Od 14:30 primio je na razgovor obitelj Danijela i Jelene Jurić iz Innsbrucka.

7. travnja 2015.

Od 12:00 sati bio je na prijemu u Židovskoj općini u Sarajevu.

Od 13:15 primio je na razgovor don Gabrijela Jukića, župnoga vikara u župi Imena Marijina Oštra Luka - Bok.

Od 17:00 sati je u prostorijama Ordinarijata sudjelovao na sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda BiH.

Od 19:00 sati sudjelovao je na koncertu duhovne glazbe u sarajevskoj katedrali.

8. travnja 2015.

Od 10:30 u pratnji generalnoga vikara VN msgr. mr. Luke Tunjića posjetio je župnika župe Svetoga Ante Padovanskoga Bugojno vlač. fra Zorana Tadića, a potom su svi zajedno u društvu s načelnikom općine Bugojno gosp. Hasanom Ajkunićem i gosp. Huseinom Smajićem obišli arheološke iskopine crkve na lokalitetu *Vesela straža*.

Od 16:30 primio je na razgovor msgr. Ivu Tomaševića, tajnika BH BiH i urednika KTA BK BiH.

Od 18:00 sati u prostorijama Nuncijature sudjelovao na sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda BiH.

9. travnja 2015.

Od 07:30 predvodio je Svetu misu u kapelici *Svećeničkoga doma VN*.

Od 09:00 sati u prostorijama Nuncijature sudjelovao na sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda BiH.

Od 12:00 sati primio je na razgovor msgr. Ivu Tomaševića, tajnika BH BiH i urednika KTA BK BiH.

Od 12:30 bio je na ručku sa svećenicima Sarajevskoga dekanata.

Od 16:30 primio je na razgovor provincijala Hrvatske salezijanske provincije don Peju Orkića u pratnji ravnatelja mr. sc. don Josipa Krpića i ekonoma don Josipa Stanića iz KŠC-a *Don Bosco* u Žepču.

10. travnja 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor gosp. Matu Subašića.

Od 16:00 sati, zajedno sa suradnicima, u prostorijama Ordinarijata primio je goste partnerske biskupije Gurk-Klagenfurt iz Austrije: bis-

kupa msgr. dr. Aloisa Schwarza, direktora biskupijskoga Caritasa msgr. dr. Josefa Marketza, djelatnicu Caritasa gđu Marion Ferscher, djelatnicu biskupijskoga pastoralna mladih gđu Kerstin Holdernig i koordinatora gosp. Kurta Habera. Nakon zajedničkog razgovora svi zajedno posjetili su *Svećenički dom VN i Nadbiskupsku rezidenciju* u izgradnji na adresi Josipa Stadlera 13, jer je biskupija Klagenfurt veliki financijski podupiratelj u izgradnji toga zdanja.

Od 19:00 sati zajedno sa suradnicima i delegacijom iz Klagenfurta posjetio je župu Svetoga Josipa Radnika na Palama.

11. travnja 2015.

Od 09:45 zajedno s delegacijom iz Klagenfurta posjetio je Katolički školski centar *Sveti Pavao* u Zenici, te podružnicu Caritasa VN u Zenici: Pučku kuhinju, dječiji vrtić "Sveta obitelj", Kućnu njegu i Obiteljsko savjetovalište.

Od 13:00 sati blagoslovio je gradilište i kamen temeljac Caritasova Doma za starije i nemoćne osobe *Dr. Ivan Evanđelist Šarić* u mjestu Lug kod Kiseljaka.

Od 17:45 zajedno s delegacijom iz Klagenfurta posjetio je *Nadbiskupijski centar za pastoral mladih Ivan Pavao II.* u izgradnji.

Od 19:00 sati zajedno s delegacijom iz Klagenfurta posjetio je središnju zgradu Caritasa VN na Stupu.

12. travnja 2015.

Od 10:30 predvodio je Svetu misu u katedrali, a propovijedao je msgr. dr. Alois Schwarz biskup Klagenfurta.

Od 14:45 u međunarodnoj zračnoj luci Sarajevo pozdravio se s gostima iz Klagenfurta i zahvalio im na dolasku i svesrdnoj pomoći.

Od 16:15 primio je na razgovor mr. sc. don Josipa Kneževića i don Marka Mikića, odgojitelje u VBS-u.

13. travnja 2015.

Od 10:00 sati, prigodom pripreme enciklike pape Franje o ekologiji, primio je na razgovor gosp. Garreta Tankosić-Kellya i gđu Mashu Durkalić, predstavnike ekološke organizacije za obnovljivu energiju *See change net*.

Od 11:00 sati primio je na razgovor dr. sc. don Zdenka Spajića, profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu i župnika župe Svetoga Roka Prud.

Od 15:30 bio je na proširenoj sjednici professorskoga vijeća KBF-a Sveučilišta u Sarajevu.

Od 18:15 primio je na razgovor gosp. Zv-

onku Ćorića, djelatnika Apostolske nuncijature u BiH.

14. travnja 2015.

Od 10:00 sati u prostorijama Ordinarijata, zajedno s predavačem na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu msgr. mr. sc. Tomom Kneževićem i župnikom župe Svetoga Ignacija Lojole na Grbavici p. Krešimirom Djakovićem primio je na razgovor gosp. Stjepana Šafrana koji se ponudio darovati zvono za Svetu misu s papom Franjom u Sarajevu.

Od 12:00 sati povodom svetkovine Uskrsa bio je na prijemu u prostorijama Srpske Pravoslavne Crkve u Sarajevu.

Od 13:00 sati imao je konferenciju za novinstvo u prostorijama *Svećeničkoga doma VN*.

Od 15:00 sati primio je na razgovor nj. e. gđu Slavicu Karačić, veleposlanicu BiH pri Svetoj stolici.

Od 20:00 sati u dvorani blaženoga pape Pavla VI. bio je jedan od predstavljača *Šematizma VN za 2015. godinu*.

15. travnja 2015.

Od 09:30 predvodio je Svetu misu u bogoslovnoj crkvi Svetih Ćirila i Metoda, a potom sudjelovao na Saboru svećenika VN u *Svećeničkomu domu VN*.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu u sjemenišnoj crkvi Alojzija Gonzage u Travniku, a potom je, prigodom *Dana KŠC-a*, sudjelovao na prigodnom programu u auli *Dr. Josip Stadler*.

16. travnja 2015.

Od 09:30 u prostorijama travničkoga sjemeništa sudjelovao je na sastanku s odgojiteljima i župnicima sjemeništaraca.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu u sjemenišnoj crkvi Alojzija Gonzage u Travniku, a potom je, prigodom *Dana sjemeništa*, sudjelovao na prigodnom programu u auli *Dr. Josip Stadler*.

Od 17:30 primio je grupu hodočasnika iz Piacenze.

17. travnja 2015.

Od 13:00 sati gostovao je u emisiji *Riječ i život* na HRT-u u Zagrebu, gdje ga je ugostio novinar gospodin Neno Kužina.

Od 18:00 sati otputovao je u rumunjski glavni grad Bukurešt na konferenciju biskupa jugoistočne Europe, gdje su zasjedali na temu: "Stanje obitelji u zemljama jugoistočne Europe".

21. travnja 2015.

Od 14:25 vratio se u Sarajevo.

22. travnja 2015.

Od 08:30 primio je na razgovor gđu Božanu

Ivelić Katava iz MRV-a u BiH.

Od 09:30 primio je na razgovor ravnatelj KŠC-a "Sveti Pavao" u Zenici dr. sc. don Antu Ledića u pratnji dvojice pravoslavnih svećenika iz Zenice: oca Bojana i oca Marka.

Od 15:00 sati je u prostorijama Ordinarijata bio na sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda BiH.

Od 17:30 je u zgradi Predsjedništva bio na sastanku s dr. sc. Draganom Ćovićem, članom Predsjedništva BiH u ime hrvatskoga naroda.

23. travnja 2015.

Od 09:30 je u prostorijama Ordinarijata bio na sjednici Caritas BK BiH.

Od 19:00 sati u dvorani KŠC-a *Sveti Josip* bio je na predstavljanju filma *In odium fidei*, o fra Leu Petroviću i 65 subrača hercegovačkih franjevaca.

24. travnja 2015.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gđu Mariju Batarilo, nekadašnju kuharicu u domu pokojnoga svećenika vlč. Ive Čalušića iz Grebnica.

Od 15:00 sati u crkvi Svetoga Ilije Proroka predvodio je Svetu misu zadušnicu za pokojnu Maru Marinović, majku svećenika don Ilije Marinovića.

25. travnja 2015.

Od 10:30 slavio je Svetu misu u katedrali zajedno s ministanima koji su sudjelovali na *XVIII. Susretu ministranata VN*.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio je sakrament Potvrde u župi Uznesenja BDM Suho Polje - Kupres.

26. travnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio je sakrament Potvrde u župi Svete Obitelji na Kupresu.

Od 17:30 gostovao je u emisiji *Radio Marije BiH*.

27. travnja 2015.

Od 10:00 sati je u prostorijama Ordinarijata bio na sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda BiH.

Od 16:00 sati primio je na razgovor glavnoga Papina ceremonijara msgr. Guida Marina, u pratnji dvojice suradnika ceremonijara msgr. Jana Dubina i msgr. Vincenza Peronia.

Od 17:00 sati primio je na razgovor 4 đakona Vrhbosanske nadbiskupije i 23 đakona Nadbiskupijskog pastoralnog instituta iz Zagreba pod vodstvom vlč. dr. sc. Josipa Šimunića i tajnika instituta g. Daria Prskala.

Od 18:00 sati u katedrali je slavio Svetu mi-

su s đakonima.

28. travnja 2015.

Od 09:30 primio je na razgovor dr. sc. don Antu Ledića, ravnatelja KŠC-a *Sveti Pavao* u Zenici.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gosp. Sri Sri Ravi Shankar-a, duhovnog vođu iz Indije i utemeljitelja fondacije *Umjetnost življenja*.

Od 11:00 sati primio je na razgovor ministra financija u Vladi Republike Hrvatske gosp. Borisa Lalovca u pratnji Veleposlanika RH u BiH nj. e. gosp. Ivana del Vechia.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu u samostanu sestara franjevki na Bjelavama.

Od 19:00 sati primio je na razgovor vlč. fra Marka Lovrića, župnika župe Svetoga Franje Asiškoga Šikara.

29. travnja 2015.

Od 09:30 bio je na sastanku biskupa BK BiH i redovničkih poglavara u BiH.

Od 14:15 bio je na sastanku biskupa BK BiH i dvojice franjevačkih provincijala u BiH.

Od 17:00 sati imao je pradhanje mladim teolozima na međureligijskom susretu u prostorijama hotela *Europa* u Sarajevu.

Od 22:15 bio je ispred sarajevske katedrale, odakle se uživo uključio u emisiju na RTL televiziji iz Zagreba.

30. travnja 2015.

Od 09:30 bio je na Drugom međudekanском susretu u sjemeništu "Petar Barbarić" u Travniku.

Od 11:00 sati, zajedno s drugim biskupima BK BiH, franjevačkim provincijalima i dekani-
ma iz BiH, slavio je Svetu misu u sjemenišnoj crkvi Svetoga Alojzija Gonzage.

Od 17:30 dao je intervju novinarki gđi Chiri Zappa za *Mondo e Missione* iz Milana.

1. svibnja 2015.

Od 09:00 sati bio je u svetištu u Olovu, gdje je od 11:00 sati predvodio Svetu misu.

Od 15:30 primio je na razgovor don Aleksandra Kovačevića, svećenika Beogradske nadbiskupije.

Od 16:20 dao je intervju za televiziju iz Poljske.

2. svibnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Svetoga Ante Padovanskoga u Bugojnu.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Prečistoga Srca Marijina u Skopaljskoj Gračanici. U žup-

nom uredu je prenoćio.

3. svibnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Uznesenja BDM u Uskoplju.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Svete Male Terezije u Bistrici.

Od 20:30 uputio se prema župi Uznesenja BDM Komušina, gdje je prenoćio.

4. svibnja 2015.

Od 07:30 predvodio je duhovne vježbe za 13 maturanata sjemeništaraca iz Travnika, a od 18:00 sati slavio je Svetu misu s maturantima i narodom u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Komušini.

5. svibnja 2015.

Od 07:30 nastavio je duhovne vježbe za 13 maturanata sjemeništaraca iz Travnika, a od 11:00 sati slavio je Svetu misu s maturantima i narodom u župnoj crkvi.

Od 14:15 primio je na pojedinačni razgovor svećenike: don Gorana Kosića, don Iliju Miškića, don Antu Ćosića, don Željka Vlajića i don Bonu Tomića.

Od 15:30 uputio se prema župi Svetoga Vida Vidovice gdje je prenoćio.

6. svibnja 2015.

Od 08:00 sati slavio je Svetu misu u kapeli sestara Klanjateljica Krvi Kristove u Vidovicama.

Od 09:00 sati u prostorijama župnog ureda u Vidovicama primio je na pojedinačni razgovor svećenike: don Marinka Filipovića, don Jakova Filipovića i don Josipa Senjaka.

Od 11:00 sati u Vidovicama je sudjelovao na susretu ravnatelja osnovnih i srednjih škola u organizaciji Katehetskoga ureda Vrhbosanske nadbiskupije.

Od 17:45 primio je na razgovor provincijala Franjevačke provincije BS vlč. fra Lovru Gavrana u pratnji ekonoma provincije vlč. fra Joze Marinčića.

7. svibnja 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor mr. sc. p. Matu Anića, ravnatelja Radio Marije BiH.

Od 09:30 primio je na razgovor nj. e. gosp. Ivana Del Vechia, veleposlanika RH u BiH.

Od 10:15 primio je na razgovor don Mirolava Ćavara, župnika župe Uznesenja BDM na Stupu i direktora Medijskoga centra VN.

Od 11:30 posjetio je Apostolsku nuncijaturu gdje

je razgovarao s nuncijem msgr. Luigiem Pezzutom.

Od 12:00 sati posjetio je Katehetski ured VN, gdje je o prijavama za Papin pohod razgovarao s predstojnikom dr. sc. don Tomislavom Mlakićem.

Od 12:30 u prostorijama Svećeničkoga doma VN primio je na razgovor grupu od 150 studenata iz Italije.

Od 15:00 sati sudjelovao je na Sjednici Ordinarijata.

Od 16:30 primio je na razgovor mr. sc. don Josipa Kneževića, rektora VBS-a.

Od 17:00 sati primio je na razgovor msgr. mr. sc. Tomu Kneževića, predavača na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 17:30 primio je na razgovor grupu bogoslova VBS-a.

8. svibnja 2015.

Od 10:00 sati dao je intervju za Slovensku nacionalnu televiziju.

Od 11:00 sati u prostorijama Veleposlanstva Republike Austrije u BiH održao je predavanje studentima Bečke diplomatske škole.

Od 16:00 sati u prostorijama Ordinarijata sudjelovao je na Izvanrednoj sjednici Vijeća za mlade VN.

9. svibnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Svetoga Ivana Krstitelja u Podmilačju.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Svetoga Ante Padovanskoga Dobretići.

Od 19:30 boravio je u sjemeništu "Petar Barbarić" u Travniku, gdje je prenoćio.

10. svibnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Svetoga Ivana Krstitelja u Lugu i Brankovićima.

11. svibnja 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor gđu Mirjanu Krištić, bivšu djelatnicu Ordinarijata VN u Sarajevu.

Od 10:00 sati je u prostorijama Ordinarijata bio na sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda BiH.

Od 16:00 sati u prostorijama župe Svetoga Josipa Radnika Pale sudjelovao na sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda BiH.

12. svibnja 2015.

Od 10:00 sati dao je intervju za novinara *Caritasa Italiana*.

Od 11:00 sati dao je intervju za *Radio Slobodna Europa*.

Od 14:30 bio je u kanonskoj vizitaciji župe Svetih Petra i Pavla Lovnica, gdje je od 17:00 sati predvodio Svetu misu u župnoj crkvi.

13. svibnja 2015.

Od 11:00 sati je u prostorijama Ordinarijata održao konferenciju za novinstvo.

Od 14:30 bio je u kanonskoj vizitaciji župe Uznesenja BDM Osova, gdje je od 17:00 sati predvodio Svetu misu u župnoj crkvi.

Od 19:30 posjetio je župu Svetoga Ivana Krstitelja Lug-Brankovići, gdje je prenoćio.

14. svibnja 2015.

Od 08:30 bio je u kanonskoj vizitaciji župe Svetoga Ivana Krstitelja Lug-Brankovići, gdje je od 11:00 sati predvodio Svetu misu u župnoj crkvi.

Od 15:00 sati bio je u Zavidovićima gdje je posjetio radionicu gospodina Salema i gospodina Edina Hajderovca, gdje se izrađuje sedes za Svetoga Oca.

Od 20:00 sati gostovao je u emisiji kod p. Mate Anića na Radio Mariji BiH.

15. svibnja 2015.

Od 08:30 primio je na razgovor s. M. Katu Ostojić, direktoricu Caritasova dječijeg vrtića.

Od 10:00 sati posjetio je gosp. Huseina ef. Kavazovića, reis-u-ulemu Islamske zajednice u BiH i pozvao ga na Međureligijski susret s Papom Franjom.

Od 11:30 primio je na razgovor odgojitelje, bogoslove i đakone iz bogoslovije u njemačkom Mainzu.

Od 12:15 dao je intervju gđi Marini Knežević za FTV.

Od 14:30 bio je u kanonskoj vizitaciji župe Svetoga Ilije Proroka Novi Šeher, gdje je od 18 sati predvodio Svetu misu u župnoj crkvi.

16. svibnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Uznesenja BDM Tolisa.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Svetoga Vida Vidovice.

Od 19:15 primio je na razgovor don Dragana Jurića, svećenika VN na poslijediplomskom studiju u Grazu i privremenom pastoralnom djelovanju u biskupiji Graz Seckau.

17. svibnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Imena Ma-

rijina Oštra Luka - Bok.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u župi Blaženoga Alojzija Stepinca Orašje.

18. svibnja 2015.

Od 09:30 primio je na razgovor don Miroslava Čavara, župnika župe Uznesenja BDM na Stupu i direktora Medijskoga centra VN.

Od 10:30 sati primio je na razgovor dr. sc. don Michelea Capasso i don Marijana Lindića, rektora i vicerektora Nadbiskupijskoga MMS u Vogošći.

Od 15:00 sati gostovao je na TV1 u Sarajevu.

19. svibnja 2015.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gosp. Antu Grlića Radmana i gosp. Stjepana Ledića koji su mu darovali svečano izdanje Svetoga pisma.

Od 11:00 sati dao je intervju za Katoličku televiziju TV 2000 iz Italije.

Od 12:15 dao je intervju gđi Tanji Popec za Hrvatski katolički radio.

Od 15:30 dao je intervju gosp. Saši Deliću za Al Jazeera Balkans.

Od 17:00 sati primio je na razgovor msgr. dr. sc. Pavu Jurišića, dekana KBF-a Sveučilišta u Sarajevu.

Od 19:00 sati bio je na večeri u Bogosloviji.

20. svibnja 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor s. M. Tereziju Karača, provincijalku sestara milosrdnica.

Od 10:00 sati primio je na razgovor don Miljenka Džaltu, župnika župe Svetoga Ivana Krstitelja na Uzdolu.

Od 10:45 primio je na razgovor gosp. Aliju Tokmu iz Visokog koje je nadbiskupu uručio zahvalnicu za primljenu pomoć od Caritasu VN.

Od 11:15 primio je na razgovor vlč. Josipa Šimunovića, župnika župe Uznesenja BDM Haljinići.

Od 16:00 sati primio je na razgovor gosp. Franju Martinčevića, voditelja Umjetničke akademije u Kreševu.

21. svibnja 2015.

Od 09:00 sati dao je intervju za radio Herceg-Bosne.

Od 10:00 sati je u prostorijama Ordinarijata bio na sjednici Odbora za pripravu Papina pohoda BiH.

Od 15:00 sati primio je na razgovor nj. e. gosp. Larsa-Gunnara Wigemarka, veleposlanika Europske unije u BiH.

Od 16:00 sati primio je na razgovor vlč.

Marka Majstorovića, župnika župe Presvetoga Srca Isusova Sarajevo.

Od 16:30 primio je na razgovor msgr. dr. Franju Komaricu, biskupa banjolučkoga.

22. svibnja 2015.

Od 09:00 sati dao je intervju za Federalni radio.

Od 14:30 otputovao je u Beč.

23. svibnja 2015.

Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u HKM Beč.

24. svibnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakramente Potvrde u HKM Beč.

Od 21:25 vratio se u Sarajevo.

25. svibnja 2015.

Od 09:00 sati dao je intervju za BHRT.

Od 10:00 sati dao je intervju za televiziju Hayat.

Od 10:30 primio je na razgovor mr. sc. don Ivicu Mršu, ravnatelja KŠC-a i profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 17:30 posjetio je Apostolsku nuncijaturu gdje je razgovarao s nuncijem msgr. Luigiem Pezzutom.

26. svibnja 2015.

Od 10:00 sati snimio je poziv vjernicima za susret s Papom Franjom u Sarajevu.

Od 11:30 primio je na razgovor vlč. mr. sc. Luku Brkovića, župnika župe Svetoga Josipa na Marijin Dvoru.

Od 14:30 dao je intervju za *Katolički tjednik*.

Od 16:30 primio je na razgovor don Ivana Štironju, nacionalnoga ravnatelja Papinskih misijskih djela u BiH.

27. svibnja 2015.

Od 10:30 sati primio je na razgovor dr. sc. don Michelea Capasso i don Marijana Lindića, rektora i vicerektora Nadbiskupijskoga MMS u Vogošći.

Od 11:30 primio je na razgovor msgr. mr. sc. Tomu Kneževića, predavača na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 15:00 sati primio je na razgovor s. M. Lidiju Kalfić, predstojnicu sestara FDC u Travniku.

Od 16:00 sati u sarajevskoj katedrali je blagoslovio ciborije za Svetu misu s Papom.

Od 16:20 dao je intervju za Prvi TV.

28. svibnja 2015.

Od 11:00 sati primio je na razgovor p. Krešimira Djakovića, župnika župe Svetoga Ignacija Lojolskog na Grbavici.

Od 15:00 sati bio je na sjednici Ordinarijata.

29. svibnja 2015.
Od 10:00 sati dao je intervju za HRT.
Od 16:00 sati posjetio je samostan karmelićanki na Stupu.
Od 17:00 sati bio je gost na dobrotvornom koncertu Caritasa VN.
Od 18:00 sati uputio se u župu Uznesenja BDM Komušina, gdje je prenoćio.

30. svibnja 2015.
Od 09:30 predvodio je procesiju od župne crkve Uznesenja BDM u Komušini prema brdu Kondžilo.
Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu na Kondžilu.
Od 17:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio je sakrament Potvrde u župi Svetoga Ante Padovanskoga Sivša.

31. svibnja 2015.
Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio je sakrament Potvrde u župi Svetoga Ivana Krstitelja Jelah.

1. lipnja 2015.
Od 11:00 sati posjetio je Apostolsku nuncijaturu u BiH.
Od 15:00 sati je u prostorijama Ordinarijata bio na sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda BiH.

2. lipnja 2015.
Od 10:30 pohodio je Nadbiskupijski centar za pastoral mladih "Ivan Pavao II".
Od 15:00 sati dao je intervju za FTV.

3. lipnja 2015.
Od 09:30 bio je gost BHRT-a, gdje je dao intervju.
Od 12:00 sati predvodio je Svetu misu u bogoslovnoj crkvi Svetih Ćirila i Metoda. Bio je to ujedno i *Te Deum* za završetak akademske godine na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.
Od 15:00 sati primio je na razgovor gosp. Antu Mamušu, akademskoga slikara koji je tom prilikom donio repliku slike Gospe Komušanske koju je priredio za Svetoga Oca.
Od 16:15 dao je intervju za talijansku nacionalnu televiziju RAI 1.
Od 18:00 sati predvodio je Svetu misu u katedrali i blagoslovio novi kip Isusa Krista.

4. lipnja 2015.
Od 10:30 predvodio je Svetu misu i Tjelovsku procesiju u katedrali.
Od 12:30 bio je na Marijindvoru gdje je ispred župne crkve Svetoga Josipa otkrio spome-

nik blaženoj Majci Tereziji koji je u dogovoru sa župikom podigao bivši veleposlanik Albanije u BiH.

Od 13:00 sati primio je na razgovor gosp. Ivu Sadrića iz Münchena.

Od 15:00 sati gostovao je u emisiji Pressing na N1 televiziji.

Od 15:00 sati na stadionu Koševo blagoslovio je zvono koje je izliveno za Misu s papom Franjom.

Od 17:30 primio je na razgovor bračni par Roberta i Ljiljanu Heinrich iz Njemačke.

Od 18:30 dao je intervju novinaru gosp. Richardu Lymanu za *New York Times*.

5. lipnja 2015.

Od 09:30 dao je intervju za N1 televiziju povodom dolaska maratonaca udruge Ante Starčević iz Tovarnika.

Od 10:00 sati primio je na razgovor šesnaest maratonaca koji su trčali iz Tovarnika do Sarajeva u čast papi Franji, kako bi mu zahvalili za dolazak u BiH.

Od 13:00 sati, zajedno s nj. e. gosp. dr. sc. Draganom Čovićem, bio je na konferenciji za novinstvo u Zetri.

Od 19:00 sati bio je na večeri u Bogosloviji, gdje je dočekaao i pozdravio uvažene goste, većinom nad/biskupe iz Hrvatske biskupske konferencije.

Od 20:30 u dvorištu župne crkve Uznesenja BDM na Stupu bio je na bdijenju s mladima u molitvi za Božju blizinu progonjenim kršćanima diljem svijeta.

6. lipnja 2015.

Od 09:00 sati bio je na zračnoj luci u Sarajevu gdje je zajedno s predsjednikom NJ. E. dr. sc. Draganom Čovićem, apostolskim nuncijem msgr. Luigiem Pezzutom, njegovim tajnikom msgr. Josephom Puthenpurayilom Antonyom, i svojim tajnikom don Brankom Jurićem dočekaao i pozdravio papu Franju. U užoj pratnji Svetoga Oca bili su i državni tajnik Vatikana kardinal Pietro Parolin, predsjednik *Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana* kardinal Kurt Koch i predsjednik *Papinskog vijeća za međureligijski dijalog* kardinal Jean-Louis Tauran.

Od 09:30 bio je na svečanoj ceremoniji dočeka pape Franje ispred zgrade Predsjedništva BiH, gdje su Svetoga Oca dočekali trojica članova Predsjedništva BiH, biskupi BK BiH i brojni drugi građani Sarajeva.

Od 09:45 bio je u zgradi Predsjedništva BiH na susretu pape Franje s državnim vlastima i diplomatima u BiH.

Od 11:00 sati bio je na stadionu *Asim Ferhatović Hase - Koševo* na Svetoj misi sa Svetim Ocem na kojoj je sudjelovalo oko 70.000 hodočasnika, od kojih su petorica bili kardinali, 9 nadbiskupi i 27 biskupi.

Od 13:15 bio je u Apostolskoj nuncijaturi na ručku sa Svetim Ocem. Na ručku su bili biskupi BK BiH i uža Papina pratnja.

Od 16:20 bio je u katedrali na susretu pape Franje sa svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima i sjemeništarima.

Od 17:30 bio je u franjevačkom samostanu *Svetoga Križa* na Kovačićima na susretu Svetoga Oca s predstavnicima muslimana, židova, pravoslavnih i katolika u BiH. Na susretu je sudjelovalo oko 300 osoba pripadnika spomenutih Crkvi i vjerskih zajednica.

Od 18:30 bio je u *Nadbiskupijskom centru za pastoral mladih "Ivan Pavao II"* gdje je papa Franjo u dvorani *Renovabis* imao susret s mladima.

Od 19:55 zajedno s članovima Odbora za pripremu Papina pohoda BiH ispratio je papu Franju na sarajevskoj zračnoj luci.

7. lipnja 2015.

Od 10:30 prevodio je Svetu misu u katedrali. Bila je to zahvala za Papin pohod BiH.

Od 16:00 sati dao je intervju gđi Saneli Prašović Gadžo za emisiju *Interview 20* na BHRT-u.

8. lipnja 2015.

Od 08:30 primio je na razgovor biskupa gradišćanskoga msgr. dr. Egidija Živkovića u pratnji don Željka Odobašića i don Johannes Vertesicha.

Od 09:00 bio je gost gđe Tanje Baran na Hrvatskom radiju.

Od 14:30 primio je na razgovor gđu Magdu Kocmarek iz njemačke katoličke dobrotvorne organizacije *Kirche in Not*.

9. lipnja 2015.

Od 09:30 bio je na sjednici Povjerenstva za Sinodu VN.

Od 15:00 sati bio je na ispitu đakona na kraju pastoralne godine pri KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 17:00 sati primio je na razgovor francuske skaute.

Od 20:00 sati bio je gost na Radio Mariji BiH.

10. lipnja 2015.

Od 10:00 sati primio je na razgovor grupu

župnih pastoralnih asistenata iz partnerske biskupije Klagenfurt.

Od 16:00 sati bio je na retrospektivnoj sjednici Odbora za pripremu Papina pohoda u prostorijama Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije na Stupu.

11. lipnja 2015.

Od 08:00 sati otputovao je u Graz, gdje je od 16:00 sati posjetio novoimenovanoga biskupa biskupije Graz Seckau msgr. dr. Wilhelma Krautwaschla.

Od 18:00 sati bio gost na otvaranju nove zgrade sjedišta *Styria media grupe* u Grazu.

12. lipnja 2015.

Od 10:30 sudjelovao je na Svetoj misi u sarajevskoj katedrali.

Od 18:00 sati predvodio je Svetu misu u dvorištu župne crkve Svetoga Ante Padovanskoga u Busovači.

13. lipnja 2015.

Od 07:30 primio je na razgovor don Matu Križanca, župnika župe Svete Male Terezije Bistrica i don Tadiju Ivoša, župnika župe Prečistoga Srca Marijina Skopaljska Gračanica.

14. lipnja 2015.

Od 10:30 predvodio je Svetu misu u sarajevskoj katedrali, a propovijedao je vlč. fra Lovro Gavran, provincijal Franjevačke provincije BS. Bio je to naslovnik Vrhbosanske nadbiskupije.

Od 19:00 sati bio je na večeri u prostorijama Caritasa VN, kada se zahvalio medicinskom osoblju za spremnost i pomoć hodočasniciima tijekom Papina pohoda.

15. lipnja 2015.

Od 18:00 sati predvodio je svečanu procesiju i Svetu misu u Rijeci. Bila je to proslava Svetoga Vida, zaštitnika grada Rijeke i Riječke nadbiskupije.

16. lipnja 2015.

Od 15:00 sati posjetio je župu Svetoga Ivana Krstitelja Bijelo Brdo gdje je razgovarao s četvoricom đakona Vrhbosanske nadbiskupije koju su tu bili na duhovnim vježbama.

Od 18:00 sati je predvodio Svetu misu u župnoj crkvi, a tom prigodom đakoni su potpisali potrebne izjave pred svećeničko ređenje.

17. lipnja 2015.

Od 08:00 sati je u kapeli Ordinarijata predvodio Svetu misu i podijelio sakrament Potvrde gđi Heleni Androšević iz Münchena.

Od 15:00 sati primio je na razgovor mr. sc.

don Juru Babića, predavača na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 17:00 sati bio je na retrospektivnoj sjednici *Crkvenog i državnog Odbora za pripravu Papina pohoda* u prostorijama župe Svetoga Leopolda Bogdana Mandića Briješće.

18. lipnja 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor vlč. fra Niku Josića, upravitelja župe Presvetoga Srca Isusova Zvornik.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gđu Ružu Soldo iz Mostara.

Od 14:00 sati primio je na razgovor gosp. Sebastiana Kurza, ministra za Europu i vanjske poslove Republike Austrije.

Od 16:30 u pratnji generalnoga vikara VN msgr. mr. Luke Tunjića obišao je gradilište nove nadbiskupske rezidencije u ulici Josipa Stadlera.

19. lipnja 2015.

Od 06:50 otputovao je u Frankfurt.

Od 16:00 sati ispovjedao je krizmanike u HKM Offenbach na Majni.

20. lipnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakrament Potvrde u HKM Frankfurt.

Od 15:30 bio je na hrvatskoj *Folklorijadi* u Frankfurtu.

21. lipnja 2015.

Od 12:30 predvodio je Svetu misu i podijelio sakrament Potvrde u HKM Offenbach na Majni.

Od 21:25 vratio se u Sarajevo.

22. lipnja 2015.

Od 09:00 sati primio je na razgovor don Marka Mikića, vicerektora VBS-a.

Od 09:30 primio je na razgovor prof. Franju Marića iz Zagreba.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gđu Sabrinu Čović Radojčić iz Međugorja.

Od 11:45 primio je na razgovor vlč. dr. sc. fra Ivana Sesara, generalnoga definitora Reda manje braće svetoga Franje.

Od 14:45 primio je na razgovor vlč. Peru Tunjića, župnika župe Svetoga Marka Evandelisti Ilijaš.

Od 15:30 primio je na razgovor župnoga vikara u župi Imena Marijina Oštra Luka Bok don Gabrijela Jukića i nacionalnoga ravnatelja Papijskih misijskih djela u BiH don Ivana Štironju.

Od 16:00 sati primio je na razgovor msgr. mr. sc. Tomu Kneževića, predavača na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

23. lipnja 2015.

Od 11:00 sati slavio je Svetu misu s maturantima KŠC-a u sjemenišnoj crkvi Svetoga Alojzija Gonzage u Travniku.

Od 12:00 sati u sjemenišnoj auli *Josip Stadler* podijelio je maturantima svjedodžbe o maturi.

Od 16:00 sati sudjelovao je u procesiji s kipom svetoga Ivana Krstitelja u istoimenoj župi Podmilačje, a nakon toga je ispovjedao hodočasnike.

Od 18:00 sati je ispred župne crkve u Podmilačju predvodio Svetu misu uočnicu patrona.

24. lipnja 2015.

Od 08:30 sati primio je na razgovor msgr. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

Od 09:15 primio je na razgovor gđu Božanu Ivelić Katava, djelatnicu MRV-a u BiH.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gosp. Ivana Veličana, direktora Međunarodne zračne luke Sarajevo.

Od 16:00 sati primio je na razgovor gosp. Vedrana Đidu, doktoranta na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Sarajevu.

Od 17:00 sati u prostorijama Ordinarijata predsjedao je sjednicom Stalnoga vijeća BK BiH.

Od 20:00 sati primio je na razgovor don Bojana Ivešića, župnoga vikara u župi Presvetoga Srca Isusova Sarajevo.

25. lipnja 2015.

Od 09:30 sudjelovao je na novinskoj konferenciji Caritasa BK BiH u prostorijama hotela *Hollywood* na Ilidži.

Od 10:00 sati sudjelovao je na konferenciji "365+ dana nakon poplava u Bosni i Hercegovini" Caritasa BK BiH.

Od 12:00 sati primio je na razgovor don Ivu Jezidžića, župnika župe Svetoga Ilije Proroka Čemerno.

Od 15:30 organizirao je prijem za 30-ak djevojaka Hrvatica u narodnim nošnjama iz cijelog svijeta, koje su došle u pratnji karmelićanina o. Zvonke Martića i načelnika općine Tomislavgrad g. Ivana Vukadina.

Od 16:30 bio je na sjednici Ordinarijata.

Od 19:00 sati bio je na večeri u Apostolskoj nuncijaturi u BiH.

26. lipnja 2015.

Od 10:00 sati primio je na razgovor gđu Jasminku Kurilić, direktoricu Zavoda za transfuzijsku medicinu Federacije BiH.

Od 10:30 primio je na razgovor vlč. Zlatka Ivkića, župnika župe Svetih Petra i Pavla Kakanj.

Od 11:00 sati primio je na razgovor dr. don

Maria Bernadića, profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu, tajnika Sinode VN i delegata u MRV u BiH.

Od 16:00 sati primio je na razgovor mr. sc. Sandu Smoljo Dobrovoljski, voditeljicu Centra za savjetovanje VN.

Od 17:30 primio je na razgovor mr. sc. don Maria Ćosića, voditelja internata KŠC-a *Sveti Josip* u Sarajevu.

27. lipnja 2015.

Od 10:30 bio je u prostorijama Bogoslovije na XIX. Katehetskom danu VN, gdje je uputio pozdravnu riječ, a prigodno predavanje održao je dr. sc. fra Ivan Šarčević, gvardijan samostana Svetoga Ante Padovanskoga na Bistriku u Sarajevu.

Od 12:30 predvodio je Svetu misu u bogoslovnoj crkvi Svetih Ćirila i Metoda.

Od 16:00 sati primio je na razgovor šestoricu đakona Franjevačke provincije BS.

28. lipnja 2015.

Od 11:00 sati predvodio je Svetu misu i podijelio sakrament Potvrde u župi Svetoga Juraja Mučenika u Vitezu.

Od 17:00 sati primio je na razgovor gosp. Antu Vrhovca, bogoslova VN na studiju u Rimu.

Od 19:30 bio je u prostorijama Bogoslovije na projekciji filma o nadnaravnim događajima na Sirakuzi.

29. lipnja 2015.

Od 10:30 u sarajevskoj katedrali zaredio je deseticu đakona za svećenike.

Od 16:00 sati primio je na razgovor vlč. mr. sc. Božu Odobašića, profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu.

Od 17:30 primio je na razgovor gosp. Ljubu Zadrića, bogoslova VN koji je upravo završio petogodišnji filozofsko-teološki studij u Rimu.

30. lipnja 2015.

Od 09:30 sudjelovao je na sjednici Vijeća za Sinodu VN.

Od 11:00 sati primio je na razgovor mr. sc. don Josipa Lebu, profesora na KBF-u Sveučilišta u Sarajevu, župnika i dekana Sarajevskog dekanata.

Od 11:30 primio je na razgovor don Antu Dominkovića, župnika župe Bezgrešnog začeca BDM Zenica Crkvica.

Od 19:00 sati bio je na prijemu u zgradi Predsjedništva BiH, gdje je zajedno s članom Predsjedništva BiH iz reda hrvatskoga naroda dr. sc. Daganom Čovićem podijelio zahvalnice članovima *Crkvenoga i državnoga odbora za pripravu Papina pohoda* i drugim zaslužnim osobama i ustanovama.

Dozvole

Dekret broj 193/2015 od 27. ožujka 2015.: Dozvola gradnje kapelice na groblju u Semizovcu župa Bl. Majke Terezije Vogošća.

Dekret broj 466/2015 od 04. travnja 2015.: Dozvola gradnje župne crkve u župi Uznesenja BDM Haljinići.

Dekret broj 467/2015 od 04. travnja 2015.: Dozvola sanacije ulaza i poda župne crkve u župi Kraljice Krunice Krepšić.

Dekret broj 509/2015 od 20. travnja 2015.: Dozvola blagoslova filijalne kapele u Donjem Kričanovu župa Sv. Ilije Proroka Bosanski Brod.

Dekret broj 586/2015 od 01. lipnja 2015.: Dozvola gradnje Doma za stare i nemoćne dr. Ivan Evandelist Šarić u Lugu kod Kiseljaka Caritasu VN.

Dekret 665/2015 od 29. Svibnja 2015.: Dozvola gradnje župne kuće u župi Bl. Alojzija Stepinca u Orašju.

Svećenici slavljenici – jubilarci u 2015.

Po godini rođenja u 2015.:

50. rođendan slavi:

vlč. Željko Čuturić; vlč. Josip Grubišić; vlč. Mirko Ikić

75. rođendan slave:

vlč. Ivan Bošnjak; vlč. Luka Brković; vlč. Josip Janjić; vlč. Nikola Lovrić; preč. Marko Perić;
vlč. Vinko Radić

Po godini ređenja u 2015.:

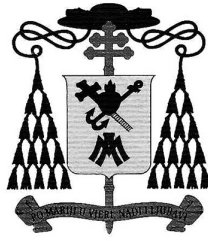
25 godina:

Vlč. Juro Babić; vlč. Josip Batinić; vlč. Marijan Marijanović; vlč. Marinko Perković; vlč. Pavo Šekerija; vlč. Drago Župarić

50 godina:

vlč. Anto Burić; preč. Marko Perić

Jubilarcima čestitamo!

NADBISKUP VRHBOSANSKI
ARCHIEPISCOPUS VRHBOSNENSIS

Sarajevo , Pasqua 2015.

Il papa FRANCESCO

Romano Pontefice e Vicario di Cristo

Pastore della Chiesa Universale

Palazzo Vaticano

00120 Città del Vaticano

Sveti Oče!

Upućujući Vam uskrсну čestitku, prvo bih htio od srca zahvaliti na očinskom susretu kojeg smo mi biskupi BiH doživjeli prigodom pohoda „ad limina“. Hvala vam što ste i tada izrazili radost za svoj pastirski pohod u Bosnu i Hercegovinu u Sarajevo 6. lipnja ove godine. Taj Vaš očinski gest učinio je ovogodišnji uskrс radosnijima.

Dok vam upućujem najiskrenije čestitke za slavlje Krista Uskrsloga, ujedno vam jamčim da ovaj narod Vas s velikom nadom očekuje i prati svojom molitvom. Molimo žarko da vaš pohod ovoj zemlji i svim narodima u njoj, a posebno katolicima bude ohrabrenje u nadi.

Neka uskrsli Krist, koji je učenicima donio ohrabrenje dolazeći među njih na sam dan uskrsnuća, darujući im svoj mir. Tu poruku Kristova mira očekujemo i vašim dolaskom, jer ova zemlja i svi narodi u njoj vapiju za stabilnim i trajnim mirom.

U ime biskupa, svećenika, redovnika i redovnica te cjelokupnog vjerničkog naroda kao i u svoje osobno ime kličem: Aleluja - Krist je uskrsnuo. Neka vam je sretan i radostan Uskrs!

Uz uskrsnu čestitku i izraze radost za vaš pohod, molimo ponizno apostolski blagoslov uz odanost i vjernost Petru naših dana te srdačno pozdravljam!

Vinko kardinal Puljić
Vinko Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

predsjednik BK BiH

KAPTOL 7, SARAJEVO - TELEFON ++387 33 225 501 - TELEFAKS ++387 33 218 824

POVELJA

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen!

Milošću Božjom, dana 11. travnja, godine Gospodnje 2015. uoči malog Uskrsa, u 84. godini postojanja Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije, blagoslovom kamena temeljca, otpočeh radovi na izgradnji doma za starije i nemoćne osobe **Dr. Ivan Evandelist Šarić** u mjestu Lug, općina Kiseljak, župa Gromiljak.

Petrovu službu u Katoličkoj Crkvi obnaša Sv. Otac papa Franjo,

Vrhbosanskom nadbiskupijom upravlja Vinko kardinal Puljić, nadbiskup i metropolit,

Predsjednik Federacije BiH je gospodin Marinko Čavara,

Općinski načelnik u Kiseljaku je gospodin Mladen Mišurić-Ramljak,

Župničku službu u župi Gromiljak vrši preč. Marko Perić, dekan kreševski.

Dom za starije i nemoćne osobe **Dr. Ivan Evandelist Šarić** koji nosi ime po drugom Vrhbosanskom nadbiskupu i utemeljitelju Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije, bit će zdanje namijenjeno za smještaj starijih i bolesnih osoba s područja Vrhbosanske nadbiskupije i drugih krajeva čime Caritas Vrhbosanske nadbiskupije u skladu sa statutom širi svoje socijalne djelatnosti i brigu za čovjeka u potrebi.

Projekt su pripravili gospodin Davorin Smoljan, dipl. ing. arh.

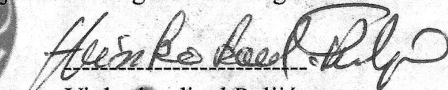
i gospodin Marijan Antunović, dipl. ing. arh.

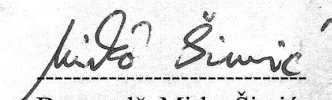
Nadzor i vođenje radova vrši gospodin Borislav Petric, dipl. ing. građ.

Investitor radova je Caritas Vrhbosanske nadbiskupije.

Neka Božji blagoslov i zagovor sv. Ilije, zaštitnika Bosne i Hercegovine, bdije nad gradnjom ovog zdanja, nad cijelim Kiseljakom, nad cijelom Nadbiskupijom Vrhbosanskom te nad čitavim hrvatskim narodom u Bosni i Hercegovini kao i nad ostalim stanovnicima naše domovine.

Temeljni kamen i gradilište blagoslovi:

 Vinko kardinal Puljić,
 Nadbiskup Vrhbosanski i Metropolit

 Dr. sc. vlč. Mirko Šimić,
 Ravnatelj Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije

ŽUPA SVETOG FRANJE ASIŠKOG
Ul. Lava N. Tolstoja bb-DOBRINJA
BiH 71000SARAJEVO
Tel. 033/453 266 lok.227

ZAHVALNICA

UZORITI KARDINAL VINKO PULJIĆ

**za darovani oltar na kojem je Sveti Otac Papa Franjo predslavio
svetu misu na Koševu, 6. lipnja 2015. godine**

Uzoriti i cijenjeni naš pastiru i dobročinitelju, kardinale Vinko,

uvjereni smo da svugdje u svijetu, pa čak i ovdje u ovoj napaćenoj Bosni i Hercegovini, ima dobrih ljudi koji nesebično pomažu onima u nevolji. Naša župa je jedna od onih kojima je nažalost još uvijek prijeko potrebna pomoć i solidarnost drugih kako bi preživjela i gajila nadu u moguću opstanak nas Hrvata katolika na ovim područjima gradeći novi Župni pastoralni centar Svetog Franje Asiškoga na Dobrinji.

Vi ste jedan od takvih primjera koji svojom pomoći pokušavate olakšati patnje i nevolje najpotrebnijih u našoj domovini i onih diljem svijeta.

*Vaša odluka da našoj Župi polkonite **svečani oltar** sa misnog slavlja sa Svetim Ocem **Papom Franjom** nama je očiti znak da mislite na nas kao i do sada i da smo Vam posebno na srcu u što smo se kroz minulo vrijeme ubjerali, a samo Vi znate koliko ste truda i snage uložili da se osnuje i izgradi naša župna zajednica i pastoralni centar, na tome smo Vam od srca zahvalni. Vjerujemo da će dobri Bog, Gospodar svakoga dobra blagosloviti Vas i Vaše naporni rad u njivi Gospodnjoj, a mi ćemo moliti za Vas i Vaše suradnike.*

Sarajevo, 8.6.2015. godine

fra Petar Karajica, župnik

Skupljanje po župama te dar ustanova i svećenika za Vrhbosansko bogoslovno sjemenište u 2014. godini

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

br.	darovatelj	datum	novac ¹	hrana ²
01.	Bežlja	23. 11.	803,00	200 kg
02.	Caritas VN	21. 02. 23. 10. 20. 11. 08. 12.	////	389 kg 306 kg 738 kg 360 kg
03.	Deževica	09. 11.	711,20	600 kg
04.	Domin Vladić, Australija	25. 09.	681,50	////
05.	Gromiljak	16. 11.	1 500,00	900 kg
06.	Haljinići	12. 10.	127,50	////
07.	Ilija Janjić, kotorski biskup	14. 11.	195,00	////
08.	Komušina	23. 11.	665,00	////
09.	Maglaj	11. 05.	800,00	50 kg
10.	Marija Bistrica (Zlatko Koren)	2012/13 11. 10.	6 322,90 3 111,00	////
11.	Marinko Filipović	13. 03.	195,00	////
12.	Marko Perić	13. 04.	195,00	////
13.	NCM „Ivan Pavao II“	15. 12.	3 000,00	////
14.	Obitelj Živković, Valpovo	19. 05.	975,00	////
15.	Pero Brkić, Turić	09. 05. 17. 09.	50,00 100,00	////
16.	Rocio d' Portillo, Španjolska	18. 06.	390,00	////
17.	Sarajevo – M. Dvor	23. 11.	970,00	////
18.	Sarajevo – N. Grad	16. 11.	454,00	////
19.	Sarajevo – N. Sarajevo	16. 11.	1 000,00	////
20.	Sarajevo - Stup	23. 11.	690,00	////
21.	Sestre Uršulinke - Zenica	12. 10.	100,00	////
22.	Svećenici iz Italije	29. 08.	390,00	////
23.	Svećenici iz Hercegovine	02. 09.	209,00	////
24.	Ularice	23. 11.	687,00	200 kg
25.	Vinko kard Puljić	16. 05.	5 000,00	////
26.	Vladimir Pranjić, Zenica	12. 10.	450,00	////
27.	Vlasta Čičak, Valpovo	17. 03.	239,10	////
28.	Zenica - Crkvice	12. 10.	972,80	////
29.	Zenica – sv. Josip	12. 10.	887,20	////
30.	Žepče	23. 11.	4 874,00	100 kg
	UKUPNO		36 745,20	≈ 3 843 kg

Zahvaljujemo svim dobročiniteljima koji nas potpomažu u našim potrebama bilo na duhovni ili materijalni način. Hvala Vam! Preporučujemo Vam se i dalje.

Uprava VBS-a Sarajevo

1 U nekim župama su župnici dali svoj osobni doprinos.

2 Ovo je otprilike težina hrane prilikom skupljanja jer se ne vaga. Najvećim dijelom je to krompir, brašno, luk, mast, ponešto ulja, tjestenine i mesnih proizvoda i zbog toga je teško to pretvoriti u novac i dobiti konačnu sliku.

Propovijed provincijala fra Lovre u sarajevskoj katedrali

Uzoriti oče Kardinale, g. Vinko,
Eccellenza reverendissima, Nunzio
Apostolico,
preuzvišeni o. biskupi,
poštovana braćo svećenici, redovnici,
redovnice i bogoslovi,
draga braćo i sestre – svi vi okupljeni
ovdje u sarajevskoj katedrali,
kao i vi što nas pratite preko radija –
sretan vam i blagoslovljen bio patron
naše katedrale
i cijele naše Vrhbosanske Nadbiskupije,
Presveto Srce Isusovo!

Zahvaljujem uzoritom ocu Kardinalu na povjerenju, što mi je povodom Godine posvećenog života, kao predstavniku redovnika i redovnica BiH, povjerio propovijed na ovako važnu svetkovinu, na Patron Nadbiskupije!

Srce Isusovo je jedna od novijih svetkovina Katoličke Crkve. To ipak ne znači da je kršćanskoj vjeri u početku nešto nedostajalo, iako su razne svetkovine uvedene tek naknadno, ovisno o potrebi isticanja i tumačenja pojedinih vjerskih istina.

Prvi su kršćani slavili samo svetkovinu Kristova uskrsnuća, a u toj vjeri u Isusa Krista raspetog i uskrslog sadržane su sve tajne naše svete vjere, tako da se uvođenjem novih svetkovina vjeri ništa bitno ne nadodaje, što nije od početka u njoj sadržano, nego se samo vjernicima olakšava da dublje upoznaju i bolje dožive dubine i bogatstvo svoje svete vjere.

Bog nam se u povijesti spasenja najbolje i najjasnije objavio upravo u Isusu Kristu, ali je njegova objava tako bogata, da je nikad nećemo moći do kraja obuhvatiti, pa zato – kako bismo je malo po malo što bolje mogli shvatiti – tijekom cijele liturgijske godine slavimo pojedine trenutke njegove objave, počevši od onog najvažnijeg: od njegova uskrsnuća, pa preko utjelovljenja, rođenja, krštenja, javnog djelovanja, muke i smrti, i sve tako do slavnog Uzašašća na nebo i slanja Duha Svetoga, koji nastavlja Isusovo djelo u nama i uvodi nas u svu istinu.

Jedna od vjerskih istina, u koje nas uvodi Duh Sveti, jest i istina o važnosti Isuso-

va **Tijela i Krvi** za naše spasenje, tj. o važnosti svete Euharistije, po kojoj je Krist htio biti stalno prisutan među nama, na tjelesno vidljiv, materijalan, fizički i opipljiv način, kao naša duhovna hrana, koja nas spašava, posvećuje i pobožanstvenjuje. Tu smo istinu i tu svetu tajnu slavili na dan Tijelova.

Druga jedna takva istina jest ona o **Božanskom Milosrđu**, koje na skoro vidljiv i opipljiv način proistječe iz probodenog Srca Isusa Krista, raspetog na križu. Sv. Ivan evanđelist svjedoči kako Isusu „*jedan od vojnika svojim kopljem probode bok, te odmah poteče krv i voda*“ (Iv 19, 34). Voda označava sakrament Krštenja, koje nas preporuča i čini nas djecom Božjom, a krv označava Euharistiju, koja nas posvećuje i čini nas dionicima Kristove božanske naravi. Tu tajnu Božanskog Milosrđa slavimo na Bijelu nedjelju, tjedan dana nakon Uskrsa. Papa Franjo je nedavno najavio i **izvanredni Jubilej Božanskog Milosrđa**, koji započinje na svetkovinu Bezgrešnog Začeca BDM ove godine, a završava na svetkovinu Krista Kralja sljedeće godine.

A ovo što mi danas slavimo jest **sami izvor** svih tih svetih tajna i svih Božjih milosti, a to je **Srce Isusovo**, odn. Božja Ljubav. Ta neizmjerena Božja ljubav, kojom neprestano plamti Isusovo Srce, „*natjerala*“ je (rekli bismo) Boga da radi nas i radi našega spasenja, tj. radi spasenja grešnoga čovjeka, postane jednim od nas, da se rodi kao jedan od nas, da živi poput nas, da trpi za nas poput nas, pa čak i da umre kao što i mi umiremo – i to na najokrutniji mogući način, a sve to radi oprostjenja naših grijeha, radi našega spasenja, radi našeg povratka nebeskom Ocu u ljubavi miru, u sreći i slavi, radi našeg povratka u njegov i naš nebeski vječni dom.

To je otprilike ono što naša ljudska teološka misao može dokučiti o Božjoj ljubavi i o današnjoj svetkovini, Srcu Isusovu, i to na temelju Božje objave: Sv. pisma i crkvene tradicije. Međutim, da nam ta misao ne bi ostala samo kao ideja, u magli i u oblacima, sam Isus se pobrinuo da nam je predoči na konkretan i opipljiv način, kako bismo je dublje shvatili, svesrdnije prihva-

tili i sve ustrajnije u svom životu nasljeđovali.

U tom duhu se Isus ukazivao mladoj francuskoj redovnici, **sv. Mariji Katarini Alacoque**, pokazujući joj svoje trnjem izbodeno srce, a 16. lipnja 1675. god. dao joj je i konkretan nalog za uvođenje blagdana Srca Isusova, i to ovim riječima: *“Od tebe tražim da prvi petak nakon tijelovske osmine bude posvećen naročitom blagdanu u čast moga Srca, da mu se na taj dan učini časna naknada i prošnja naknadnom pričešću kako bi se nadoknadilo za sve nedostatke poštovanja dok je moje Tijelo u Euharistiji bilo izloženo na oltarima.”*

Na svršetku poruke Isus obećava nagradu svima onima koji budu svetkovali blagdan njegova Srca: *“Obećavam ti da će se moje Srce raširiti da obilno izlijebuje svoje božanske ljubavi na sve one koji mu budu iskazali tu čast, i koji će nastojati da je i drugi iskazuju.”*

Veliko je to Božje obećanje i jasna poruka, ali ipak je moralo proći punih 90 godina da bi se Crkva uvjerila u sigurnost i istinitost ove privatne Božje objave i dopustila slavljenje blagdana Srca Isusova, a prošlo je i još drugih 90 godina dok se taj blagdan proširio na cijeli svijet. To se dogodilo 1856. godine. Vrlo brzo nakon toga cijela Vrhbosanska nadbiskupija je posvećena Presvetom Srcu Isusovu, a također i njezina katedrala. Stoga svi mi svečano slavimo ovu važnu svetkovinu Božanskoga Srca.

Ali upitajmo se: jesu li naše molitve i naša slavlja dostojna Srca Isusova: odgovaraju li ona Isusovim očekivanjima od nas?

Lako nam je reći da mi nismo u stanju moliti, postiti i žrtvovati se onoliko koliko to zaslužuje Srce Isusovo, ali ne možemo reći da nam nije moguće učiniti ono što Isus od nas traži. On traži samo ovo: 1) da slavimo njegovo Srce, tj. njegovu ljubav – i 2) da na taj dan dostojno i pobožno primimo svetu pričest kao naknadu za uvrede koje se nanose njegovu presvetom Tijelu i Krvi, posebno u Euharistiji. To toliko sigurno može učiniti svaki kršćanin, pa se ne možemo pravdati kao da to nadilazi naše ljudske snage.

Drugo što je važno danas istaknuti jest Isusova želja da *„izlije bujice svoje božanske ljubavi na sve one koji mu budu iskazivali tu čast, i koji će nastojati da je i drugi iskazuju.”* Ponavljam: Isus želi da izlije *bujice svoje božanske ljubavi* na nas, a ne samo da nam dadne neke sitne milosti. A kako će, ako mu se ne otvorimo, ako smo

bezosjećajni za njegovu božansku ljubav i nezainteresirani za njegov milosni dar?

Tko ozbiljno shvaća tu ponudu božanske ljubavi i milosti, njemu neće biti teško na čast Srcu Isusovu obaviti pobožnost Devet prvih petaka, niti svaki dan moliti Zlatnu krunicu (*„Isuse blaga i ponizna srca, učini srce moje po srcu svome!”*), niti mnoge druge pobožnosti, kojima častimo božansko Srce Isusovo i po kojima dobivamo obilje milosti.

Ali, tko je to toliko oduševljen tim našim lijepim tradicionalnim pobožnostima, da ih redovito prakticira i da ne propušta okoristiti se njima?

Najveći vjerski problemi suvremenoga svijeta jesu dva ekstrema: indiferentizam i fanatizam. Ne zna se što je gore.

S jedne strane **indiferentizam**, tj. nezainteresiranost za vjeru, za Boga, za Crkvu, za vjerske istine i vjerski život uopće, katkad vodi ekstremnom sekularizmu, pa čak i fanatičnoj borbi protiv vjere i svega vjerskog – pogotovo protiv utjecaja vjere na društveni život.

Jednako je opak i drugi ekstrem, **fanatizam**, koji se grčevito bori za nekakvu vjeru, ali ne toliko da se vrši volja Božja, nego da se ljudskom silom nametne vjerski zakon i ljudski običaji određene religije, što onda opet nema ništa s vjerom i daleko više škodi vjeri, nego što joj koristi.

Mi, hvala Bogu, ne idemo ni u jedan od tih ekstrema. Ali nažalost, i mi koji iskreno vjerujemo u Boga i dičimo se time, često puta se čudnovato postavljamo prema Bogu i njegovoj riječi. Ne dopuštamo uvijek da se u nama i po nama vrši volja Božja, nego želimo svojom snagom i svojom pameću ostvariti svoje planove, koji katkada i nisu posve u skladu s voljom Božjom. Štoviše, katkad se čak i Bogu molimo, postimo i žrtvujemo se da nam Bog ispuni neku našu sitnu željicu, koja možda i nema mnogo veze s Božjim Kraljevstvom i s njegovom svetom voljom, nego više s našim komoditetom, s našim ambicijama i prolaznim željama, beskorisnim za vječnost.

Što mi to od Boga najčešće tražimo?

§ Tražimo zdravlje, koje smo možda izgubili svojom krivnjom;

§ Tražimo zaposlenje, ali ne toliko da pošteno radimo i da zaradimo svoj svagdanji kruh, koliko da što manje radimo, a što više zaradimo;

§ Tražimo dobar uspjeh u školi, ali bez ozbiljnog truda i napora;

Š tražimo sretnu ženidbu ili udaju, pa čak i kad smo svjesni da nismo dostojni onoga što tražimo;

Š tražimo dug i lagodan život, iako nam to nije nikakva garancija za sretnu vječnost.

Te i takve molitve po sebi nisu loše, ali su nesavršene i više-manje beznačajne. Bog ih vrlo često uslišava i ispunja i te naše male djetinjaste želje, ali to nije ono što bi moglo obradovati njegovo sveto Srce. Bog želi izliti *bujice svoje božanske ljubavi* na nas! Naše bi se molitve morale ticati daleko uzvišenijih ideala, od rješavanja svakodnevnih malih problemčića. Zato Isus i kaže: *Tražite najprije Kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, a sve ostalo će vam se nadodati!*

U skladu s tim su i one brojne poruke, koje nam je papa Franjo uputio u subotu, 6. lipnja 2015. u Sarajevu. Papa moli Boga **za mir**, i to ne samo za mir u jednom srcu, jednom čovjeku, jednoj zemlji i jednom narodu. On moli za mir na cijelom svijetu. Dakle, **on ne traži malo. Ne traži sitnice. Traži mnogo i traži za sav Božji narod.** – A upravo takva molitva se Bogu sviđa, jer Bog želi činiti velike stvari, želi činiti čuda svoje ljubavi prema nama, želi izlijevati *bujice svoje božanske ljubavi* na sve nas. Zato po takvoj molitvi Bog zaista čini čudesna djela.

Međutim, obratimo pažnju na činjenicu da papa ne moli za mir kao čudo, koje bi bilo isključivo Božje djelo, bez našeg truda i napora, jer **Bog traži i našu suradnju.** Zato papa ističe: **mir je djelo pravde!** Moramo svi skupa stvarati pravedno društvo, svi ustrajno činiti dobro jedni drugima, svi opraštati, biti mirotvorci, tj. tvoriti, izgrađivati mir, a ne samo lijeпо govoriti o miru i propovijedati mir. Samo tako možemo – po Božjoj milosti – doći do

istinskoga pravednog mira.

Uz to, papa ne moli samo kao katolik i ne samo za katolike, nego kao čovjek, kao Božje dijete, za svu Božju djecu, **za sve ljude** na svijetu, otvarajući vrata Crkve i vrata našega duha ekumenskoj suradnji među svim kršćanskim zajednicama i iskrenom dijalogu sa svim religijama i svim ljudima dobre volje, otkrivajući u svakom čovjeku sjeme dobra, koje je Bog posijao u svaku dušu i moleći Boga da svaka ta sjemenka donese zreo plod spasenja u svakom ljudskom srcu i u svakom ljudskom biću.

Stoga smo iz dna duše zahvalni Bogu za upravo sretno završeni papin pohod i za sve njegove vrijedne poruke, s molitvom da Bog dadne da sjeme njegovih riječi, utemeljenih na Kristovu Evanđelju, raste i dadne obilan plod.

U tom duhu slavimo i mi Presveto Srce Isusovo, moleći od njega velika djela, kako za sebe osobno, tako i za cijeli svijet, a prije svega za sve veću slavu Božju.

Ujedno, **uzvratimo Isusu ljubav za ljubav!** On od nas nikad ne traži previše. Nikad ne traži više nego što nam je sam dao. Ali ipak traži od nas **svu našu ljubav.** Onaj tko Isusu pokloni svu svoju ljubav, bez ikakve rezerve – ni za sebe osobno, ni za bilo kojeg drugog čovjeka, ideju ili djelo – njemu će Bog zaista učiniti velika djela i Srce Isusovo okrunit će ga vječnom slavom.

Isuse blaga i ponizna Srca, učini srca naša po Srcu svome!

Amen.

Hvaljen Isus i Marija!

Susret mladih Vrhbosanske nadbiskupije u Komušini

30. svibanj 2015.

Draga braćo misnici!
Draga braćo i sestre!

Na ovom brdu Kondžilu došli smo kao hodočasnici, došli smo moliti našu Nebesku

Majku kao Majku utjehe. Čuli ste u zbornoj molitvi kako je postala majka utjehe zato što je rodila Isusa Krista koji je jedini naša utjeha. Siđimo u svoju dušu u ovom kratkom razmišljanju. Svatko od nas nosi svoje boli, svoje

rane, svoju tugu, svoju žalost i ono što ga prit-
išće. Često te rane i boli dođu zbog toga što ni-
samo hrabri prihvatiti sebe kakvi jesmo. Pa ako
drugi ljudi drugačije misle i govore, onda nam
to ponekad teško pada. Također nam teško
pada kada uočimo kako smo slabi, pa koliko
god odlučimo da nećemo grijehiti ipak pogrij-
ešimo. Poteškoća je u otkrivanju načina kako
se ponovno dizati, kako se ponovno boriti pr-
otiv svoga grijeha. Postoje dvije opasnosti, ili
da odustanemo od borbe, smatrajući se nemo-
ćnima, ili da počnemo grijeh pravdati da je to
normalno. E to davao često uspije učiniti, uvj-
eriti nas: "Pa što smeta, svi tako rade, zašto ne
bi i ti?". I tu se zapravo rađa podmukla bol,
kad se prepustimo grijehu. Nekakva nas pod-
mukla mora pritišće, nezadovoljni smo, nerv-
ozni smo, ljuti smo sami na sebe. Što bi rekao
onaj umjetnik - ujutro kada se probudi prvo se
posvađa s jastukom, a onda sa cijelim svije-
tom. Tako često biva kad čovjek nema hrabro-
sti, kako papa Franjo kaže: „Tražite Božje mi-
losrđe, Bog se nikada ne umara dijeleći milo-
srđe, jedino se mi umorimo tražeći milosrđe.“

Nadalje, često puta nas zaboli i to kada nas
ljudi ne prihvate onako kako mi o sebi misli-
mo. Oni gledaju drugačije pa nas to smeta, mi
bismo htjeli namjestiti da smo drugačiji a ni-
samo. Onda nas, također, zaboli i ono kada ne-
mamo što bismo željeli. Često, možda najčešće
patimo zbog toga. Ne znamo uživati u onome
što imamo, niti Bogu zahvaljivati za ono što
imamo, nego uvijek patimo za onim što nema-
mo. I kada izgubimo i ono što smo imali onda
tek vidimo što smo imali. Tako čovjek u sebi
nosi jednu muku, bol, a bol dolazi najčešće ka-
da čovjek izgubi voljeno biće, bilo da je bolest,
da je smrt ili da se otuđi. Jednostavno iz nep-
oznatog razloga, onog za koga smo se molili,
za koga smo se žrtvovali on to sve prezre, ode
ili Bog ga uzme. Kada stojimo pred smrću
često zaboravljamo da je Bog gospodar života
jer on nam je darovao život i on ima pravo isti
uzeti. Mi to moramo shvatiti. Zato kada dođe
bolest moramo znati da smo krhka bića, i da
bolest nije najtragičnija. Najtragičnije je izgu-
biti vjeru. Zato je možda u životu najvažnije
biti osoba vjere.

Zašto je Marija postala majka utjehe? Sjeća-
te se dobro kada je Marija išla svojoj rodici Eli-
zabeti noseći Isusa pod svojim srcem, Elizabe-
ta joj uskliknu: "Blago tebi jer si povjerovala!"

Tu je veličina Marijina, u njenoj vjeri. U vjeri je
začela i u vjeri ga je rodila, ona je rodila dijete,
ali nije vidjela Boga. Ono dijete koje plače, koje
treba okupati, treba njegovati, to je smrtno di-
jete, ali u tom djetetu je Bog, zato je njezina
vjera bila jaka. Marija je iz te vjere nama donij-
ela utjehu. Jedini koji čovjeku može dati utje-
hu jest onaj koji nam može pomoći da sami se-
be nađemo. Ono pitanje u zemaljskom raju:
"Adame gdje si?", to pitanje trajno odjekuje
„Čovječe, gdje si?“. Izgubio si se u svojim želj-
icama, prohtjevima, planovima, a zaboravio si
da bez mene ne možeš ništa. I to pitanje mora-
mo čuti, a jedino s Isusom možemo odgovori-
ti, jer On nam pomaže da nađemo sebe. On je
učenicima obećao poslati Duha, Duha Branite-
lja, Duha koji će ih upućivati u svu Istinu. Isus
nam daje Duha koji nam pomaže spoznati sa-
moga sebe, prihvatiti samoga sebe, otkriti sm-
isao svoga života, otkriti zašto ovom zemljom
hodim, zašto i trpim, zašto doživljavam i toli-
ko križeva. Neće Isus dati odgovor kakav oče-
kujemo, jer često bismo htjeli da On nama ka-
že: "Eto, radi toga i toga nosiš svoj križ". Tako
Isus ne odgovara. On kaže: "Ako me hoćeš sli-
jediti, odreci se samoga sebe, uzmi svoj križ i
hajde za mnom!" Tako Isus odgovara. I upra-
vo taj Isus donosi utjehu.

Daj nam svoga Duha, Isuse, da otkrijemo da
samo hram Božji. Onaj koji me ljubi k njemu
ćemo svi doći i kod njega se nastaniti. I mi smo
Božje svetište, ovo mjesto je sveto jer je tu po-
seban doticaj s Gospodom. Ovdje posebno mo-
limo mi mladi, ali pravo svetište je ljudsko
srce. Tu, zapravo, mi Boga dodirujemo. Kada
molimo često nije problem u tome da budemo
svjesni da je Bog prisutan, problem je nas upri-
sutniti, jer mi smo odsutni. Tako jedna majka
kaže: "Kad zaboravim što trebam raditi, uz-
mem kronicu i počnem moliti, pa se odmah sj-
etim što trebam raditi!". Jer čim počnemo mo-
liti, odmah imamo stotinu planova u glavi.
Ovo je mjesto sveto baš zato što se tu s Bogom
dodirujemo u svojoj duši, a on je naša utjeha,
utjelovljeni Bog, Krist Raspeti i Uskrsli koji je
obećao: "Ja sam s vama u sve dane do svršetka
svijeta". I što Marija kaže: "Što god vam rekne
učinite!". Danas na poseban način želim ovdje
nama koji smo došli iz pobožnosti, iz vjere, ob-
ratiti pažnju na to da su sve naše krize i nemiri
prvi znaci manjka vjere. Bilo svećenici, bilo
bogoslovi, sjemeništarci, redovnice, mladi,

majke, očevi, bake, djedovi - uvijek, na početku svake krize je kriza vjere. Možemo reći da znamo da Bog postoji. Da, ali to zna i đavao. To nije dosta. Zapravo, potrebno je da to što ja vjerujem upravlja mojim životom. To se zove uvjerenje. Izgraditi nutarnje uvjerenje da ja ne mogu raditi drugačije nego kako mi je moja vjera utisnula u dušu. Kažu da se moramo boriti protiv psovke! Čovjek koji doživljava da je Bog svet, da je Bog bliz, da je Bog njegova utjeha, njemu neće pasti na pamet da mu jezicičina uvrijedi Boga. Sada je potrebno shvatiti, naša borba nije protiv nekoga grijeha izvanjska, borba je izgraditi nutarnje uvjerenje. Kažu da je došla kriza zvanja. Jasno, jer Bog nije na prvom mjestu. Kriza mladih? Jasno, jer Bog nije na prvom mjestu, nego ovaj svjetski duh i trka za užitkom. A onda postaju robovi strasti. Kriza očeva i majki? Oni su se iz vjere i ljubavi uzeli, ali ako ta ljubav ne živi i ne ravna, provalit će iz njih ono ljudsko ili bolje reći neljudsko. Znaite onu staru poslovicu: "Jezik bez kosti, bode do kosti". A oni koji se vole, oni posebno znaju gdje koga mogu raniti. E tu je ta naša kriza. Zato danas posebno molimo Majku

utjehe: Isprosi nam takvu vjeru koja će izgraditi naše uvjerenje, da ja živim iz vjere. Da kada govorim, kada mislim, kada djelujem da sve to održava moj kršćanski identitet - da sam ja katolik. Da ne moram vikati da sam katolik, nego da je to očitljivo iz mog rječnika i mog djelovanja. Sjećam se dobro kada sam, za vrijeme komunizma, bio odgojitelj, pa su mi bogoslovi i sjemeništari pisali pisma u kojima navode: "Brzo su prepoznali da sam bogoslov!", „Po čemu?“, „Ha ja ne psujem a oni svi psuju, odmah su rekli mora da si pop!“.

Poput svetoga Petra, jednostavno, ne možemo sakriti da smo Isusovi, to je naše uvjerenje. Tada ne znači da neće biti poteškoća, ali neće biti takva kriza koja nas lomi i baca u očaj. Zato, Majko utjehe, evo donosimo ti sve te rane, sve boli. Želimo da nam Ti izliječiš te boli, ojačaš našu vjeru. Kada se vratimo kući da osjetimo kako nas nešto nosi kao da smo na krilima. Da se radujemo životu, da se ne bojimo križa, da istinski hrabro idemo naprijed svjedočeći ovom svijetu: Ja sam svjedok nade koja živi iz one utemeljenosti na uskrslog Krista. Amen.

Propovijed na Svetoj misi u župi Svetoga Ivana Krstitelja Podmilačje

23. lipnja 2015.

Mnogopoštovani oče provincijale fra Lovro!
Mnogopoštovani vizitatore fra Iko!
Braćo misnici, dijecezanski i redovnički!
Dragi đakoni!

Braćo i sestre, posebno svi vi koji ste došli iz daleka, koji ste uložili žrtve, na poseban način braćo i sestre dragi bolesnici, draga djeco, ovdje na ovoj lijepoj prodolini Podmilačja i večeras slavimo našeg zaštitnika i zagovornika, svetog Ivana Krstitelja. Riječ Božja koja je navještena ukazuje kako je Bog onaj koji ljude bira, poziva i šalje. U biti nema ni jednog čovjeka na ovoj Zemlji da nije od Boga izabran i sa svakim od nas Bog ima svoj plan. Ali evo na poseban način neke šalje s posebnim zadatkom. Tako je i Ivan Krstitelj rođen s posebnim zadatkom da bude preteča, da pripravi put

Gospodinu. I ne samo da bude preteča, nego da bude korektor javnog mnijenja. Ljudi su uvijek, od prvog grijeha, kroz sva vremena skloni zastranjivanjima i na neki način traže svoje ugodnosti koje katkad krše Božje zapovijedi. Tako je bilo i u Ivanovo vrijeme kad ga je Bog pozvao i poslao da pripravi put Gospodinu. Imao je poseban zadatak da ozdravlja javno mienje koje je bilo bolesno i glavni zadatak bio je poziv na obraćenje. Taj poziv nije vrijedio samo na rijeci Jordanu, nego njegov poziv na obraćenje odjekuje sve do dana današnjeg. Vi ste brojni svjedoci da se čovjek ovdje nekako skrušenije ispovijeda, ovdje se skrušenije kaje, ovdje smo nekako spremniji odreći se grijeha. Evo, to je obraćenje. Taj poziv živi i danas. To znači vratiti se onim vrijednostima

koje je Bog utkao u nas stvaranjem. Jer od samoga stvaranja čovjek u sebi nosi Božji zakon, savjest koja ga upućuje da s Bogom surađuje. Ali na poseban način u nas je utkano krštenje, ta duboka svijest da mi pripadamo Kristu, da smo Kristovi. I zato je posebno važno obraćenje doživjeti kao svijest vlastitog identiteta, vlastitog korijena, pripadnosti, ali i nutarnje slobode od svih onih navezanosti koje su nas učinile da zalutamo, da skrenemo s puta. Ovdje ću u prvom dijelu svoje propovijedi pomalo napraviti jednu refleksiju, osvrst. Sjećam se kad sam bio student, tada se tek pojavila televizija i onda su počeli u pojedinim emisijama govoriti kako je čovječanstvo prenapučeno i da će puknuti zemlja zbog rađanja toliko ljudi. I jednostavno "utuvilo" u glavu ljudima kako će propasti čovječanstvo jer se toliko rađamo. Sada bih se ovdje zaustavio i rekao: Da bi uspio uvjeriti čovjeka u nešto, davao prvo uvjerala čovjeka da ga nema, da ne postoji, a kada to uspije onda slobodnije radi. A tako isto često govore kako nema teorije zavjere. "Nema" je zato da bi se više uspjelo. Ne bih rekao da nema teorije zavjere. Postoje ozbiljne strategije, a jedna od tih je upravo i ta strategija koja je nabijala čovječanstvu kompleks kako je opasno što se toliko rađamo. I što su izmislili? Danas su izmislili "slobodu" savjesti prema njihovu kroju, pa kažu da "imaš pravo" ubiti nerođeno dijete. I ako želite biti moderna država morate donijeti zakon da se smije ubijati nerođeno dijete. I Crkva je tada nazadna, jer brani pravo djeteta. To se toliko uvuklo u javno mnijenje i kad čujete od mene da je to javno mnijenje bolesno, mislim upravo na takvu bolest da se uvjerala čovječanstvo da ima pravo ubijati. Hitlera i nacizam smo zbog planiranoga ubijanja i progonjenja osudili, a donosimo zakone da smijemo ubijati. Onda su vidjeli da plan o abortusu ne uspijeva onako kako su ga zamislili. Što se tada dogodilo? Nakon abortusa dogodile su se i događaju se traume. Psiholozi se muče, jer žene i muškarci koji planiraju i čine abortus kao posljedice nose velike psihičke traume. Kad su vidjeli da ni apaurini ne pomažu u tome, onda su smislili pilulu ili nekakvu spiralu ne bili bilo što manje rađanja. A kada su vidjeli da i to donosi psihičke traume, koje ovdje ne želim nabrajati jer to nije moja struka. Međutim, itekako se susrećem s ljudima koji dolaze sa svojim jadima i traumama.

Tada vidim kakve su to posljedice. Nije njih briga ima li posljedica ili nema. Tako je i Kina potom donijela zakon da ni jedan bračni par ne smije roditi više od jedno ili dvoje djece. I kažnjavala je i kažnjava "prestupnike". Da, Hitlera i naciste i mnoge zločince su s pravom osudili, ali svoja isplanirana i izvršena ubojstva ne osuđuju. Eto zašto je bolesno javno mnijenje. Teško je nositi se s tim posljedicama koje donosi upravo to bolesno mnijenje koje urušava čovječanstvo. Stara narodna poslovice kaže: "Tko prirodu remeti, priroda mu se osveti". A onda kada su vidjeli da ni to ne uspijeva baš po planu, tada su ponovno "u ime slobode" krenuli u uništavanje obitelji. A obitelj je Božje gnijezdo, sveto gnijezdo čovječanstva. Plan im je to razrušiti, propagirati razvratnost i ideju kako čovjek ima pravo uživati bez zakona i odgovornosti. Pa su tako izmislili i podupirali takozvane "istospolne brakove", "gay parade" i sve to ozakonili.

Da vam još jednu stvar direktno kažem, a to ne govorim napamet. Kada koja medijska kuća upadne u krizu, onda se pojave ti "apostoli" koji kažu: "Mi ćemo vam pomoći da izađete iz krize, ali morate propagirati istospolne brakove, gay parade itd." Jasno, kada su ljudi pohlepni za parom, tad će sve pogaziti, pa i svoja vlastita uvjerenja i vrijednosti. I kad sam takvima rekao da rade protiv Božjeg zakona, oni su se samo nasmijali.

Govoreći ovdje o svetom Ivanu Krstitelju, treba reći da je upravo taj čovjek ukazivao na potrebu ozdravljanja javnog mnijenja. Treba grijeh osuditi, a čovjeka spasiti. Čuli smo kako Papa neustrašivo upozorava na planiranje ratova od strane pojedinaca, samo zato što trebaju prodavati oružje, samo zato što žele zaradivati. To što mladi ljudi ginu ne brine ih, jer "ionako nas je previše" i "treba to čovječanstvo smanjiti". Vidite kako je bolesno javno mnijenje. Ivan Krstitelj bi sada ne na Jordanu, nego ovdje na Vrbasu progovorio: "Vi koji ste tu ne dajte uništiti savjest, ne dajte da vam otmu nadu!". Kako papa Franjo poručuje: "Ne dajte da netko drugi umjesto vas misli!". Zato ovdje i sada želimo istinski doživjeti obraćenje. U kojem smislu? Vrednovanjem Božjeg zakona, naravnog zakona i da to ugradimo u svoje životno uvjerenje. Jer što je istinski prava vjera? To je vjera koju Papa u novoj enciklici naglašava, to je čovjek koji istinski s Bogom surađuje

i koji istinski poštuje darove Božje prirode. Nije tek tako izmišljeno da treba zastupati i imati ekološku svijest, jer treba poštivati prirodu koja je dar Božji. I to treba utkati u svaku osobu. Kad Papa poziva da svjetske sile shvate da klimatske promjene ovise od njihove arogancije, onda kažu da se Papa "miješa u politiku". Pa i miješa se, jer stalo mu je do dobra čovjeka i čovječanstva.

Zelimo pripremiti put Gospodinu, da Isusa ne istjeramo sa Zemlje. On se utjelovio, rodio, umro, uskrsnuo i trajno obećao biti s nama. I mi smo se ovdje okupili da nas sveti Ivan Krstitelj povede Isusu, da otkrijemo te prave vrijednosti koje liječe ljudsku dušu, ljudsko srce, kako bismo mi onda s tom vjerom bili sposobni liječiti javno mnijenje. Da nam ne oduzmu razum, nego da svojim razumom mislimo. Davno sam rekao na početku teških ratnih događanja: "Ne o nama bez nas". Bilo kao osoba, bilo kao narod, mi imamo pravo reći što mislimo, zastupati dostojanstvo čovjeka, zastupati ono što je Bog dao čovjeku. Zato braćo i sestre, neka nas ovo naše hodočašće i okupljanje u predvečerje svetkovine rođenja Ivana Krstitelja sve ojača u vjeri. Da se svatko od nas vrati kući ojačan, ohrabren, spreman suočiti se sa svim izazovima života. Baš kako Papa neki dan reče mladima: "Ne bojte se ići protiv struje!" I ja, sebi i vama velim, kako čusmo i u Prvom čitanju: "Ne bojte se". Neka nam Gospodin očisti i srce i usne da naša riječ bude borba za istinu, borba za prava, borba za dostojanstvo. Jer želimo obnoviti to dostojanstvo djece Božje, zato se ispovijedamo, zato se kajemo, zato se i obraćamo kako bismo ponijeli utjehu Božju u svojoj duši, u svoje kuće. Vama dragi bolesnici koji trpate želim reći: Vaša strpljivost u bolesti je blagoslov, blagoslov za Crkvu. Vi ste trpeća Crkva koja prikazuje svoju žrtvu. Vi na svom bolesničkom krevetu, na svojim kolicima slavite Svetu misu, prikazujete svoju žrtvu, sjedinjujete je s Kristovom žrtvom. Zato je vaša strpljivost blagoslov. Molite Boga da vam dadne nutarnju utjehu da tu žrtvu možete prikazati. Davno je rečeno da se zdrav bolesnu ne razumije i ne može se uživjeti u trpljenja bolesnika, ali vam izražavam svoju blizinu

i znam što znači vaše trpljenje. Neka vam Gospodin, po zagovoru svetoga Ive, udjeli tu hrabrost, strpljivost, nutarnju utjehu da vaš krevet i vaša kolica budu oltar na kojem s Isusom prikazujete svoju žrtvu. Ali ne samo vi, nego svi vaši koji vas poslužuju, bilo roditelji bilo najbliži, neka i vas Bog krijepi da se ne umorite ljubav iskazati, Bog će to blagosloviti. Blagoslovit će vašu žrtvu posluživanja potrebnog u bolesti. Neka Bog i vas krijepi strpljivošću da možete strpljivo biti od usluge, od potrebe. Sjećam se jedne zgrade kada sam bio župnik, kada je jedan teško bolestan čovjek na postelji jednog trenutka dodijao ukućanima, pa su mu nešto prigovorili. Bolesnik s kreveta im tada reče: "Ne dao tebi Bog, ovo što ja imam!". Mi ne znamo Bogu zahvaliti za ono što imamo, uvijek jaučemo za onim što nemamo. Zato večeras znajmo reći: Hvala Ti Bože na tomu što još mogu hodati, i na tomu da smo mogli doći ovdje u svetište svetog Ive. I zato sveti Ivo koji je ozdravljao javno mnijenje, neka ozdravi i naše mišljenje, naš pristup i bolesti i bolesniku, pristup bližnjemu i svakomu koji živi. Jer ne znamo koja je gora bolest, ona na tijelu ili ono zatrovano srce, zatrovano mržnjom i gorčinom. Ne znam koja je bolest gora. Zato, sveti Ivo, izmoli nam da oslobodimo srce od svake mržnje i gorčine, da se vratimo kući oduševljeni s Božjom ljubavlju, i daj nam da znamo imati srca jedni za druge. I pomozite nam kada susretnemo potrebnoga da se sjetimo kako nismo nimalo zaslužni da nismo umjesto njega u tami. Zato neka u nama proradi ta vjerna ljubav, da svoju vjeru svjedočimo i da tu vjeru ugradimo u javno mnijenje. Da se vidi kako u ovoj Zemlji žive katolici koji s Bogom računaju. Jučer sam dobio od Pape pismo gdje zahvaljuje za srdačnost hodočasnika na susretu u Sarajevu, i napisao je: "Divim se vjeri koju sam doživio među vama". Evo tu vjeru svjedočimo svaki dan: mi katolici živimo tu, želimo ostati tu, živjeti svoju vjeru i na korijenima svojih otaca i mi želimo namrijeti vjeru budućim pokoljenjima. Amen.

Proslavljen patron i 125. obljetnica djelovanja Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu

Sarajevo, 25. ožujak 2015.

Vrhbosansko bogoslovno sjemenište u Sarajevu (VBS) svečano je proslavilo svoj patron na svetkovinu Blagovijesti, 25. ožujka 2015. i obilježilo 125 obljetnicu djelovanja ove institucije Vrhbosanske nadbiskupije.

U ime svih poglavara i cijele bogoslovne zajednice, rektor VBS-a preč. Josip Knežević zaželio je dobrodošlicu na prigodnu akademiju u dvorani Pavla VI. nadbiskupu metropolitu vrhbosanskom kardinalu Vinku Puljiću, pomoćnom biskupu vrhbosanskom mons. dr. Peri Sudaru, poglavarima, profesorima Katoličkog bogoslovnog fakulteta, svećenicima na drugim službama, časnim sestrama i svim gostima. Posebno je pozdravio roditelje bogoslova Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa koji su na ovu svetkovinu došli u Sarajevo.

Pod vodstvom dugogodišnjeg kazališnog radnika i glumca Drage Buke, bogoslovi su kroz slajdove i tekst zorno prikazali 125 godina djelovanja Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa od početaka u Travniku preko izgradnje zgrade u Sarajevu, njezine djelomične nacionalizacije, ponovne kupovine vlastite zgrade i njezine obnove, izbjeglištva u ratnim vremenima u Bolu pa do današnjih dana. S posebnom radošću spomenut je dan 12. travnja 1997. kada je u tom zdanju boravio sveti papa Ivan Pavao II.

U svom obraćanju kardinal Puljić je uputio čestitku Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu za 125. ljeta postojanja i djelovanja ističući da je to veliki dar ne samo za mjesnu nego i za krajevnu Crkvu u Bosni i Hercegovini. Kazao je kako imaju razloga zahvaliti Bogu za brojne generacije koje su se u tom zdanju pripremale za svoju svećeničku službu. Čestitao je i patron svim ukućanima naglašavajući da se na Blagovijest osjećaju svečanije i radosnije jer je među njima blaga vijest.

Kardinal Puljić se posebno obratio roditeljima bogoslova zahvaljujući im što su donijeli na svijet svećeničke kandidate. „Ni ovog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu ni onog dječaćkog u Travniku ne bi bilo bez obitelji koja je prvo sje-

menište. Što se srcem prenese, to se i srca hvata, a u sjemeništu se samo nadograđuje“, kazao je kardinal Puljić ističući kako bi htio vratiti vrednovanje obitelji. Zamolio je roditelje da ne nagovaraju svoje sinove da budu svećenici nego da vole Boga i Crkvu te poštuju duhovna zvanja što će biti dovoljno da oni, koje Bog pozove, odazovu se Božjem pozivu. Naglasio je da roditeljska potpora djeci u duhovnom zvanju nikad ne završava pa ni nakon smrti.

Tijekom akademije nastupio je bogoslovski Tamburaški sastav i Bogoslovski zbor: „Stjepan Hadrović“ pod ravnanjem vlč. Marka Stanušića te Zbor VBS-a „Koralisti“.

Nakon akademije svi su pošli u sjemenišnu crkvu sv. Ćirila i Metoda na svečanu Euharistiju koju je predslavio kardinal Puljić u zajedništvu biskupa Sudara i uz suslavlje tridesetak svećenika.

Uvodeći u Misno slavlje kardinal Puljić je pozvao sve nazočne da na patron Blagovijesti mole za bogoslovnu zajednicu, osobito za kandidate koji će tijekom Mise primiti službe kandidata za đakoniat i prezbiterat, lektorata i akolitata, kako bi njihova služba bila jasan stav pred Gospodinom u Crkvi.

Na početku prigodne propovijedi kardinal Puljić je, osvrćući se na 125. obljetnicu postojanja Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa, podsjetio da se ovu instituciju rado naziva „časna ustanova sluge Božjega Josipa Stadlera“. „Ponosni smo na tog prvog nadbiskupa, koji je tako ponizno, a tako vjerno upravo ugradio sebe, stvarajući strukturu ove Crkve. 125. ljeta ova Bogoslovija odgaja buduće svećenike, ne samo za Vrhbosansku nadbiskupiju, nego i krajevnu Crkvu i šire“, kazao je kardinal Puljić prisjetivši se potom i brojnih odgojitelja i profesora koji su sebe također ugradili u ovu instituciju, ali i bogoslova, koji su „iz ovoga krila“ izišli kao svećenici i služili Crkvi. Spomenuo se i svih dobročinitelja koji su, počevši od gradnje pa do uzdržavanja, pomagali da „ova časna ustanova može izvršiti poslanje“ na kojima

je naposljetku zahvalio i Bogu ističući da je doprinosom mnogih omogućeno „da i danas ova kuća, ova institucija istinski bude obitelj koja odgaja i formira buduće svećenike“.

Govoreći potom o svetkovini Blagovijesti iz osobne perspektive vjernika, kazao je da je to najveće otajstvo vjere. „Sve drugo izvodimo iz ovog otajstva: I Božić, i Uskrs i sve drugo. Za mene je to utjelovljenje najdublje otajstvo vjere pred kojim pamet staje, ali srce se klanja. Divimo se toj Božjoj poniznosti kojom uzima naše smrtno tijelo pod srcem jedne nazaretske djevojke da bi nama bio bliz, sličan, da bi mogao trpjeti, iskusiti sve kušnje osim grijeha i tako nam vratio dostojanstvo djeteta Božjega. Dakle, posebnim jednim osjećajem, kad god na to pomislim u meni treperi neshvaćanje. U tom trenutku svemir je drugačiji jer Svemogućići postaje dijete pod srcem Marijinim“, ustvrdio je kardinal Puljić koji je dodao da ga posebno dojmila Marijina raspoloživost za Božje djelo. „Obična nazaretska djevojka... Jest da ju je Bog spremao, ali nije joj oduzeo slobodnu volju“, podsjetio je kardinal Puljić izrazivši divljenje dubini njene vjere u kojoj je u pozdravu anđelovom prepoznala volju Božju i izgovorila „Evo me!“

U tom duhu progovorio je kandidatima za službe đakonata, lektorata i akolitata. Posvijestio je da je bit za svećenika prihvaćanje izvršavanja volje Božje, te da provođenje samo svoje volje ne vodi do sreće, već do frustracije i okrivljivanja drugih. „Svećenik koji je raspoloživ za Božje djelo – Božju volju vršiti – u njemu je uvijek jedna energija pozitivna, jedan polet. Pa i onda kad sagriješi... „Bože, nisam te ostavio evo me!“, kazao je kardinal Puljić potičući kandidate da ih Marijin stav sav usmjeri ka ostvarenju. Kandidatima za lektorat posvijestio je da im Crkva daje istu riječ koju je anđeo dao Mariji: „Riječ je tijelom postala“.

„I vama daje tu Božju riječ, sada je uime Crkve čitajte! Dosad ste je čitali kao vjernici, proučavali, usvajali... Danas to činite uime Crkve. To znači, više nisi sam, Crkva je s tobom, kad čitaš tu Božju riječ. Pokušaj je čitati poput Marije, prihvatiti je“, riječi su kardinala Puljića. Budućim akolitima, koji će služiti oltaru i dijeliti pričest, posvijestio je da služenje tijela Kristovog ima višestruko značenje. „Poput Marije, stojim pred tajnom njezine vjere da je ona, kad je rodila to dijete, u tom tijelu vidjela svoga Boga. To je za mene duboka tajna vjere, Marijina vjera. Dijete plače, dijete treba opremiti, nahraniti... Ja tu stanem i divim se Marijinoj vjeri. Evo, tom tijelu ćete služiti, Kristu, koji okuplja narod Božji u svoje mistično tijelo. Vi ćete to tijelo dodirivati, a dobro znate kako je ona žena – samo haljina da dodirne – ozdravila. Vi ćete ga primati, drugima dijeliti. Služite tom tijelu poput Marije – s vjerom“, poticaj je kardinala Puljića.

Potom je kardinal Puljić bogoslovima podijelio službe. Među kandidate za đakonat i prezbiterat primljeni su: kandidat Banjolučke biskupije Mario Grbavac te vrhbosanski kandidati Ivan Injić, Mario Jurišić, Juro Juroš i Stipica Lešić te kandidat Kotorske biskupije Željko Pasković. Službu lektorata primili su bogoslov Đakovačko-osječke nadbiskupije Josip Erjavac i vrhbosanski bogoslov Davor Madžarević. Službu akolitata primili su vrhbosanski bogoslovi: Ivan Ivančević, Dražen Kustura, Marko Slišković i Anto Zubak.

Tijekom Mise liturgijsko pjevanje animirao je Bogoslovski zbor „Stjepan Hadrović“ pod ravnanjem vlč. Marka Stanušića.

Nakon Misnog slavlja uslijedio je zajednički objed u bogoslovskoj blagovaonici i upriličen razgovor poglavara s roditeljima bogoslova.

(kta)

Blagoslov kamena temeljca Doma za starije i nemoćne osobe – Dr. Ivan Evandelist Šarić

Kiseljak, 13. travanj 2015.

Caritas Vrhbosanske nadbiskupije je u subotu, 11. travnja 2015. službeno započeo s izgradnjom Doma za starije i nemoćne osobe - Dr. Ivan Evandelist Šarić, Kiseljak - Lug.

Blagoslov kamena temeljca i otvorenje rado-va udijelio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić. Ovom radosnom činu nazočio je i mons. dr. Alois Schwarz, biskup iz Klagenfurta čija je delegacija iz ove partnerske biskupije proteklog vikenda boravila u posjetu Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Uz domaćeg župnika, preč. Marka Perića, dekana kreševskog, činu blagoslova svjedočili su i generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije mr. Luka Tunjić, zatim mons. Bosiljko Rajić, ravnatelj Caritasa BK BiH, kanonici iz Ordinarijata mons. Ante Meštrović i prof. dr. Darko Tomašević, kancelar Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Mladen Kalfić kao i odgojitelji iz Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu na čelu s rektorom mr. vlč. Josipom Kneževćim kao i ostali svećenici i časne sestre iz Gromiljaka i Sarajeva.

Obredu blagoslova kamena temeljca uz već spomenutu delegaciju iz biskupije Klagenfurt nazočili su i Hrvati iz Mađarske koji su bili gosti općine Kiseljak, zatim druge osobe iz društvenog i političkog života županije Središnja Bosna na čelu s načelnikom Kiseljaka gosp. Mladenom Mišurićem-Ramljakom te privrednici iz kiseljačkog kraja. Hrvatski Veleposlanik iz Sarajeva također je poslao svoga predstavnika koji je prisustvovao ovom događaju..

Ravnatelj Caritasa vlč. Mirko Šimić je u svom obraćanju pozdravio sve nazočne i zaželio im dobrodošlicu u mjesto Lug koje pripada župi Gromiljak. Naglasio je da Caritas Vrhbosanske nadbiskupije u svojim socijalnim aktivnostima osluškuje potrebe ljudi u Vrhbosanskoj nadbiskupiji te da će uložiti materijalna sredstva i napore kako bi izgradili suvremeni objekt za dostojan smještaj starijih i nemoćnih osoba s prostora Središnje Bosne, Sarajeva i os-

talih krajeva u Bosni i Hercegovini. Od lokalne zajednice odnosno općine Kiseljak i županije Središnja Bosna očekuje se iskrenu suradnju i potporu u ovom projektu budući da Caritas Vrhbosanske nadbiskupije na ovaj način želi doprinijeti i smanjenju nezaposlenosti u zemlji odnosno zapošljavanju ljudi iz ovih krajeva. „Vjerujemo da u tom smislu nećemo imati smetnji i poteškoća jer je ovo projekt koji je od općeg dobra i javnog interesa za sve ljude u općini Kiseljak i županiji Središnja Bosna“, kazao je vlč. Šimić. U Povelji koja je umetnuta u kamen temeljac među ostalim stoji da će ovo zdanje nositi ime po drugom Vrhbosanskom nadbiskupu dr. Ivanu Evandelistu Šariću koji je ujedno i utemeljio Caritas Vrhbosanske nadbiskupije davne 1931. godine.

U prigodnoj homiliji kardinal Puljić je među ostalim naglasio je da je sve više starih i osamljenih i u BiH. Često su prepušteni sami sebi budući da su djeca negdje daleko. Naglasio je da je naša dužnost i briga skrbiti za takve osobe. Isus je umirući na križu svoju majku povjerio učeniku Ivanu čime nam je dao primjer da se i mi moramo zauzeti za one koji su naši. Jedno ovakvo zdanje će biti blagoslov za sve žitelje ovog kraja.

Na lokaciji u Lugu Caritas Vrhbosanske nadbiskupije posjeduje ca 1 ha zemljišta koje će biti upotrijebljeno za izgradnju doma. Smještajni kapaciteti prema sadašnjem idejnom rješenju i planu omogućili bi boravak u ovoj ustanovi za otprilike 100 osoba. Sama lokacija nalazi se na svojevrsnoj tromeđi cesta Kiseljak-Fojnica-Busovača čime će postati pristupačna i bliza svim budućim korisnicima ove ustanove. Neka Gospodin svojim blagoslov prati naša dobra djela i neka nas podrži u nastojanju oko dobra za čovjeka u potrebi.

(ktal/caritas vn)

Održan XIII. susret liturgijskih zborova Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, 19. travanj 2015.

XIII. susret liturgijskih zborova Vrhbosanske nadbiskupije održan je, 18. travnja 2015. u sarajevskoj katedrali Srca Isusova, a sudjelovalo je jedanaest zborova iz iz raznih dijelova nadbiskupije.

Susret je započeo svečanim Euharistijskim slavljem kojem je predsjedao delegat nadbiskupa meropolita vrhbosanskog kardinala Vinca Puljića mons. Ante Meštrović, vrhbosanski kanonik, uz koncelebraciju profesora liturgijske glazbe na Franjevačkoj teologiji fra Slavka Topića te rektora, vicerektora i duhovnika Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa preč. Josipa Kneževića, vlč. Marka Mikića i vlč. Josipa Kajinića te vareškog župnog vikara fra Tomislava Svetinovića i asistenciju đakona vlč. Vedrana Lešića. Na početku propovijedi mons. Meštrović je podsjetio da je II. Vatikanski sabor karakterističan i po tome što po prvi put jedan ekumenski koncil raspravljao o liturgiji o svoj njezinoj opširnosti ističući da je objavljivanje saborske konstitucije „Sacrosanctum Concilium“ o svetoj liturgiji i crkvenoj glazbi povijesni iskorak. „U želji da Božji puk aktivno poveže s izvorom duhovnog života, žrtvom sv. mise, II. Vatikanski sabor je dozvolio uporabu živoga narodnog jezika u liturgiji, što je vjekovima bilo zabranjeno. Preporučio je i naredio da se obnovi i brižljivo njeguje liturgijsko pučko pjevanje kao što je to bilo u prvim kršćanskim vremenima“, kazao je mons. Meštrović. Dodao je da Instrukcija „Musicam sacram“, od 5. ožujka 1967. ističe da pjevački zborovi trebaju podržavati pjevanje vjernika i pomagati im da mogu aktivno sudjelovati kod liturgijskih svečanosti. „Tijekom pedeset godina nakon sabora u Vrhbosanskoj nadbiskupiji na tom području liturgijskog pjevanja uporno se i marljivo radilo. Svoj obol su dali vrhbosanski nadbiskupi koji su odgovorni za provođenje saborskih smjernica, Franjevačka teolo-

gija u Nedžarićima, Vrhbosansko bogoslovno sjemenište i Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu sa svojim odgojiteljima i profesorima, sjemeništa u Travniku i Visokom, svećenici po župama te zajednice časnih sestara koje djeluju na području nadbiskupije, posebno koje su u pastoralu. Tu svakako spadaju susreti liturgijskih zborova Vrhbosanske nadbiskupije ovdje u katedrali Srca Isusova. Za njih imaju ogromne zasluge sadašnji nadbiskup kardinal Vinko Puljić i vlč. Marko Stanušić, profesor na KBF-u, kojem posebno zahvaljujem. Župnici, časne sestre, voditelji zborova, orguljaši i članovi pjevačkih zborova, svi zaslužujete pohvalu, ali i poticaj za daljnji nesebičan i ustrajan rad“, rekao je mons. Meštrović.

Tijekom Mise zajedno su pjevali svi okupljeni zborovi pod ravnanjem vlč. Marka Stanušića dok je orgulje svirao gospodin Danijel Žontar. Nakon Mise uslijedio je koncert na kojem su svi okupljeni zborovi otpjevali po dvije liturgijske višeglasne popijevke.

Inicijator ovog okupljanja vlč. Marko Stanušić je na kraju zahvalio svim članovima zborova na čelu s njihovim voditeljima i župnicima za njihov dolazak, vježbanje i pjevanje u njihovim župama odnosno crkvenim institucijama te ih ohrabrio da lijepim i skladnim pjevanjem nastave davati hvalu Bogu na dobro zajednica u kojima žive. Još jednom ih je pozvao na radosno sudjelovanje na svečanom Euharistijskom slavlju, 6. lipnja 2015. na olimpijskom stadionu Koševo na susretu sa Svetim Ocem Franjom. Voditeljima zborova predao je i prigradne zahvalnice za sudjelovanje na ovom susretu.

Susret je završen zajedničkom okrpjom i druženjem uz harmoniku, kolo i pjesmu u Svećeničkom domu Vrhbosanske nadbiskupije.

Redovnici i redovnice iz BiH na otvaranju svibanjskih pobožnosti u Olovu

Svečanim Misnim slavljem, 1. svibnja 2015. započele su svibanjske pobožnosti u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Također je, na inicijativu nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, Konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica u BiH toga dana organizirala susret redovnika i redovnica Bosne i Hercegovine u ovom svetištu Majke Božje u Olovu koji je započeo ovom Euharistijom

Svečanu Euharistiju, koja je započela procesijom s čudotvornom slikom Gospe Olovske, predslavio je nadbiskup metropolit vrhbosanski Vinko Puljić uz koncelebraciju provincijala Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Lovre Gavrana i većeg broja svećenika među kojima je bio i vizitator ove Provincije fra Iko Skoko.

Dobrodošlicu kardinalu Puljiću, provincijalu fra Lovri, svećenicima i redovnicima te brojnim redovnicama raznih kongregacija, bogoslovima i brojnim drugim hodočasnicima okupljenim iz raznih krajeva zaželio je čuvar svetišta fra Ilija Božić. Pozdravio je i sve slušatelje Hrvatskog Radija Bobovac, Hrvatskog Radija Herceg Bosne i Radija Marija koji su bili uključeni u Svetu misu putem radio valova. „Kao i svake godine braćo i sestre, svi smo došli Majci Božjoj da se molimo za sebe za svoje potrebe, radosti, boli, za sve svoje najmilije i najdraže, za dobrotu, pravednost i jednakopravnost svih ljudi u BiH, ali i za sve ljude od politike koji nas vode u ovoj našoj državi i domovini BiH, za mir u svijetu koji je prijeko potreban posebno kako pratimo u medijima u arapskom svijetu, za poginule i unesrećene u nedavnom zemljotresu u Nepal. I nadam se i želim i znam da će nas naša nebeska Majka Gospa Olovska čuti i sve naše današnje ali i sve naše molitve tijekom ovog mjeseca svibnja čuti i uslišati i da će nas uvijek svojim zagovorom pomagati i pratiti. Također neka po našim molitvama Majka Božja prati i našeg svetog Oca papu Franju koji će nam slijedećeg mjeseca, ako Bog da, doći i pohoditi našu domovinu Bosnu i Hercegovinu. Neka njegov dolazak nama protekne u miru, radosti i molitvi“, zaželio je fra Ilija koji je na kraju Mise zahvalio brojnim dobrim ljudima i raznim insti-

tucijama koji su na razne načine pomogli u organiziranju ove proslave.

Pozdrav kardinalu Puljiću i svima nazočnima uputio je i provincijal fra Lovro napomenuvši da se, osim brojnih vjernika koji svake godine dolaze u Gospino svetište, okupio i velik broj redovnika i redovnica BiH povodom Godine posvećenog života. „A ako je itko bio Bogu potpuno posvećen, onda je to bila Blažena Djevica Marija, čiji mjesec upravo započinjemo - a uz nju i sv. Josip, kojega danas također slavimo, kao sv. Josipa Radnika. Ugledajmo se u njih i posvetimo se Bogu potpuno, kao i oni! Kao što to i dolikuje Godini posvećenog života, ovdje smo zato da se zahvalimo Gospodinu za sve njegove darove, koje nam je do sad dao, počevši od dara života i našeg životnog poziva, pa sve do najobičnijih svagdanjih darova, kao što je ovaj lijepi proljetni, svibanjski dan i ovaj divni vjernički skup. Ovdje smo i zato da radosno i oduševljeno živimo ovaj trenutak svoga života i poziva i da tu životnu i vjerničku radost prenosimo i na druge ljude. Ovdje smo konačno i zato da posvjedočimo svoju duboku i nepokolebljivu vjerničku nadu u našu sretnu budućnost u zajedništvu s našim uskrslim Gospodinom Isusom Kristom, koji svojom smrću i uskrsnućem nadvlada ne samo grijeh, sotonu i sve paklene sile, nego i samu smrt“, kazao je fra Lovro.

U prigodnoj propovijedi kardinal Puljić je kazao da su se okupili u Gospodinom svetištu u Olovu kao djeca; Božja djeca, Marijina djeca. „Dijete dolazi majci s povjerenjem i sigurnošću; s osjećajem da će biti prihvaćen. Današnjem čovjeku treba taj osjećaj da smo prihvaćeni, da smo voljeni. I zato smo došli našoj nebeskoj Majci kao njezina djeca, donoseći sebe, svoje muke, tjeskobe, poteškoće, svoje neizvjesnosti i svoje strahove koje joj povjeravamo. Lijep je to osjećaj. Svako od nas ima osjećaj sigurnosti i prihvaćenosti: prihvaćen/a sam jer me Majka voli“, kazao je kardinal Puljić ističući da svima Marija i danas poručuje ono što je rekla slugama na svadbi u Kani Galilejskoj, a to je da učine sve što im Isus kaže. „Želimo od Marije naučiti kako Božju riječ čuti, kako je

prihvatiti, kako je živjeti. Evo, danas nju posebno molimo zazivajući je: uzroče naše radosti. Čuli smo se u evanđelju kako se Elizabeta obradovala kad ju je Marija pozdravila...; obradovala se jer Marija nosi Isusa. I zaigra, kaže Evandjelje, čedo pod njezinim srcem. Evo, tu je uzrok naše radosti. Ona nam je Isusa darovala. A On je Jedini koji nas može otkupiti, spasiti, utješiti, upravo, izliječiti naše rane. Zato je ona uzrok naše radosti. Nama donosi Isusa i, čim vidimo njezin lik s Isusom, to je zapravo izvor utjehe, izvor radosti“, rekao je kardinal Puljić. Napominjući da je zamolio redovnike i redovnice u BiH da se na poseban način toga dana okupe u Olovu u okviru Godine posvećenog života koja je u tijeku, kardinal Puljić je kazao da živjeti posvećeni život znači, poput Marije, biti primjer kako Božju riječ čuti, Božju volju vršiti i Božju svjedočiti. „A vas, vjernike, želim podsjetiti da je Isus zapovjedio da molimo za duhovna zvanja. I zato želimo moliti jedni za druge. Mi, koji smo pošli za Isusom slijediti ga izbliza, želimo moliti za vas da vam budemo svjedoci, primjer, a vi za nas, da ne zakažemo nego se stvarno ostvarimo u tome... U prvom redu, posvećeni život je proročki život. Po svom posvećenju, predanju u ruke Božje i prihvaćanju riječi Božje poput Marije, oni su proroci. Oni navještaju: ima život i osim ovog zemaljskog života, život vječni, kraljevstvo Božje. U ovom zemaljskom životu sigurno je blagoslov bračni život, obiteljski život. Toga se odričemo da zasvjedočimo vječni život. I zato, u prvom redu, posvećeni život je proročki život jer naviješta onaj vječni život, život poslije smrti u kraljevstvu Božjem. Zato je potrebno predanje i ustrajnost“, istaknuo je kardinal Puljić.

Liturgijsko pjevanje animirao je zbor Franjevačke teologije u Sarajevu „Fra Nenad Dujić“.

Ministarstvo obrane BiH, vojska, „Kruh sv. Ante“ te dobročinitelji iz Vareša i Olova pobrinuli su se da svi nazočni za ručak imaju vojnički grah.

Nakon Euharistijskog slavlja uslijedilo je predstavljanje redovničkih zajednica, a nastupio je i VIS „Jukić“ s Franjevačke teologije u Sarajevu.

Fra Ilija Božić je nazočnima ukratko predstavio povijest Gospinog svetišta u Olovu: Crkve-svetišta ili crkve-prošteništa, kojima dolaze hodočasnici, i prije su se činjenično razl-

ikovale od ostalih crkava. S novim crkvenim zakonikom to je i pravno utvrđeno (kan. 1230-1234). Crkva Gospe olovske je takvo svetište: sada se ono ubraja u najstarija marijanska svetišta u ovom dijelu Balkana, a svakako je najstarije u Hrvata katolika. Prvi podatak o dolasku frataru u Olovu je iz 1380. godine, a prvi podatak koji ukazuje na to da je olovska crkva narodno svetište, jest zabilješka u dubrovačkom ljetopisu za 10. travnja 1454. i glasi: „ .... izmiri se Herceg Stjepan s Dubrovnikom, sa ženom Jelenom, sinom Vladislavom te sa svojim zetom, bosanskim kraljem. Ovom se izmiranju obradovaše oba zeta, a obje kćeri njegove, Katarina i Marija, poslaše darove Gospinoj crkvi u Olovo“. Povjesničar fra Dominik Mandić, vrlo dobar poznavalac prošlosti Bosne i Hercegovine, usuđuje se ustvrditi: „Brzo nakon osnutka, olovska crkva je postala najglasovitije svetište Marijino u hrvatskim zemljama“. Za osvajanja Bosne po Turcima, olovska crkva i samostan nisu stradali. Crkva je stajala još 240 godina (do 02. kolovoza 1704. kada je skupa sa samostanom i zapaljena) i, koliko se zna, baš kroz to vrijeme hodočasnička je aktivnost postigla vrhunac. Franjo Varadinac, u djelu „Pastor bonus“ objavljenom u Mlecima 1679. godine, svjedoči: „Olovskoj Gospi hodočaste ne samo katolici iz Bosne i Dalmacije, nego i inovjerci iz Bugarske, Srbije i Albanije, i to radi čudesnih ozdravljenja. Tri mjeseca traje sezona za hodočasnike a vrhunac je svečanost na Veliku Gospu. Uoči blagdana, na sam blagdan pred podne i navečer propovijedaju po dva propovjednika, jedan u crkvi, drugi pred crkvom. Redovito dolazi bosanski biskup i osobno propovijeda. Svi se katolici-hodočasnici ispovijede i pričeste; i to javno pred crkvom naočigled Turaka. Osmanlijske vlasti znadu za svečanost i uvažavaju je: propisano je da gvardijan službeno najavi svečanost civilnoj vlasti i zatraži janjičarsku stražu koja će čuvati red“. Ovo crkveno zdanje je završeno 1933., kule uz crkvu 1973. i za njega je najzaslužniji fra Lujo Zloušić, koji se nadljudskim naporima trudio često dolaziti pa i pješice iz Visokog gdje je bio profesor da bi sa radnicima i oskudnim financijskim sredstvima napravio crkvu. Projektant crkve je Karlo Paržik i nažalost njegov projekt nikad nije u cijelosti završen. Tijekom vremena to je rezultiralo pukotinama na crkvi koje se iz dana u dan pojačavaju. U tijeku su monitorinzi na

crkvi i nadamo se ove godine konačnim rezultatima što se sa ovom Olovskom Gospinom crkvom događa da bismo potom mogli pristupiti i prijeko potrebnoj sanaciji. Od 2010. godine ova crkva je proglašena i nacionalnim spo-

menikom kulture u BiH i u temeljima iste se nalazi i grob, ne zna se točno gdje, prvog pisca bosanske povijesti ali i oca bosanske književnosti fra Matije Divkovića.

(kta)

Studija o Papinu primatu

Sredinom svibnja 2015. iz tiska je izašla još jedna knjiga u izdanju Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu, te suizdanju Glasa Koncila iz Zagreba. Knjiga je autorski uradak redovitog profesora na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu prof. dr. sc. Nike Ikića a nosi naslov: „**Petrovska služba: stijena jedinstva i kamen spoticanja**“. **Povijesno-teološki, biblijsko-dogmatski i ekumenski pogledi**. Knjiga na 274 stranice problematizira pitanje papina primata.

U predgovoru autor objašnjava kako je došlo do ovog djela: „Od ideje do stvarnosti dalek je i trnovit put. Slikovito rečeno: ideja se začne negdje u nutрини, neprimjetno zrije i raste te kad se navrší njezino vrijeme, dugo i bolno se rađa u određenim okolnostima jer želi postati stvarnost, a stvarnost u sebi želi doći do riječi. Tako je nekako bilo s idejom Petrovske službe u meni. Kad se konačno pismeno materijal rodio, onda je više od godinu dana neobjašnjivo čekao pravi trenutak svojega objavljivanja. A kad je papa Franjo 31. siječnja 2015. objavio da 6. lipnja 2015. dolazi u Sarajevo, osjetio sam da je to taj čekani trenutak. On mi se čini idealnim okvirom našoj javnosti ponuditi sustavan pogled na Petrovsku službu u čijem je neprekinutom nizu papa Franjo 266. po redu. U duhu te službe on je glasnik mirnog zajedništva i pomirenog suživota, a njegova služba je stijena jedinstva iako je često bila kamen spoticanja, o čemu govori ova knjiga u koju sam uložio mnogo žrtve i ljubavi.“

Uz uvodno poglavlje, knjiga ima i tri glavna dijela koja donose povijesno-teološki pogled o dotičnoj temi, tj. kako se papin primat povijesno razvijao; zatim biblijsko-dogmatski pogled koji donosi biblijsko utemeljenje petrovske službe. A treći dio govori o ekumenskim pogledima tj. kako na primat gledaju različite kršćanske Crkve i zajednice.

Na kraju je donijeta proširena literatura o temi petrovske primata, te kazalo osobnih imena koje pomaže da se lako pronađu osobe koje su teologiju zadužili svojim istraživanjem naznačene teme.

Jedan od recenzenata je u svojoj recenziji naglasio radost što će se na polju hrvatske teologije pojaviti vrlo vrijedan te itekako potreban monografski rad na ekumenski kontroverznu, a mnogo puta krivo tumačenu i slabo razumijevanu teološku temu „petrovske službe“, odnosno Papina primata i svih pitanja koja su s njim povezana. Ova tema je u hrvatskoj teološkoj literaturi uglavnom obrađivanja parcijalno, apologetski ili pak kruto kontroverzistički, i stoga postoje opravdani ekleziološki i ekumenski razlozi za objavu ovog rada. Posebno stoga što je autor koristio relevantnu znanstvenu međunarodnu i domaćuliteraturu. Stoga se djelo može gledati kao osnovna teološka studija katoličke ekleziologije, ali i kao nužan kvalitetan teološki „materijal“ potreban za ozbiljan ekumenski dijalog kako s pravoslavnima, tako i s protestantskim teolozima, Crkvama i kršćanskim zajednicama – ističe recenzent.

Sam autor na kraju uvoda ističe: „Svjestan sam da je ovaj rad mali korak na putu jedinstva, ali se nadam u pravom smjeru. Papin posjet Sarajevu i ova studija neka budu Bogu na slavu, Crkvi na korist a jedinstvu Crkve na poticaj.“

Recenzenti ovog djela su prof. dr. sc. Ante Mateljan, te prof. dr. sc. Tomo Vukšić. Knjigu je lektorirala dr. sc. Marija Znika, a korekturu su izvršili vlč. Bojan Ivešić i student teologije Marko Župarić.

(kta/d.t.)

Fra Jozo Ančić, OFM

U subotu, 28. ožujka 2015. na mjesnom groblju Gorica u župi Guča Gora kod Travnika sahranjen je član franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Jozo Ančić, poznatiji među svećenicima kao Hoze, koji je preminuo 26. ožujka u kantonalnoj bolnici u Novoj Biloj u 60. godini života.

Svetu misu zadušnicu u samostanskoj i župnoj crkvi u Gučoj Gori predvodio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, a velikom broju svećenika franjevac u konceleciji pridružili su se i dijecezanski te drugi svećenici. Osim rodbine pokojnoga fra Joze, na Misu i sahranu došli su vjernici ove i drugih župa kao i drugi pokojnikovi prijatelji i poznanici.

Nakon što je posebne izraze sućuti uputio pokojnikovoj rodbini i Franjevačkoj provinciji, kardinal Puljić je u prigodnoj propovijedi podsjetio kako su se okupili da slave Misu za fra Jozinu dušu. Napominjući kako je svatko od njih svjestan vlastite grešnosti, istaknuo je da vjeruju u Božje milosrđe te da Kristova riječ svima daje pouzdanje. Naglasio je da je Isus došao da bi čovjeka spasio i da bi priveo u vječnu svjetlost sve one koji vjeruju u Njegovu riječ. Dodao je da s poštovanjem ispraćaju i čovjekovo tijelo koje će uskrsnuti kako je Krist obećao.

Podsjećajući da je papa Franjo najavio Godinu milosrđa, kardinal Puljić je kazao da je Sveti Otac na taj način želio naglasiti veličinu Božjeg milosrđa i praštanja. Spomenuo je i Papiine riječi da se Bog ne umara dajući milosrđe nego da se čovjek umara tražeći Božje milosrđe. Napominjući da čovjek nerado misli na smrt, istaknuo je da je svaki sprovod velika propovijed ne samo vjernicima nego i svećenicima koji često drugima govore, a ne vole misliti da se to i na njih odnosi. „Sprovod jednog svećenika ispit je savjesti nama svećenicima i prigoda da se zapitamo: na koji način to naviještamo i svjedočimo; na koji način i sami tražimo to milosrđe i na koji način smo na usluzi drugima da to milosrđe postignu“, rekao je kardinal Puljić potičući misnike da uvijek budu na raspolaganju vjernicima za svetu isповijed.

Kardinal Puljić je prisjetio da su se kao djeca plašili kada su im stariji pričali priče kako su se pojedine mrtve osobe pojavile kao žive.

Međutim, prisjetio se i smirujućih riječi svećenika na vjeronauku koji im je kazao da im duše pokojnika neće ničim nauditi nego da samo traže pomoć kroz molitvu da dođu pred lice Božje. Pitajući se, što bi im fra pokojni Jozo poručio, rekao je da bi ih možda podsjetio na Isusove riječi da se ne brinu tjeskobno nego da traže najprije kraljevstvo Božje. „Boga tražite! Spremajte se za susret s Bogom! Toliko toga želimo, a zaboravimo najvažnije. Kako bi bili vjerodostojni navjestitelji uskrslog Krista, moramo povjerovati u Isusovu riječ“, rekao je kardinal Puljić pojašnjavajući da smrću prestaje vjera i nada, a ostaje ljubav. „Nitko neće ništa ponijeti s ovoga svijeta osim onoga što je u ljubavi živio“, poručio je kardinal Puljić pozivajući da vjerodostojno nose križ i naviještaju evanđelje jer Krist jedini daje odgovor na pitanje smrti i patnje. „Na to ne može dati čovjek odgovor nego Krist koji je nosio križ i pobijedio smrt. U svjetlu uskrslog Krista tražimo svjetlo dok hodimo ovom zemljom“, rekao je kardinal Puljić izražavajući uvjerenje da bi im fra Jozo poručio da povjeruju i žive Evanđelje; da povjeruju i slijede Isusa Krista kako bi ispravno živjeli.

Od pokojnog fra Joze oprostio se vikar Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Marijan Karaula prenoseći u ime Provincije posebne riječi sućuti pokojnikovoj braći Frani i Vladi s njihovim obiteljima i bratu Ivi te sestrama Jeli, Kati, Ružici i Ljubici s obiteljima. „Kada je fra Lujo Franjičević, kao gvardijan u franjevačkom samostanu na Gorici u Livnu, na samom kraju 1947. bio uhapšen i zatvoren, Okružni sud Narodne Republike Bosne i Hercegovine u Mostaru osudio ga je 2. siječnja sljedeće godine na osam godina lišenja slobode sa prinudnim radom. Kazna mu je mogla biti i znatno veća, stoji u obrazloženju presude, da sud nije kao olakšavajuću okolnost imao u vidu njegovo priznanje i duboku starost. A fra Lujo je tada imao 63 godine! Mi se danas u ovoj gučgorskoj samostanskoj i župnoj crkvi opraštamo od pokojnog fra Joze, našeg dragog Hozea, koji se, istina, u svom životnom vijeku dobro približio tim godinama, ali daleko od toga da bismo mi danas rekli kako su to godine duboke starosti. Naprotiv, bez obzira na njegovo u

zadnje vrijeme pogoršano zdravstveno stanje rekli bismo da nas je njegova smrt iznenadila, da je, štoviše, umro relativno mlad“, kazao je fra Marijan podsjećajući da je fra Jozo 139. član Bosne Srebrene koji je umro u proteklih dvadeset i pet godina, od 1990. do danas, odnosno da su od sedmorice njegovih sjemenišnih gimnazijskih kolega koji su zaređeni i kao svećenici djelovali u Bosni Srebrenoj živa još samo dvojica. „Opraštamo se danas od svojedobno talentiranog i sposobnog đaka i studenta, od svećenika koji je u svojim mlađim godinama, dok ga bolest nije počela priječiti, svojom pokretljivošću i susretljivošću oduševljavao svakoga s kime se susretao, koji je s radošću obavljao sve povjerene mu dužnosti: rado je naime obilazio i opremao bolesnike, ispraćao pokojnike, ispovijedao i propovijedao. Opraštamo se od fratra koji je volio ljude i istinski prijateljivao s njima: redovito vedar, raspoložen i uvijek spreman na šalu, pa i na svoj račun, dakako! Zbog toga su i ljudi voljeli njega, uvijek i svugdje je bio rado viđen i iskreno prihvaćen“, rekao je fra Marijan zahvaljujući fra Jozi za sve ono dobro što je uradio na njivi Gospodnjoj djelujući u različitim krajevima Bosne.

Fra Jozo je rođen 18. ožujka 1955. u mjestu Zabilje, župa Vitez, od roditelja Pere i Ljubice r. Perić. Osnovnu školu pohađao je u Staroj Biloj, u periodu 1962.-1970. Srednju školu pohađao je na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom, u periodu 1970.-1974. Franjevačku teologiju pohađao je u Visokom (I. godinu) i Sarajevu, u periodu 1974.-1982. Franjevački habit obukao je 15. srpnja 1974. u Visokom. Prve jednostavne zavjete položio je 13. srpnja 1975. u Visokom. Svečane zavjete položio je 25. travnja 1981. u Sarajevu. Za đakona je zaređen 5. srpnja 1981. u Sarajevu, a za svećenika zaređen 29. lipnja 1982. u Sarajevu. Nakon ređenja fra Jozo je obavljao sljedeće službe: Od 1982. – 1984. obnašao je službu župnoga vikara u župi Ljubunčić. Od 1984. – 1988. župni vikar u Kraljevoj Sutjesci. Od 1988. – 1989. župni vikar u župi Vitez. Od 1989. – 1991. samostanski i župni vikar u samostanu Guča Gora. Od 1991. – 2006. obnašao župnik u župi Bučići. Od 2006. – 2010. župni vikar u župi Ovčarevo. Te od 2010. do svoje smrti župni vikar u župi Guča Gora.

(kta)

Vlč. Josip Kresić

U srijedu, 20. svibnja 2015. godine u 16:05 sati u Specijalnoj bolnici za psihijatriju i palijativnu skrb sveti Rafael u Strmcu preminuo je umirovljeni svećenik Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Josip Kresić. Misu zadušnicu za pokojnog vlč. Josipa predvodio je mons. Luka Tunjić, generalni vikar Vrhbosanske nadbiskupije u župnoj crkvi u župi Sv. Antuna Padovanskog u Našicama 22. svibnja 2015.. U svojoj homiliji mons. Tunjić je rekao:

„Poštovane kolege svećenici, rodbino i prijatelji pokojnog svećenika vlč. Josipa, dragi vjernici!

Običaj je u Vrhbosanskoj nadbiskupiji da se na misi zadušnici za pokojnog svećenika istakne nekoliko podataka iz njegova života. Dopusnite mi da to kažem i za vlč. Josipa. U njegovom svećeničkom kartonu stoje ovi podatci.

Vlč. Josip je rođen 5. kolovoza 1937. godine u Komšićima, župa Radunice, općina Žepče, od oca Joze i majke Ivke rođ. Slišković. Gimnaziju je završio u Dubrovniku a teologiju u

Đakovu. Za đakona je zaređen 7. svibnja 1966. godine a za svećenika Vrhbosanske nadbiskupije 29. lipnja 1967. godine u Đakovu.

Iste godine imenovan je privremenim župnim vikarom u rodnoj župi Radunice, a od 24. listopada 1968. godine do 28. listopada 1971. godine bio je župni vikar u župama Doboju, Crkvica u Zenici i Oštroj Luki – Bok. Tri godine je bio samostalni kapelan u župi Krepšić, da bi 1975. godine postao prvi župnik te župe i u njoj ostaje pet godina. Bio je župnik i u župama Haljinići i Modriči gdje ga je zatekao rat, tako da je u ljeto 1992. godine s sa svojim vjernicima prognan u Hrvatsku. Odmah se stavlja na raspolaganje Zagrebačkoj nadbiskupiji i iste godine je imenovan privremenim upraviteljem župe Podravska Moslavina. Ugovorom o djelovanju između Vrhbosanske nadbiskupije i Požeške biskupije od 2001. – 2010. godine ostaje pastoralno djelovati u Podravskoj Moslavini. Zbog zdravstvenih razloga 17. kolovoza 2010. godine

stavljen je u svećeničku mirovinu. Umro je u 78. godini života i 48. godini svećeništva.

U Vrhbosanskoj nadbiskupiji je aktivno pastoralno djelovao 25 godina a u Zagrebačkoj nadbiskupiji odnosno Požeškoj biskupiji 18 godina.

Iz rečenih podatka možemo vidjeti da je proživio Kalvariju vjernika Vrhbosanske nadbiskupije koji su prognani tijekom 1992. godine. Istu sudbinu su doživjeli i mnogi vjernici u okupiranim područjima Republike Hrvatske. U tom ratnom vremenu želio je biti od koristi i, kako smo vidjeli, odmah se stavio na raspolaganje Nadbiskupskom duhovnom stolu u Zagrebu te preuzeo vođenje župe Podravska Moslavina. Odatle je, koliko je mogao, skrbio i karitativno brinuo o svojim bivšim vjernicima i prognanim vjernicima cijele Bosanske Posavine. Sam Bog zna što je sve proživljavalo njegovo srce, kad je morao napustiti župu Modriča, kad je promatrao pad cijele Bosanske Posavine, a uz to njegova rodna župa Radunice i Žepački kraj su postali ratna enklava bez mogućnosti redovitog ulaska i izlaska. Sav ovaj užas i podijeljenost su neminovno ostavili traga i na njegovo zdravlje koje je pomalo popuštalo. No, usprkos svemu nepodijeljenom ljubavlju je karitativno pomagao i pastoralno djelovao na novom području koje mu je Pravidnost dodijelila.

Kad su majku Terezu novinari pitali „*zbog čega je na ulicama Kalkute, zbog čega pomaže siromasima, bolesnima i zaraženima*“, bez razmišljanja je odgovorila „*jer u njima prepoznajem Krista patnika*“. Takva nesebična i neuvjetovana ljubav je abeceda-temelj Kristove ljubavi. Svi gladni, goli, bos, bolesni, grešni...koje su drugi odbacivali, okretali glavu od njih ili odvajali u karantenu - kako s njima ne bi imali nikakva dodira, su u Kristu imali utjehu, utočište i zaštitu. Slijedili su Ga jer se konačno pojavio netko tko im, ne samo materijalno i tjelesno pomaže - ozdravlja, nego tko ih prihvaća kao osobe, pomaže im da podignu glavu prema nebu i kažu sebi i drugima: „*mi nismo samo teret i smetnja drugima, mi vrijedimo, naš život,*

koliko god bio težak, ima smisla“. Unutarnji obrat i pročišćenje koje su doživjeli, podiglo ih je i postavilo u hrabre Kristove sljedbenike i svjedoke. Kako je Krist „*onaj kamen koji odbaciše graditelji postao kamen zaglavni*“ jednako tako ovi ozdravljeni, javni grešnici i carinici postaju vjerni Kristovi učenici. Mariji Magdaleni je čak dao privilegij da bude prvi svjedok Njegova uskrsnuća.

Upravo te gladne, žedne, gole, bose, utamničene i bolesne, kako smo čuli u današnjem evanđelju, Isus stavlja, ne samo za cjeloživotni ispit savjesti nego kao kriterij našeg spasenja. Nažalost, naše društvo u cjelini pa i vjernici su u velikoj mjeri otupili na ovaj Kristov poziv i opomenu. Stoga nije čudo što papa Franjo tako često i tako glasno diže glas protiv onih koji imaju i mogu pomagati. Za njih kaže da će im suditi upravo ti koji su bili potrebni njihove pomoći. Zanimljivo je zamijetiti da kad su kakve katastrofe u našem narodu ili u svijetu tada se u nama probudi osjećaj solidarnosti i spremni smo pomoći. Isti osjećaj se u nama probudi u adventskim i korizmenim akcijama po župama. Međutim, to nije dovoljno. Prepoznati Krista u potrebnome je puno više od novčane i materijalne pomoći. To je poziv na obraćenje i preobraženje srca, naše nutrine, poziv na promjenu života, poziv slijediti Krista, postati Njegov istinski svjedok i učenik, kakvi su bili Matej carinik, Samarijanka, Marija Magdalena i toliki drugi. Ne zaboravimo da naš život ima smisla samo ako se daruje. I to ako se daruje za nešto veliko.

Uvjeren sam da je svećeničko djelovanje vlč. Josipa u našoj Vrhbosanskoj nadbiskupiji i ovdje među vama bilo stalno prepoznavanje Krista u slabima i nejakima, bolesnima, svima koji su potrebni naše brige, pažnje, riječi, ljubavi... Uvjeren sam također da će ga uskrsli Gospodin zbog tolikog i na različite načine svećeničkog djelovanja i svjedočenja te zbog svoje božanske ljubavi nagraditi vječnom radošću u svome Kraljevstvu. Amen.“

Vrhbosanska nadbiskupija - sv. misa na Koševu s papom Franjom

DODATAK

	ARHIĐAKONATI/DEKANATI /ŽUPE	HODOČASNICI	ŽUPNICI/ŽUPNI VIKARI
	FOJNIČKI ARHIĐAKONAT		
1	KREŠEVSKI DEKANAT		
	ŽUPA BAN BRDO	177	fra STIPAN RADIĆ
	ŽUPA BRESTOVSKO	150	fra DAVOR PAVIĆ
	ŽUPA BUSOVAČA	330	fra DOMINKO BATINIĆ
	ŽUPA DEŽEVICE	0	don MARIN MARIĆ
	ŽUPA FOJNICA	308	fra NIKICA VUJICA
	ŽUPA GROMILJAK	170	don MARKO PERIĆ
	ŽUPA KISELJAK	750	fra ZORAN VUKOVIĆ
	ŽUPA KREŠEVO	542	fra MARIO JURIĆ
	EXPOZITURA VISOKO	106	fra JOSIP IKIĆ
		2533	
2	RAMSKI DEKANAT		
	ŽUPA DOLJANI	11	fra ANDRIJA JOZIĆ
	ŽUPA GRAČAC	120	fra MATO TOPIĆ
	ŽUPA OBRI	40	don JOZO MAJIĆ
	ŽUPA PROZOR	290	don IVAN BUTUM
	ŽUPA RAMA-ŠČIT	99	fra TOMISLAV BRKOVIĆ
	ŽUPA RUMBOCI	55	fra JURE PERIĆ
	ŽUPA SOLAKOVA KULA	0	don JOZO MAJIĆ
	ŽUPA UZDOL	35	don MILJENKO DŽALTO
	ŽUPA ŽITAČE-PODHUM	10	fra DARKO DRLJO
		660	
3	SARAJEVSKI DEKANAT		
	ŽUPA BRIJEŠĆE	123	don JOSIP VAJDNER
	ŽUPA ČEMERNO	85	don IVO JEZIDŽIĆ
	ŽUPA DOBRINJA	323	fra PERO KARAJICA
	ŽUPA GORAŽDE	0	don FRANJO TOMIĆ
	ŽUPA GRBAVICA	113	p.KREŠIMIR DJAKOVIĆ
	ŽUPA KATEDRALA	779	don MARKO MAJSTOROVIĆ
	ŽUPA MARIJIN DVOR	712	don LUKA BRKOVIĆ
	ŽUPA NOVI GRAD	409	don ANTE JELIĆ
	ŽUPA NOVO SARAJEVO	990	don JOSIP LEBO
	ŽUPA PALE	30	don FABIJAN STANUŠIĆ
	ŽUPA STUP	725	don MARKO ŠKRABA
	ŽUPA TARČIN	25	don ŽELJKO ČUTURIĆ
	ŽUPA VOGOŠĆA	105	don ALBERTO ZORNADA
	KŠC	1650	don IVICA MRŠO
	KBF	95	don PAVO JURIŠIĆ
	BOGOSLOVIJA VOGOŠĆA	27	
	FRANJEVAČKI STUDENTSKI DOM	70	
	HKM NAPREDAK	123	
	BHRT	25	
		6409	
4	SUTJEŠKI DEKANAT		
	ŽUPA BOROVIČA	35	don MILAN BLAHA
	ŽUPA BREZA	58	don ANTE ČOSIĆ

DODATAK

ŽUPA HALJINIĆI	0	don JOSIP ŠIMUNOVIĆ	
ŽUPA ILIJAŠ	55	don PERO TUNJIĆ	
ŽUPA JELAŠKE	20	don ILIJA MATANOVIĆ	
ŽUPA KAKANJ	143	don ZLATKO IVKIĆ	
ŽUPA KRALJEVA SUTJESKA	211	fra ZORAN JAKOVIĆ	
ŽUPA VAREŠ	230	fra MIRKO MAJDANDŽIĆ	
ŽUPA VIJAKA	21	fra MARINKO ŠTRBAC	
ŽUPA VUKANOVIĆI	0	don MARIJAN BRKIĆ	
EXPOSITURA OLOVO	113	fra ILIJA BOŽIĆ	
	886		10488
GUČOGORSKI ARHIĐAKONAT			
1 BUGOJANSKI DEKANAT			
ŽUPA BISTRICA	71	don MATO KRIŽANAC	
ŽUPA BUGOJNO	279	fra ZORAN TADIĆ	
ŽUPA DOBRETIĆI	0	fra KREŠIMIR VUKADIN	
ŽUPA GLAVICE	20	don JOSIP LUBAR	
ŽUPA GORNJI VAKUF-USKOPLJE	300	fra VINKO MARKOVIĆ	
ŽUPA KANDIJA	30	don PAVO NIKOLIĆ	
ŽUPA KUPRES	150	don MARKO TOMIĆ	
ŽUPA OTINOVCI	52	don VLADO VREBAC	
ŽUPA PODMILAČJE	50	fra IVAN PILIĆ	
ŽUPA RASTIČEVO	0	don MARKO TOMIĆ	
ŽUPA SKOPALJSKA GRAČANICA	172	don TADIJA IVOŠ	
ŽUPA SUHO POLJE	55	fra MARKO JUKIĆ	
	1179		
2 TRAVNIČKI DEKANAT			
ŽUPA BRAJKOVIĆI	39	fra LEON PENDIĆ	
ŽUPA BUČIĆI	50	fra ILIJA JURIĆ	
ŽUPA DOLAC	66	fra NIKOLA MATANOVIĆ	
ŽUPA GUČA GORA	48	fra DRAGO PRANJEŠ	
ŽUPA KORIĆANI	0	don VIKTOR ŠOŠIĆ	
ŽUPA NOVA BILA	197	fra SLAVKO PETRUŠIĆ	
ŽUPA NOVI TRAVNIK-PRESVETO TROJSTVO	273	don ŽARKO VUJICA	
ŽUPA NOVI TRAVNIK-UŽAŠAŠĆE GOSPODINOVO	75	don MARINKO GRUBEŠIĆ	
ŽUPA OVČAREVO	65	fra MARINKO DIDAK	
ŽUPA PEĆINE	30	don DONALD MARKOVIĆ	
ŽUPA PODKRAJ	50	don VIKTOR ŠOŠIĆ	
ŽUPA RANKOVIĆI	90	don JURE GAVRANIĆ	
ŽUPA ROSTOVO	0	don ILIJA IVOŠ	
ŽUPA TRAVNIK	125	don MATO JANJIĆ	
ŽUPA TURBE	17	don NIKOLA LOVRIĆ	
ŽUPA VITEZ	704	fra MARKO KEPIĆ	
	1829		
3 ŽEPAČKI DEKANAT			
ŽUPA BISTRICA	71	don DOMINKO BILIĆ	
ŽUPA GLOBARICA	63	don VLADO JAGUSTIN	
ŽUPA LOVNICA	20	don MARKO LACIĆ	
ŽUPA LUG-BRANKOVIĆI	129	don IVAN KARAČA	
ŽUPA MAGLAJ	115	don JOSIP JELIĆ	
ŽUPA NOVI ŠEHER	140	fra JOSIP TOMAS	

ŽUPA OSOVA	150	fra ANTUN PERKOVIĆ	
ŽUPA RADUNICE	37	don ILIJA ORKIĆ stariji	
ŽUPA ZAVIDOVIĆI	70	don MIRO BEŠLIĆ	
ŽUPA ZE CRKVICA	100	don ANTE DOMINKOVIĆ	
ŽUPA ZE ČAJDRAŠ	50	don ILIJA KARLOVIĆ	
ŽUPA ZE KLOPČE	20	don PERO JURIĆ	
ŽUPA ZE SV. ILIJA	162	fra ZDRAVKO ANĐIĆ	
ŽUPA ZE SV. JOSIPA	165	don VLADIMIR PRANJIĆ	
ŽUPA ŽEPČE	546	don PREDRAG STOJČEVIĆ	
	1838		4846
PLEHANSKI ARHIĐAKONAT			
1 DERVENTSKI DEKANAT			
DERVENTSKI DEKANAT	150	don MARKO HRSKANOVIĆ	
ŽUPA BIJELO BRDO	0	don GORAN KOSIĆ	
ŽUPA BOSANSKI BROD	0	don PAVO BRAJINOVIĆ	
ŽUPA BRUSNICA	0	don MARKO HRSKANOVIĆ	
ŽUPA BUKOVICA	0	don FILIP MARŠIĆ	
ŽUPA CER	10	don JOSIP BATINIĆ	
ŽUPA DERVENTA	38	don FILIP MARŠIĆ	
ŽUPA FOČA	0	fra JOZO GOGIĆ	
ŽUPA MOČILA-SIJEKOVAC	0		
ŽUPA KOLIBE	0	don MIRKO IKIĆ	
ŽUPA KORAĆE	0	fra IVAN MARIĆ	
ŽUPA KULINA	0	don GORAN KOSIĆ	
ŽUPA NOVO SELO	0	don ANTO TRGOVČEVIĆ	
ŽUPA PLEHAN	21	fra MIRKO FILIPOVIĆ	
ŽUPA SOČANICA	0	don JOSIP BATINIĆ	
ŽUPA ŽERAVAC	8	fra IVAN ĆURIĆ	
	227		
2 TUZLANSKI DEKANAT			
ŽUPA BREŠKE	65	fra FRANJO MARTINOVIĆ	
ŽUPA DRAGUNJA	50	don PERICA MAJIĆ	
ŽUPA DRIJENČA	0	fra JURO AŠČIĆ	
ŽUPA HUSINO	59	don MARINKO MRKONJIĆ	
ŽUPA LUKAVAC	65	don ANDRIJA ŽUPARIĆ	
ŽUPA MORANČANI	35	don MARIJAN ORKIĆ	
ŽUPA PAR SELO	31	don ANTO STUPIĆ	
ŽUPA ŠIKARA	79	fra MARKO LOVRIĆ	
ŽUPA TUZLA	170	fra MARIO DIVKOVIĆ	
ŽUPA ZVORNIK	21	fra NIKO JOSIĆ	
ŽUPA ŽIVINICE	72	don MARIJAN PEJIĆ	
	647		
3 USORSKI DEKANAT			
ŽUPE BEŽLJA	100	don ŽELJKO VLAJIĆ	
ŽUPA DOBOJ	50	don PERO ILKIĆ	
ŽUPA GORNJA KOMUŠINA	0	don ANTO ĆOSIĆ st.	
ŽUPA JELAH	87	don ILIJA MARINOVIĆ	
ŽUPA KOMUŠINA	60	don ANTO ĆOSIĆ, st.	
ŽUPA SIVŠA	96	fra NIKO PETONJIĆ	
ŽUPA TESLIĆ	35	don IVO TOMIĆ	

DODATAK

ŽUPA ULARICE	13	don ILIJA MIŠKIĆ	
ŽUPA ŽABLJAK	93	don BONO TOMIĆ	
	534		1408
TOLIŠKI ARHIDAKONAT			
1 BRČANSKI DEKANAT			
ŽUPA BIJELJINA	10	don MARKO ZUBAK	
ŽUPA BOĆE	73	don IVO PARADŽIK	
ŽUPA BRČKO	80	don VESELKO ŽUPARIĆ	
ŽUPA DUBRAVE	61	fra MARKO ANTIĆ	
ŽUPA GORICE	10	don ĐURO ŽIVKOVIĆ	
ŽUPA KREPŠIĆ	40	don MATO MIKIČIĆ	
ŽUPA POLJACI	50	don MATO MAJIĆ	
ŽUPA ŠPIONICA	70	fra MIROSLAV IKIĆ	
ŽUPA ULICE	42	fra ANTO TOMAS	
ŽUPA ZOVIK	88	fra MARKO STJEPANOVIĆ	
	524		
2 DOBORSKI DEKANAT			
ŽUPA ČARDAK	33	don JAKOV FILIPOVIĆ	
ŽUPA DONJA TRAMOŠNICA	21	fra JOZO PUŠKARIĆ	
ŽUPA GAREVAC	33	don JAKOV FILIPOVIĆ	
ŽUPA GORNJA DUBICA	104	fra VELIMIR BAVRKA	
ŽUPA GORNJA TRAMOŠNICA	9	fra PERO BAOTIĆ	
ŽUPA GRADAČAC	50	don IVO KOPIĆ	
ŽUPA MODRIČA	0	don ANTO PERIĆ	
ŽUPA NOVO SELO-BALEGOVAC	62	don MATIJA ŠIMIĆ	
ŽUPA ODŽAK	171	don JAKOV FILIPOVIĆ	
ŽUPA PEĆNIK	22	don JAKOV FILIPOVIĆ	
ŽUPA POSAVSKA MAHALA	59	don IVAN RAVLIĆ	
ŽUPA POTOČANI	46	don JAKOV FILIPOVIĆ	
ŽUPA SREDNJA SLATINA	3	don MARKO STIPIĆ	
ŽUPA SVILAJ	22	fra PERO ORŠOLIĆ	
ŽUPA TURIĆ	68	don PERO BRKIĆ	
	703		
3 ŠAMAČKI DEKANAT			
ŽUPA BOSANSKI ŠAMAC	0		
ŽUPA DOMALJEVAC	65	fra BLAŽ MARKOVIĆ	
ŽUPA GREBNICE	20	fra FRANO ORŠOLIĆ	
ŽUPA KOPANICE	23	don MARINKO FILIPOVIĆ	
ŽUPA ORAŠJE	75	fra ANTO PUŠELJIĆ	
ŽUPA OŠTRA LUKA-BOK	110	don GABRIJEL JUKIĆ	
ŽUPA PRUD	17	don ZDENKO SPAJIĆ	
ŽUPA TIŠINA	13	fra STJEPO ŽIVKOVIĆ	
ŽUPA TOLISA	400	fra MARINKO ŽIVKOVIĆ	
ŽUPA VIDOVICE	135	don JOSIP SENJEK	
	858		2085
UKUPNO PO ŽUPAMA			
	18827		
Ostali: KŠC, volonteri, pjevači			
	3648		
UKUPNO			
			22475

Obavijesti

DODATAK

Duhovne vježbe za svećenike 24. – 27. kolovoza 2015. – Sjemenište Travnik

Crkva određuje obvezu svakom svećeniku odvojiti vrijeme za duhovne vježbe jedan put svake godine. Godina posvećenog života poziva sve na otvorenost Duhu Svetom i blagoslovljena je prigoda nastaviti živjeti i svjedočiti u duhu nove evangelizacije. Poneseni tim duhom sudjelovat ćemo aktivno u pripravi naše biskupijske sinode.

U 2015. godini Nadbiskupija je ponudila dva termina za obavljanje godišnjih duhovnih vježbi za svećenike. Prvi termin je, prema već ustaljenoj praksi, bio od 09. do 12. veljače 2015. godine u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu.

Drugi termin je predviđen od 24. – 27. kolovoza u Nadbiskupskom sjemeništu „Petar Barbarić“ u Travniku. Voditelj duhovnih vježbi je dr. sc. p. Anto Mišić, DI. Svoj dolazak i sudjelovanje u duhovnim vježbama treba najaviti preko porte na telefon 030/518-823 ili rektoru Sjemeništa na broj 030/511-845

Razumljivo je da će svaki svećenik dati svoj doprinos za troškove Sjemeništa.

Nova e-mail adresa Ekonomata Vrhbosanske nadbiskupije je:
sarajevo.eko@gmail.com

